

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

**MEVLANA'NIN MESNEVİ'SİNDEN SEÇMELERİN
BULUNDUĞU ÇOCUK KİTAPLARININ ÇOCUK EĞİTİMİ VE
ÇOCUK EDEBİYATI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Zeynep Zuhal EĞRİDERE

BURSA

2019

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

**MEVLANA'NIN MESNEVİ'SİNDEN SEÇMELERİN
BULUNDUĞU ÇOCUK KİTAPLARININ ÇOCUK EĞİTİMİ VE
ÇOCUK EDEBİYATI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Zeynep Zuhâl EĞRİDERE

Danışman

Doç. Dr. Kelime ERDAL

BURSA

2019

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim.

Zeynep Zuhaleğ�ridere

31/05/2019

YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI

“Mevlana’nın Mesnevi’sinden Seçmelerin Bulunduğu Çocuk Kitaplarının Çocuk Eğitimi ve Çocuk Edebiyatı Açısından İncelenmesi” adlı Yüksek Lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Zeynep Zuhale EGRİDERE

Danışman

Doç. Dr. Kelime ERDAL

Türkçe Eğitimi ABD Başkanı

Prof. Dr. Kazım YOLDAŞ

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı'nda 8016500010 numara ile kayıtlı Zeynep Zuhul EĞRİDERE'nin hazırladığı "Mevlana'nın Mesnevi'sinden Seçmelerin Bulunduğu Çocuk Kitaplarının Çocuk Eğitimi ve Çocuk Edebiyatı Açısından İncelenmesi" konulu Yüksek Lisans çalışması ile ilgili tez savunma sınavı, 31.05.2019 Cuma günü 14:00-15:00 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının (başarılı/başarısız) olduğuna (oybirliği/oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu Başkanı

Doç. Dr. Kelime ERDAL

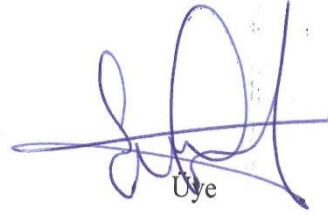
Uludağ Üniversitesi

Üye

Prof. Dr. Emine KOLAÇ

Anadolu Üniversitesi

Üye

Doç. Dr. Erol OGUR

Uludağ Üniversitesi

Ön söz

Kültür ve edebiyat dünyamızda önemli bir yere sahip olan, Türk ve İslam aleminin en önemli şahsiyetlerinden biri olarak kabul edilen, ülkemizce ve dünyaca sevilen Mevlana'nın en büyük ve en önemli eseri Mesnevi'dir. Birbirine bağlı hikayelerden oluşan ve bu hikayeler yardımıyla çeşitli mesajların verildiği bu tasavvufî eserde genellikle insan eğitimi üzerinde durulmuştur. Bu açıdan Mesnevi çocukların eğitiminde, onlara arzu edilen değerlerin kazandırılmasında büyük bir hazine konumundadır.

Mesnevi hem yetişkinler hem de çocuklar tarafından her zaman ilgi ve sevgiyle okunan bir kitap olmuştur. Millî Eğitim Bakanlığı'nın ilköğretim öğrencilerine okumaları için tavsiye ettiği 100 Temel Eser listesinde de yer almaktadır. Ancak esas olarak çocuklar hedef alınarak yazılmış bir eser değildir. Bu çalışmada farklı yayınevleri tarafından hazırlanmış olan Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin yer aldığı çocuk kitapları, çocuk edebiyatı ve çocuk eğitimi açısından incelenmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma boyunca her ihtiyacım olduğunda kapısını çaldığım, bana yol gösteren ve yardım eden, her zaman ilgili ve teşvik dolu olan kıymetli hocam Doç. Dr. Kelime ERDAL'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Yüksek Lisans eğitimi için beni teşvik edip yüreklendiren sayın hocam Prof. Dr. Salih PAY'a ve benimle bilgi ve tecrübelerini paylaşan, çalışma sırasında fikir ve kaynak katkısı sağlayan Araş. Gör. Ozan İPEK'e teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca eğitim öğrenimim sırasında hiçbir zaman maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen aileme de teşekkür ederim.

Zeynep Zuhale Eğridere

Özet

Yazar : Zeynep Zuhâl EĞRİDERE

Üniversite : Bursa Uludağ Üniversitesi

Ana Bilim Dalı : Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Bilim Dalı : Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi

Sayfa Sayısı : xiv+316

Mezuniyet Tarihi : 31.05.2019

Tez : Mevlana'nın Mesnevi'sinden Seçmelerin Bulunduğu Çocuk Kitaplarının
Çocuk Eğitimi ve Çocuk Edebiyatı Açısından İncelenmesi

Danışmanı : Doç. Dr. Kelime ERDAL

MEVLANA'NIN MESNEVİ'SİNDEN SEÇMELERİN BULUNDUĞU ÇOCUK KİTAPLARININ ÇOCUK EĞİTİMİ VE ÇOCUK EDEBİYATI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Bu çalışmada, Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin yer aldığı farklı yayınevi tarafından hazırlanmış çocuk kitaplarının çocuk eğitimi ve çocuk edebiyatı açısından incelenip değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Yapılan çalışma betimsel bir çalışma olup betimsel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çocuklar için hazırlanan 12 adet Mesnevi'den seçmeler çocuk kitabı, içerisinde yer alan toplam 243 metin ile birlikte çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri belgesel tarama yöntemiyle toplanmış, verilerin çözümlenip yorumlanması sürecinde de içerik analizi metodundan yararlanılmıştır. Çalışmada ilk olarak çocuk edebiyatı ve çocuk eğitimi hakkında genel bilgilere yer verilmiş; Mevlâna, hayatı, Mesnevi'si, düşünce yapısı ve eğitim anlayışıyla anlatılmaya çalışılmıştır. Ardından

çalışmanın amacı doğrultusunda örnekleme oluşturan ocuk kitaplarında yer alan metinler, ocuk eğitimi yönüyle ve ocuk edebiyatının ilkeleri göz önünde bulundurularak incelenmiştir.

Bulgular, Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin yer aldığı ocuk kitaplarının genel olarak çocuklara kazandırılmak istenen pek çok değerini içinde barındıran zengin bir kaynak olduğunu ve ocuk edebiyatı niteliklerine büyük lde uygun özellikler taşıdığını göstermektedir. Buna karşın bazı metinlerin, öncelikle Mesnevi'nin çocuklar için yazılmış bir eser olmaması ve bu metinleri çocukların düzeyine uyarlarken gerekli hassasiyetin gösterilmemesi sebebiyle çocuklar için uygun olmadığı saptanmıştır. Bu açıdan yayınevleri arasında da bazı farklılıklar görülmüştür. Bundan hareketle Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin yer aldığı ocuk kitaplarının, çocuklar için gerekli hassasiyetle düzenlenip hazırlandığı takdirde değerler eğitiminin verilebileceği bir araç ve Türkçe eğitimi materyali olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: ocuk edebiyatı, ocuk kitapları, değerler, eğitimi, Mevlana, Mesnevi, Türkçe eğitimi

Abstract

Author : Zeynep Zuhall EGRİDERE
University : Bursa Uludag University
Field : Turkish Education
Branch : Turkish Education
Degree Awarded : Master
Page Number : xiv+316
Degree Date : 31.05.2019
Thesis : Analysing Children's Books That Include Selections From Rumi's
Masnavi In Terms Of Children's Education And Children's Literature
Supervisor : Doç. Dr. Kelime ERDAL

ANALYSING CHILDREN'S BOOKS THAT INCLUDE SELECTIONS FROM RUMI'S MASNAVI IN TERMS OF CHILDREN'S EDUCATION AND CHILDREN'S LITERATURE

In this study, it is intended to examine and evaluate the children's books that include selections from Rumi's Masnavi prepared by different publishers in terms of children's education and children's literature. The study is a descriptive study and it has been carried out using descriptive survey model. 12 Selections from Rumi's Masnavi books that adapted for children and the 243 texts within them form the sample group of the study. The data of the study is collected through documentary reviewing method and content analysis method was used in the process of analysing and interpreting the data. In the study, firstly general information about children's literature and children's education is included. Rumi, including his life, his Masnavi, his mindset and his conception of education are aimed to be explained. Then, in accordance with the purpose of the study, the texts in the children's books, which constitute the sample of

the study, have been examined considering the children's education and the principles of children's literature.

The findings suggest that the children's books, which include selections from Rumi's Masnavi, are a rich source of many values that are desirable to be acquired by children in general, and they are highly suitable for the characteristics of children's literature. However, some texts have been found inappropriate for children primarily due to Masnavi not meant to be for children intrinsically and the lacking of essential sensitivity while adapting the texts at children's level. In this regard, some distinctions have also been seen among different publishers. Thus, it has been concluded that children's books which include selections from Rumi's Masnavi would be a tool of values education and a material for the education of Turkish language, as long as they are prepared and edited with the required precision for children.

Keywords: Children's literature, children's books, values education, Rumi, Masnavi, Turkish language education

İçindekiler

	Sayfa No
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI	ii
ÖN SÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ	xiv
I.BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.Problem Durumu.....	1
2.Araştırma Soruları.....	2
3.Amaç	3
4.Önem	3
5.Varsayımlar	3
6.Sınırlılıklar.....	3
7.Tanımlar	4
II. Bölüm: LİTERATÜR.....	5
1.Çocuk Edebiyatı.....	5
1.1.Çocuk edebiyatı kavramı.	5
1.2.Çocuk edebiyatının temel öğeleri.	11
1.2.1.Karakterler.	11

1.2.2.Konu.....	12
1.2.3.İleti.....	15
1.2.4.Dil ve Anlatım.....	16
1.2.5.Resimler.....	19
1.3.Okuyucu zümreleri açısından çocuk edebiyatı.....	20
1.4.Çocuk edebiyatında hikâye ve fabl.....	24
1.4.1.Çocuk edebiyatında hikâyenin yeri.....	24
1.4.2.Çocuk edebiyatında fablın yeri.....	27
2.Çocuk Eğitimi.....	30
2.1.Çocuk ve eğitimi üzerine.....	30
2.2.Çocuk eğitiminde çocuk edebiyatının önemi.....	33
2.3.Değerler eğitimi ve çocuk edebiyatı.....	36
2.3.1.Değer kavramı ve değerler eğitimi.....	36
2.3.2.Değerler eğitiminde edebi metinlerin önemi.....	38
2.3.3.İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programında Değerler Eğitimi.....	40
2.4.Türkçe eğitimi açısından çocuk edebiyatı.....	43
3.Mevlâna.....	48
3.1.Mevlana'nın Hayatı.....	48
3.2.Mevlana'nın Eserleri.....	52
3.2.1.Mesnevi.....	52
3.3.Mevlânâ'nın Düşünce Yapısı ve Kültürümüzdeki Yeri.....	55
3.4.Mevlana'nın Eğitim Anlayışı.....	58

III. Bölüm: YÖNTEM	62
1.Araştırmanın Modeli	62
2.Evren ve Örneklem	62
3.Veri Toplama Araçları	63
4.Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi.....	64
IV. Bölüm: BULGULAR	65
1.Metinlerin Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi.....	65
1.1.Aklın gücü – aklını kullanabilmek.	65
1.2.Hırslı – aç gözlü olmak.	78
1.3.Kibirli Olmak.	90
1.4.Dostluk.	98
1.5.Bilginin gücü – bilgili olmak.	106
1.6.Öğüt tutmak.	112
1.7.Doğruluk – dürüstlük.	115
1.8.Sevgi- aşk.	119
1.9.Çalışmak- çalışkan olmak.	125
1.10.Azimli- sabırlı olmak.	130
1.11.Şerdeki hayır.....	133
1.12.Empati yapmak.	138
1.13.İyi niyetli olmak.	139
1.14.Görünenin içyüzü.	141
1.15.Geleceği planlamak.	144

1.16.Anlamadan taklit etmemek.	146
1.17.Kendini tanımak.	148
1.18.Cimrilik- cömertlik.	149
1.19.Dini mesajlar.	151
1.20.Bağımsızlar.....	155
2.Metinlerin Çocuk Edebiyatı Açısından İncelenmesi	173
2.1.Dil ve anlatım.	173
2.2.Kitapların dış yapı özellikleri.	275
V. Bölüm: TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	291
1. Tartışma.....	291
2.Öneriler.....	305
KAYNAKÇA	308
ÖZ GEÇMİŞ	316

Tablolar Listesi

<i>Tablo</i>		<i>Sayfa</i>
1.	Örneklem Olarak İncelenen Kitapların Numaralandırılması.....	292
2.	İncelenen Metinlerdeki Temaların Kitaplardaki Sıklığı	292
3.	İncelenen Metinle İlgisiz Ders Cümlesi Sıklığı	294
4.	İncelenen Metinlerdeki Şiddet Unsuru Sıklığı	294
5.	İncelenen Metinlerdeki Eğitsel İleti Sıklığı	297
6.	İncelenen Metinlerdeki Olumsuz İleti Sıklığı.....	298
7.	İncelenen Metinlerdeki Değerler ve Sıklıkları.....	298
8.	İncelenen Metinlerdeki Atasözleri Sıklığı	301

Kısaltmalar Listesi

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

TDK : Türk Dil Kurumu

I.BÖLÜM

Giriş

Bu bölümde; araştırmanın problem durumu, soruları, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımları yer almaktadır.

1.Problem Durumu

Türk edebiyatı geçmişten günümüze gerek sözlü edebiyat gerek yazılı edebiyat alanında birçok türde çok zengin örneklerle doludur. Ancak çocuk edebiyatına bakıldığında, tüm dünyada olduğu gibi yazılı çocuk edebiyatı örneklerinin daha yakın geçmişte görülmeye başladığı bilinir. Türkiye’de Tanzimat ile adını duyurmaya başlayan çocuk edebiyatı özellikle Cumhuriyet’ten sonra gün geçtikçe hem akademik çalışmalarla hem de çeşitli çocuk edebiyatı ürünleriyle kendini gösterir. Çocuk edebiyatı gelecekte de hem nitelik hem de nicelik anlamında olumlu gelişmelerin yaşanacağı bir alan olarak varlığını sürdürmektedir.

Hikayeler, fabllar, masallar çocukların severek okudukları edebi türlerdendir. Bu türlerdeki metinlerin çok uzun olmaması, sade bir dilin kullanılması ve kahramanlarının çocukların ilgisini çekebilecek türde olması çocukların bu ilgilerinin sebeplerinden bazılarıdır. Bu anlamda çocukları hedef alarak yazılmış yüzlerce kitap bulunur. Ancak yazarları çocukları hedef almadığı halde günümüzde çocuklar için olduğu kabul edilip onlara sunulan pek çok eser de mevcuttur. Bunlardan birisi de Mevlana’nın Mesnevi’sidir.

Kültürümüzün ve edebiyatımızın önemli tasavvufî eserlerinden biri olarak kabul edilen altı ciltlik Mesnevî, birbiriyle bağlantılı uzun hikayelerden oluşur. Bu hikayelerde dinî, tasavvufî, sosyal ve kültürel hayatla ilgili birçok nasihat ve alınacak ders gizlidir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 100 Temel Eser listesinde yer alan Mesnevi’den seçmeler, okumaları için çocuklara önerilen eserlerdendir. Çocuklar için hazırlanan bu kitaplarda Mesnevi’deki hikayelerin sadeleştirilmiş haline yer verilir. Pek çok hikâyede de fabl türünde olduğu gibi ders bölümü yer alır. Ancak asıl olarak çocuklar için yazılmamış bir eseri, onların

yaşlarına, gelişim düzeylerine, hayal dünyalarına uygun bir hale getirmek çok büyük önem arz eden ve uzmanlık gerektiren bir meseledir.

Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin yer aldığı çocuk kitapları hakkında yapılan bilimsel araştırmalara bakıldığında bunların az sayıda yayınevinden alınan örneklerle eğitsel ya da edebi yönünün inceleme konusu edildiği görülmüştür. Oysa her yayınevinin hazırladığı kitap hem iç hem de dış yapı özellikleri bakımından birbirinden farklı özellikler gösterebilir. Farklı yayınevleri ve farklı yazarlar tarafından hazırlanan Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin yer aldığı çocuk kitaplarının çocuk eğitimi ve çocuk edebiyatı bakımından incelenmemiş olması problem durumunu ve bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır.

2.Araştırma Soruları

Bu çalışmanın temel soruları şunlardır:

1. Çocuk kitaplarının genel özellikleri nelerdir?
2. Mevlâna kimdir ve Mesnevi adlı eserinin özellikleri nelerdir?
3. Mevlâna'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitapları hangi eğitsel özelliklere sahiptir?
4. Mevlâna'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitapları, çocuk edebiyatı açısından uygun niteliklere sahip midir?
5. Çocuk eğitimi ve çocuk edebiyatı açısından incelenen Mevlâna'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitapları, hazırlandığı yaş grubuna tavsiye edilmeye uygun nitelikte midir?
6. Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitaplarında yer alan metinlerden Türkçe eğitimi açısından yararlanılabilir mi?

3.Amaç

Bu araştırmada farklı yayınevlerinin ve yazarların hazırladığı Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin yer aldığı çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı ilkeleri ve çocuk eğitimi yönünün incelenip değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

4.Önem

İlköğretim okullarındaki öğrencilerin okumalarının tavsiye edildiği eserlerden oluşan 100 Temel Eser'den biri, Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerdir. Bunun sonucu olarak Mesnevi, onlarca farklı yayınevinden farklı yaş grupları için yayınlanmıştır. Bu çalışma, daha önce ele alınmamış bir şekilde farklı yayınevlerinin hazırladığı Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitaplarını, çocuk edebiyatı ve çocuk eğitimi yönüyle incelemesi açısından önem taşımaktadır. Bu anlamda daha sonra yapılacak çocuk edebiyatı araştırmalarına da katkı sağlayacaktır. Araştırmanın bir başka önemi, bu kitapları çocuklarına alan ailelere, okutan öğretmenlere, yayınevlerine, MEB'e öneriler sunmasıdır.

5.Varsayımlar

Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitaplarının genel olarak çocuk edebiyatı bakımından nitelikli olduğu ve çocuk eğitimine katkı sağlayacağı varsayılmıştır.

6.Sınırlılıklar

Bu araştırma aşağıdaki listede yer alan ilkokul ve ortaokul çocukları için hazırlanmış Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitapları ile sınırlıdır.

Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler- Beyan Yayıncılık (Kıraç, 2016)

Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler- İskele Yayıncılık (Sukan, 2016)

Mesnevi'den Hikayeler- Kayalıpark Yayınları (Sarıkaya, 2017)

Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler- Uğurböçeği Yayınları (Temel, 2016)

Mevlana'dan Masallar- Timaş Yayınları (Atçakarlar, 2014)

Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık- Sedir Yayınları (Gülbahçe, 2016)

Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler- Parıltı Yayıncılık (Zeren, 2017)

Mevlana'dan Çocuklara Öyküler- Pamiray Yayıncılık (Karasoy, 2016)

Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 Sedir Yayınları (Tezcan, 2016)

Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 Sedir Yayınları (Tezcan, 2016)

Mesnevi'den Hikayeler (10 Kitap-10VCD)- Nakkaş Yapım (İzgi, 2011)

Mevlana'dan Masallar (10 Kitap)- Timaş Yayınları (Atçakarlar, 2012)

7.Tanımlar

Çocuk: “Çocuk, iki yaşından ergenlik çağına kadar büyüme dönemi içinde bulunan insan yavrusu; henüz ergenlik dönemine erişmemiş kız ve erkek olarak tanımlanmaktadır” (Yalçın & Aytaş, 2011, s.13).

Çocuk Edebiyatı: “Çocuk edebiyatı, erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır” (Sever, 2015a, s.17).

Değerler: “İyi-kötü, istenilen-istenilmeyen, olumlu-olumsuz, beğenilen-beğenilmeyen, arzu edilen-arzu edilmeyen vb. kabul edilen ve edilmeyen davranışları değerler ile ifade etmek mümkündür” (Ulusoy & Dilmaç, 2014, s.2).

II. Bölüm

Literatür

1.Çocuk Edebiyatı

1.1.Çocuk edebiyatı kavramı. Çocuk edebiyatı ne demektir? Dünyada ve ülkemizde nitelikli çocuk kitaplarına ulaşılması ve çocuk edebiyatının hak ettiği yeri bulması uzun zaman almıştır. Çocuk edebiyatının varlığı ve gerekliliği tartışma konusu olmuştur.

Ülkemizde Cemal Süreya, Tomris Uyar, Yaşar Kemal gibi bazı ünlü yazarlar çocuk edebiyatı ayırımına açıkça karşı çıkmaktadırlar (Dilidüzgün, 1996).

Cemal Süreya, edebiyattan ayrı bir çocuk edebiyatı olmaması gerektiğini düşünür. Ona göre edebiyat bir bütündür ve çocuklar ondan kendilerine göre koparabildiklerini alırlar. Çocukları küçümsememek gerekir. Onlar da yüzmeyi (okuma yazmayı) öğrendikten sonra yetişkinlerle aynı denize girmelidir (akt. Dilidüzgün, 1996). Sanatın çocuklara ve yetişkinlere aktarımında bir farklılık olamayacağını da şu sözleriyle dile getirir: “Bilginin çocuklara ayrı bir aktarılış biçimi olabilir. Ama sanatın? Niçin çocuk balesi olsun? Kahramanı çocuklar olan romanlar vardır. Ama niçin çocuk romanı olsun? Çocuk politikası var mı? Çocuk belediyesi? Çocuk treni?” (Süreya, 1987, s.329).

Edebiyatın kendine özgü bir bütün olması gerektiğini savunan Tomris Uyar “gençlik edebiyatı, çocuk edebiyatı, kadın edebiyatı, göçmen edebiyatı, sürgün edebiyatı gibi ayrımlar geliştirildi; edebiyatın kendine özgü bir bütünlüğü, tamlığı olduğu görmezden gelindi” (akt. Dilidüzgün, 1996, s.23) diyerek düşüncesini açıklar.

Ayrı bir çocuk edebiyatını kabul etmeyen Yaşar Kemal de Çehov’un, “Büyükler için, çocuklar için ayrı ayrı ilaçlar var mı? Çocuklar için ancak dozları değişir” sözlerini örnek göstererek ona yakınlığını dile getirmiştir. Kemal’e göre çocuklar için edebiyat yapmak, bu dozu tutturma meselesidir (akt. Şirin, 2007b). Yaşar Kemal, Eylül 1975’te, Cumhuriyet gazetesindeki “Çocuklar İnsandır” röportajında, çocuk edebiyatına inanmadığını, çocuk

edebiyatının çocukların küçümsenmesi sonucu ortaya çıktığını ifade etmiştir. Kendi çocukluğundan örnek veren yazar yedi ile on yaş arasında Karacaoğlan'ı, Dadaloğlu'nu bildiklerini ve bu masalları büyüklerin de küçüklerin de dinlediğini belirtir. Yalnızca çocuk oyunlarındaki tekerlemeler ile şiirlerde farklılık olduğunu söyler (akt. Nesin, 1976).

Cemil Meriç de ayrı bir çocuk edebiyatı olamayacağını düşünen yazarlardandır. Çocuk edebiyatının sınırlarının ve niteliklerinin belli olmadığını, çocuğun büyükler için yazılmış kitapları da okuyabileceğini, yaşla baş arasında kesin bir münasebetin kurulamayacağını söyler (Meriç, 1987). Meriç'e göre çocuk edebiyatı vasıtasıyla, "çocuğun anlayış ve kavrayış hudutlarının belli standartlaşma içerisine sokulması ham bir hayaldir" (Meriç, 1987, s.3).

Öteden beri çocuk edebiyatı ve benzeri ayrımlar beni rahatsız etmiştir. Çocuk edebiyatı, salon edebiyatı, kadın edebiyatı vs. gibi tasniflerle kastedilen edebiyat sadece o zümrenin belirli bir dönem için ihtiyacına cevap verir, o dönem geçtikten sonra bir kenara bırakılır. Bundan dolayı çocuklar için, sadece onların okuması için ayrı bir edebiyat yaratmanın gerekli olduğunu sanmıyorum. (Enginün, 1987, s.56)

Dilidüzgün (1996)'e göre çocuk yazını ayırımına gerek görmeyen görüşlerin bir bölümünün temelinde, çocuklar için üretilen kitapların yazın bütününe bir parçası olması yer alır. Ancak çocuk edebiyatını kabul etmeyen yazarların karşısında onun varlığını ve gerekliliğini kabul ederek savunan birçok yazar da vardır.

Ülkemizde çocuk edebiyatı kavramından ilk bahseden kişi olan İbrahim Alaaddin Gövsa, Bedii Terbiye (Estetik Eğitimi) adlı eserinde düşüncelerini şöyle ifade eder: "Çocukluk; hepimizin içinden şuarsuzca geçtiğimiz o kendine mahsus âlem, ferdî hayatın o merhale-i kable't tarihi öyle mühim bir devirdir ki her türlü safahatına ait ihtiyacı ve o meyanda bir de edebiyatının bulunması lazım gelir" (Gövsa, 2012, s.55).

Çocuk edebiyatı yazarı Gülten Dayıoğlu'nun bu konudaki düşünceleri şöyledir:

Çocuklar için ayrı bir edebiyat türü var mıdır? sorusunu hep yadırgamışımdır. Çocuk edebiyatı diye ayrı bir edebiyat kolu yoktur, diyenlerin amaçlarını hiçbir gün anlayabilmiş değilim. Çocuk edebiyatının genel edebiyat yelpazesinde ayrı bir yeri vardır. Öyle ki bu ayrılık da yetmemektedir. Günümüzde çocuk edebiyatı kendi içinde bölümlere ayrılmaktadır. (Dayıoğlu, 1987, s.317)

Yalvaç Ural (1987) çocuk edebiyatı ile büyükler için yazılan edebiyatı birbirinden ayırır. Ona göre çocuklar için yazan yazarın dikkat etmesi gereken noktalar vardır. Bu iki yazın arasında sözcüklerin seçiminden eğitimsel ve pedagojik zorunluluklara kadar belirgin ayrıcalıklar vardır. Subutay Hikmet Karahasanoğlu (1987) ve Ülkü Tamer (1987) de çocuk edebiyatını özel bir edebiyat türü olarak gören, kendine has konuları ve dil anlatım özellikleri olduğunu düşünen yazarlardandır.

Atalay Yörükoğlu (1977), çocukların diğer bireylerden farklılığına dikkat çekerek çocuk edebiyatının özenle çalışılması gereken bir alan olduğuna işaret eder. Çocuk edebiyatının, edebiyatın bir alt birimi olarak görülmemesi gerekmektedir. Ona göre çocuklar duygu, düşünce, hayal ve yaşayış açısından yetişkinlerden farklıdır.

Selahattin Dilidüzgün (1996) çalışmasında, çocuğun gerçeğinin yetişkininkinden çok farklı olduğunu ve onun kendine özgü oluşturulmuş kitaplara ihtiyacı olduğunu söyler. Ona göre çocuk edebiyatı, çocuğun küçük görülmesi değil, yüceltilmesi anlamına gelir. Mümtaz Zeki Taşkın ise düşüncelerini oldukça iddialı bir şekilde ifade eder. “Çocuklar için ayrı bir edebiyat olduğuna inanmıyorum, onun varlığına Tanrı’ya inandığım gibi, onun kadar iman ediyorum. Çünkü inanmak, iman etmenin yanında cüce kalır” (Taşkın, 1987, s.331).

Çocuk edebiyatının varlığı konusunda kararsız kalan yazarlar da bulunmaktadır. Osman Olcay Yazıcı şöyle söyler: “Edebiyat edebiyattır. Ayrım yapmak ne derece doğru ve sağlıklı olur bilemem. Ama yine de çocukların hoşlandığı ile büyüklerin takdir ettiği arasında

bazı farklılıklar olduğu da bir gerçek. Hem olur hem olmaz gibi garip bir cevap veresim geliyor” (Yazıcı, 1987, s.332).

Çocuk edebiyatı tartışmalarına nokta koyacak kapsamlı bir açıklama çocuk edebiyatı yazarı Mehmet Güler'den gelmiştir:

Herkes kendine göre tanımladı çocuk edebiyatını. Ona sınırlar koydu, ölçüler getirdi. Ama her tanım gibi bu da eksik kaldı. Sadece çocuk edebiyatının bir yönünü yansıttı belki. Bu görüşlerin hepsinin de gerçek payı var mutlak. Ama yalnız başına hiçbirisi tam doğru değildi. Hepsi yanlışını doğrusunu içinde taşıyordu. Tümü bir araya gelince birbirini tamamlıyor, doğruya en çok yaklaşıyordu. (Güler, 1987, s.397)

Zamanla “çocuk edebiyatı var mıdır, yok mudur?” tartışmaları geride bırakılmış ve bu edebiyatın varlığı kabul edilerek kavram olarak tanımının, içeriğinin ne olduğu konuşulmaya başlanmıştır. Ancak çoğu konuda olduğu gibi çocuk edebiyatı kavramının tanımlamasında da bir kavram kargaşası görülmektedir (Yalçın & Aytaş, 2011).

Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü'nde çocuk edebiyatı şöyle tanımlanmaktadır:

1. Usta yazarlar tarafından özellikle çocuklar için yazılmış olan ve üstün sanat nitelikleri taşıyan eserlere verilen genel ad. 2. Türlü konular üzerinde yazılmış olup çocukların zevkle ve ilgiyle okudukları eserlerden meydana gelen edebiyat. 3.

Çocukların faydalandığı her türlü yayını kapsayan edebiyat. (Alaylıoğlu & Oğuzkan, 1976, s. 52-53)

Mustafa Ruhi Şirin çocuk edebiyatını “çocukların büyüme ve gelişmelerine, hayal, duygu, düşünce ve duyarlılıklarına, zevklerine, eğitilirken eğlenmelerine katkıda bulunmak amacı ile gerçekleştirilen çocuksu edebiyat” olarak tanımlamaktadır. (Şirin, 1994, s.9). Daha sonra yayınladığı Çocuk Edebiyatı Kültürü adlı eserinde ise şöyle tanımlar:

Çocuk edebiyatı, temel kaynağı çocuk ve çocukluk olan; çocuğun algı, ilgi, dikkat, duygu, düşünce ve hayal dünyasına uygun; çocuk bakışını ve çocuk gerçekliğini

yansıtan; ölçüde, dilde, düşüncede ve tiplerde çocuğa göre içeriği yalın biçimde ve içtenlikle gerçekleştiren; çocuğa okuma alışkanlığı kazandırması yanında edebiyat, sanat ve estetik yönden gelişmesine katkı sağlayan, çocuğu duyarlı biçimde yetişkinliğe hazırlayan bir geçiş dönemi edebiyatıdır. (Şirin, 2007a, s.42)

Sedat Sever'in çocuk edebiyatı tanımı şöyledir: “Çocuk edebiyatı, erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresinde, çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun olarak duygu ve düşünce dünyalarını sanatsal niteliği olan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştiren, beğeni düzeylerini yükselten ürünlerin genel adıdır” (Sever, 2015a, s.17). Oğuzkan'dan aktaran Sever, çocuk edebiyatını “Usta yazarlarca özellikle çocuklar için yazılmış olan ve üstün sanat nitelikleri taşıyan yapıtlardan oluşan yazın, çocukların yararlanabileceği her türlü yayını kapsayan bir yazın alanı” olarak görür. (Sever, 2015a, s.16)

Ferhan Oğuzkan'ın Yerli ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı adlı eserinde çocuk edebiyatı deyimini, “çocukluk çağında bulunanların hayal, duygu ve düşüncelerine yönelik sözlü ve yazılı bütün eserleri kapsar” ifadeleriyle yer alır. (Oğuzkan, 2010, s.3). Benzer birkaç tanım da şöyledir: “Çocuk Edebiyatı iki- on dört yaş arası çocukların ihtiyacını karşılayan, bu yaşlardaki kişilerin hayal, duygu ve düşüncelerine yönelik sözlü ve yazılı bütün eserlerini kapsar” (Tür ve Turla, 1981, s.9) “Genel anlamda “çocuk edebiyatı” ya da “çocuklar için edebiyat”, çocukların duygu, algı, zevk, hayal ve düşüncelerine hitap eden, onların okuyup zevk almaları ve davranış bakımından yetişmeleri için yazılmış eğitsel amaçla da taşıyan edebiyat ürünlerinin tümüne verilen addır” (Ağırakça, 2014, s.12). Zengin ve Zengin (2003, s.40)'e göre çocuk edebiyatı, “çocukların benzerliği ön kabul olarak alınır, onların duygu, düşünce ve hayal açısından okuma ve dinleme beğenilerine seslenen metinlerin tamamıdır”.

“Çocuk edebiyatı, iki yaşından başlayarak ergenlik dönemine kadar geçen süreçte çocukların hayat tecrübeleri, ilgi, ihtiyaç ve algılama düzeylerine uygun bütün nitelikleri kapsar” (Sınar, 2006, s.175). Yılar ve Turan (2010, s.32)’a göre ise çocuk edebiyatı, “çocukların dil gelişimine katkıda bulunan, onların edebi ihtiyaçlarını karşılayan; çocuklar için, çocuklara göre yaratılmış bir edebiyat” tır. Bir başka şekilde “Çocukları “okuma, dinleme, izleme” etkinlikleriyle özgün sanat eserleriyle buluşturarak estetik, duygu ve düşüncelerini beslemek, geliştirmek, derinleştirmek, üst düzeyli yaratıcı enerji kullanarak duygu, düşüncelerini “sözle, yazıyla, görsellerle, müzikal oyunlarla ifade etme süreci” olarak tanımlayabiliriz” (Güleryüz, 2013, s.88). “Çocuk edebiyatı, çocuklar için yazılmış eserler veya çocukça yazılmış, çocuk ruhunu taşıyan eserlerin oluşturduğu edebiyattır” (Bilkan, 2005). “Gelişim sürecindeki çocuğun anlama ve kavrama düzeyini dikkate alarak duygu ve düşünce dünyasına seslenen edebiyata *çocuklar için edebiyat* ya da kısaca *çocuk edebiyatı* denir” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.3). “Çocuk edebiyatı, çocukların büyüme ve gelişmelerine, hayallerine, duygularına, düşüncelerine, yeteneklerine ve zevklerine hitap eden, eğitilirken eğlenmelerine katkıda bulunan sözlü ve yazılı verimlerin tamamıdır” (Yalçın & Aytaş, 2011, s.17). “Henüz yetişkin olmayan ve eğitilmesi gereken, toplumumuzun en genç üyelerinin düşünce dünyasına seslenebilecek sözlü ve yazılı ürünlerin tümüne Çocuk Edebiyatı adını veriyoruz” (Ciravoğlu, 2000, s.11). Temizyürek (2003, s.161)’e göre ise çocuk edebiyatı “Çocuğun; hayal dünyasına hitap eden, üstün nitelikleri olan, estetik bir boyut taşıyan, kelime hazinesine uygun, ana dilini geliştirebilecek özellikte, ulusal ve evrensel değerler içeren, psiko-sosyolojik gelişimine katkı sağlayan, severek dinlediği/okuduğu, zevk aldığı yazılı ve sözlü edebiyat mahsulleri”dir. “Çocuklar için Edebiyat’ veya yaygın olan kullanımla ‘Çocuk Edebiyatı’ kavramı içerisinde, edebiyat alanından çocukların ruhi özelliklerine göre seçilmiş, sanat değeri olan eserlerden çocuğun dünyasına girebilenleri çocuk edebiyatı olarak kabul etmek gerekir diye düşünüyoruz” (Gürel, 2014, s.18-19).

1.2.Çocuk edebiyatının temel öğeleri.

1.2.1.Karakterler. Çoğu insan kahramanları çocuk olan veya çocukları konu alan eserleri çocuk edebiyatı sayma yanlışıma düşerler. Çocuğu anlatan her eser çocuk edebiyatı ürünü değildir (Yalçın & Aytaş, 2011). Ancak Oğuzkan (2010)'a göre kahramanları çocuk olan eserler, diğer nitelikleri de taşımaları durumunda çocuklar tarafından daha çok beğenilirler.

Çocuk kitaplarında az sayıda kahraman bulunması uygundur. Özellikle küçük çocuklar için yazılan eserlerde bir iki kahraman yeterli olabilir (Oğuzkan, 2010). Sever (2015a)'e göre bir öyküde çok sayıda geliştirilmiş karakterin yer alması, çocuğun ilgisini bir karakterde yoğunlaştıramadığından özdeşim sorunu yaşamasına ve okuma eyleminden uzaklaşmasına sebep olabilir.

“Çocuk hangi yaş grubundan olursa olsun, okuduğu kitapların kahramanlarıyla özdeşleşir” (Yalçın & Aytaş, 2011, s.47). Sever (2015a)'e göre fiziksel ve ruhsal özellikleri iyi geliştirilmiş bir kahraman, olaylara yön veren etkin kişiliğiyle çocukların kahramanla özdeşim kurmasını sağlar. Bir başka ifadeyle bu özdeşleşmeyi sağlamak için eserdeki karakterin inandırıcı, güvenilir, gerçekçi ve çocukla aynı yaş düzeyinden olması önemli ve gereklidir (Şimşek & diğerleri, 2011). Kıbrıs (2010)'a göre de eserlerde yer alan kişiler masalımsı eserler dışında, gerçek veya gerçeğe uygun kişilerden ve çocuğun dünyasında yer alan varlıklardan seçilmeli ayrıca az sayıda olmalıdır. Böylece “Okuduğu ya da dinlediği bir öykünün kahraman ya da kahramanlarıyla kurduğu etkileşim, çocuğun yeni düşsel arkadaşlar edinmesini sağlar” (Sever, 2015a, s.76).

Gürel (2014) kahramanların çocuklara örneklik yaptığını bu sebeple de çocukları olumlu tiplerle karşılaştırmak gerektiğini ifade eder. Çocuk kahramanların harikulade tasvir edilmesi gerektiğini söyleyen Gövsa (2012)' ya göre çocuk küçüklüğünden memnun değildir ve onun için yazılan eserlerde kahramanlar kendisi gibi güçsüz olmamalıdır. Çocuklar

kendilerine bu kahramanları örnek aldıkları, karakterlerle kendilerini özdeşleştirdikleri için, karakterlerin taşınması gereken bazı özellikler vardır. Kahramanlar; evrensel ve ahlaki değerlere saygılı olmalı, iyiliğin ve doğruluğun savunucusu olmalı, barış yanlısı olmalı, çevrenin ve kültürel değerlerin koruyucusu olmalı, yardımseverlik, çalışkanlık gibi olumlu kişilik özelliklerini taşımalıdır (Şimşek & diğerleri, 2011).

Çocuk kitaplarında önemli olan kahramanın başarısızlık ya da korku yaşamaması değil; olumsuz durumlara karşı dirençli olabilmesi, bu durumları akli ve mantığıyla çözüp yenebilmesidir. Ayrıca bir kahramanın değişim göstermeden sürekli ideal davranışlar sergilemesi, veya tam tersi hızlı değişimler geçirmesi inandırıcılıktan yoksun olacağından, eseri çocuk gerçekliğinden uzaklaştırır (Sever, 2015a).

1.2.2.Konu. “Çocuk kitaplarında konular, çocuk gerçekleri ve çocukların gereksinimleri dikkate alınarak seçilmeli” (Dilidüzgün, 1996, s.123). Buna göre yazarlar, çocukların ilgilerini, beğenilerini, okuma eğilimlerini tespit etmeli ve konularını bunların etrafında işlemelidir (Yalçın & Aytaş, 2011).

“Çocuklar okudukları kitaplarda kendi yaşantılarından bir şeyler bulmalı, kendilerini yaşamalıdır” (Kıbrıs, 2010, s.42). Çocuk kitaplarının konuları çocuğun güncel hayatından ve gerçeğe uygun olmalıdır (Yalçın & Aytaş, 2011). Çocuklar hareketleri ve biçimleriyle ilgi çeken kuş, kedi, köpek, zürafa, fil vb. hayvanların yer aldığı anlatıları; sevdiği oyuncasını, bebeğini, topunu, bisikletini konu alan bir öyküyü dinlemekten mutlu olur (Sever, 2015a). Çocuklar bir düşünce veya görüşün defalarca anlatıldığı, açıklandığı ve örneklerle ispatlanmaya çalışıldığı eserlerden değil, hareketli olayların ve durumların tasvir edildiği eserleri okumaktan hoşlanırlar (Oğuzkan, 2010).

“Konular akla yatkın ve inandırıcı olmalı, mantıklı bir olay örgüsü içinde gelişmeli, konu ve olaylar birbiriyle tutarlı bir şekilde ilerlemelidir” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.97).

Çocuk edebiyatında asla es geçilmemesi gereken konulardan biri ‘mizah’ tır. Oğuzkan’a (2010) göre çocuklarda mizah duygusunun gelişimini sağlayacak konular unutulmamalıdır. Çocuk kitaplarında ele alınan konular eğlendirici ve dinlendirici nitelikte olmalıdır. Seçilen konuların bir kısmı ise çocukların düşünmesini ve birtakım görüşler kazanmasını sağlamalıdır. Diğer görüşler de bu yöndedir: “Konu canlı biçimde işlenmeli, eğlendiricilik ve güldürücülük ögesine de yeterince yer verilmelidir” (Kıbrıs, 2010, s.42). “Belki her şey mizahtan ibaret değildir ama, mizah unsurunun çocuk kitaplarında önemli bir yeri vardır” (Gündüz, 1989, s.342).

Çocuk edebiyatı ürünlerinde çeşitli şekillerde, olay dizisinde gerilim oluşturan, okurun merak duygusunu canlı tutan çatışmalar görülebilir (Sever, 2015a). Eserlerde bu şekilde çatışmalar ile merak duygusu okurun ilgisinin canlı tutulmasını sağlar. Ancak abartılmış merak, rastlantısallık, ve duygusallık konunun yapılandırılmasını zayıflatan öğelerdir (Sever, 2015a).

“Konular seçilirken; öğrencilerin hem ulusal düzeyde, hem de evrensel düzeyde bir kişilik kazanmaları gerektiği gerçeği unutulmamalıdır” (Kıbrıs, 2010, s.41). Bu gerçekten hareketle çocuk kitaplarında onların milli değerlere, demokratik anlayışa ve saygın bir kişiliğe sahip olmasına özen gösterilmelidir (Yalçın & Aytaş, 2011). Oğuzkan (2010) da bu görüşler doğrultusunda çocukların demokratik yaşayış biçimine karşı güvenlerini artıracak ve ulusal değerlere duydukları saygıyı güçlendirecek konulara ağırlık verilmesi gerektiğini söyler. Ayrıca ona göre çocukların içinde yaşadıkları topluma ait ahlak kurallarının, gelenek ve göreneklerin de göz önünde tutulması gerekmektedir.

Çocuk kitaplarında ele alınan konuların onların güvenlerini arttıran, geleceğe ümitle bakmalarını sağlayan, insan ve doğa sevgisi gibi değerleri güçlendiren nitelikte olması gerekmektedir. Aile, doğa, iyi ve güzel değerler gibi temel kavramlar çocuk kitaplarını zenginleştirecek ana unsurlardır (Yalçın & Aytaş, 2011). Sever’e (2015a) göre çocuk

kitaplarında ele alınacak konular çocukların yüreklerinde ve hafızalarında sevgi, dostluk, barış gibi değerlerin gelişmesine yarar sağlamalıdır. (Sever, 2015a). Hüseyin Yurttaş “çocuk kitaplarında ele alınması gereken konuların “sevgi” kaynağından beslenmesi gerektiğini söyler; çünkü çocuk, sevgiyle büyümesi gereken bir varlıktır” (akt. Sever, 2015a, s.121).

“Yazarlar konularını seçerken, seslendikleri yaş kitlesinin okuma eğilimlerini, ilgilerini ve cinsiyetlerini göz önüne almalıdır” (Kıbrıs, 2010, s.41). Çocuklara yönelik konu seçimi, onların cinsiyetlerine ve yaş durumlarına bağlıdır. Çocuk kitaplarında, çocuğun ruh dünyasında olumsuz etki ve izler bırakacak konuların farklı yaş gruplarına göre düzenlenmesi gerekmektedir (Yalçın & Aytaş, 2011). Çocuk edebiyatındaki konu alanları çocukların gelişim düzeylerine göre gittikçe zenginleşir. Ayrıca bu konular yalından karmaşığa, somuttan soyuta doğru bir sırayla işlenmelidir. (Sever, 2015a).

Dinsel inançların tartışıldığı, ideolojilerin aşılınmaya çalışıldığı, toplumun değer yargılarının küçümsendiği, ulusal değerlerin kötülendiği, çocukların duygularının istismar edildiği kitaplar çocuklar için sakıncalıdır (Kıbrıs, 2010). Çocuk kitaplarında işlenen konularda din, dil ve cinsiyet ayrımcılığı yerine aklın ve bilimin üstünlüğü öne çıkarılmalıdır (Şimşek & diğerleri, 2011). Bunların dışında çocuk edebiyatı yazarı, çocukları kendi düşünceleri doğrultusunda yönlendirecek veya ruh dünyalarında olumsuz etki yapabilecek konuların seçilmemesi konusunda dikkatli olmalıdır (Yalçın & Aytaş, 2011).

“Çocuk edebiyatı hep güleryüzlü olmalı. Güleryüzlü olacağım derken yaşamın zor, acı yanlarından kaçmamalı. Zor, acı yanlarını anlatırken de umuda, yaşama sevincine açık olmalı. Korkulara, acılara boğmamalı çocuğu. Sevecen olmalı” (Güler, 1989, s.65). Çocuk kitaplarında yaşamın bir gerçeği olduğundan hareketle, şiddet olgusuna yer verilebilir. Ancak çocukların yaş ve gelişim özelliklerini de göz önünde bulundurularak yer verilen şiddet öğeleri, çocuklarda şiddete karşı neler yapılması gerektiği konusunda duyarlılık ve şiddete karşı bir anlayış oluşturabilmelidir (Sever, 2015a).

Ancak bir başka görüşe göre “Çocuk edebiyatı metinleri, şiddet öğelerini içermemelidir” (Yalçın & Aytaş, 2011, s.51). Çünkü Şirin’e (2007) göre gerçek hayattaki somut şiddet, edebiyatt soyutlanarak yansıtılsa da her çocuk bunun ayırımına varamayabilir. Üstelik şiddeti benimsemiş bir çocukta pekiştirici etki yapabilir. Bu durumda çocuk kitabı, potansiyeli harekete geçirici bir rol oynar. Örneğin; şiddeti benimseyen bir çocuk *Pal Sokağı Çocukları* romanını okuduğunda sokak çetesi kurma ihtimali yüksektir. (Şirin, 2007a)

Çocukları en çok etkileyen şiddetin sevdikleri kahramanların yaşadıkları şiddet olduğunu belirten Şirin’e göre Şeker Portakalı’nın kahramanı Zezé bu konuda en iyi örnektir. Çocuk kitaplarında sayısız şiddet örneği görmek mümkündür. Bunların çocuk edebiyatı günah keçisi ilan edilmeden ayıklanması gerekmektedir (Şirin, 2007a).

1.2.3.İleti. Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğü’nde ileti “Yazı veya sözle verilen, gönderilen bilgi, mesaj” olarak tanımlanmaktadır. [TDK] “İleti (anadüşünce), yazarın okurla paylaşmak istediği ana düşüncedir” (Sever, 2015a, s.140). Yalçın ve Aytaş’a göre ise “yazılı ve sözlü eserlerde iletilmek istenen temel duygu ve düşünceye ana fikir denir” (Yalçın & Aytaş, 2011, s.45). “İleti/mesaj olarak da bilinen ana fikir yazarın anlatma amacıdır” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.105).

“Her edebi eser, muhataplarına bir mesaj verir. Sanatçı, duygu ve düşüncelerini paylaşmak üzere, onu kendine has ifade biçimiyle ortaya koyar” (Yalçın & Aytaş, 2011, s.45). Söylenen her sözün, yazılan her yazının dinleyene veya okuyana iletilmek istediği bir mesaj ya da mesajlar vardır (Cemiloğlu, 2009a).

Çocuk kitaplarında iletinin çocuklara veriliş biçimi önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Kitap, yazarın otoriter yaklaşımından uzak olmalı ve okuruna geniş alımlama olanakları sunmalıdır. Yani yazar, çocuğu küçümseyecek derecede her şeyi bilen bir yetişkin olmamalı, okuruyla birlikte düşünmelidir. Kitabın iletisi, yazarın kafasındaki düşünceyi açık bir şekilde ortaya koymamalıdır (Dilidüzgün, 1996). Diğer görüşler de bu yöndedir: “Çocuk

edebiyatı metinlerinde iletinin/mesajın örtük verilmesi önemlidir” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.40). Okul öncesi dönemden gençlik dönemine kadar, masal, şiir, öykü, roman gibi eserlerin iletileri, doğrudan öğretim amacı olan kesin yargılar içermez. Bu metinlerde, yazarların sunduğu iletilerden anlam çıkarma sorumluluğu çocuğa verilmiştir (Sever, 2015a).

Ancak dikkat edilmesi gereken bir nokta da çocuğun çıkarması beklenen iletinin belirsizlik içermemesidir. Çocuk kitaplarındaki ana fikir ve ana duygu, tartışmaya yer bırakmayacak şekilde, açık ve anlaşılır olmalıdır (Kıbrıs, 2010). Çocuk kitaplarında, çocuğun anlayabileceği, çocuğa uygun her mesaj rahatlıkla verilebilir. Ancak ana fikrin çocuğun kafasında soru işareti uyandırmaması, hiçbir şüpheye meydan vermemesi, açık seçik olması gerekir (Sinar, 2007).

“Çocuk kitapları, vermeye çalıştıkları iletilerle çocukların yaratıcı düşünme, problem çözme ile ilgili bilişsel becerileri kadar ahlaki ve kişilik gelişimlerine olumlu katkılar sağlayarak onların sosyalleşmelerine yardımcı olmalıdır” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.107).

1.2.4.Dil ve Anlatım. “Çocuk edebiyatı sahasında kullanılacak dil, mutlaka ve öncelikle çocuğun içinde doğduğu kültürün ana dili ve mensubu bulunduğu milletin kendi milli dili olmalıdır” (Gürel, 2014, s.43). Çocuk kitapları, çocuklara anadilinin sözvarlığını tanıtan, dilin yapısını, özelliklerini, anlatım gücünü örneklendiren çocukların karşılaştıkları ilk basılı dil modelleridir (Sever, 2015a).

“Çocuk kitaplarının, çocuğa göre olmasını belirleyen en önemli özelliği dili ve anlatımıdır” (Sever, 2015a, s.145) diyen Sedat Sever’e göre çocuk dili çocuğa ulaşmanın biricik aracıdır. Çocuğun gelişim dönemi, okuduğunu anlama düzeyini etkiler. Bu bakımdan anlatımda kullanılan sözcükler çocukların gelişim düzeyleri göz önünde tutularak seçilmelidir (Şimşek & diğerleri, 2011).

“Çocuk edebiyatını yetişkin edebiyatından ayıran belki de en önemli özellik, anlatımın hedef kitlenin anlayacağı biçimde sunulmasıdır” (Yalçın & Aytaş, 2011, s.47). Anlatımda

gündelik konuşma dili ölçüt alınmalı, çocuğun günlük hayatta kullanmadığı ve söylenişi zor olan kelimelere yer verilmemelidir (Kıbrıs, 2010; Oğuzkan, 2010; Şimşek & diğerleri, 2011; Yalçın & Aytaş, 2011).

“Çocukların dünyasında kavram olarak var olan sözcükler seçilmeli, ancak onların sözcük dağarcıklarının giderek genişletilmesi gerektiği de unutulmamalıdır” (Kıbrıs, 2010, s.42-43). Çocuk edebiyatı metinlerinde çocuğun anlamını bilmediği ancak çağrışım yoluyla anlamlandırabileceği belirli sayıda bilinmeyen sözcüğe yer verilmelidir (Yalçın & Aytaş, 2011). Bu açıdan bilinmeyen sözcüklerin, anlamlarının metinden-sözün gidişinden-anlaşılabilir şekilde kullanılmasına özen gösterilmelidir (Kıbrıs, 2010). Ancak çocuğun söz dağarcığını geliştirmek isterken, onu bilmediği bütün kelimelerle karşı karşıya bırakmamak dikkat edilmesi gereken bir noktadır (Şimşek & diğerleri, 2011). Ayrıca kitabın arkasında çocuklar için bilinmeyen kelimelerle ilgili bir sözlük bulunmalıdır (Yalçın & Aytaş, 2011).

“Yaşama şansını yetirmiş, eski ve anlaşılması güç sözcük ve deyimlerle de çocuklarda okuma zevkini uyandıracak ve geliştirecek eserler yazılması mümkün değildir” (Oğuzkan, 2010, s.378). Yöresel veya çevresel deyimler, öğretici kitaplar dışında sık sık kullanılan terimler çocuklar için anlam gücünü oluşturabilir (Oğuzkan, 2010). Ayrıca çocukların kullanmakta zorlandığı edat ve bağlaçlar ile bol mecaz ve argo söyleyişlerden de kaçınılmalıdır (Yalçın & Aytaş, 2011).

“Yabancı sözcükler yerine Türkçe sözcüklerin kullanımına özen gösterilmelidir” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.112). Yabancı dillerden dilimize çevrilen eserlerde, söylenişi zor ve anlam karışıklığına yol açabilecek isimler Türkçeleştirilebilir. Ancak bu uygulamada aşırılığa kaçılmamalı ve 4. sınıftan sonra zorunlu olmadıkça başvurulmamalıdır (Kıbrıs, 2010; Oğuzkan, 2010).

“Basitlik yerine yalınlık seçilmeli. Tümceler kısa olmalı” (Güler, 1989, s.65).

“Ortalama beş veya altı sözcükten oluşan ve içinde tek özne ve tek yüklem bulunan cümlelere

öncelik verilmelidir. Yerli yersiz sıfat kullanılmasından da kaçınılmalıdır. Edilgen çatılı fiiller yerine etken çatılı fiiller kullanılması anlatıma sadelik ve canlılık kazandırır” (Oğuzkan, 2010, s.378). Kıbrıs’a (2010) göre ancak 5. sınıftan sonra aşırıya kaçılmadan birleşik ve girişik cümlelere yer verilebilir.

Çocuk kitaplarında anlatımın sadeliğine dikkat edilmeli; gösterişten uzak arı bir dil kullanılmalı, duruluk, akıcılık, açıklık gibi unsurlar önünde bulundurulmalıdır (Kıbrıs, 2010; Şimşek & diğerleri, 2011; Yalçın & Aytaş, 2011).

Birinci kişi ağzı ile yapılan anlatımın daha samimi olduğu, karşısındaki kişi ile karşılıklı sohbet havası oluşturduğu görülmüştür. Bir çeşit duygu, düşünce ve sırlarını paylaşma izlenimi veren bu anlatımın çocuklar tarafından daha çok beğenildiği ve kabul gördüğü bilinmektedir (Yalçın & Aytaş, 2011). Çocuk kitaplarında üslubun büyük bir önemi vardır. Yapmacık ve zevksiz bir anlatım biçimiyle kaliteli bir eser meydana getirilemez. Uyum (ahenk), üslubu etkileyen bir unsurdur. Tekrarlardan yararlanarak anlatımda uyum zenginliğini yakalamak mümkündür (Oğuzkan, 2010). “Çocuk kitaplarında önemli olan, edebi türe veya anlatıda işlenen konuya, olaya ve karaktere uygun anlatım biçimi kullanabilmektir. Eserde kullanılan anlatım biçimi çocukları kitabın içine çekmelidir. Bu, yazarın yazma yeteneğini, dili kıvrak kullanabilme becerisinin de göstergesidir” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.104).

Çocuk kitaplarında “yazar, dayatmacı bir anlatım biçimini kullanmamalıdır. Çünkü çocuklar kendilerine seslenen yazarın üslubunu sezinlemekte oldukça başarılıdırlar” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.105). Güler’e (1989) göre de çocuklar anlamaz düşüncesiyle akıl vermeye kalkışmamalıdır. Bir çocuk kitabının eğitici, öğretici yanı estetik yanından baskın olmamalıdır.

“Kitap; yazım, noktalama yönünden kusursuz olmalı, bu konuda okullarda yararlanılması önerilen yazım kılavuzuyla uyum içinde olmalı çocuğa anadilinin yazım ve

noktalamayla ilgili kurallarını sezdirmede bir araç gereç görevi görmelidir” (Kıbrıs, 2010, s.42). Çocuk kitapları, Türkçe'nin yazım ve noktalama kurallarına sıkı sıkıya bağlı olmalıdır (Şimşek & diğerleri, 2011; Yalçın & Aytaş, 2011).

1.2.5.Resimler. “Erken çocukluk döneminde çocuğu kitaba çeken ilk uyaran, kitabın görsel dünyası, çocuğa kitabı sevdiren başat öge de kitabın görsel değeridir” (Sever, 2015a, s.167). Görseller hem görsel okuryazarlık becerisinin geliştirilmesi ve temel okuryazarlık eğitimi için önemlidir, hem de okul öncesi ve okul dönemi çocuk kitaplarının en önemli öğeleridir (Şimşek & diğerleri, 2011).

“Çocuk kitaplarında resimleme yapılırken, yaş ve sınıf düzeyleri göz önüne alınmalıdır” (Kıbrıs, 2010, s.40). Çocuk kitaplarındaki resimler, çocukların yaşlarına bağlı olarak gösterdikleri gelişim ilkelerine uygun olarak tasarlanmalıdır. Özellikle okul öncesi çocuklar, kitapların içeriğiyle değil yalnızca resimleriyle ilgilenir (Şimşek & diğerleri, 2011).

Örneğin okul öncesi dönemde kitapların bütünü resimli olabilecekken, 1. Sınıfta 1/4'ü yazı, 3/4'ü resim, 2. Sınıfta 2/4'ü resim 2/4'ü yazı, 3. Sınıfta 1/4'ü resim 3/4'ü yazı olabilir. Dördüncü sınıftan sonrası bu oran daha da azalmalıdır. Yedinci ve sekizinci sınıflardaysa, metni açıklayıcı nitelikte olmadıkça, resim konulmamalıdır. (Kıbrıs, 2010, s.40)

“Çocuk yayınlarında resimlerin sade, açık ve konuya uygun olmaları şartı aranır” (Oğuzkan, 2010, s.372). Anlatılan konuyla alakasız, yalnızca sayfaları süslemek amacıyla konulan resimler, çocukların kitaba olan ilgisine zarar verebilir (Sever, 2015a). Bunun yanında sayfa düzeni de önemlidir. Resimler sayfanın en uygun yerinde yer almalıdır. Resim ile metin, sayfa düzeni açısından bir bütün oluşturmalıdır (Oğuzkan, 2010).

“Kitap veya dergilerde çıkan resimler eğlendirici, neşe verici, güldürücü ve her şeyden önce sevimli olmalıdır” (Oğuzkan, 2010, s.372-373). Çocuklar, sunulan görüntüler ile heyecanlanmalı, eğlenmeli, düşünmeli, çizgilerin ve renklerin güzelliğiyle mutlu olmalıdır

(Sever, 2015a). Oğuzkan'a (2010) göre de renkli resimlerin ilk sınıflarda okuyan çocukların üzerinde çekici bir etkisi vardır. Sever (2015a)'e göre de resimlerin sevimli ve ilginç renklerle dikkat çekici olması çocukları etkileyen bir yönüdür. Ancak farklı bir konuya da dikkat çeker. Resimlerin renkli, canlı olması gerektiğini belirten ifadeler, aslında resmin niteliğini açıklamaktan uzaktır. Bunlar, resimlerin estetik olması şartıyla kabul edilebilir. Çocukların kitaplarda karşılaştıkları resimlerin onlar için bir sanat eğitimi ortamı yarattığına inanan Sedat Sever'e göre: "Sanatçı duyarlılığı ile yapılmış çocuk kitabı resimleri, erken çocukluk dönemiyle başlayan evrede, sanat eğitiminin en etkili ve en kestirme yoludur" (Sever, 2015a, s.176).

"Çocuk kitaplarındaki resimlerin metinle ilgili olarak; süsleyici, açıklayıcı, bütünleyici resimler olması gerekir" (Kıbrıs, 2010, s.40). Oğuzkan'a (2010) göre de çocuk yayınlarında yer alan resimler işlevleri açısından üç türdür: Süsleyici resimler, metni açıklayıcı ve yorumlayıcı resimler, metni tamamlayıcı resimler". Çocuk kitaplarında resim, tek başına görsel bir öge olarak önemli bir işlevi yerine getirmesinin yanında, metinle birlikte de anlamı tamamlayan, açıklayan, genişleten, bazen de metne yeni anlamlar yükleyen estetik bir uyarıcı olur. Ayrıca resimlerin, çocukların dağınık olan ilgilerini bir noktada yoğunlaştırmak, onlarda öykü, masal dinleme isteği uyandırmak gibi işlevleri de vardır (Sever, 2015a).

"Çocukla kitap arasındaki iletişim sürecinde resmin kendisinden beklenen işlevi gerçekleştirmesi için, çocuk kitabı çizerlerinin çocuğun dünyasını iyi tanıyan, onun ilgi ve gereksinmelerini iyi bilen usta sanatçılar olması gerekir" (Sever, 2015a, s.166).

1.3.Okuyucu zümreleri açısından çocuk edebiyatı. "Çocuk edebiyatı, çocukluğun ilk dönemlerinden başlayarak bütün çocukluk dönemlerini ele alır" (Yalçın & Aytaş, 2011, s.17). Selahattin Dilidüzgün 4-12 arası yaşlara yönelik kitapların çocuk yazını olabileceğini söyleyerek çocuk edebiyatı tanımında yaş sınırlamasına gider (Dilidüzgün, 1996). Şirin'in ifadelerine göre de çocuk edebiyatı "çocuk yaş gruplarına yönelik, okulöncesi, oyun-masal

çağı ve serüven çağına uygun *adresi belli bir düzeyde* bir edebiyat” olarak önerilir (Şirin, 2007a, s.51). Ancak onun şu düşüncelerini de dikkate almak gerekir:

Çocuk edebiyatı, adresi belli bir edebiyat olarak algılandığında, adres yalnız çocuk olacaktır. Bu yaklaşımda çocukluk yaş gruplarına göre bir edebiyat söz konusudur. Bu durumda, hangi yaşa hangi kitap sorusunun da sorulması gerekecektir. Olağan yaş mı, takvim yaşı mı, zekâ yaşı mı? Zekâ yaşı ise bunun da belirlenmesi gerekecek.

Günümüzde çocuklar, şaşırtıcı eğilim içindeler ve yaşlarının çok üstünde kitapları buluyor ve okuyorlar. (Şirin, 2007a, s.51)

Çocuklar için hazırlanan kitaplarda çocukların anlama düzeyi, dili ve eğitim gereksinimleri de göz önünde tutulmalıdır (Dilidüzgün, 1996). Çocuk edebiyatı çocukluğun evrelerini ve çocukların algı, zekâ, yaş ve görgü seviyelerini dikkate almalıdır. Bunun sonucunda neredeyse her yaş grubu için ayrı ve farklı bir çocuk edebiyatı kavramı geliştirilmelidir (Akın, 2009).

Kıbrıs’a (2010) göre çocukların okuma araç-gereçlerine olan ilgileri bakımından şu aşamalardan geçtiği görülür: 1.Okul Öncesi-Masal Çağı-Dönemi: 2-6 yaş arası olan bu dönem çocuk ailesiyle birlikte geçirir ve kitaplarla büyükleri aracılığıyla iletişim kurar. Bol resimli masal ve öykü kitaplarını büyükleri çocuklara anlatır. Düzeylerine uygun eğitici konular öyküleştirebilir. Bu dönemin sonuna doğru sayıları ve harfleri tanıtıcı kitaplar verilebilir ancak genel olarak bu dönemde kitabın işlevi çocuklarda kitaba karşı bir ilgi uyandırmak ve okuma alışkanlığı oluşturmaktır. 2.Okul Dönemi: a. Masal Çağı (Okul öncesinin devamı): Sınırları çok net olmayan bu dönem okuldan önceki 2-3 yılı da içine alarak 8-9 yaşlarına kadar sürebilir. Bu dönemde çocuklar için dil ve zihin gelişimleri dikkate alınarak istenilen kazanımları destekleyen, doğa olaylarının anlatıldığı, sayfa sayısı çok olmayan, öğeleri bakımından yalın masal ve öykü kitapları önerilir. b. Düşle gerçek arası dönem (Serüven-Robinson-çağı): 8-9 yaşlarından başlayarak 10-11 yaşlarına kadar devam

eden bu dönemde kızlar ve erkeklerin tercih ettiği kitaplarda cinsiyet farkı ön plana çıkar. Masal ve öykülere ek olarak bilimsel buluş ve doğa olaylarıyla ilgili kitaplara da yer verilmelidir. c. Gerçek konulara ve soyut konulara ilgi duyulan dönem: Bu dönemde 6.-7. sınıflarda olan çocukların soyut ve duygusal konuların yer aldığı şiire karşı ilgilerinin olduğu görülür. Kızlar daha çok sevgi temalı öykü ve romanlara, erkekler ise tarihî romanlara ilgi duyar. Okuma eğilimlerindeki cinsiyet farkı daha da belirginleşir.

Yalçın ve Aytas'ın (2011) yaptığı başka bir sınıflandırma ise şöyledir: 0-5 Yaş Grubu (Okul Öncesi): Bu dönemdeki çocuklar için oldukça yalın, 40 kelimeyi geçmeyen, bol tekrarlı, hayali olayların yer aldığı ve onların dünyasına hitap eden diyalog ağırlıklı öyküler uygundur. Karışık anlatım şekillerine, mecazlara, bilinmeyen kelimelere ve belirgin cinsiyet farkına yer verilmemelidir. 6-8 Yaş Grubu (1. Kademe 1. Devre): Bu dönemdeki çocuklar için anlamını bildikleri yüz kelimeyi geçmeyen, açık ve düz anlatımlı, kahramanları çocuk ve hayvan olan resimli yalın öyküler, fabllar uygundur. Mecazlı söyleyişlerden genellikle kaçınılmalıdır ve cümlelerdeki kelime sayısı 3-5'i geçmemelidir. Çocuklara yoruma açık öyküler anlatılmamalıdır. 9-12 Yaş Grubu (1. Kademe 2. Evre): Eserler çocukların anlamını bildikleri üç yüz kelimeyi geçmemeli ve bütünden parçaya gidilmelidir. Hayal dünyalarını ve manevi duygularını geliştiren, eleştiri ve adalet konularının önemsendiği, yasaklamak yerine özendiren, daha çok gerçekçi bilgilere yer veren eserler olmalıdır. Örneğin konusunu tarihten alan resimli eserler bu dönem için uygundur. 13-15 Yaş Grubu (İlk Gençlik Çağı): Bu dönem çocuklarının okuyacakları eserler, anlamını bildikleri yedi yüz kelimeyi geçmemeli, cümleler ise 7-10 kelimedenden oluşmalıdır. Sade bir dil kullanılmakla beraber mecazlara, benzetmelere ve tüm zaman kiplerine başvurulabilir. Cinsiyet ayrımının net çizgilerle belirlendiği bu dönemde kızların ve erkeklerin farklı konulara ilgi duyduğu görülür. Kızlar daha çok sevgi temalı duygusal eserleri, sanat değeri olan kitapları, erkekler ise soyut eserleri, gazetelerdeki güncel olayları ve spor yazılarını okumayı tercih ederler.

(Şimşek & diğerleri, 2011)'in sınıflandırmasında ise yaş gruplarına göre çocuk kitapları şu şekildedir: Okul öncesi, İlköğretim 1.Kademe a.6-8 yaş grubu b.8-10 yaş grubu c.10-12 yaş grubu, İlköğretim 2.Kademe.

Şirin (2007a), özellikle okulöncesi çocuk kitaplarının önemine vurgu yapar. Çocuk henüz okul döneminde olmadığı için okulöncesi çocuk kitapları çocuklara okunan kitaplardır. Bu kitaplar çocukla kitap arasındaki ilişkinin başlamasını sağlar ve çocuklarda okumaya karşı ilgi uyandırır. İlk okuma kitapları hem çocuk algılamasına uygun olmalı hem de dil, edebiyat ve sanat değeri taşınmalıdır. Çünkü çocuk gerçekliğine uygun ve çocuğa göre yazılıp resimlenmiş kitaplar çocuk için bir edebiyat ve sanat okuludur.

“2-4 yaşlarındaki çocuklar için, kitabın bilinen en temel işlevi, onların kavramsal gelişim sürecine ve anlama becerisine katkı sağlamasıdır” (Sever, 2015a, s.21). Çocuğa çevresinde var olan nesnelere tanıtılmasında ve yenilerinin eklenilmesinde bu kitaplardaki dilin ve resmin anlatım gücünden faydalanılabilir. Bunlara ek olarak okulöncesi dönemde yetişkin (anne, baba...) tarafından okunan kitap, çocukla yetişkin arasında fiziksel ve duyuşsal bir yakınlık oluşturur (Sever, 2015a).

Çocukların yaşları dikkate alınarak belirlenen bu dönemler için dikkat edilmesi gereken bir nokta vardır. Bahsedilen okuma eğilimleri çocukların buldukları yaş itibariyle çok net biçimde görülmeyebilir. Çocuğun içinde bulunduğu aile ve çevreye göre, okulundaki öğretmenin tutumuna, içinde bulunduğu arkadaş grubunun eğilimlerine göre okuma eğilimlerinde beklenen gelişmeler daha geç veya erken gerçekleşebilir. (Kıbrıs, 2010)

Ayrıca iyi edebiyatın her yaşta okuma yönelik olduğu, yetişkinlerin okuduğu kitapları çocukların okuyabildiği gibi, çocuk kitaplarının da yetişkinlerce okunabileceği araştırmacıların dikkat çektiği bir konudur. (Şirin, 2007a). Ancak bunun da bir sınırı olması gerektiği belirtilir: “Çocuk kitaplarının aynı zamanda yetişkinlere yönelik olması kötü bir şey

değildir. Ancak kitapların çocuklardan çok yetişkinlere seslenen mesajlar içermesi yazın eğitiminde, okuma yaşantılarında sorunlar doğurmaktadır” (Dilidüzgün, 1996, s.93).

1.4.Çocuk edebiyatında hikâye ve fabl.

1.4.1.Çocuk edebiyatında hikâyenin yeri. Bu bölümde ilk olarak hikâyeyi tanımayı sağlayacak görüşlere yer verilmiştir. Araştırmacıların bazıları hikâye kelimesini kullanmayı tercih ederken bazıları da aynı anlama gelen öykü kelimesini kullanmayı tercih etmişlerdir.

“Belli bir zaman ve yerde birkaç kişinin başından geçen gerçeğe uygun bir olayı anlatan veya birtakım kimselerin karakterini çizen ve çoğu kez ancak birkaç sayfa tutan kısa yazılara hikâye denir” (Oğuzkan, 2010, s.99). “Öykü-klasik anlamda-, belli bir zaman ve yerde, birkaç kişinin başından geçenleri, gerçeğe uygun biçimde birkaç sayfayla anlatan kısa olay anlatımıdır” (Kıbrıs, 2010, s.178). Roman ile hikayenin farklarına değinen başka bir tanım da şöyledir: “Olmuş ya da olması olası olayları anlatan kısa yazıya öykü, uzun yazıya roman denir” (Nas, 2004, s.268). “Öykü, şiir ile roman arasında hassas bir yapıya sahip olan ve görüldüğünden çok daha önemli özellikleri olan edebi bir türdür” (Yalçın & Aytaş, 2011, s.145).

Çocukların hikâyeye ne zaman ilgi duymaya başladığı ile ilgili görüşler şöyledir: Bazı araştırmacılar, bu karşılaşmayı iki yaşına kadar indirmektedir. Ancak, bu karşılaşmanın bilinçli olduğunu söylemek mümkün değildir. Çünkü, o yaşta çocuğun hareketlerinde bilinçli bir tutum görülemez. Çocuğun öykü ile bilinçli bir şekilde tanışması ise ancak sekiz yaşlarında olmaktadır (Yalçın & Aytaş, 2011). Çocuk sekiz on yaşlarında sona eren masal çağının sonrasında gerçeklik duygusu uyandıran metinlere yani hikayelere yönelir. (Şimşek & diğerleri, 2011). Bu yaşı biraz daha ileri alarak çocukların 10-12 yaşlarından itibaren gerçekçi niteliklere sahip edebi türleri aldığını söyleyen Kıbrıs (2010)’a göre de çocuklar büyüdükçe hikâye ve romanlara yönelecektir.

“Çocuklar için masal ve hikâye dinlemek büyük bir ihtiyaçtır” (Oğuzkan, 2010, s.111). Çocuklar okuma bilmedikleri dönemde dahi çevresi tarafından hikâye ile tanışırılır. Bazen ailesi bazen de anaokulunda ya da kreşte öğretmeni çocuklara hikayeler anlatabilir. Özellikle okul öncesi eğitim kurumlarında ve ilkokulda çalışan öğretmenler çocuklara sık sık hikâye anlatırlar (Oğuzkan, 2010). Ancak şuna da dikkat etmek gerekir: “Çocuklara hikâye anlatma, teknik olarak oldukça çaba isteyen bir sanattır. Eğitimcilerin böyle bir yetenek elde etmeleri için özel bir gayret içinde olmaları gerekir” (Cıravoğlu, 2000, s.81).

Anlatmaya dayalı bir edebi tür olan öykü, genellikle olaylara ve şahıslara yer verdiği için, çoğu zaman, romanla bir arada değerlendirilebilir (Yalçın & Aytaş, 2011). Bu sebeple hikâye hakkında yer verilen çeşitli sınıflandırma ve özelliklerde hikâye ile birlikte roman türü de zikredilmektedir.

Oğuzkan (2010), çocuk hikâye ve romanlarını konuları, temaları ve kişileri ele alışı bakımından şu şekilde sınıflandırır: 1.Yakın çevreyle ilgili hikâye ve romanlar, 2.Hayvan hikâye ve romanları, 3.Mizahi hikâye ve romanlar, 4.Serüven (macera) hikâye ve romanları, 5.Duygusal hikâye ve romanlar, 6.Tarihi hikâye ve romanlar, 7.Gezi hikâye ve romanları.

Nas (2004)’ın yaptığı sınıflandırmaya göre öykü ve roman çeşitleri şunlardır:

1.Serüven Öykü ve Romanları, 2.Gülmece (Mizah) Ağırlıklı Öykü ve Romanlar, 3.Çocuk Yaşamına İlişkin Öykü ve Romanlar, 4.Hayvanların Yaşamlarına İlişkin Öykü ve Romanlar, 5.Duygusallığı İşleyen Öykü ve Romanlar, 6.Tarihsel Olayları İşleyen Öykü ve Romanlar, 7.Gezi Öykü ve Romanları, 8.Düşsel (Fantastik) Öykü ve Romanlar, 9.Sorun Odaklı Öykü ve Romanlar.

Yalçın ve Aytaş (2011)’ın çalışmasında ise yaş gruplarına göre çocuk öyküleri sınıflandırılması yapılır: 1.Okul Öncesi: Bu yaş grubundaki çocukların en önemli özelliği öyküde anlatılan olayı yaşamak, olaya katılmak istemeleridir. Bu sebeple anlatılan olay onların gözlemlediği, yaşadığı olaylardan seçilmeli, kurgulamada buna dikkat edilmelidir.

Kitaptaki resim, çizim ve fotoğraflar çocuğun seviyesine uygun, doğal ve abartıdan uzak olmalıdır. 2.İlköğretimin Birini Devresi: Bu dönem çocuklarda etrafında olup bitenleri nedenleriyle birlikte öğrenme ve sonuca ulaştırma arzusu vardır. Bu arzuyla aklına gelen tüm soruları sormaktan çekinmezler. Paylaşımçı özellikleri ön plana çıkar. Hazırlanan öykülerin kurgusu sağlam olmalı, çocuksu anlatımlardan ve abartılardan ise uzak durulmalıdır. 3.İlk Gençlik Devresi: Bu yaş grubundaki çocuklar yetişkinlere yönelik öyküler ile çocuk öyküleri arasında köprüdürler. Bu gruba yönelik hazırlanan öyküler diğerlerine göre daha gerçekçi olmalıdır. Ayrıca bu yaşlarda çocuklarda tutarsızlıklar görülmesi, onlar için yapılan her türlü eğitim faaliyetinin daha da özenli olmasını gerekli kılar.

“Öykü, her yaştan insan için önemlidir. Ancak çocuk için vazgeçilmez bir olgudur. Bu gerçekten hareketle, çocuğun öykü yoluyla eğitimini sağlamak, onlara istenilen davranışları kazandırmak en kestirme yoldur” (Yalçın & Aytaş, 2011, s.147). Roman ve öyküler duygusal yönleri ağır basan, bir sanat yapıtının taşınması gereken nitelikleri taşıyan yazılar olduğu için, didaktik-öğretici-bir hedefleri yoktur. Ancak roman ya da öyküler yetişkinlerin yaşantılarından, yaşamla ilgili deneyimlerinden kesitler sunabildiği için, bunları okuyan çocukların yaşam tecrübeleri de zenginleşmiş olacaktır. Böylece bu eserler çocukların, içinde buldukları topluma uyumuna katkı sağlayarak didaktik bir işlev de göstermiş olacaktır. Ayrıca bu eserlerde sergilenen örnek yaşantılar yoluyla çocukların çeşitli durum ve olaylarla ilgili yorum yapabilme yetenekleri gelişecek, bir bakış açısı kazanabileceklerdir (Kıbrıs, 2010).

“Cumhuriyet dönemine dek; çocukların hedef alınıp öykü yazıldığına pek tanık olunmamakla birlikte, bu türün çağdaş anlamda en olgun örneklerini veren öykücümüz Ömer Seyfettin’dir” (Kıbrıs, 2010, s.180). Ömer Seyfettin öykülerini çocuklar için yazmamasına rağmen, geçmişten günümüze çocuklarca çok okunan bir yazar olmuştur. Cumhuriyet’in ilk yıllarında Reşat Nuri Güntekin, Halide Edip Adıvar, Halit Ziya Uşaklıgil, Memduh Şevket

Esental, Refik Halit Karay gibi Türk yazarları, daha çok yetişkinleri hedef alarak yazmışlardır. Ancak bu yazarların öykülerinden konu yönünden çocukların dünyasına seslenenler ve çocuksu bir tutuma sahip olanlar, çocuklar tarafından sevilerek okunmuştur (Kıbrıs, 2010).

1940'lı yıllardan itibaren çocukları hedef alarak öykü ve roman yazan kişilerin başında Kemalettin Tuğcu gelir. Ancak daha çok özür, kusurlu çocukların yaşamlarını anlatan, ölüm ve ölümün acı sonuçlarını işleyen Tuğcu'nun eserleri bu tutumları nedeniyle okullarda çok fazla kabul görmemiştir (Kıbrıs, 2010). "Türkiye'de çocuk hikayesi denince ilk akla gelen isim Gülten Dayıoğlu'dur" (Şimşek & diğerleri, 2011, s.226). "Gülten Dayıoğlu hem çocuklara, hem gençlere seslenen romanlar kaleme almıştır. Bu eserlerde ortak olarak aile hayatı ve aile içinde çocuğun durumu, sosyal hayat, eğitim-öğretim, millî değer yargıları, bilimin insanlığa hizmet için kullanılması, dil-din-ırk ayırımı gözetmeksizin insana insan olduğu için değer verme gibi meseleler işlenir" (Sınar, 2005, s.37). Gülten Dayıoğlu'nun işlediği konulardan biri de dış göç sorunudur. Örneğin; Yurdumu Özledim romanında ailesiyle birlikte Almanya'ya giden, çevresine ve okula uyum sağlamakta zorlanan, iki kültür arasında sıkışan ve yurdunu özleyen Atıl'ın hikayesini anlatır (Kolaç, 2008). Onun hikayeleri yıllardır çocuklar tarafından sevilerek okunmaya devam etmektedir.

Günümüzde ise çocuk öykü yazarlarının ve kitaplarının sayısında artış bulunmaktadır. Bu artış sevindirici bir gelişmedir ancak çocuk öykülerinin niteliği ve özellikleriyle ilgili bilimsel çalışmaların sayısı ülkemizde hala çok az sayıdadır (Yalçın & Aytaş, 2011).

1.4.2. Çocuk edebiyatında fablın yeri. Fablı tanımayı sağlayacak farklı tanımlar şöyledir: "Belli bir ahlak dersi vermek amacıyla meydana getirilen hayal ürünü kısa ve hareketli hayvan hikayelerine "fabl" denilir" (Oğuzkan, 2010, s.64). "Kahramanları çoğunlukla hayvan ve bitki gibi varlıklardan oluşan genellikle soyut bir düşünceyi somut bir örnek etrafında benimsetmeye çalışan hareketli öykülerdir. Latince "fabla" sözünden

gelmektedir. Anlamı öyküdür” (Yalçın & Aytas, 2011, s.127). “Latince hikâye anlamına gelen fabula sözcüğünden kaynağını alan fabl, ahlak öğretisi sunarak, kıssadan hisse türünde simgesel hikayeler anlatır” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.300). Fabllar, bir düşünceyi savunmak, bir ders vermek amacıyla hayvanlar arasında geçen olayları anlatan manzum öykülerdir. Fabl, duygu, davranış ve düşüncelerin, somut olarak ifade edilmesidir. Fabllarda hayvanlardan başka bitkiler ve eşyalar da konuşturulabilir. Fabl'ların sonunda, ders çıkarmak amacıyla mutlaka bir ders bölümü (kıssadan hisse) yer alır (Cıravoğlu, 2000). “Fabllar bir çeşit masaldır. Öbür masallardan ayırıcı özelliği, ahlak dersi vermeleri ve daha kısa oluşlarıdır” (Nas, 2004, s.245). “Verilen ders bir yargı cümlesi biçiminde ya da özdeyiş ve atasözü biçiminde olabilir” (Kıbrıs, 2010, s.118).

Kıbrıs'a (2010) göre fabl türünde şu bölümler bulunur: 1. Olayın ve kişilerin tanıtıldığı giriş bölümü, 2. Olayın ilgi çekici biçimde sergilendiği gelişme bölümü, 3. İlgi çekici öğenin-düğümün-çözüme kavuştuğu sonuç bölümü, 4. Ana düşüncenin yoğunlaştığı ve okuyanın payına düşecek olan ders bölümü (kıssadan hisse). Yalçın & Aytas (2011) da fablların şu dört ana bölümden oluştuğunu söyler: 1. Giriş bölümü: Ele alınan olay ve bu olayda yer alan kimselerin tanıtımı. 2. Gelişme bölümü: Asıl olayın anlatıldığı bölüm. 3. Sonuç bölümü: Olayın çözüme kavuşturulduğu bölüm. 4. Ders bölümü: Ana fikrin yoğunlaştırıldığı ve çıkarılan dersin ortaya konulduğu bölüm.

Fabllarda öğretici bir amaç vardır, hayatla ilgili dersler sembolik değerler aracılığıyla aktarılır (Şimşek & diğerleri, 2011). Fabllar, çocuklara, tokgözlülük, özveri, yardım severlik gibi iyi insan davranışları kazandırması açısından güçlü bir eğitici yanı olan eserlerdir (Oğuzkan, 2010). Ayrıca kanaatkarlık, tamahkarlık, kıskançlık gibi çocuklar tarafından algılanması güç kavramları somut olaylarla canlandırarak anlatması da eğitim açısından önemli bir yanını gösterir (Yalçın & Aytas, 2011). Fabllarda ahlak dersleri verilmesinin yanında insanların kusurlu yönlerine de dikkat çekilir. İnsanların kusurlu ve gülünç

davranışları bir kahramanın davranışıyla ilgilendirilerek eleştirilir (Kıbrıs, 2010; Yalçın & Aytaş, 2011).

“Eserlerde hayvanların geçmesi, çocukları hikâyeye karşı meraklandırır, dikkatlerini yoğunlaştırır ve kitapları onlar için cazip hale getirir” (Şimşek & diğerleri, 2011). “Özellikle 8-12 yaş grubu çocuklar fablları okumaktan ve dinlemekten büyük zevk alırlar” (Yalçın & Aytaş, 2011, s.128). Çocuklar fablları temsil de edebilirler. Böylece bu eserlerden sadece bilgi değil, eğlenerek öğrenme becerisi de edinirler. (Ciravoğlu, 2000; Oğuzkan, 2010).

Okurlar, genellikle verilen dersi veya öğüdü anlamakta zorluk çekmezler. Çünkü bu ders veya öğüt, eserin bir yerinde, açıkça belirtilir (Oğuzkan, 2010). Ancak başka bir görüşe göre fabllarda “mesajın dolaylı yollardan verilmesi, yaşı küçük okuyucuların olayı yorumlamalarında zorluk çekmelerine neden olmaktadır” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.300). Yalçın & Aytaş (2011)’a göre de çocuklara on yaşından sonra fabl anlatmak daha uygundur. Erken çağlarda soyut kavramları tam olarak anlayamadıkları için fabllardan zevk almaları da eğitim almaları da zor olacaktır. Bu durumda fabllarda ele alınan düşünceleri çocukların yaş düzeylerine göre basitten karmaşığa sınıflandırmak gerekmektedir. Üstelik fabllar yalnızca çocuklar için değil, yetişkinler için de eğitici unsurlar taşır. Çünkü fabllar binlerce yıllık insan davranışlarının ve tecrübelerinin birikiminden oluşmuştur (Yalçın & Aytaş, 2011).

Fablin Türk edebiyatında ilk olarak Mevlâna’nın Mesnevi’sinde küçük parçalar halinde ve 15. yüzyılda Şeyhi’nin Harname adlı mesnevisiyle başladığı söylenebilir (Ciravoğlu, 2000). Daha yakın geçmişe bakıldığında fabl türünde ilk örnekler edebiyatımıza çeviri yoluyla girmiştir (Oğuzkan, 2010). Kayserili Rüştü 1858 yılında çocuklar için hazırladığı Nuhbet-ül Etfal’da bu çevirilerden okuma parçası olarak yararlanmıştır (Kıbrıs, 2010).

“Fabl türünde çeviri yoluyla Türk Edebiyatına hizmet eden yazarların başında Şinasi, Ahmet Mithat Efendi ve Rezaizade Mahmut Ekrem gelir” (Kıbrıs, 2010, s.119). Şinasi, La

Fontaine'in "Kurt ile Kuzu" fablını dilimize çevirmiş, kendisi de bu türde "Eşek ile Tilki"; "Karakuş Yavrusu ile Karga" ve "Arı ile Sivrisinek" gibi fabllar yazmıştır. Ahmet Mithat Efendi, "Kıssadan Hisse" adlı eserinde Aisopos, La Fontaine ve Fenelon'dan çocuklar için yaptığı çevirilerle kendisinin yazdığı fablları bir araya getirmiştir. Rezaizade Ekrem de La Fontaine'den "Horoz ile İnci", "Kurbağa ile Öküz", "Karga ile Tilki", "Meşe ile Saz" ve "Ağustos Böceği ile Karınca" gibi çeviriler yaparak edebiyatımızda fabla ait örneklerin çoğaltmıştır (Oğuzkan, 2010).

"İbrahim Alaattin Gövsa, Fuat Köprülü, Vasfi Mahir Kocatürk, Orhan Veli Kanık ve Sabahattin Eyüboğlu gibi yazarlarımız da fabl örneklerini kendi dil ve anlatım güçlerini de katarak yeniden dile getiren yazarlarımız arasında yer almaktadırlar" (Yalçın & Aytaş, 2011, s.128).

2.Çocuk Eğitimi

2.1.Çocuk ve eğitimi üzerine. Çocuk kime denir? İlk olarak bu soruya dair farklı tanımlara yer verilmiştir.

"Çocuk Hakları Evrensel Beyannamesi"ne göre on sekiz yaşına kadar her insan çocuktur" (Gürel, 2014, s.40). "Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre *"On sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır"* (Madde 1)" (Şimşek & diğerleri, 2011, s.11). "Çocuk, iki yaşından ergenlik çağına kadar büyüme dönemi içinde bulunan insan yavrusu; henüz ergenlik dönemine erişmemiş kız ve erkek olarak tanımlanmaktadır" (Yalçın & Aytaş, 2011, s.13). "Çocuk"; olgunluğa erişinceye dek, her yaştaki erkek ve kızlar için yapılan bir nitelendirmedir" (Kıbrıs, 2010, s.11) Oğuzkan & Alaylıoğlu'na göre "çocuk; süt emme çağını bitirmiş, yaklaşık 2-14 yaş arasındaki, ergenlik çağına ulaşmamış insan yavrusudur" (akt. Kıbrıs, 2010, s.11). "İnsan ömrünün genellikle 2-14 yaşları arasında geçen gelişme dönemine "çocukluk çağı" adı verilir" (Oğuzkan, 2010, s.2). Civaroğlu ise tanımında eğitime vurgu yapar: "Çocuk, gün gün

adım adım olgunlaşan, büyüyen, bu amaçla eğitilmesi gereken bir insan, bir yurttaştır” (Ciravoğlu, 2000, s.11).

“Eğitim, kasıtlı olarak, istendik öğrenmeleri oluşturma sürecidir” (Sönmez & diğerleri, 2010, s.122). Birey, eğitim ile yeteneklerini, tutumlarını, davranış biçimlerini geliştirir. Eğitim toplumsal bir süreçtir ve denetimli bir çevreyi özellikle de okulu içine alır. (Sönmez & diğerleri, 2010). Gürel’e göre ise eğitim, çocuğun içinde doğduğu milli kültürün bir ferdi olarak ortak insanlık ideallerini gerçekleştirecek şekilde yetiştirilmesidir (Gürel, 2014).

Gürel’in çocuğun önemini vurguladığı ifadeleri şöyledir: “Allah’ın aileye bir tebessümü olan çocuk, millete/ümmete/insanlığa çağı yakalamak ve huzur bulmak için verilmiş bir fırsattır” (Gürel, 2014, s.40). “Çocuk, bir milletin hem istikbali hem de istiklalidir” (Gürel, 2014, s.41). Temizyürek’e (2003) göre gelecekte ümitli olmak için gelecek neslin iyi bir eğitimle sağlıklı düşünen bireyler olarak topluma kazandırılması gerekir. Erdal (2009)’a göre de çocuk eğitimi, toplumun şekillenmesi açısından çok önemlidir. Bu eğitimin önemine çok daha geniş bir çerçeveden bakmak mümkündür: “İlmi verilere göre temel eğitimin muhteva ve kalitesi, sadece ferdin karakterini değil, toplumların, milletlerin, devletlerin hatta insanlığın kaderini tayin etmektedir” (Gürel, 2014, s.48).

Günümüzde çocuklara küçük yaşlarda öğretilen şeylerin önemi hakkında tüm pedagog ve psikologlar ortak görüştedirler. İslam’ın getirdiği eğitim anlayışı da eğitimin erken yaşlarda başlaması yönündedir. Hz. Muhammed (S.A.S.) “küçüklükte öğrenileni taşın üzerine nakış yapmaya, yaşlılıkta öğrenileni de su üzerine yazı yazmaya” benzetmiştir. Atalarımız da “Ağaç yaşken eğilir”, “Yedisinde ne ise yetmişinde de odur”, “Can çıkmadan huy çıkmaz” sözleriyle bu gerçeğin sözcülüğünü yapmışlardır (Gürel, 2014). Çocukları eğitmede zaman kavramı çok önemlidir. Yapılmak istenenler zamanında yapılmalı, verilmek istenenler

zamanında verilmelidir. Belli yaşlarda kazandırılması gereken davranış ya da kazanımların, daha sonraları çocuğa kazandırılması zordur (Kaya, 2007).

“Türk-İslam anlayışına göre aile kurumunun ana amacı insan neslinin devamıdır. Dolayısıyla çocuk yapmak ve yetiştirmek ailenin en temel görevidir” (Aksoy, 2011, s.14). Yetiştirmek sözüyle anlaşılan elbette eğitimidir. “Aile, bir eğitim kurumudur. Çocuğun özgün eğitim dışındaki ilk eğitim ortamıdır. Çocuk, ilk toplumsal davranışları, aile üyeleri ile etkileşim kurarak, onları taklit ederek öğrenir” (Sönmez & diğerleri, 2010, s.99). Çocuk, belli bir yaşa geldiğinde okula gönderilir. Alt yaş sınırı olmamakla birlikte dört yaşından itibaren okul ortamına girebilir (Aksoy, 2011). Bir başka ifadeyle çocuğun 6-7 yaşlarında eğitim kurumlarına geçtiğini ve daha sonraki yaşlarında bu eğitimi sürdürdüğünü söylemek mümkündür. Ancak aile, çocuğun eğitimini tamamen bırakmaz. Aile ve okul birbirinden kopuk olmamalıdır. Çünkü çocuğun aile içinde öğrendiği bilgi ve becerileri, yaşantıları onun okuldaki başarısını da büyük oranda etkilemektedir. Eğer çocuğun ailede aldığı eğitim ve okulda aldığı eğitim birbirini desteklerse çocuk okulda başarılı olmakta, tersi durumda ise başarısız olmaktadır (Sönmez & diğerleri, 2010). Özbay da çocuk eğitimini etkileyen farklı bir noktaya değinir. Ona göre ailenin sosyoekonomik durumu, çocuğun eğitimini olumlu ve olumsuz açıdan etkileyebilmektedir (Özbay, 2013).

Klasik toplumda çocuk eğitimi üzerinde ailenin olduğu kadar akrabaların, mahallenin, toplumun da kontrolü vardır. Bunu bir dayanışma olarak görmek mümkündür. Çocuk başarılı olduğunda, iyi davranışlar gösterdiğinde herkes tarafından övülür, ödüllendirilir. Usulsüz, kötü davranışlarında ise aynı şekilde toplu bir kınamayla ya da men edilmeye karşılaşılabılır. Yakın geçmişe kadar aile ve toplumun bu ağırlığını hisseden çocuk, günümüzde başka bir atmosferin üyesidir. Bu değişimde Avrupa eğitiminin de etkilerinin olabileceğini söylemek mümkündür. 19. yüzyılda değişen dünyayla beraber Osmanlı insanı da değişmesi gerektiğini ve bu noktada çocuk eğitimine eğilmek gerektiğini anlamıştır (Aksoy, 2011). Kıbrıs (2010) da

bu değişimden bahseder. Ona göre eğitimin ve eğitim psikolojisinin bir bilim dalı olarak kabul edilmesiyle birlikte çocuk eğitimi de gerçek anlamda gündeme gelmiş ve günümüzdeki çocuk eğitimine ulaşılabilmifitir.

Çocuk eğitiminde dikkat edilmesi gereken noktalardan biri de küçük yaşlardan itibaren verilen eğitimin, çocuğun fiziksel gelişimine paralellik göstermesidir. Yapılacak eğitim çalışmalarının çocuğun ruh dünyasına, eğitim kapasitesine ve çevresel faktörlere uygun olarak planlanmasına dikkat edilmelidir (Yalçın & Aytaş, 2011).

2.2.Çocuk eğitiminde çocuk edebiyatının nemi. “Pek çok sorunumuzun kökünde eğitimsizliğin yattığı bir gerçektir” (Güler, 1989, s.68). Eğitim bebeklikte ailede başlayıp ilerleyen yıllarda okulla devam eder. Erdal’a göre “Ailenin ve okulun verdiği eğitimi destekleyen ve tamamlayan ocuk kitaplarıdır” (Erdal, 2009, s.3). ocuk kitaplarından kasıt ise elbette nitelikli ocuk edebiyatı eserleridir. ocuk edebiyatı, edebiyatın taşıdığı tüm özelliklerin yanında eğitici yönü de olan bir alandır. Bu edebiyatın amaçları arasında çocuğun ‘ana dil’i kullanma becerisini, hayal gücünü ve yaratıcı düşünme yeteneğini geliştirmek vardır (şimşek & diğerleri, 2011). “ocuk kitaplarında eğitsellik kaçınılmazdır” (Erdal, 2009, s.3).

Çocukların dili geliştirme olanaklarının belki de en önemlisi ocuk edebiyatı ürünleridir. Edebi eserler, dilin söz varlığını yüklenerek ve en güzel kullanım biçimleriyle oluşturulmuşlardır. Bu yönüyle ocuk edebiyatı ürünleri, çocukların aile ve okul dışında söz varlıklarını geliştirmelerine yardımcı olur, anlama ve anlatma dil becerilerinin gelişimini hızlandırır. Çocukların dilin en güzel kullanım biçimlerini öğrenmelerine yardımcı olurlar (şimşek & diğerleri, 2011).

“ocuk edebiyatının en temel işlevlerinden biri, çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmaktır” (Sever, 2015a, s.19). ocuk yazını her ne kadar doğrudan belli eğitsel amaçlara hizmet etmese de çocuğa okuma eğitimi veren bir araçtır. Özellikle yeni okumaya başlayan çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırabilir. Bu açıdan çocuğun

ilk okumaya başladığı andan gençlik dönemine kadar olan süreçte doğru seçilmiş kitaplarla karşılaşması önemlidir (Dilidüzgün, 1996).

“Edebiyat çocukta güzellik duygusunu harekete geçiren unsurlardan biridir” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.39). Sever’in ifadeleriyle “kitaplar sanatsal bir paydaya oturan dilsel ve görsel özellikleriyle çocuğu da doğal bir sanat eğitimi sürecinin içine çeker” (Sever, 2015a s.26). Ural, okul öncesi kitaplarının bu husustaki rolüne dikkat çeker: “Fiziksel yapıları, yani boyutları, ciltleri, resimleri ve sayfa düzenleriyle okul öncesi kitapları, çocuk için sanat eğitiminin de ilk örnekleridir. Çocuk bu kitaplara bakarken dolaylı olarak ve farkında olmadan çizgi, şekil ve renk uyumu, kompozisyon gibi estetik değer yargıları edinmeye başlar” (Ural, 1989, s.68). Gövsa (2012) da estetik eğitiminde şiirin musiki kadar etkisi olduğunu söyler. Üstelik ona göre şiirle çocuğun arası da pek iyidir.

“Edebiyat çocuğun zekâ, hayal gücü, muhakeme yeteneği, problem çözme becerisi gibi bilişsel yönlerini geliştirir” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.39). Küçük yaşlarda okunmaya başlanan çocuk edebiyatı eserlerinin çocukta duygu düşünce ve hayallerin gelişmesine büyük katkısı olmaktadır (Yalçın & Aytaş, 2011).

“İnsan kişiliğinin oluşmasında çocukluk döneminin rolü göz önüne alınırsa, çocuk eğitiminde çocuk edebiyatının önemi de hiç tartışmasız ortaya çıkar” (Gürel, 2014, s.50). Çocuk edebiyatı; çocuğun tutarlı bir davranış modeli kazanmasını, iyi ve sağlıklı bir vatandaş olmasını, iyi bir nesil yetiştirebilmesini sağlar” (Akın, 2009). Bu konu, daha sonra ayrıntılı olarak da ele alınacak değerler eğitiminin kapsamındadır. Çocuk, edebiyat aracılığıyla sevgi, iyilik, dostluk, paylaşma, erdemli olma gibi değerleri öğrenir ve bu yönde bir kişilik geliştirir.

“Kısacası, bir çocuğun her yönüyle nitelikli bir birey olarak yetişmesinde, diğer bilim alanlarına olduğu gibi, edebiyata-çocuk edebiyatına da- düşen görevler olacaktır. Çocuk edebiyatı da doğal olarak, çocuk edebiyatı yazarlarının yarattıkları nitelikli ürünlerle bu işlevi yerine getirecektir” (Kıbrıs, 2010, s.11). Bu açıdan çocuk kitabı yazarlarının gerekli

hassasiyeti göstermesi gerekir: “Çocuğun eğitiminde küçük yaşlardan itibaren etkili olması gereken kitapların da gerekli duyarlılığa sahip olması yerinde olacaktır” (Erdal, 2009, s.6).

Çocuk edebiyatı türlerinden, bu çalışmayla da bağlantılı olan hikâye ve fabl türünün çocuk eğitimindeki yerine değinmek de yerinde olacaktır.

“Çocuk eğitiminde hikayelerin kullanımı oldukça eskidir” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.227). Hikayelerin eğitimde kullanım amaçlarının başında okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmak gelir. Bunun yanında çocukların kelime hazinelerinin gelişimine katkısı olur. Onların hayal dünyalarını zenginleştirir ve içinde yaşadıkları dünyayı tanımalarını sağlar. Ayrıca hikâye aracılığıyla toplumun sosyal ve kültürel değerleri ile kazandırılmak istenilen davranışlar çocuklara aktarılabilir (Şimşek & diğerleri, 2011).

“Edebiyat ve eğitim anlayışı içerisinde fabl türünün kendine özgü bir yeri vardır” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.307). Fabllarda teori ve pratik bir arada olduğundan çocukların eğitsel mesajları daha kolay anlayabileceği düşünülür. Bu mesajlar öğüt olarak doğrudan değil de bir hikâye içinde verildiği için çocukların kabullenmesi daha kolay olacaktır. Çünkü çocuklar kendilerine doğrudan öğüt verilmesinden rahatsız olurlar. Öğütlerin atasözü ya da özdeyiş şeklinde verilmesi ise çocukta dil bilincinin uyanmasına katkıda bulunur. Bunların yanında fabllar, çocuklarda yorumlama gücünün ve eleştirel düşüncenin gelişmesine de zemin hazırlar. (Şimşek & diğerleri, 2011).

Çocuk edebiyatından çocuk eğitimi için yararlanırken dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta vardır. Çocuk edebiyatını, çocuk eğitimi amacıyla kullanırken dilin didaktik olarak kullanılması, metni edebilikten uzaklaştırır (Şimşek & diğerleri, 2011). Şirin, böyle bir dil kullanan çocuk edebiyatı yazarlarını şöyle tanıtır:

Kötü çocuk kitabı yazarına gelince: İşaret parmağı sürekli havada duran öğretmenlere benzerler ve sayıları iyi çocuk kitabı yazarlarından çok daha fazladır. Çocuğun eğri-büğü olduğunu, eğitilmezse topluma zararlı olacağını, her şeyi katı bir disiplin ve

koru çerçevesinde ele alırlar. Kitap, onların gözünde tıpkı bir hap gibidir...

Yazdıklarında didaktiklik ve faydacılık hep öndedir. (Şirin, 2007a, s.56)

2.3.Değerler eğitimi ve çocuk edebiyatı.

2.3.1.Değer kavramı ve değerler eğitimi. Son yıllarda ülkemizde en çok şikâyet edilen konuların başında yeni neslin duyarsızlığı gelmektedir. Madde bağımlılığı, hırsızlık, şiddet, suç işleme, hukuka ve başkalarının haklarına saygı göstermeme, büyüklerle ilişkilerde saygısızlık başta büyük şehirler olmak üzere ülkemizin genelinde rahatsızlık yaratmaktadır (Sezer, 2007). Bu durum sadece bizim ülkemizle de sınırlı değil, dünya değişiyor ve teknoloji her şeyi içine alıyor, günümüz çocukları farklı bir dünyada büyüyorlar. “2000’li yılların çocukları artık bütün bilgilere parmaklarının aracılığı ile ulaşabilmekte, her şeyi daha rahat elde edebilmektedir. Ancak çocukların ihtiyaçları şüphesiz bunlarla sınırlı değildir, değerler ve inançlar kişiyi yaşama bağlar” (Sezer, 2007, s.91). “Değişen dünya düzeninde ait olduğu toplumun değerlerini benimseyen, koruyan, aynı zamanda evrensel değerlere de sahip olan bireylerin yetiştirilmesi zorunluluk haline gelmiştir” (Kolaç, 2010, s.196).

“İyi-kötü, istenilen-istenilmeyen, olumlu-olumsuz, beğenilen-beğenilmeyen, arzu edilen-arzu edilmeyen vb. kabul edilen ve edilmeyen davranışları değerler ile ifade etmek mümkündür” (Ulusoy & Dilmaç, 2014, s.2). “Değerler, belirli bir durumu bir diğerine tercih etme eğilimi olarak da tanımlanmaktadır” (Ulusoy & Dilmaç, 2014, s.5). “Bireylerin sergilediği olumsuz davranışları engellemek; onların kendilerine ve yaşadıkları topluma yararlı olmalarını sağlamak için insani ve ahlaki değerleri benimsemeleri gerekir” (Karatay, 2011, s.1398).

“Her toplum kendi değerlerini bilen, tanıyan yaşayan ve yaşatan bireyler yetiştirmek ister. Değer eğitimi sayesinde bireyler içinde yaşadıkları topluma entegre olmayı, sosyalleşmeyi ve kültürel anlamda aidiyet duygusuna sahip olmayı öğrenirler” (Ulusoy & Dilmaç, 2014, s.7). Toplumun farklı katmanlarında bulunan ya da değişik yerlerinde yaşayan

insanlar arasında birbirinden çok farklı değer yargıları bulunabilir. Buna rağmen toplumdaki her insanın ortaklaşa kabul edip benimsediği geleneksel bir ahlak anlayışı da vardır. Daha çok iyiye, güzele, doğruya dayanan bu anlayışı, yaşlı kuşaklar genç kuşaklara aktararak devamlılığını sağlarlar (Cemiloğlu, 2009a). Böylece toplumda huzurun korunması ve sürdürülebilmesi de sağlanmış olur. Bu noktada çocukluk döneminin önemi bir kez daha ortaya çıkar:

Eğitim, insanın doğumundan ölümüne kadar devam eden bir süreçtir ve insan yaşadıkça yeni şeyler öğrenmeye devam eder. Özellikle çocukluk, eğitimin en yoğun ve etkin olduğu dönemdir. Bu dönemlerde verilen eğitim, çocuğa toplum içinde insanlarla uyum içinde yaşama becerisi kazandırmaya, başka bir deyişle yaşama sanatını öğretmeye yöneliktir. (Erdal, 2009, s.15)

“Toplum oluşturulan ve devamını sağlayan değerler eğitim yoluyla kazandırılır. Eğitim bu işlevini, örgün, yaygın ve algın eğitim kurumları ile yapar. Okulların temel amacı hem akademik açıdan başarılı hem de temel değerleri benimsemiş bireylerin yetiştirilmesidir” (Sezer, 2007, s.91).

Okuldan beklenen temel değerler eğitiminin aslında bir devam eğitimi olduğu da unutulmamalıdır. Çocuğun ilk ciddi eğitim ortamı ailesidir. Bu durumda okulda öğrenciler aynı sınıfta olsalar da her birinin aile ortamında öğrendiği değerler farklıdır. Bu demektir ki her çocuk değerlerin gelişimi yönünden farklı gelişim evrelerinde bulunur. Ancak sınıf ortamında bireysel farklılıklara dikkat ediliyorsa, çocuk öğretmeninden yeteri kadar ilgi görüyorsa, yanlış yapma korkusu taşıyorsa, arkadaşlarıyla iş birliği içinde çalışabiliyor ve kendini sınıfa ait hissedebiliyorsa hangi gelişim basamağında olsa da değerleri kabullenme olasılığı o derece artar (Uçak, 2010). Bunların yanında değer eğitiminde değerleri yaşayarak kazanmak çok önemlidir. Öğretmenlerin kişiliği, model olma özelliği, bu süreçte belirleyici bir özellik gösterir (Ulusoy & Dilmaç, 2014). Ayrıca çocuğun velilerinin okulla-öğretmenle

iletişim ve iş birliği halinde olması da bu süreci olumlu yönde etkileyecektir. Asıl olarak söylemek gerekir ki tek başına ailenin ya da tek başına okulun vermeye çalıştığı değerler eğitimi eksik kalacaktır. Mutlaka iki tarafın da verdiği destek ile eğitim verilmeye çalışılmalıdır.

“Neyin iyi neyin kötü, neyin güzel neyin çirkin, neyin doğru neyin yanlış olduğuna dair kararlarımızı değerlerin kılavuzluğunda veririz” (Ulusoy & Dilmaç, 2014, s.3). Bu çocuklar için de geçerli olabilir ancak bir çocuk iyiyi, kötüyü, doğruyu ve yanlışı bilerek dünyaya gelmez. Çocuğun çevresi, yaşam şartları, ailesinden ve okuldan aldığı eğitim, değer yargılarını biçimlendirir. Doğruyu ve yanlışı tek başına seçmeyi öğrenir. Eğer çocuğa verilen eğitim nitelikli olursa seçimlerini kendi kendine doğru yapabilir (Karatay, 2011). Bir başka ifadeyle “Değerler sistemini kabul eden her çocuk, neyin doğru, neyin yanlış olduğuna kendi karar verebilir. Verdiği her kararda sadece kendini değil, toplumu da düşünerek karar vermesi gerektiğinin ayırımına varır” (Uçak, 2010, s.5).

Son olarak söylemek gerekir ki; eğitimde tesadüflere yer yoktur. Bu bilinçle her çocuk ev veya okul ortamında milli ve manevi değerler ile tanıştırılmalı; iyi, güzel, doğru, adil, eşit gibi kavramların gündelik hayatlarında yer etmesine dikkat edilmelidir (Uçak, 2010).

2.3.2. Değerler eğitiminde edebi metinlerin önemi. “Eğitim denilince ilk akla gelen ve ilkçağ filozoflarından bu yana üzerinde çokça durulan “ahlâk” kavramı, edebiyatın ahlâkla olan bağlantısı ve ahlâk dışı sayılanların edebiyatta yer alıp alamayacağı konusu bugün bile üzerinde kesin olarak uzlaşılmayan tartışmalardandır” (Cemiloğlu, 2009a, s.20). Bu tartışmaların varlığını edebiyatın ahlak üzerinde etkili olduğunun bir belirtisi olarak gören Cemiloğlu (2009a)’na göre edebiyatın eğitimde etkili olduğu üç alandan biri ahlak eğitimidir. Diğer ikisi ise dil eğitimi ve estetik eğitimidir.

Böyle bir eğitim gelenekçi bir metot ve öğüt sistemi kullanılarak ya da yanlış davranışlar karşısında uyarma ve cezalandırma şeklinde verilebilir. Ancak ilki soyut

olduğundan çocuklar için sıkıcı ve bıktırıcı bulunmakta, ikincisi de zamana ve tesadüfe bağlı olduğu için eksik kalmaktadır. Bu nedenle, bu iki metottan zaman zaman yararlanılmakla beraber eksik bıraktıkları yan edebiyatla doldurulmalıdır (Cemiloğlu, 2009a). Doğru veya yanlış bir davranışın olumlu veya olumsuz taraflarını sözlü olarak aşılamaaya çalışmak yerine öyküleyici bir eserde öykü kahramanları vasıtasıyla çocuğa yaşatmak, iyi-kötü, doğru-yanlış vb. bir davranış olduğunu göstermek daha etkilidir (Karatay, 2011).

Ağırakça, çocuk edebiyatı kavramının doğuşunu değerler eğitimi verme amacına bağlar: “Çocuğun iyi bir terbiye alması, dinî ve ahlâkî değerleri erken yaşta kazanması, ancak eğitim faaliyetleri ve çocuğa yönelik eserler sayesinde olabileceği için bu yönde çalışmalar yapılmış; böylece “çocuk edebiyatı” kavramı doğmuştur” (Ağırakça, 2014, s.12). Şiir, tekerleme, masal, hikâye gibi çeşitli çocuk edebiyatı ürünleri çocuklara dini ve ahlaki değerleri öğretmek, onları toplumun kültürel özelliklerine uygun yetiştirebilmek için hazırlanmıştır (Ağırakça, 2014). Yalçın & Aytaş (2011)’a göre de çocuk edebiyatı, ahlaka ve çocuğun yüksek değerlerle gelişimine ait değerlere önem vererek, bunların ön plana çıkmasına dayanan bir alandır.

“Çocuğa toplumsal değerler, insan, aile, birey ve yurttaş olma bilinci, kısacası, kültür birikimi, eğitim yoluyla kazandırılabilir” (Erdal, 2009, s.2). Bu noktada en önemli konulardan biri “eğitici ve ahlaki değerlerin çocuklara zevk verecek nitelikte aktarılması esas olmalıdır” (Akın, 2009, s.67). “Çocuk, okuduğu kitapla eğlenceli zaman geçirmenin yanında sevgi, saygı, çalışkanlık, dürüstlük, hoşgörü, adalet, yardımlaşma gibi evrensel temel değerlerle de karşılaştırılmalı, bunları benimsemesi için kahramanların davranışlarında bu erdemlere ilişkin farkındalık edinmesi sağlanmalıdır” (Şimşek & diğerleri, 2011, s.108). “Çocuğu hayata hazırlarken ona verilecek her türlü bilgi, ahlak dersi bir edebiyat eserinin içine sindirilirse, daha iyi anlaşılır, zevkle okunur, dinlenir. Böylece verilmek istenenler çocuğa somut ve cazip bir şekilde sunulmuş olacaktır” (Gürel, 2014, s.137). Burada dikkat edilmesi gerek nokta da

şudur: Çocuklara olumlu duygular ve davranışlar kazandırılmak istenen çocuk kitaplarında bu değerlerin kitabın doğal akışı içinde verilmesi önemlidir, böylece çocuklar sıkılmayacaktır. Ayrıca edebi eserler aracılığıyla kazandırılmak istenen toplumsal değerler, olumlu duygular ve davranış şekilleri kalıcı özellik de göstermektedir (Erdal, 2009).

Özellikle okul öncesi dönem ve ilköğretim birinci kademe düzeyindeki çocuk kitaplarının, genellikle çocukları eğitmeyi hedeflediği söylenebilir. Çalışkanlık, iyilik yapma, yardımlaşma, başkasına özenmeme, söz dinleme, kibirli olmama, temiz olma ve hayvan sevgisi incelenen çocuk kitaplarında en çok işlenen konuları oluşturmaktadır. Bunların hepsi insanın sahip olması gereken temel değerler olarak karşımıza çıkar (Erdal, 2009).

Erdal (2009) bir milletin çocuk edebiyatı ürünlerinin, o milletin nasıl bir gelecek istediğiyle ilgili olduğunu söyler. Böylece çocuk kitaplarında işlenen olumlu değerler çocukları iyi bir birey olarak topluma ve hayata hazırlar. “İyi hazırlanmış çocuk kitapları içerdikleri eğitsel değerlerle çocukları yetiştirecek, iyi eğitilmiş çocuklar geleceğimizin teminatı olacaktır” (Erdal, 2009, s.16). Bunun yanında olumlu değerler içeren nitelikli çocuk kitapları “Bireylerin kendileri ve yaşadığı toplumla barışık olmalarını, başka kültürlerin farklılıklarına da hoşgörü ile bakmalarını sağlayabilir” (Karatay, 2011, s.1405). “Bu bağlamda, yaşama, insana, doğaya, hayvanlara, sevgi ile yaklaşan; kendisi ve çevresiyle barışık, hoşgörülü, demokratik kültürü içselleştirmiş insanlar yetiştirmede çocuk edebiyatına önemli sorumluluklar düştüğü bilinmelidir” (Sever, 2015a, s.199). Çocuk edebiyatı yazarları da eserlerini bu sorumluluğun bilincinde ve gerekli hassasiyeti göstererek oluşturmalıdırlar.

2.3.3.İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programında Değerler Eğitimi. “Değerlerin öğretiminin rastlantılara bırakılmaması gerekir. Bu nedenle öğretim işi sistemli ve özenli bir şekilde okullarda gerçekleştirilmelidir. Okullar, toplumsal bir varlık olan insanın, o toplumun bir parçası olması yani toplumsallaşması için gerekli olan sürece katkıda bulunan kurumlardır” (Kolaç, 2010, s.196).

Ülkemizdeki öğretim programlarında “Değerler Eğitimi” ya da “Karakter Eğitimi” dersleri bulunmamaktadır. Bazı okullarda rehberlik öğretmenleri tarafından yürütülen bu eğitim, ülkemizde henüz yaygınlık kazanmamıştır. Ancak Milli Eğitim Bakanlığı, 2003 yılından itibaren değerler eğitimine önem vermeye başlamış ve bazı öğretim programlarına dolaylı, bazılarına ise doğrudan değerler eğitimi ile ilgili içerik eklemiştir (İpek, 2017). Türkçe dersi programı açısından bakıldığında 2006 İlköğretim Türkçe dersi programına kadar değerlere, genel ve muğlâk ifadelerle yer verildiği görülür. 2006 İlköğretim Türkçe dersi programında ise sosyal, teorik, estetik ve siyasi değerler açıdan belirgin ve özel ifadeler kullanılmıştır (İdi Tulumcu & Tulumcu, 2015).

“Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir” (MEB, 2018, s.4). Okullarımızda İlköğretim okulu programına göre eğitim yapılmaktadır ve bu programda Milli Eğitimin genel hedefleri açıkça belirtilmiştir. Bu hedeflerde Milli Eğitim sisteminin yetiştirmek istediği insan modeli, bireylerde bulunmasını istediği değerler ortaya koyulmaktadır (Sezer, 2007).

2018 Türkçe dersi öğretim programında, öğrencilerin milli ve manevi değerleri benimsemiş bireyler olmalarını sağlamak, öğretim programlarının amaçları arasında yer alır. Öğretim programlarında yer alan kök değerler ise adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverliktir (MEB, 2018). 2015 Türkçe dersi programının genel amaçları arasında ise öğrencilerin millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal, estetik ve sanatsal değerlere önem vermelerini sağlamak yer alır. Bunların yanında Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla millî ve evrensel değerleri tanıma amacı da bulunur (MEB, 2015).

Türkçe dersi öğretim programları ders kitaplarında okutulacak metinlerin temalarını ve konu örneklerini belirler. Bu öğrenciye kazandırılmak istenen değerlerin, kavramların ve önceliklerin rastlantıya bırakılmaması ve önceden belirlenmesi anlamına gelir. 1-8. sınıf düzeyleri için belirlenmiş bu temalara genel olarak bakıldığında öğrencilere kazandırılmak istenenlerin kişilik becerileri ve değerleri, ulusal ve toplumsal değerler, insanlık değerleri gibi üçlü bir anlayışla belirlendiği görülür (Cemiloğlu, 2009a).

“Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın uygulanması sürecinde her sınıf düzeyinde 8 tema işlenmesi öngörülmüştür. Bu temalardan; “Erdemler”, “Millî Kültürümüz”, “Millî Mücadele ve Atatürk” temalarının her sınıf düzeyinde işlenmesi zorunludur. Zorunlu temalar dışında verilen diğer temalar seçmeli olup kitap yazarlarınca belirlenecektir” (MEB, 2018, s.16). Öğrenme öğretme sürecinde işlenmesi ve öğretim materyallerinde yer verilmesi öngörülen bu temalar şunlardır: Erdemler, milli kültürümüz, milli mücadele ve Atatürk, birey ve toplum, okuma kültürü, iletişim, hak ve özgürlükler, kişisel gelişim, bilim ve teknoloji, sağlık ve spor, zaman ve mekân, duygular, doğa ve evren, sanat, vatandaşlık, çocuk dünyası (MEB, 2018). 2015 Türkçe öğretim programında yer alan temalar ise; biz ve değerlerimiz, dünya ve çevre, milli kültürümüz, milli mücadele ve Atatürk, vatandaşlık bilinci, sağlık- spor ve oyun, sanat ve toplum, bilim ve teknolojidir (MEB, 2015). Ayrıca her bir temaya ait konu önerileri de bulunur. Örneğin (MEB, 2018)’de erdemler temasının altında ahlak, azim, cömertlik, sabır, vefa, güven, merhamet vb. konu örnekleri yer almaktadır.

Ayrıca değerler eğitiminin “pekişmesini sağlamak, öğrenciler arasında okuma zevki, milli ve evrensel değerlere ilişkin ortak bir anlayış, davranış ve tutum geliştirmek için de “100 Temel Eser” adı altında bir okuma kitabı listesi de oluşturulmuştur. İlköğretim sürecinde bu eserlerin öğretmenler tarafından çocuklara okutulması önerilmiştir” (Karatay, 2011, s.1405). Şirin (2007a)’e göre ise 100 Temel Eser listesindeki yerli eserlerin ortak duygu ve bilincin oluşmasına fayda sağlayacak özellikte oldukları görüşü temelsiz bir varsayımdır.

Unutulmaması gereken bir konu da şudur: “Elbette, o yaş öğrencisine Türkçe dersi aracılığıyla ve Türkçe dersinde okutulmakta olan parçalardan yola çıkılarak belirli davranış kalıplarının kazandırılması gerekmektedir ama, bu davranışlar pahasına onların estetik beğenilerinin köreltilmesine de izin verilmemesi gerekir” (Cemiloğlu, 2009a, s.21). Bu açıdan Türkçe ders kitaplarında yer alacak metinlerin, kazandırılmak istenilen değerlerin yanında edebi ve sanatsal nitelikler taşımasına da dikkat edilmesi gerekmektedir.

2.4.Türkçe eğitimi açısından çocuk edebiyatı. “Her sanatın bir malzemesi, her sanatçının kullandığı bir ham maddesi vardır. Ressam boyayı, müzisyen sesleri, heykeltıraş taşı şekillendirerek sanat eseri meydana getirir. Edebiyatçının kullandığı malzeme de dildir” (Cemiloğlu, 2009a, s.19). Edebiyat sanatçısının, eser verdiği dili en güzel kullanan insan olduğu söylenebilir. Dilin bu şekilde en güzel kullanımının her düzey için geçerliliği vardır. Yetişkinler edebiyatı için de, çocuk edebiyatı için de... (Cemiloğlu, 2009a).

Mukim Sağır ana dili eğitiminde çocuk edebiyatı ürünlerinin önemini şöyle dile getirir:

Çocuk, dünyaya gözünü dil ile açar, dünyayı dil ile algılar, kavrar, dünyaya dil ile katkıda bulunur. Dil düşüncenin, düşünce dilin yaratıcısı olduğuna göre, çocuğun kişiliği de dille biçimlenmiş olacaktır. Bu yüzden çocuğa verilecek metinlerdeki dilin; ana dilin zenginliklerini, olanaklarını yansıtacak yeterlikte olması gerekir. Metin ile; ana dilin mecaz gücü, gerçekçi anlatımı, akıcılığı, yalınlığı, deyimleme gücü, düşünce ve duygu değeri tam olarak yansımalıdır. (Sağır, 2002, s.15)

Temizyürek (2003)’e göre insanlarda dilin nasıl geliştiği ve bir beceri olarak konuşmanın çocuk yaşlarda nasıl kazanıldığı, dil kullanma beceresinin gelişimi ve çocuk edebiyatının katkısı Türkçe öğretiminde ele alınması gereken temel konulardır.

“İnsanların ana dilleriyle ilgili eğitimleri ilkokula gelmeden çok önce başlamaktadır. Fakat bu eğitim düzenli ve planlı değildir” (Sağır, 2002, s.17). Demirel’e göre Birey hayatı

boyunca kullanacağı dili annesinden ve yakın çevresinden gelişigüzel bir şekilde öğrenir. Okula gittiğinde ise bu kasıtlı kültürleme yoluyla devam eder. Okullarda ana dilin kurallarının ve doğru kullanımının bireylere kazandırılması amaçlanmaktadır (akt. Temizyürek, 2003).

“Anadili öğretiminin bireylere doğru, açık ve etkili bir iletişimi gerçekleştirebilecek dilsel becerileri kazandırma; onların düşünme güçlerini geliştirme, yetkinleştirme ve toplumsallaşma süreçlerine katkıda bulunma gibi temel amaçları vardır” (Sever, 2015b, s.5-6). Başka bir ifadeyle: “Türkçe öğretiminin temel işlevinin öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimlerine katkıda bulunmak, dil bilinci ve duyarlılığı oluşturmak, dilsel becerileri geliştirmek ve okuma kültürü edinmiş bireyler yetiştirmek olduğu bilinir” (Yılmaz, 2007, s.99).

“Anadili öğretimi tek boyutlu bir bilgi ve beceri alanı olmayıp çok yönlü ve girişik etkinlikleri içeren bir özelliğe sahiptir” (Sever, 2015b, s.26). “Anadili eğitimi bireyin dinlediklerini ve okuduklarını anlamasını, düşündüklerini ve tasarladıklarını başkalarına yazılı ve sözlü olarak anlatabilmesini sağlamayı amaç edinen bir eğitimidir” (Aşlıoğlu, 2007, s.59).

Anadili öğretiminde, okuma, konuşma, yazma ve dinleme becerilerinin hep birlikte bir denge içinde geliştirilmesi amaçlanmaktadır (Sever, 2015b). Birbirine ayrılmaz halkalarla bağlı olan bu dört temel beceriden okuma ve dinleme kişinin anlama yönünü, konuşma ve yazma ise anlatma yönünü oluşturur (Temizyürek, 2003).

“Çocuğun eğitiminde önemli bir yere sahip olan çocuk edebiyatı mahsullerinin ana dil öğretiminde de çok önemli bir yeri vardır. Çocuğu hedef alarak kaleme alınan eserler ona görüp izlediklerini, dinlediklerini tam ve doğru olarak anlama ve anlatma gücü kazandırmalı, geliştirmeli ve düşünme yollarını açmalıdır” (Temizyürek, 2003, s.166).

“Dört temel dil becerisinden, ilk ve en çok kullanılanı dinleme becerisidir” (Özbay, 2012, s.69). “Dinleme, işittiğimizi anlamak ve saklamak ya da işittiğimizi anlamak amacıyla dikkat harcamak biçiminde tanımlanabilir” (Sever, 2015b, s.10). Öğretmenlerin sınıfta en çok

kullandığı uyarı ve tavsiyelerden biri “Dinleyin!” olsa da öğrenciler dinlememeye eğilim gösterirler. Bu ailede başlayıp okulda devam eden dinleme eğitimi eksikliğinin bir sonucudur (Özbay, 2012).

Öyleyse dinleme beceri ve alışkanlığı kazandırabilmek için, öğretme- öğrenme sürecinde çocuk edebiyatından yararlanılarak hangi çalışmalara yer verilebilir? İlköğretimde şiir, masal, ve öykü dinleme etkinlikleri yapılabilir, öğrencilerin seviyelerine uygun okuma parçaları yüksek sesle okunarak veya anlatılarak etkili dinleme etkinliği gerçekleştirilebilir (Hayran, 2007) Çocukların düzeylerine uygun olan masal, şiir, öykü, makale vb. edebi türlerden bir metin ilkelere uygun olarak okunur ve öğrencilerden olayı ya da içeriği kendi cümleleriyle sözlü ya da yazılı olarak özetlenmesi istenir (Sever, 2015b).

Temizyürek’e (2003) göre özellikle okulöncesi döneme ait çocuk edebiyatı ürünleri dinleme becerisinin kazanılmasında çok önemlidir. Bu eserler temelde dinleme becerisini kazandırmaya yönelik olmalıdır. Ayrıca bu türden eserler hazırlanırken çocukların dikkat süreleri göz önünde bulundurularak kısa metinler şeklinde olmasına dikkat edilmelidir. Çocukta dinleme eğitimi, çocuk edebiyatı türleri içerisinde değerlendirilen hikâye masal dinlemekle gerçekleştirilir. Böylece hikâye ve masalların çocuğun anlama becerisinin gelişimine katkısı da daha açık bir şekilde anlaşılır.

“Okuma; sözcüklerin, duyu organları yoluyla algılanıp anlamlandırılmasına, kavranmasına ve yorumlanmasına dayanan zihinsel bir etkinliktir” (Sever, 2015b, s.12). “Karmaşık bir süreç olarak nitelendirilen okuma, görme ve seslendirme yönüyle fizyolojik, kavrama yönüyle de zihinle ilgili bir süreçtir. Bu karmaşık sürecin kişiye kazandırılması çalışmalarına okuma eğitimi denir” (Özbay, 2013, s.41).

Çocuklara okuma beceri ve alışkanlığı kazandırabilmek için, öğretme-öğrenme sürecinde çocuk edebiyatından yararlanılarak şu çalışmalara yer verilebilir: Bilmece sorma, düzeye uygun mani, tekerleme ya da bir şiirin bireysel veya sınıfça seslendirilmesi, Türkçenin

ustaca kullanıldığı düzeylerine uygun şiirleri ilkelere uygun bir şekilde sesli okuma, düzeye uygun fıkra, öykü, deneme vb. edebi metinlerle ilkelere uygun olarak sesli ve sessiz okuma çalışmaları, düzeye uygun edebi metinlerin tam ve doğru olarak anlaşılmasına ve dil özellikleri açısından değerlendirilmesine yönelik çalışmalar (Sever, 2015b). Dil becerilerini geliştirmek, kelime gelişimini, okuma hızını, okuma isteğini artırmak için anadili eğitiminde kullanılabilecek etkili tekniklerden biri de öykü anlatma tekniğidir (Yılmaz, 2007).

Öğrencilere okunan bir metinden ne anladıklarını sormak, okunan ya da anlatılan bir öyküyü oyunlaştırma etkinliği, radyo ve televizyondan izledikleri bir konuşmayı kısaca anlatmaları, okunan ya da anlatılan bir konu ile ilgili bir tartışma, dinledikleri kısa bir şiirin tamamını ya da bazı bölümlerini tekrar ettirmek çocukların okuma becerisini geliştirir (Hayran, 2007).

Okuma eğitimiyle ilgili gerekli çalışmaların hem okulda hem de ailede gerçekleştiriliyor olması önemlidir. Çünkü “Eğer bir okuma programı tamamen okula bırakılmışsa bütünüyle başarılı olunması mümkün değildir” (Özbay, 2013, s.45).

Konuşma: “Konuşma, duygu, düşünce, tasarım ve isteklerin sözle bildirilmesidir” (Sever, 2015b, s.21). Çocuklar okulöncesi dönemde ailesinin gelenek, görenek ve alışkanlıklarına bağlı olarak bir konuşma eğitimi alır ve belirli bir konuşma alışkanlığıyla okula gelir. Ancak konuşmanın bir anlatım biçimi olarak kendine özgü kural ve ilkeleri vardır. Çocuklara bu kural ve ilkeleri kazandırmak, doğru ve düzgün konuşmanın eğitimini verip konuşmalarını gelişigüzelikten kurtarmak okul eğitiminin sorumluluğundadır (Sever, 2015b).

Çocukta konuşma becerisinin gelişimini amaçlayan metinler oluşturulurken bilinenden bilinmeyene ve yakından uzağa prensipleri ile hareket edilmeli, kelimelerin seçiminde yetişkinler için hazırlanan metinlere oranla daha titiz çalışılmalıdır. Bu şekilde çocuğun gelişim evrelerine uygun metinler oluşturulmalıdır. “Hedef kitleye yönelik” ilkesi ile hazırlanan metinler, çocuğun kelime hazinesinin zenginleşmesine katkıda bulunur, düşünce ve isteklerini ifade ettikleri konuşma becerisini geliştirir. Ayrıca metinler oluşturulurken Türk

kültürünün sözlü ve yazılı ürünlerinden, Türk edebiyatında klâsik olarak değerlendirdiğimiz yazarların eserlerinden büyük ölçüde yararlanılmalıdır (Temizyürek, 2003).

Çocuklara konuşma ilkelerine uygun olarak doğru, anlaşılır ve etkili anlatabilme becerisi kazandırabilmek için, öğretme- öğrenme sürecinde çocuk edebiyatından yararlanılarak hangi çalışmalara yer verilebilir? Çocukların düzeylerine uygun masal, öykü, fıkra gibi edebi türlerin konuşma ilkelerine uygun olarak anlatılması ve yaşam durumlarının oyunlaştırılması çalışmaları yapılabilir. Öğretmen tarafından okunan bir fıkra, öykü ya da şiir yarıda kesilerek öğrencilere tamamlattırılabilir. Düzeye uygun, Türkçenin anlatım olanaklarını yansıtan şiirler konuşma ilkelerine uygun olarak öğrenciler tarafından seslendirilebilir (Sever, 2015b). “Öğrencilerin oyunlaştırma, okuma parçalarındaki varlıkları canlandırma yapmaları konuşma becerisini güçlendirir. Metinlerdeki insan, hayvan, bitki vb. varlıkların ses, hareket ve duygu bakımından somutlaştırılmaları onların anlatım güçlerini geliştirir” (Hayran, 2007, s.69). Ayrıca öğrencilerin okudukları metinler hakkında soru-cevap şeklinde konuma çalışmaları yapmaları sağlanmalıdır. Konuşma, sadece konuşmakla kazanılabilir. İlk zamanlarda konuşurken heyecanlı olan öğrenciler, tekrar tekrar yapılan konuşma çalışmalarıyla zaman geçtikçe heyecanlarını üzerlerinden atacak, kendilerine daha güvenli hale gelecektir.

Yazma: “Yazmak, duyduklarımızı, düşündüklerimizi, tasarladıklarımızı, görüp yaşadıklarımızı yazı ile anlatmaktır. Konuşma gibi, başkalarıyla iletişim kurmanın, kendimizi anlatmanın bir yoludur” (Sever, 2015b, s.24). “Yazma becerileri de diğer dil becerileri gibi etkinliklerle kazanılır. Bu nedenle, öğrencilerin konular üzerinde kendi bilgi, yaşantı, deney, izlenim ve duygularını kendi söz dağarcıkları ile özgürce bildirmelerine olanak tanınmalıdır” (Hayran, 2007, s.69).

Yazma beceri ve alışkanlığını kazandırabilmek için, öğretme-öğrenme sürecinde çocuk edebiyatından yararlanılarak şu çalışmalara yer verilebilir: Şiir defteri ve günlük tutma

çalışmaları, anı, gezi ve deneme yazma çalışmaları, yaşanan ya da hayal edilen olaylardan yola çıkılarak kısa öyküler yazma çalışmaları, günlük hayatta kullandığımız mektup, dilekçe vb. yazma çalışmaları çocuk edebiyatından yararlanılarak gerçekleştirilebilecek çalışmalar arasındadır.

3.Mevlâna

3.1.Mevlana'nın Hayatı. “Mevlânâ, 30 Eylül 1207 tarihinde eski Türk kültür merkezlerinden bugün Afganistan sınırları içinde bulunan Belh şehrinde doğdu. Asıl adı Muhammed Celâleddin'dir” (Küçük, 2007, s.323). Bazı araştırmacılara göre ise daha erken tarihlerde doğmuştur ve Türk'tür (Çubukçu, 1984). Rumi adıyla da anılan Mevlâna, özellikle Batı dünyasında bu isimle bilinmektedir. “Kendisine (Rûmî) denilmesi, o vakit (Diyâr-ı Rûm) tabir edilen Anadolu'da yerleşmiş olmasındandır” (Mevlevî, 1963, s.19).

“Mevlâna çok asil ve kültürlü bir aileye mensuptur” (Özdemir, 2007, s.101). “Büyükbabası Hüseyin Hatibî, yaşadığı devrin büyük bilginlerindendi. Babası Bahâeddin Veled ise “Sultânü'l Ulemâ” (Âlimler Sultânı) diye anılırdı” (Küçük, 2007, s.323). Ayrıca Mevlevî (1963) eserinde Mevlana'nın Hazret-i Ebûbekir'in on birinci torunu olduğunu belirtir.

Mevlâna çocuk yaşlardayken ailesiyle birlikte, doğduğu topraklar olan Belh'ten batıya doğru göç etti. 1212-1213 yıllarında gerçekleşen göçe sebep olarak o dönem yaşanan kanlı Moğol istilası gösterilir (Küçük, 2007). Göç eden kervan Bağdat'ta 3 gün kalır, oradan Mekke'ye gider, hac görevi yapıldıktan sonra Şam dolaylarına çıkılır ve kervan orada bir süre konaklar (Ergün, 2016). Mevlevî (1963) 'nin eserinde Mevlâna'nın Şam'da Muhyeddîn-i Arabî hazretleriyle görüştüğü söylenir (Mevlevî, 1963). Mevlâna ve ailesi Anadolu'nun çeşitli yerlerinde kısa süre kaldıktan sonra eski adı Larende olan Karaman'da bir süre yaşamış, 1221'de Selçuklu Sultanı Alaaddin'in davetiyle Konya'ya yerleşmiştir (Mengi, 2010).

Bu süreçte Mevlana'nın eğitimi ihmal edilmemiş, gereken özen gösterilmiştir. Onun eğitimini, Semerkanlı Lala ve Tirmizli Seyyid Burhaneddin vermiş; dinî ve tasavvufî bilgiler alanında harika bir şekilde yetiştirmişlerdi. Öyle ki, göç esnasında Nişapur'da Ferideddin Attar "Esrarnâme" adlı eserini Mevlana'ya hediye etmiştir (Ergün, 2016).

Mevlâna, Larende'deyken hocasının kızı Gevher Hatun ile evlendi, çocukları Sultan Veled ve Alâaddin Çelebi burada doğdu (Ergün, 2016). Gevher Hatun'la evlenerek bir taraftan aile düzenini kurar, diğer taraftan medrese ilimlerini tahsil ederek akıl ve fikir dünyasını üst seviyelere taşır (Kara, 2006).

Konya'da "Başta Sultan Alâeddin olmak üzere devrin ileri gelenleri ve halk tarafından büyük ilgi, saygı ve sevgi ile karşılandılar" (Küçük, 2007, s.323). "Kısa sürede Konya'nın ileri gelenleri Bahaeddin Veled'in müritleri olmaya başladılar. Bunlardan Lala Emir Bedreddin Gühertaş, onun adına bir medrese yaptırdı ve aile o medreseye taşındı" (Ergün, 2016, s.9). Burada vaaz dersleri veren Bahâeddin Veled 1231 tarihinde vefat eder ve o sırada 24 yaşında olan Mevlana babasının vasiyeti ve halkın ısrarıyla babasının yerine ders vermeye başlar (Küçük, 2007).

İlim ve irfanı yüksek bir mürşit olan Seyyid Burhaneddin Tirmizî Konyaya geldiğinde, Mevlâna kendisinin manevi terbiyesi altına girdi. Tasavvufu ondan öğrendi, pişti, olgunlaştı. 9 yıl süren bu süreçten sonra Seyyid Burhaneddin onu ilimde derinleşmesi için Halep ve Şam'a gönderdi (Ergün, 2016; Küçük, 2007). Yedi yıl sonunda Konya'ya dönen Mevlâna, mürşidi tarafından irşatla görevlendirildi. Beş yıl ders okutup vaaz etti. Rivayetlere göre yüzlerce talebesi ve binlerce müridi olmuştur (Küçük, 2007). Halk ve öğrencileri, onun bilgisine, konuşmasına hayran olup derslerini ve meclislerini doldurmuştur (Ergün, 2016).

"Mevlâna, Konya'da çok sayılan ve çok sevilen bir insandı. Onun çevresinde Başvezir Emir Pervane, Selçuk Sultanı Alaeddin II, Rüknettin ve daha sonra İzzettin Keykâvüs vardı. Ayrıca Ahilerden tanınmış kimseler bulunuyordu" (Çubukçu, 1984, s.98). Ancak Mevlâna

toplumun üst kesiminden insanlara yakın olsa da daha çok halk ile iç içe olmuş ve sade bir hayat sürmüştür (Yetik, 1992).

Mengi (2010) çalışmasında, Mevlana'nın Seyyid Burhaneddin'in ölümünden sonra bir süre içine kapanarak insanlardan uzaklaştığını söyler. Ta ki 1244 yılına kadar. "1244 tarihi Mevlânâ'nın hayatında bir dönüm noktasıdır. Çünkü, anılan tarihte Mevlânâ, Konya'ya gelen Şems-i Tebrizî ile tanışır" (Mengi, 2010, s.51). Kara (2006)'ya göre Mevlana'nın gerçek şahsiyetinin ortaya çıkmasında Şems'in büyük bir etkisi olmuştur. Bir bardağa dökülen suların taşması gibi Mevlâna da onunla tanıştıktan sonra dolup taşmış, düşünce ve yorumlarını anlatmaya başlamıştır.

Şems-i Tebrizî Konya'ya Mevlana'nın adını ve ününü duymuş olarak, onun sohbetlerine katılma maksadıyla gelmişti (Ergün, 2016). Tanıştıktan sonra, "Birbirlerinde kendilerini ve Yüce Allah'ın eşsiz güzelliklerinin tecellilerini gördüler" (Küçük, 2007, s.324). Mevlâna'nın namazı, vaazı, medresedeki dersleri bırakarak sadece Şems ile meşgul olması, uzun süre devam edilen oruçlar, sabahlara kadar kılınan namazlar ve bazen semalar yapması halk arasında dedikodulara sebep olmuştur (Ergün, 2016).

Dedikodular karşısında üzülen Şems, Konya'dan ayrılıp Şam'a gitti. Bu ayrılık Mevlana'yı derinden etkiledi. Öyle ki dedikoduları yapanlar bile bu hal karşısında pişman oldular. Mevlâna bir mektup yazarak oğlu ile birlikte Şam'a gönderdi. Sultan Veled onu buldu, Şems mektubu okudu ve Konya'ya geri döndü. Dönüşü herkesi sevindirdi ancak aynı dedikodular, iftiralar yeniden başladı. Bunun üzerine Şems 1247-1248 yılında ortadan kayboldu ve bir daha onu gören, izini bulan olmadı (Küçük, 2007). "Bu kaybolmayı, Konya'da bir muhalif grubun onu öldürdüğü ve cesedini de yok ettiği şeklinde izah edenler de vardır, bir daha iz belirtmemecesine Konya'dan gittiği şeklinde izah edenler de vardır" (Ergün, 2016, s.11).

“Bu kayıp da Mevlâna'da büyük bir üzüntüye neden olmuş, beyaz sarığını çıkartıp duman rengi sarık ve siyah elbise giymeye başlamış, müridlerini etrafına toplayarak sema' ayînleriyle tasavvufî aşk toplantıları yapmaya devam etmiştir” (Ergün, 2016, s.11). Ayrıca Şems için birçok gazel ve manzumeler söyleyerek onun ismini ölümsüzleştirmiştir (Mevlevî, 1963). "Dîvan-ı Kebîr" adlı yedi ciltlik eserini meydana getiren gazellerin büyük bir çoğunluğu bu ayrılığın, oradan doğan sevginin ve özlemin eseridir” (Ergün, 2016, s.10). Öyle ki “Dîvân'daki gazellerinde bazen “Şems”, bazen de “Hamuş” mahlasını kullanmıştır. *Dîvân-ı Kebîr* adıyla yaygın olarak tanınan *Dîvân* ise *Şemsü'l-Hakâyık* diye de bilinir” (Mengi, 2010, s.51-52).

Bu ayrılıktan sonra, Mevlâna Konya'ya temelli yerleşerek 23 yıl kadar süren yeni bir döneme başlamıştır. İnsanları dostluğa, sevgiye, kardeşliğe çağırdığı bu öğreticilik ve aydınlatma dönemi, onun en verimli dönemi olmuştur (Ergün, 2016). Bu dönemde Mevlana'ya en sadık kişilerden olan Ahi Türkoğlu Hüsameddin Çelebi, onun ölümsüz eserlerinin yazılmasını sağladı (Ergün, 2016). Hüsameddin Çelebi, Konya'nın ileri gelenlerinden olmasına rağmen yalnızlığı tercih ederek on seneden fazla Mevlana'ya hizmet etti ve bu dönemde insanlık tarihinin en büyük miraslarından biri olan Mesnevi'si ortaya çıkardı (Küçük, 2007). Mevlana'dan bir kitap yazması istenildiğinde, o, zaten başlamış olduğu kitabın, yani Mesnevi'nin ilk 18 beytini ortaya çıkardı. Daha sonraki beyitlerin yazıya geçirilme işi ise Hüsameddin Çelebi tarafından gerçekleştirildi. Birinci cildin yazımı bittiği sırada Çelebi Hüsameddin'in eşi öldü ve onun hüznü ikinci cilde başlamayı iki yıl geciktirdi. Sonrasında altı cilt sırasıyla tamamlandı (Ergün, 2016).

“Mevlânâ Çelebi Hüsâmeddin'in sohbetiyle ülfet ederken, ansızın yıkıcı bir hummâya yakalandı. Hekimlerin çabaları fayda vermedi. 17 Aralık 1273 Pazar günü o mârifet güneşi gayb âlemine göç buyurdu” (Küçük, 2007, s.325). “Cenaze törenine değişik dinlerden ve değişik milletlerden binlerce insan katıldı” (Ergün, 2016, s.12).

Mevlana'nın yaşadığı dönem olan 13. yüzyıl 'da Anadolu ve İslam dünyası Haçlı saldırıları ve Moğol belasıyla kasıp kavurulmuştu. Üstelik Anadolu Selçukluları'nın taht kavgaları ve Bâbâî isyânı halkı iyice ümitsizliğe düşürmüştü. Gerçek kahramanlar ve büyük önderler böyle zamanlarda insanlara çıkış yolu gösterip, ümit aşılayan insanlardır (Yılmaz, 2007)

İşte Mevlâna da Anadolu halkının dertlerine şifa olan, gönüllerini aydınlatan bir önder olmuştur. Bütün hayatını insanları yetiştirmekle geçmiş, “medresede yaptığı öğretim faaliyetleri sırasında müderrisliğin en güzel örneğini vermiş hem de İslâm tasavvufunun zirvelerinden biri olmuştur” (Ergün, 2016, s.4).

3.2.Mevlana'nın Eserleri. Kendisi Türk olan Mevlâna'nın eserleri genellikle Farsçadır. Mevlâna ayrıca Arapça, Rumca ve İbranice de bilmektedir. Onun Türkçe konuştuğu ve az da olsa Türkçe şiirler söylediği bilinir. Farsça'yı kullanma sebebi ise o sıralarda sarayda yazışma dilinin Farsça olmasıdır (Çubukçu, 1984). “Kaldı ki, ona göre esas olan anlamdır, diller sadece bir kabuktur” (Ergün, 2016, s.4).

Mevlana'nın başlıca eserleri şunlardır: Divan-ı Kebir, Mesnevî, Mecalis-i Sab'a, Fihi Ma Fih, Mektubat (Çubukçu,1984). Çalışmanın amacı ve konusu gereği bu eserlerden yalnızca Mesnevi hakkında ayrıntılı bilgi verilecektir.

3.2.1.Mesnevi. Mesnevi, “Farsça manzum olarak yazılmış altı ciltlik bir eserdir. 25618 beyitten meydana gelmektedir, ilk 18 beyiti Mevlâna tarafından yazılmış, daha sonraki kısımlarını Mevlâna söylemiş Çelebi Hüsameddin yazıya geçirmiş, daha sonra bunları Mevlâna'ya okuyarak düzeltmelerini de yaptırmıştır” (Ergün, 2016, s.13). Eserin adı VI. cildin ikinci beytinde Hüsâmeddîn Çelebi'ye ithafen *Hüsâmî-nâme* olarak geçer ancak bir sonraki beyitte "Mesnevi'nin son cildi (...)" sözünden anlaşılacağı üzere eserin adından tereddüt edilmez. Ayrıca Mevlâna, Mesnevî'sinin birinci cildinin başında "Bu kitap Mesnevî kitabıdır (...)" diyerek eserinin adını açıkça belirtmiştir (Demirel, 2007).

Altı ciltlik kitabına bir şiir türünden gelen bu adı, Mevlâna kendisi vermiştir. Son cilt olan altıncı defterde anlatılan son hikâye yarım ve bu defterin sonunda Sultan Veled'e nispet edilen şiirler de bulunmaktadır. Her cildin başında mensur bir önsöz yer alır (Ergün, 2016). “Şekil özellikleri itibariyle mesnevi, hiçbir şekilde beyit sınırlamasına tabi olmadığı için, çoğunlukla aruzun kısa kalıplarıyla yazılmıştır” (Demirel, 2007, s.470).

“Mesnevi’de mükemmel bir anlatım, kıvrak bir zekâ, sağlam bir inanç, sıcak bir sevgi vardır” (Ergün, 2016, s.13). Mesnevi, tasavvuf konusunda verdiği bilgilerle ve içerisinde yer alan hikayeler, atasözleri, deyimlerle bir kültür hazinesi konumundadır. Sahip olduğu İslâmi bilgiler ve kültür zenginliği sebebiyle 15. yüzyılın ünlü mutasavvıfı Molla Câmî *Mesnevî*'ye “Magz-ı Kur’an” adını vermiştir (Mengi, 2010). Magz-ı Kur’an, Kur’an’ın özü anlamına gelmektedir. Küçük, Mesnevi için “tefsir, hadis, fıkıh gibi bütün İslâmî ilimlerin bir mahşeridir” der. (Küçük, 2007, s.341).

Mesnevi hikâyeler üzerine kurulmuş, bazen hikâyeler içine hikâyeler eklenmiş ve tasavvufî fikirler son derece canlı hikâyelerden yola çıkılarak açıklanmıştır. Mesnevi tarzı ve hikâyelere dayalı anlatım (tahkiye) yöntemi, o dönem edebiyatında oldukça yaygın olarak kullanılırdı (Ergün, 2016). “Mesnevî’de anlatılan gerçek yahut sanal pek çok kıssa ile etkili ve anlamlı mesajlar verilmeye çalışılmıştır” (Akpınar, 2007, s.124). Mevlevî (1963) de Mesnevî’deki hikayeler ile masal söylemek değil kıssadan hisse çıkarmak amaçlandığını, yüksek bahislerin ve derin hikmetlerin, böyle misâllerle bir dereceye kadar anlaşılabilirliğini söyler. Onu küçük görmek isteyenlere ise tepkisini şu sözlerle dile getirir: “Mesnevî’ye, kurt-tilki masalı diyen beyinsizlerin terbiyesizliği, maksadın ulviyyetini kavrayamamış olmalarındandır” (Mevlevî, 1963, s.22).

Mesnevî'nin konusu, genel olarak insanın eğitimi üzerine kurulmuştur. Bu eğitimin ana amacı, insanın kendinin farkında olması ve daha sonra bu farkındalık sayesinde merkezden en uç noktaya kadar bütün hakikatleri kavramasıdır (Demirel, 2007).

Çubukçu (1984), Mevlana'nın, Yunan felsefesini okuduğunu, Mesnevî'de Eflatun'dan, Calinus'tan ve sofistlerden bahsettiğini söyler. Ayrıca ona göre, Yunan felsefesini incelemiş olan Gazzalî'nin, Eş'arî'nin ve İbn Sina'nın görüşlerine de yer vermiştir.

Mevlânâ'nın *Mesnevî*'si sadece İslâm dünyasınca değil Batı ülkelerince de tanınan bir eserdir (Mengi, 2010). Demirel (2007)'e göre Mesnevi, İslam ve Batı dünyasında üzerinde çokça durulan eserlerin başlarında gelir (Demirel, 2007). Günümüzde çeşitli dünya dillerine çevrilen bu eserin birçok Türkçe çevirisi de bulunur (Ergün, 2016).

Cumhuriyet döneminde kısmî veya tam şerh ve tercümeleyen yazarlar şöyledir: Ahmed Avni Konuk, Veled Çelebi İzbudak, Tâhirü'l-Mevlevî, Şefik Can, Abdülbâkî Gölpınarlı, Abdullah Öztemiz Hacıtahtiroğlu (Manzum-eksik), Adnan Karaismailoğlu, Ahmed Şahin (Manzum-Tam), Kenan Rifâî. (Kara, 2006).

Mesnevi'nin Türkçe ve değişik dillerde birçok şerhi yayınlanmıştır. Bunların önde gelenleri şöyle gösterilebilir: Farsçada Harezmlî Kemaleddin Hüseyin'in yaptığı "Cevahirü'l-Esrar" adlı şerh, İngilizcede Reynold A. Nicholson'ın "The Mathnawi of Jalâluddîn Rumi" adlı yedi ciltlik İngilizce tercümesi ve şerhi, Türkçede ise İsmail Ankaravî'nin Şerh-i Mesnevi'si (İstanbul: Matbaa-ı Amire 1287-1289), Nahivî'nin Türkçe tercümesi ("Mesnevi-i Şerif", yay. A.Çelebioğlu. İstanbul: Sönmez Neşriyat. 1967 v.d.), Veled İzbudak'ın yaptığı tercüme (İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı yay. 1942 v.d.), Âbidin Paşa'nın "Tercüme ve Şerh-i Mesnevi-i Şerif" isimli çalışması (Dersaadet: Mahmut Bey Matbaası, 1305), Tahir Olgun'un "Şerh-i Mesnevi" isimli çalışması (İstanbul: Şâmil yay. t.y.) ve Abdülbaki Gölpınarlı'nın "Mesnevi Şerhi" (İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı yay. 1985) (Ergün, 2016).

“Şu ana kadar tespit edilebilen en eski nüsha özelliğine sahip (677/1278) tarihli, Mevlâna Müzesi teşhir salonunda sergilenen Mesnevî ise 25668 beyit olup Nicholson metnini hazırlarken kısmen, Abdülbaki Gölpınarlı ve Veled Çelebi İzbudak da tercümelerinde bu nüshadan faydalanmışlardır” (Demirel, 2007, s.472).

Tahirül Mevlevî eserinde Mesnevi'yi okumanın faydaları hakkında şöyle söyler:

“Mesnevî, kalblerdeki marazların şifası, Dünyanın varına, yoğuna ehemmiyet vermekden ileri gelen hüznlerin cilası, Kur’ân-ı Ker’imin de zâhirî ve bâtinî ap-açık manasıdır” (Mevlevî, 1963, s.35). “Mesnevî, rızıkların genişlemesine, ahlâkın da iyileşmesine sebebdır” (Mevlevî, 1963, s.36).

3.3.Mevlânâ'nın Düşünce Yapısı ve Kültürümüzdeki Yeri. Mevlana'nın düşünce yapısını anlamak için bilinmesi gereken en önemli nokta şudur: “Mevlânâ yolunun ve yorumunun kaynağını Kur'an ve Peygamber olarak görmekte”dir (Yılmaz, 2007, s.16). Onun eserlerinde, sözlerinde Kur'an'a ve sünnete aykırı bir ifade bulunmamaktadır.

Onun bakışına göre insan sadece topraktan yaratılan; etten kemikten ibaret, sıradan bir varlık değildir. İnsan, Allah'ın ruhundan üfleyerek özel olarak yarattığı, dünya üzerindeki diğer varlıkları ise yararlanması için hizmetine sunduğu bir varlıktır. Mevlâna, insana akıl, ruh, beden gibi parçalarda bakmaz. İnsana evren gibi bir sistem, bir bütün olarak bakar ve değerlendirir (Ergül, 2015). “Mevlânâ'nın düşüncesinde insanın değeri arştan da üstündür, ferştan de. İnsan hayâle, düşünceye sığmayacak kadar yüce ve büyüktür” (Yılmaz, 2007, s.14).

Aslında bu sözlerin temelini tasavvufta yer alan vahdet-i vücud düşüncesi oluşturmaktadır. Şöyle ki: “Mevlânâ'ya göre Allah, insan ve görünen bütün varlıklar temelde birdir. Bu birlik nedeniyle insanda ilahi bir öz vardır” (Mengi, 2010, s.55). Mevlana'ya göre insan bedeninin tek başına hiçbir değeri yoktur ve bu değersizlik en iyi ölüm halinde anlaşılabilir. Bedene güç ve güzellik veren ruhtur. O, ruhun sınırlı bir zaman için kullandığı bir araçtır. (Durakoğlu, 2013).

İlahi aşk Mevlana'nın üzerinde çok durduğu konulardan biridir. “Aşk öyle bir alevdir ki, bir tutuştu mu, Ma'sûk'tan başka her şeyi yakar” diyen Mevlâna'ya göre, aşkın izâhı zordur (Yakıt, 2007, s.32). Aşk, metafizik bir kavram olarak her fizikî varlıkta tecelli

etmektedir ve aynı anlayışa göre Aşk, Âşık, Ma'sûk hepsi Tanrı'dır. (Yakıt, 2007) “Zira aşk hayatın aslı, kâinatın yaratılış sebebidir. İnsanın yaratılmasındaki yegâne amaç da Allah'ı tanımak ve sevmektir” (Yeniterzi, 2007, s.19). Ancak aşkı nefsanî arzularla karıştırmamak gerekir. “Mevlâna'ya göre beşerî aşkın temelini şehvet yapanlar hakiki aşka eremezler” (Yakıt, 2007, s.35). “İlahî aşk söz konusu edildiğinde Mevlânâ'nın mutasavvıf ve şair kimliğindeki duygu ve heyecan zenginliğini bu kaynaktan aldığını söylemek gerekir” (Mengi, 2010, s.55).

Mevlâna tüm insanların birbirini sevmesini, hoş görmesini, güzellik içinde yaşamasını isterdi (Yılmaz, 2007). Ona göre toplumdaki huzurun ve barışın kaynağı sevgidir. İnsanlar, dünyevi ve uhrevî mutluluğa sevgi ile ulaşabilirler. Sevgi, insandaki olumsuzlukları giderir. (Yeniterzi, 2007). Mevlâna'ya göre insan; toplum içinde yaşamak, insanlardan kopmamak, topluma hizmet etmek, insanlar arasında ayırım yapmamak, toplumu sevgi ile kucaklamak ve toplumsal bütünleşmeyi sağlamak gibi temel ilkelere sahip çıkarak bunları yaşatmaya çalışmalıdır (Yetik, 1992).

Mevlana'nın düşünce yapısında önemli rol oynayan diğer etken ise yine tasavvufta yer alan insan-ı kâmil anlayışıdır. O insanın yalnızca ilahî aşkla “insan-ı kâmil” mertebesine ulaşabileceğini belirtmiştir. İnsan-ı kâmilin mezhepler ve dinler üstü olduğu, insan-ı kâmilin gözünde hangi din ve mezhepten olursa olsun herkesin eşit olduğu Mevlana'nın görüşleri arasındadır (Mengi, 2010).

“Mevlânâ, hoşgörü ikliminin insanıydı. İnanan, inanmayan herkese hoşgörü nazarıyla bakardı” (Yılmaz, 2007, s.16). Mevlâna, insanlara ırk, din, görünüş vs. ayırımı yapmadan bir gözle bakan, sevgiyle dolu, hoşgörülü biridir. İnsanlara farklılıkları sebebiyle farklı muamele edilmesini onaylamaz (Çubukçu, 1984 & Ergül, 2015). “Mevlânâ, dinin yalnızca kişinin kendisini ilgilendirdiğini, kişinin inanç ve davranışlarına karışmanın doğru olmayacağına inanır” (Mengi, 2010, s.56). Onun bu hoşgörülü tutumu sayesinde farklı dinlerden insanlar

bile onun sevgisinde, sözlerinde kendilerine bir yer bulup, Müslümanlarla yan yana gelebilmişlerdir (Ergün, 2016).

Mevlâna zamanın kıymetini bilmeyi, zamanı yönetmeyi, geçmişte yaşamayı bırakıp anı değerlendirmeyi ve geleceğe hazırlanmayı tavsiye eder (Yeniterzi, 2007). “Mevlâna'ya göre çalışmak dünya-insan ilişkisinin nirengi noktasını teşkil eder. Zira insan ancak çalışıp kazandıklarının karşılığını görür” (Yetik, 1992, s.103). Mevlana, dünya için de çalışmaktan yanadır çünkü insan tasarıları ve amacı olan, toplum içinde görevi olan bir varlıktır (Çubukçu, 1984).

O yaşadığı dönemde sadece etrafına toplanan sınırlı bir grubun değil, herkesin sevgilisi ve efendisi olmuştur (Ergül, 2015) Selçuklu sultanları ile yakın ilişkileri olduğu bilinir. Ancak daha çok esnaf, sanatkâr ve işçilere yakın olduğunu da belirtmek gerekir. “Çünkü ona göre ‘Beylik, vezirlik ve padişahlık halka yük olmaktır. Bunlar hakikatta ölümdür, derttir, can vermedir.’” (Yetik, 1992, s.106).

“Mevlânâ'nın düşünce dünyasında kısaca hürriyet; Allah'ın dışında her şeyden müstağni olmaktır, şeklinde tanımlanabilir” (Altıntaş, 2004, s.14). Mevlana'ya göre insan nefsin köleliğinden kurtuldukça özgürleşebilir. Tanrı'ya ahlak kapısından girilerek kavuşulabileceğini anlatmak ister” (Çubukçu, 1984).

“Mevlânâ insanlara ümid aşlamıştır. O ümitsizliği asla hoş görmezdi. Çünkü Allah Teâlâ Kur'an'da: “*Ancak kâfirler ümitsiz olur*” Yûsuf, 12/87. buyurmaktadır” (Yılmaz, 2007, s.17). Ahiret için umut ve aşkla dolu olan Mevlana, dünyayı ruhlar için hapisane, ölümü ise sonsuz hayata açılış olarak görmüş ve insanlara bunu aşlamaya çalışmıştır (Çubukçu, 1984).

Mevlâna, yaşadığı dönemde ortaya koyduğu tasavvufi anlayışı ve yaşantısını bir tarikat kurma amacıyla yapmamıştır ancak kendisinden sonra gelenler onun ortaya koyduğu esaslar çerçevesinde Mevlevîliği tesis etmişler ve tarikat haline getirmişlerdir (Küçük, 2007). Bu şekilde Mevlevilik tarikatının kurulması onun adının ve görüşlerinin yaşatılmasında oğlu

Sultan Veled'in büyük etkisi olmuştur (Mengi, 2010). “Mevlânâ ve *Mesnevî* kültürü bir okul olmuş ve bu kültürü toplumun her kesiminden insanlar, hayat felsefelerine katkıda bulunacak birer ışık olarak görmüşlerdir” (Küçük, 2007, s.326).

Mevlânâ Celaleddin-i Rumi, aydın sorumluluğu gereği yaşadığı toplumun sorunlarına karşı yabancı ya da ilgisiz değildir (Altıntaş, 2004). Onun düşünce dünyası ve hayatı incelendiğinde, insanlığın günümüzde yaşadığı birçok küresel sorunun çözümüne ışık tutabilecek düşünceleriyle karşılaşılmaktadır (Ergül, 2015). “Mevlânâ’yı Mevlânâ yapan onun ölümsüz mesajlarıdır” (Yılmaz, 2007, s.14). Onun felsefesi aradan yüzyıllar geçmesine rağmen birçok insan tarafından okunmakta ve sevgiyle izlenmektedir. O, etkisi dünyanın çeşitli ülkelerinde görülen, Batı’da dahi hayranları olan büyük bir Türk düşünürüdür. (Çubukçu, 1984)

“Mevlânâ bizim kültürümüzün temeli, gönlümüzün sultânı, ağızımızın tadıdır” (Yılmaz, 2007, s.19). Hatta gönül rahatlığıyla söylenebilir ki “verdiği cihanşümül mesajlarla insanlığa mal olmuş bir şahsiyettir” (Yetik, 1992, s.107).

3.4.Mevlana’nın Eğitim Anlayışı. Mevlâna İslam aleminin çok önemli şahsiyetlerinden bir tanesidir. Çok yönlü bir kişiliği olan Mevlâna bilgin, mütefekkir, şair, mutasavvıf, gönül ehli ve eğitimcidir. Eğitimle ilgili orijinal düşünceleri vardır. Mevlana’nın eğitimciliği üç şekildedir: Medreselerde bir öğretmen olarak öğrencilere ders vermek (örgün din eğitimi), müritlerini manevi açıdan geliştirmek (mürşitlik) ve camide halka vaaz vermek (yaygın din eğitimi) (Özdemir, 2007).

Eğitim denilince, akla ilk olarak nasıl bir insan yetiştirilmesi gerektiği gelir. Bu kültürlere, inançlara vs. göre değişebilir. Mevlâna’nın eserlerine bakıldığında ise, onun, Allah’ın rızasını kazanmış insan yetiştirmek istediği görülür. Mevlana’ya göre, Allah’ın rızasını kazanmak, ahireti aramaktan geçer. (Özbek, 2007). Bu sebeple ona göre ilim bir amaç

değil, insanı Allah'a yaklaştıran bir araçtır. İnsana yaratılış amacını öğretmeyen, insanı olgunlaştırmayan ilim ise sahibine yalnızca zahmet ve yorgunluk verir (Yeniterzi, 2007).

“Mevlana'ya göre eğitim, insanı olgunluğa taşıyan bir süreçtir” (Yeniterzi, 2007, s.16). Ona göre insanın değeri saçının sakalının ağarıp bedeninin olgun olmasında değil, aklının olgun ve bilgili olmasındadır. İnsanın olgunlaşması ise teslim olmayı, yok olmayı öğrenmesidir. Yok olmayı öğrenemeyen kişi, dünyanın en bilgisi de olsa bir anlam ifade etmez (Ergün, 2016).

Mevlana'nın anlayışına göre kalıtım, yetenek ve yatkınlık, gelişme ve olgunlaşma ve eğitim tekniği eğitime etki eden faktörlerdir. (Ergün, 2016).

“Mevlâna eğitimin gücüne değinirken sınırlarına dikkat çekmektedir. Ona göre eğitim var olanı geliştirir, olmayanı var edemez” (Özdemir, 2007, s.103). Mevlâna eğitimin gücüne inanmakla birlikte kalıtımın önemine de inanır. Ona göre kalıtım, insanın huy ve karakterinin şekillenmesinde önem taşımaktadır (Özdemir, 2007). İnsanda yetenek ve yatkınlık olmayınca dış şartlar ve uyaranlar onda istenilen, olumlu etkileri oluşturamazlar. Ancak Tanrı tarafından bağışlanan yetenekler, uygun şartlar ve uyaranlar bulunmadığında bir bitkinin tohumu ve kökü gibi gizlidir (Ergün, 2016). Mevlana'ya göre dikkat edilmesi gereken durumlardan biri de öğreticinin öğrenciye eğitimi kabiliyet, beceri ve kapasitesini dikkate alarak onun seviyesine uygun şekilde vermesidir (Yeniterzi, 2007).

Mevlana'nın eğitim anlayışına göre, eğitimde gelişim kademelerine dikkat edilmelidir. Eğitim genellikle çocukluk ve gençlik döneminde yapılır. Bu yüzden çocukluğun özelliklerine dikkat etmek gerekir. Çocukların ruhsal durumları çok iyi bilinmeli, onların ilgi, ihtiyaç ve seviyelerine göre konuşulmalıdır (Ergün, 2016).

Mevlâna eğitim için bir eğitimciye ihtiyaç olduğunu düşünür. Ona göre nasıl ki tarla yalnızca erbabı tarafından işlenerek ürün veriyorsa, insan aklının da öğrenebilmesi ve belli becerileri kazanabilmesi için yetkin bir eğitimciye ihtiyacı vardır. Mevlâna, eğiticiyi güneşe

benzetir. Güneşin karanlık dünyayı aydınlattığı gibi eğitici de karanlık gönüllere ışık saçar. İnsan ne kadar kabiliyetli ve üstün yetenekli olsa da her zaman bir eğiticinin eksikliğini hisseder. Ayrıca Mevlâna, öğrencinin iyi bir dinleyici olmasını ve eğiticiye tam bir teslimiyetle bağlanmasını ister. Bal ve süt karışımında, balın süt içinde eriyip kaybolduğu gibi öğrenci ve öğretmenin ilişkisi de böyle olmalıdır (Özdemir, 2007). “Diğer yandan eğitimi veren insanın, eğitimin özünden nasip almış, liyakat sahibi olması; eğitimin temel amacının da sevgi ve gerçeği gören bilgi/doğru bakışı kazandırması gerekmektedir” (Yeniterzi, 2007, s.17).

Mevlâna'nın eğitimle ilgili düşüncelerinin satır aralarında eğitimde kullanılmasını gerekli gördüğü yöntemler şöyledir: Seviyeye göre hitap etme, ilgi ve istidatların geliştirilmesi, soru-cevap yöntemi, anlatım yöntemi. Bu yöntemlerin yanı sıra anlatımlarında ayetlere ve hadislere, mecazi anlatımlara ve teşbihe sıkça başvurmaktadır. Çeşitli hayvanlardan, günlük hayattan, tarihten verdiği somut örneklerle konuyu sadeleştirerek anlaşılır kılmaktadır (Özdemir, 2007). Mevlana'ya göre soru sormak öğrenmenin ve öğretmenin başlangıcı ve en etkili vasıtalarındandır. Soru sorarak kişinin kafasındaki anlamsız bilgi ve algılar düzenli ve sistemli bir hale getirilebilir. Bu açıdan sorulacak sorular da önem kazanır. Doğru cevaplar alabilmek için soruların da doğru sorulması gerekir (Ergün, 2016).

Mevlana hikayelerinde, “önce şahıs kadroları kurup problemi sergiler. Problemin çağrışımlarını sıralar. Sürükleyici bir üslupla onu anlatır. Olayın seyrini durdurup araya konuyla ilgili başka hikâye yahut öğütler koyar” (Akpınar, 2007, s.129). Mevlâna bir iki satırla anlatılabilecek bir olayı sayfalarca anlatmış, bu olaylara dinî, ahlakî, felsefî ve tasavvufî birçok konuyu sığdırmıştır. Böylece anlatmak istediklerini daha akıcı bir şekilde anlatmış, okuyucuda daha etkili ve kalıcı izler bırakabilmiştir (Akpınar, 2007).

“Toplumun bütün fertlerini sevgiyle kucaklayarak onları doğruya yöneltmeye çalışmayı görev bilen Mevlâna, onların iyilikle, güzellikle, gönüllerine girilerek

aydınlatılmalarını arzular” (Yetik, 1992, s.105). Ona göre eğitimde çok yumuşak davranılmalıdır. Yaklaşımlardaki sertlik hassas kişilerin kalbini kırıp, eğitime zarar verecek gurur ve inatlaşmalar meydana getirebilir. Özellikle çocuklar birçok konuda tecrübesiz oldukları için onların yanlış söz ve davranışlarının birçoğunu hoş görmek gerekmektedir. Onların her kusurları yüzlerine vurulmamalı, bütün yanlışları birden gösterilmemelidir. Bazı yanlışlarını görüp düzeltse daha iyi olacağı söylenmekle birlikte daha çok övülmelidir. Övgü ile teşvik etmek çok faydalıdır, öğrencilerin zayıf taraflarının güçlendirilmesini sağlar (Ergün, 2016).

Eğitimde dikkat edilecek konulardan biri de eğitime başlamadan önce kişinin hazırlanmasıdır. Bu hazırlık iki yönlü düşünülebilir. İlki büyük bir engeli ortadan kaldırmak olacaktır. Eğitimdeki en büyük engel, insanların daha önceden doğru sanarak körü körüne inandıkları yanlış bilgi ve hareketlerdir. Bunlar silinmeden veya zayıflatılmadan eğitime başlamak, boşuna çaba harcamak demektir. Bir diğeri ise kişinin gururlanmasını önlemek içindir. İnsanın eğitimin başında öğrendiği basit bilgi ve hünerlerle gururlanıp doğru yoldan çıkmaması için Tanrı'nın büyüklüğü ve bunun karşısında insanın yeri ve seviyesi çok iyi anlatılmalıdır (Ergün, 2016).

III. Bölüm

Yöntem

Bu bölümde; araştırmanın modeli, araştırmanın kapsamı, araştırma verilerinin toplanması ve araştırma verilerinin analiz ve yorumlanma süreci ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

1.Araştırmanın Modeli

Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin yer aldığı çocuk kitaplarının çocuk edebiyatı ölçütlerine uygunluğunu ve eğitim değerlerini incelemeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini farklı yayınevleri tarafından çocuklar için uyarlanan Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin yer aldığı çocuk kitapları oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin yer aldığı 12 çocuk kitabı oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini oluşturan eserler şunlardır:

- Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler- Beyan Yayıncılık (Kıraç, 2016): İncelenen eserde 13 metin bulunmaktadır.
- Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler- İskele Yayıncılık (Sukan, 2016): İncelenen eserde 27 metin bulunmaktadır.
- Mesnevi'den Hikayeler- Kayalıpark Yayınları (Sarıkaya, 2017): İncelenen eserde 13 metin bulunmaktadır.
- Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler- Uğurböceği Yayınları (Temel, 2016): İncelenen eserde 33 metin bulunmaktadır.
- Mevlana'dan Masallar- Timaş Yayınları (Atçakarlar, 2014): İncelenen eserde 10 metin bulunmaktadır.

- Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık- Sedir Yayınları (Gülbahçe, 2016): İncelenen eserde 14 metin bulunmaktadır.
- Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler- Parıltı Yayıncılık (Zeren, 2017): İncelenen eserde 76 metin bulunmaktadır.
- Mevlana'dan Çocuklara Öyküler- Pamiray Yayıncılık (Karasoy, 2016): İncelenen eserde 9 metin bulunmaktadır.
- Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 Sedir Yayınları (Tezcan, 2016): İncelenen eserde 10 metin bulunmaktadır.
- Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 Sedir Yayınları (Tezcan, 2016): İncelenen eserde 12 metin bulunmaktadır.
- Mesnevi'den Hikayeler (10 Kitap-10VCD)- Nakkaş Yapım (İzgi, 2011): İncelenen eserde 10 metin bulunmaktadır.
- Mevlana'dan Masallar (10 Kitap)- Timaş Yayınları (Atçakarlar, 2012): İncelenen eserde 10 metin bulunmaktadır.

3. Veri Toplama Araçları

Araştırma, betimsel nitelikli bir araştırma olup veriler doküman metodu olarak da tanımlanan belgesel tarama yöntemiyle toplanmıştır. “Belgesel tarama, belli bir amaca dönük olarak, kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsar” (Karasar, 2012, s.183).

Çalışma kapsamında incelenen 12 çocuk kitabı internet kitapçılığı yoluyla temin edilmiştir. Bu kitapların veri olarak kabul edilmesinde etkili olan unsurlar, Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmeler içermesi ve çocuklar için hazırlanmış olmasıdır.

4.Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Bu çalışmada verilerin analizi ve yorumlanması sürecinde içerik analizi metodundan faydalanılmıştır. Toplanan kitaplar 12 ile sınırlandırıldıktan sonra, çocuk eğitimi açısından ve çocuk edebiyatı açısından olmak üzere 2 ana başlık altında incelenmiştir.

Çocuk eğitimi başlığı altında ilk olarak tüm kitaplardaki metinler ortak temalara göre sınıflandırılmıştır. Temalar başlıklar halinde verilmiş ve hikayeler bu başlıklar altında ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından belirli bir planda incelenmiştir. Çocuk edebiyatı açısından yapılan incelemede kitaplardaki metinler dil ve anlatım bakımından ve kitaplar dış yapı özellikleri bakımından değerlendirilmiştir.

İçerik analizinin son aşamasında bulguların tanımlanması ve yorumlanmasına geçilmiştir. Çalışmanın bu aşamasında, inceleme planı çerçevesinde bulgular ortaya konulmuş ve elde edilen bulgulardan hareketle araştırmacı tarafından sonuçlara ulaşılmış, önerilerde bulunulmuştur.

IV. Bölüm

Bulgular

1. Metinlerin Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi

1.1. Akıl gücü – aklını kullanabilmek. İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Tavşanın Akli” metninin sonunda yer alan ders şudur: “Sen bu dünya kuyusunun dibine, öfkeyle atlamış bir aslansın” (Sukan, 2016, s.11). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir ise şöyledir: Akıl sayesinde zor durumlardan kurtulmak mümkündür. Metnin konusunu bir ormanda yaşayan hayvanları avlayarak onlara korku salan aslanın tavşan tarafından tuzağa düşürülmesi oluşturur. Metinde hayvanların konuşması ve insanca davranışlar göstermeleri olağanüstü unsurlardır. Metnin kahramanları aslan, tavşan ve hayvanlardır. Aslan, tavşanın oyununu anlayamayıp hayatını kaybettiğinden, tavşan ise akıllı ve cesur olmasına rağmen yalan söylediğinden dolayı çocuklara örnek olacak kahramanlar olarak gösterilemezler.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1. Akıl sayesinde zor durumlardan kurtulmak mümkündür. 2. Rızık, çalışarak elde edilmelidir. 3. Kimse dış görünüşü nedeniyle küçük görülmemelidir. Herkesin hüneri başkadır. 4. Gerçek güç fiziksel güç değil, akıl gücüdür. 5. (Olumsuz) Zor durumdan kurtulmak için yalan söyleyerek başkaları oyuna getirilebilir. Metinde verilmek istenen değerler bağımsız düşünebilme, aklını kullanabilme, özgüven, cesaret ve çalışkanlıktır. Tavşanın ormandaki diğer hayvanlara katılmadan farklı bir düşünce üretebilmesi ve bunu yaparken aklını kullanması bağımsız düşünebilme ve aklını kullanabilme değerlerini gösterir. Tavşanın küçük bir hayvan olmasına rağmen korkmaması, kendine güveni ve cesaretiyle aslanı tuzağa düşürebilmesi özgüven ve cesaret değerlerini

ifade eder. Çalışkanlık değerini ise aslanın yiyeceğini elde etmek için ava çıkmadığında başına gelen kötü son açıklar.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Aslan ile Tavşan" metni, Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan "Aslan ile Tavşan" metni ve Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Aslan ile Tavşan" metni, İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan "Tavşanın Akli" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Ancak farklı olarak bu metinlerin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan "Aslan ile Tavşan" metni ve Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan "Aslan ile Tavşan" metni, İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan "Tavşanın Akli" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Ancak farklı olarak bu metinlerin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır ve kaplumbağa da kahramanlar arasında yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan "Tavşanın Oyunu" metni, İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan "Tavşanın Akli" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikleri göstermektedir. Ancak bazı farklılıklar da bulunmaktadır. Bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Metinde sincabın dua etmesi, maymunun günahlarının affını dilemesi ve tavşanın Allah'a sığınmayı öğütlemesi dini unsurlara yer verildiğini gösterir. Ormandaki hayvanların baykuşun uğursuz olduğuna inanması, batıl bir düşünceyi çocuklara aktarmaktadır: "Baykuşla iyi

geçinmek gerekiyordu. Çünkü bütün orman, baykuşun uğursuzluğuna inanırdı. Her an başlarına bir kötülük gelebilirdi” (Tezcan, 2016a, s.75). Maymun ve baykuş da kahramanların arasında yer almaktadır. Ormanın neşesi olan, herkesi güldüren ve herkesçe sevilen maymun bu özelliklerinden dolayı olumlu bir kahraman olarak gösterilebilir.

Metinden çıkarılan iletiler, karşılaştırılan metindeki eğitsel iletilerin hepsini kapsamakla birlikte başka iletiler de içermektedir. Bunlar: 1.Aslan yatağından belli olur, temiz olmak gerekir. 2.Sorunlarla birlik olarak başa çıkılmalıdır çünkü birlikten kuvvet doğar. 3.İnsan gideceği yolu, içindeki niyeti ve parasını kimseye söylememelidir, çünkü bunların düşmanı çoktur. 4.Allah, dua edip kendisinden yardım isteyenleri geri çevirmez. 5.(Olumsuz) Yalan söyleyerek de olsa kazanılan başarılar diğer insanların takdirini kazanmaya sebep olur. 6.En yaşlı ve tecrübeli olanlar başkan olmayı hak eder. “Bundan sonra da başkanımız yine baykuştur. En yaşlımız ve tecrübelimiz o çünkü” (Tezcan, 2016a, s.88). 7.Kimse kendi aklına çok güvenmemelidir, ondan daha akıllısı da vardır. Karşılaştırılan metindeki değerlerin hepsini kapsamakla birlikte temizlik, birlik olma ve dini değerlere de ulaşılmıştır. Aslan yatağından belli olur sözünden hareketle temizlik; birlikten kuvvet doğar sözünden hareketle de birlik olma değeri anlaşılır. Allah’ın kendisinden yardım isteyenleri geri çevirmeyeceği dini değerleri gösterir.

Beyan Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Ava Giden Avlanır” metni, İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Tavşanın Akli” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ve öğüt veren şiirde de tasavvufi bir anlatım vardır ve çocukların asıl mesajı anlamalarını zorlaştırabilir: “Safları dağıtıp aslanla savaş tutmak kolaydır. / Ama asıl aslan, nefsinin dev pençeleri arasına alandır” (Kıraç, 2016, s.23). Ayrıca bazı farklılıklar

bulunmaktadır. Bu metinde dini unsurlara yer verilmiştir. Peygamberimizin hadisinden ve kaderden bahsedilmesi, tavşanın Azrail'e benzetilmesi buna örnektir.

Metinden çıkarılan iletiler, karşılaştırılan metindeki eğitsel iletilerin hepsini kapsamakla birlikte başka iletiler de içermektedir. Bunlar: 1.Kişi aynı hataya iki kere düşmemelidir. 2.Hiçbir zaman tedbiri elden bırakmamak gerekir. 3.(Olumsuz) Yalan söyleyerek de olsa kazanılan başarılar diğer insanların takdirini kazanmaya sebep olur. Hayvanlar tavşanın karşısında saygıyla eğilip bir ağızdan keyifle şunları söylemişler: “Sen gökten inmiş bir melek misin, yoksa peri mi?” (Kıraç, 2016, s.22). Karşılaştırılan metindeki değerlerin hepsini kapsamakla birlikte alçakgönüllülük değerine de ulaşılmıştır. Aslanın hatalı bir şekilde kibirle tavşanı küçük görüp sonunda onun tuzağına düşmesi alçakgönüllülük değerini açıklar.

Aynı kitapta yer alan “Üç Balık” metninin sonunda bulunan şiirdeki, aklın önemi ile ilgili ders, çocukların anlayabileceği düzeydedir: “Akıllı ona derler ki, elinde meşalesi vardır, / Toplumuna rehberlik eder... / O zaten kendisine inanıp başarmıştır. / O hâlde siz de ona uyun...” (Kıraç, 2016, s.70). Çocukların metinden çıkaracağı ana fikir de bu mesajla bağlantılı olarak şöyledir: Akıl sayesinde güç durumlardan kurtulmak mümkündür. Üç balıktan akıllı ve yarım akıllı olanın balıkçılardan kaçarak hayatını kurtarması, aptalın ise yakalanarak av olması metnin konusunu oluşturur. Metinde balıkların konuşmaları ve insanca davranışlar göstermeleri olağanüstü unsurlardır. Metnin kahramanları üç balık ve balıkçılardır. Bunlardan akıllı olan balık, zor bir durumdan aklıyla kurtulması sebebiyle çocuklara örnek olabilecek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Akıl sayesinde güç durumlardan kurtulmak mümkündür. 2.Akılsızlığın cezası büyük olur. 3.Akıllı kişiler, akılsızlara danışmamalıdır. Metinde verilmek istenen değerler bağımsız düşünebilme ve aklını kullanabilmedir. Akıllı balığın azmini kıracaklarından endişe ettiği için diğer balıklara

danışmaması bağımsız düşünebilme değerini, akli ile canını kurtaracak bir yol bulması aklını kullanabilme değerini gösterir.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan "Deredeki Balıklar" metni, Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Üç Balık" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler benzer özellikler göstermektedir. Ancak bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Diğer metinde "akılsızlık" yaptığı vurgulanan balık bu metinde "kararsızlık" yaşar. 2 numaralı eğitsel ileti de şöyle değişiklik gösterir: Kararsızlığın cezası büyük olur. "Böylece üçüncü balık kararsızlığının cezasını çekti" (Sukan, 2016, s.28).

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan "Üç Balık" metni, Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Üç Balık" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Ancak bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Eğitsel iletilerin ilk ikisi karşılaştırılan metinle aynı olmakla birlikte diğer iletiler şöyledir: Akıllı kişilerin söyledikleri dikkate alınmalıdır. /Önemli konularda tembellik ve üşengeçlik yapılmamalıdır. /Son pişmanlık fayda vermez. Bu metinde yer alan değerler ise aklını kullanabilme ve öğüt tutabilmedir. Diğer balıkların, akıllı balığı dinlemedikten sonra başına gelenler ise öğüt tutabilme değerini gösterir. "Akılsız balık, söz dinlememenin cezasını işte böyle çekmiş" (Atçakarlar, 2014, s.58)

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan "Üç Balık" metni, Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Üç Balık" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Ancak bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Eğitsel iletilerin ilk ikisi karşılaştırılan metinle

aynı olmakla birlikte diğer iletiler şöyledir: /Akıllı kişilerin söyledikleri dikkate alınmalıdır. /Bir problem varsa ağlanmak yerine çözüm yolu aranmalıdır. “Üçüncü balık ise ‘ah, vah’ diyerek ağlayıp duruyordu. Fakat kurtulmak için hiçbir şey yapmıyordu” (Gülbahçe, 2016, s.24). Bu metinde yer alan değerler ise aklını kullanabilme ve öğüt tutabilmedir. Diğer balıkların, akıllı balığı dinlemedikten sonra başına gelenler ise öğüt tutabilme değerini gösterir.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Üç Balığın Hikayesi” metni, Beyan Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Üç Balık” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Ancak bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Eğitsel iletilerin üçüncüsü ise şu şekildedir: Akıllı kişiler, akılsızların söylediklerini dikkate almamalıdır.

Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Üç Balığın Öyküsü” metni, Beyan Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Üç Balık” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Ancak bu metnin sonunda yer alan ders cümlesi metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir: “Ateş pervanesinin (gece kelebeği) kanadını yaktı mı pervane tövbe eder, ama unutkanlığı yine ateşe atar onu. O sıkıntıda pişman olur, tövbe eder, derken sıkıntı geçti mi pişmanlık da gidiverir. Aynı şeyleri yapmaya devam eder durur” (Karasoy, 2016, s.31). Eğitsel iletilerin üçüncüsü ise şu şekildedir: Akıllı kişiler, akılsızların söylediklerini dikkate almamalıdır.

Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Üç Balık” metni, Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Üç Balık” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Ancak bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Eğitsel iletilerin ilk ikisi karşılaştırılan metinle aynı olmakla birlikte diğer iletiler şöyledir: Akıllı kişilerin söyledikleri dikkate alınmalıdır. /Önemli konularda tembellik ve üşengeçlik yapılmamalıdır. Metinde akıllı balık arkadaşlarına şöyle söyler: “Siz yalnızca tembellik ediyorsunuz. Uzun yola çıkmaya üşeniyorsunuz. Ama yakalanmamak için mutlaka denize gitmeliyiz” (Atçakarlar, 2012, s.9). /Son pişmanlık fayda vermez. Bu metinde yer alan değerler ise aklını kullanabilme ve öğüt tutabilmedir. Diğer balıkların, akıllı balığı dinlemedikten sonra başına gelenler ise öğüt tutabilme değerini gösterir.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Gönül Aynası” metninin sonunda yer alan ders şudur: “Erenler de Türk ressamı gibidirler. Onların ezberlenecek dersleri, kitapları yoktur” (Sukan, 2016, s.33). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir ise şöyledir: Başarılı olabilmek için akıllıca yöntemler kullanmalıyız. Türk ve Çinli ressamın yeteneklerini sergiledikleri bir sınavda Türk ressamın padişah tarafından daha yetenekli sayılması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları Padişah, Türk ressamı ve Çinli ressamıdır. Padişah sanata verdiği değer ile, Türk ressamı da aklını kullanabilmeleri sebebiyle çocuklar için örnek kahraman olarak gösterilebilirler.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Başarılı olabilmek için akıllıca yöntemler kullanmalıyız. 2.Sanata ve sanatçılara değer verilir. Metinde verilmek istenen değerler sanat

sevgisi ve aklını kullanabilmedir. Padişahın ressamalara sarayında resim yaptırması ve onları ödüllendirmesi sanat sevgisi değerini gösterir. Türk ressamların ise resim yapmadan farklı bir yöntemle daha yetenekli sayılması aklını kullanabilme değerini açıklar.

Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan "Ressamlar" metni, İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan "Gönül Aynası" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. "Ressamlar" metninin sonunda yer alan ve benzer şekilde çocukların kafasının karışmasına sebep olacak öğüt ise şudur: "İnsana fayda veren ilim insanı gönül ehli yapar. Faydasız ilim ise insana yükür. Gönülünü iyice cilala; istekten, hırstan, haset etmekten ve kinden arındır" (Sarıkaya, 2017, s.30). Bu metinde karşılaştırılan metinle farklı şekilde, kahraman olarak Türk ressamlar yerine Rum ressamlar ifadesi kullanılmıştır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Ressamlar Yarışması" metni, İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan "Gönül Aynası" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından aynı özellikleri göstermektedir. Ancak bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Bu metinde karşılaştırılan metinle farklı şekilde, kahraman olarak padişah yerine sultan ifadesi kullanılmıştır.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan "Perdenin Ardındaki Resim" metni ve Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan "Perdenin Ardındaki Resim" metni, İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan "Gönül Aynası" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Farklı olarak bu metinlerin sonunda bir ders cümlesi

bulunmamaktadır ve kahraman olarak Türk ressamı yerine Rum ressamı ifadesi kullanılmıştır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan "Resamlar Yarışıyor" metni, İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan "Gönül Aynası" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Ancak bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Karşılaştırılan metindeki kahramanlar aynı olmakla birlikte ayrıca Çinli casus ve Çinli ressamı kahramanlar arasındadır. Çinli ressamın yarışmada hileye başvurması olumsuz örnektir. Eğitsel iletiler karşılaştırılan metindeki iki iletiyi içermekte ve farklı bir ileti de bulunmaktadır: İnsan, kendisine çok güvenerek rakibinin kabiliyetlerini yok saymamalıdır. "Çinliler perde kaldırılınca kadar birbirlerini kutluyorlardı. Nasıl olsa birinci gelmişlerdi. Ama perde kaldırılınca... Her birinin gözleri, fal taşı gibi açıldı" (Tezcan, 2016a, s.23).

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Bir Tutam Ot" metninin ana fikri şudur: Akıllı olanlar bir şeyi elde etmek için doğru yolu bulurlar. Arkadaş olan koç, öküz ve devenin buldukları taze otu kimin yiyeceği metnin konusunu oluşturur. Metinde hayvanların konuşması ve insanca davranışlar göstermeleri olağanüstü unsurlardır. Peygamberlerden bahsedilmesi dini unsurlara yer verildiğini gösterir: "Ben, İsmail için gökten indirilen koç ile birlikte dünyaya geldim" (Temel, 2016, s.99). Metnin kahramanları koç, öküz ve devedir. Bu kahramanlar açgözlülükleri ve yalanları sebebiyle çocuklar için örnek kahraman olarak gösterilemezler.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Akıllı olanlar bir şeyi elde etmek için doğru yolu bulurlar. 2.Açgözlülük yalan söylemeye sebep olur. 3.Yaşlılara saygı gösterilir. Metinde verilmek istenen değerler saygı ve aklını kullanabilmedir. Otu en yaşlı olanın yemesi

kararı saygı değerini gösterir. Devenin aklını kullanarak otu yiyebileceği bir açıklama bulması aklını kullanabilme değerini gösterir.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan "Açgözlülüğün Sonu" metni ve Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Deve, Öküz ve Koç" metni, Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Bir Tutam Ot" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan "En Yaşlı Kim?" metni, Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Bir Tutam Ot" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Karşılaştırılan metindeki eğitsel iletileri içermekle birlikte ayrıca şu iletiye de yer verilmiştir: Serap, çölde yolcuların istediği şeyi gerçekmiş gibi gördüğü hayaldir.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Hırsızın Cevabı" metni ile Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Hırsızın Cevabı" metni ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından aynı özellikleri göstermektedir. Metinlerin ana fikri şudur: Aklımızı kullanmadığımız takdirde kolaylıkla kandırılabiliriz. Bir adamın gece yarısı evine girmek isteyen hırsız ile konuşması metinlerin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın metinlerdir. Kahramanlar hırsız ve ev sahibidir. Hırsız ve aklını kullanamayan ev sahibi çocuklar için örnek gösterilebilecek kahramanlar değildir.

Metinlerde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Aklımızı kullanmadığımız takdirde kolaylıkla kandırılabiliriz. 2.Aklımızı kullanmadığımız takdirde bize gelen zararı iş işten

geçtikten sonra fark ederiz. Metinlerde verilmek istenen değer aklını kullanabilmedir. Ev sahibinin hırsız gördüğü halde durumu anlayamaması bu değer öneminin göstergesidir.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Doğanın Kazları Karaya Davet Etmesi" metninin sonunda yer alan ders şudur: "Şeytan da doğan kuşu gibidir, akıllı olan ona kanarak kalesini terk etmez" (Zeren, 2017, s.61). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir ise şöyledir: Akıllı kişiler, kendilerini kötü niyetli kişilere karşı koruyabilirler. Bir doğanın suda yüzen kazları karaya davet etmesi metnin konusunu oluşturur. Metinde hayvanların konuşması ve insanca davranışlar göstermeleri olağanüstü unsurlardır. Metnin kahramanları doğan ve kazlardır. Bu kazlardan akıllı olanın aklıyla zararlı bir teklifi geri çevirebilmesi, onu örnek alınacak bir kahraman yapar.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Akıllı kişiler, kendilerini kötü niyetli kişilere karşı koruyabilirler. 2.Daha fazla rızık elde etmek için, hayat tehlikeye atılmaz. Metinde verilmek istenen değerler aklını kullanabilme ve kanaattir. Akıllı bir kazın, karada tehlikelere maruz kalacaklarını söylemesi aklını kullanabilme değerini gösterir. Kazın, karadaki lezzetli ekinleri tercih etmemesi de kanaat değerini açıklar. "Su bizim kalemizdir, bizi korur, Sudan çıkarsak binbir tehlikeye maruz kalırız. Kırların Yeşil çimenleri renkli çiçekleri, ekinleri senin olsun, suyumuz bize yeter" (Zeren, 2017, s.61).

Aynı kitapta yer alan "Düşmanın Tavsiyesi" metninin ana fikri şudur: Akıllı ve iyi bir kişi düşman olsa dahi danışılacak bir kişidir. Bir adamın, düşmanı olan bir kişiyle fikir alışverişi yapmak istemesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları adam ve adamın düşmanıdır. Adamın düşmanı akıllı ve tedbirli biri olmasına rağmen, sahip olduğu düşmanlık duygusu çocuklar için örnek kahraman olmasına engeldir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Akıllı ve iyi bir kişi düşman olsa dahi danışılabilir bir kişidir. 2.Bir karar verileceği zaman tereddüt ediliyorsa başkalarına danışılmalıdır. 3.Dost, insanın iyiliğini diler ancak düşmanın söyleyeceğine güvenilmez. 4.Bir şeyi bulunmayacak yerde aramak, aramamak demektir. 5.Düşmanlık edilen bir kişiden yıllar geçse de korunmak gerekir. Metinde verilmek istenen değerler dostluk, aklını kullanabilme ve tedbirli olmaktır. Dost olan kişinin hayır ve iyilik dileyeceğinin söylenmesi dostluk değerini gösterir. Düşman olan kişiye akıllı ve iyi biri olması sebebiyle danışılması da aklını kullanabilme değerini açıklar. Düşman olan kişiden yıllar geçse de korunmak gerektiği ifadesi ise tedbirli olma değerini açıklar.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan "Kuruntu Aklın Düşmanıdır" metninin sonunda yer alan ders şudur: "Aklın düşmanı kuruntudur. Sen sen ol, kuruntuya kapılma" (Sukan, 2016, s.59). Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de bu mesajla bağlantılı olarak şöyledir: Her söylenene inanıp kuruntuya düşülmemelidir. Ders çalışmaktan usanmış öğrencilerin, öğretmenlerini kuruntu yoluyla hasta olduğuna inandırıp okulu tatil etmeleri metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları öğretmen, öğretmenin eşi ve öğrencilerdir. Öğretmen aklını kullanamaması ve ön yargılı olması, öğrenciler ise öğretmenlerini kandırması sebebiyle örnek kahraman olarak gösterilemezler.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Her söylenene inanıp kuruntuya düşülmemelidir. 2.Başkalarının sözlerine inanıp yakınlarımız hakkında ön yargılı olmamalıyız. Metinde öğretmen eşi hakkında yok yere şöyle düşünür: "Onun derdi ben değilim ki. Kendinden başka neyi düşünür ki" (Sukan, 2016, s.58). 3.Kuruntu aklın düşmanıdır. 4.(olumsuz) İnsanları kandırarak istediğini elde etmek mümkündür. Metinde verilmek istenen değer aklını kullanabilmedir. Öğretmenin aklını kullanmadan kuruntuya kapılıp gerçek olmayan bir şeye inanması bu değerini önemini açıklar.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Hoca Nasıl Hastalandı?” metni, İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Kuruntu Aklın Düşmanıdır” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından aynı özellikleri göstermektedir. Ancak bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Karşılaştırılan metindeki eğitsel iletilerin hepsini içermekle birlikte şu iletiye de ulaşılmıştır: Bir kötülük yapanlar, hatasını anladığında vicdan azabı çekerler. Karşılaştırılan metindeki aklını kullanabilme değerinden başka, vicdanlı olma değerine de ulaşılmıştır. Öğrencilerin sebep oldukları durumu görüp vicdan azabı çekmeleri vicdanlı olma değerini gösterir. Hoca hastalığına inanıp eve gittikten sonra öğrenciler “vicdan azabı çeke çeke derslerini okumaktaydılar” (Temel, 2016, s.72).

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Hasta Öğretmen” metni ve Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Öğrencilerin Kurnazlığı” metni, İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Kuruntu Aklın Düşmanıdır” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Farklı olarak bu metinlerin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Damdaki Çocuk” metninin ana fikri şudur: Akıl sayesinde güç durumlardan kurtulmak mümkündür. Çocuğu dama çıkan kadının Ali Murtaza'dan yardım istemesi ve onun verdiği akılla çocuğunu kurtarması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları Ali Murtaza, kadın ve çocuktur. Ali Murtaza verdiği akıllıca tavsiye ile çocuklar için örnek olabilecek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Akıl sayesinde güç durumlardan kurtulmak mümkündür. 2.Akıl akıldan üstündür. 3.Yardım isteyeneye yardım edilir. 4.Her varlığın ilgisi, kendi türünden olanadır. Metinde verilmek istenen değerler yardımseverlik ve aklını kullanabilmedir. Kadının yardım istediği, çare bulmasını istediği Ali Murtaza'nın bu çağrıya karşılık vermesi yardımseverlik değerini açıklar. Ali Murtaza'nın akıllıca bir yöntem bulup çocuğun kurtulmasını sağlaması aklını kullanabilme değerini gösterir.

1.2.Hırslı – aç gözlü olmak. Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Avlanmaya Çıkan Aslan, Kurt ve Tilki” metninin sonunda yer alan ders bölümünde, insanların kendinden önceki nesillere bakıp tilki gibi ders almaları öğütlenir: “Bizler de, dünyaya sonradan geldiğimiz için şükrederim. Geçmiş nesillerin helak olma sebeplerinden ibret alıp tilki gibi kendimizi koruyalım” (Karasoy, 2016, s.28). Hatalardan ders almak metnin iletilerinden biridir ancak çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir şöyledir: Hırs ve kibir ile açgözlülük yapanların sonu kötü olur. Aslan, kurt ve tilkinin yakaladıkları avların pay edilmesi ve sonunda tilkinin aslan tarafından ödüllendirilmesi metnin konusunu oluşturur. Metinde hayvanların konuşması ve insanca davranışlar göstermeleri olağanüstü unsurlardır. Metnin kahramanları aslan, kurt ve tilkidir. Tilki, kurdun başına gelenlerden ders almasıyla çocuklar için örnek alınabilecek bir kahraman olarak gösterilebilir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Hırs ve kibir ile açgözlülük yapanların sonu kötü olur. 2.İş birliği yapılarak elde edilen kazançlar pay edilir. 3.Başkalarının hatalarından ders alarak aynı hataya düşmemeliyiz. 4.Haddini bilen insanlar ödüllendirilir. Metinde aslan: “Alçak kurdun başına gelenlerden ibret alıp hikmetle davrandığın için, bütün avları sana bağışlıyorum” der. (Karasoy, 2016, s.27). Metinde verilmek istenen değerler haddini bilmek ve ders çıkarabilmedir. Kurdun avları paylaşarak pay istemesi, aslanı kızdırıp kendi ölümüne sebep olduğundan haddini bilme değerine işaret eder. Tilkinin ise

kurdun başına gelenlerden ders alarak hem hayatını kurtarması hem de ödüllendirilmesi ders çıkarabilme değerini gösterir.

Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Üç Arkadaş” metni, Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Avlanmaya Çıkan Aslan, Kurt ve Tilki” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından aynı özellikleri göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders bölümü ana fikir ile bağlantılıdır: “Bu öyküyü okuyup da hâlâ, / Varlıktan, kibirden, hırstan / Vazgeçmeyenlerin vay hâline!..” (Kıraç, 2016, s.28). Aslanın peygamberimizin hadisini anması ve tilkinin secdeye varıp Allah'a dua etmesi bu metinde dini unsurlara yer verildiğini gösterir. Karşılaştırılan metindeki değerleri içermekle birlikte ayrıca saygı değerine de ulaşılır. Kurdun aslana “sen” diye hitap ederek onu kızdırması saygılı olma değerini gösterir.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Aslan, Kurt ve Tilkinin Arkadaşlığı” metni, Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Avlanmaya Çıkan Aslan, Kurt ve Tilki” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders ise şudur: “Akı olan, dostların ölümünden ders alır” (Sukan, 2016, s.31). Bu ders, karşılaştırılan metinde olduğu gibi çocukları ana fikre değil, bir iletiye ulaştırır. Karşılaştırılan metinde yer alan “Haddini bilen insanlar ödüllendirilir.” iletişi bu metinde yer almamaktadır. Farklı olarak saygı değerine de ulaşılır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Aslanın Payı” metni, Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Avlanmaya Çıkan Aslan, Kurt ve Tilki” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer

özellikler göstermektedir. Ancak bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır.

Karşılaştırılan metinde yer alan “Haddini bilen insanlar ödüllendirilir.” iletisi bu metinde yer almamaktadır.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Aslan Payı” metni, Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Avlanmaya Çıkan Aslan, Kurt ve Tilki” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Ancak bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Karşılaştırılan metinde yer alan “Haddini bilen insanlar ödüllendirilir.” iletisi bu metinde yer almamaktadır.

Sedir Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi’den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Aslan Payı” metni, Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Avlanmaya Çıkan Aslan, Kurt ve Tilki” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Ancak bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Metnin kahramanlarının arasında bir maymun yavrusu da yer alır. Karşılaştırılan metindeki iletileri içermekle birlikte şöyle bir iletiye de ulaşılır: Yöneticiler ağır başlı olmalıdır. Metinde aslan şöyle düşünür: “Sultan dediğin ağırbaşlı olmalıydı. Öyle her önüne gelenle bir olup oynayamazdı. Ayıp denen bir şey vardı çünkü” (Tezcan, 2016a, s.49).

Kayalıpark Yayınları’nın 2017’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Yılan Avcısı” metninin sonunda yer alan öğüt şudur: “İnsanların içindeki kötülükler de ejderha gibidir. Önce içinde barındıkları insanı yerler. Senin için iyilikle dolsun. Kötülükten uzak dur” (Sarıkaya, 2017, s.55). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir ise şöyledir: Daha çok para kazanmak

amacıyla bilinmeyen yollara ve yalana başvurulmamalıdır. Bir yılan avcısının para kazanmak amacıyla soğuktan donmuş bir ejderhayı ölmüş zannedip şehir merkezine satmaya getirmesi ve bunun hem kendisinin hem de yüzlerce kişinin ölümüyle sonuçlanması metnin konusunu oluşturur. Günümüzde metinde anlatılan büyüklükte bir yılanın yaşamıyor olması olağanüstülük unsuru bulunduğunu gösterir. Yılanın yılan avcısını öldürmesiyle ilgili ayrıntı verilmesi çocuklar için korku ve şiddet unsuru oluşturabilir: “Ölülerden yüzlerce yığın oluşmuştu”, “...ejderha da onu bir lokmada yutmuş, sonra bir direğe dolanarak midesindeki yilancının bütün kemiklerini kırmıştı” (Sarıkaya, 2017, s.54). Metnin kahramanları yılan avcısı, yılan ve halktır. Yılan avcısı, aç gözlülüğü ve halka verdiği zarar sebebiyle çocukların örnek alabileceği bir kahraman değildir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Daha çok para kazanmak amacıyla bilinmeyen yollara ve yalana başvurulmamalıdır. 2.Açgözlülük yapmanın sonu kötü olur. 3.Yalan söyleyerek insanları kandırmanın sonu kötü olur. Metinde verilmek istenen değerler kanaatkarlık ve dürüstlüktür. Yılan avcısının para kazanmak için yılanı şehre götürmesi ve açgözlülükle daha çok insanın gelmesini beklemesi birçok insanın ölümüyle sonuçlandığından kanaatkarlık değerini gösterir. Yilancının yılanı kendisinin avladığını söyleyerek insanları kandırıp ejderhanın yanına toplaması ve karşılaşılan kötü son da dürüstlük değerini açıklar.

Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Donmuş Ejderha” metni, Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Yılan Avcısı” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından aynı özellikleri göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders verici şiir çocukların anlayabileceği düzeyde değildir ve aynı şekilde kafa karışıklığına sebep olabilir: “Ey insan, senin nefsin de bir ejderhadır. / Ölmüş görünse bile o, dimdik ayaktadır” (Kıraç, 2016, s.56). Bu metinde kahraman olarak yılan yerine ejderha ifadesi kullanılmıştır.

Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan "Tilki ile Eşek" metninin sonunda yer alan ders bölümünde, sıkıntı anında tövbe edip sonra tövbesini unutan insanların durumu anlatılmıştır. Buna göre insan "başına gelenlerden ders çıkarmaz ve yine aynı günahı işlemeye devam ederse Allah'ın gazabı ebedi olarak onun üzerinde olur. Gerek bu dünyada, gerekse ahrette cezasını çeker" (Karasoy, 2016, s.42). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Metinden çocukların çıkarabileceği ana fikir ise şudur: Açgözlülük, akli başından alarak kötü olaylar yaşanmasına sebep olur. Ava çıkamayan aslan için, tilkinin türlü hileler ile eşeği kandırıp aslanın yanına getirmesi metnin konusunu oluşturur. Metinde hayvanların konuşması ve insanca davranışlar göstermeleri olağanüstü unsurlardır. Allah'a tevekkülden bahsedilmesi dini bir unsura yer verildiğini gösterir: "Ben Allah'a tevekkülden daha iyi bir kazanç bilmiyorum" (Karasoy, 2016, s.39). Metnin kahramanları aslan, eşek ve tilkidir. Eşek açgözlülüğü ve akılsızlığıyla, tilki ise yalancılığı sebebiyle çocuklar için örnek olabilecek kahramanlar değildir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Açgözlülük, akli başından alarak kötü olaylar yaşanmasına sebep olur. 2.Acele işe şeytan karışır. 3.Aynı hataya iki kez düşülmemelidir. 4.(Olumsuz) Yalan söyleyerek insanları kandırıp istediğini elde etmek mümkündür. Metinde verilmek istenen değerler kanaatkarlık, aklını kullanabilme ve sabırdır. Eşeğin elindeki rızık ile yetinmeyip daha çoğu için tilkinin peşine takılması kanaatkarlık değerini gösterir. Eşeğin tilkinin hilesi karşısında aklını kullanamaması ve bunun ölümüne neden olması aklını kullanabilme değerinin önemini gösterir. Aslanın ilk seferinde açlığa sabredemeyerek aceleci davranıp eşeği kaçırmaması sabır değerine işaret eder.

Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Tilki ve Eşek" metni, Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan "Tilki ile Eşek" metniyle ana fikir,

konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından aynı özellikleri göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders verici şiir ise şöyledir: “Bu açlık haddinden fazla bir otlaktır. / Açlığı, onunla güçlü aslan kesilsinler diye / Ancak Allah özel kullarına vermiştir” (Kıraç, 2016, s.81).

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Eşeğin Beyni” metni, Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Tilki ile Eşek” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders ise şöyledir: “Bir gönülde, gönül ışığı olmadı mı, o gönül, gönül değildir” (Sukan, 2016, s.64). Karşılaştırılan metinde yer alan “Acele işe şeytan karışır.” iletilisine bu metinde ulaşılmamıştır.

Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Eşek ile Tilki” metni ve Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Eşek ile Tilki” metni, Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Tilki ile Eşek” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metinlerde farklı olarak ders bölümü ve dini unsurlar bulunmamaktadır.

Sedir Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi’den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Kurnaz Tilkiyle Aptal Eşek” metninin ana fikri şudur: İnsan haline, elindekilere razı olup şükretmeli; açgözlülük yapmamalıdır. Metinde padişahın atlarını görüp halinden şikâyet eden eşeğin, daha sonra kendi haline razı oluşu ve 1 yıl sonra tilkinin oyununa gelerek aslana yem olması konu edilmiştir. Metinde hayvanların konuşması ve insanca davranışlar göstermeleri olağanüstü unsurlardır. Eşeğin, yiyeceklerin kısımet olduğundan bahsetmesi dini bir unsura yer verildiğini gösterir. Metnin kahramanları saka,

sakanın eŖeđi, seyisbaŖı, tilki ve aslandır. SeyisbaŖı merhametli ve yardımsever olmasıyla çocuklara örnek olacak bir kahramandır. Ancak eŖek açgözlülüğü ve akılsızlığıyla, tilki ise yalancılığı sebebiyle çocuklar için örnek olabilecek kahramanlar değildir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler Ŗunlardır: 1.İnsan haline, elindekilere razı olup Ŗükretmeli; açgözlülük yapmamalıdır. 2.Yardıma ihtiyacı olan canlılara yardım edilmelidir. 3.Rahatlığın ve mutluluğun sonunda acı olabilir. 4.Her Ŗey görüldüğü gibi olmayabilir. 5.Açgözlülük, akılı baŖından alarak kötü olaylar yaŖanmasına sebep olur. 6.Acele iŖe Ŗeytan karıŖır. 7.Aynı hataya iki kez düŖülmemelidir. 8.Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır. 9.(Olumsuz) Yalan söyleyerek insanları kandırıp istediğini elde etmek mümkündür. Metinde verilmek istenen değerler merhamet, yardımseverlik, kanaatkarlık, aklını kullanabilme ve sabırdır. SeyisbaŖının eŖeđin haline acıması merhamet değerini, düzelmesi için onu sarayın ahırına götürmesi yardımseverlik değerini gösterir. EŖeđin savaŖ zamanı atların halini görüp Ŗikâyet etmekten vazgeçmesi, kendi haline Ŗükretmesi ise kanaatkarlık değerini açıklar. EŖeđin elindeki rızık ile yetinmeyip daha çoğu için tilkinin peŖine takılması ve ölmesi de kanaatkarlık değerini gösterir. EŖeđin tilkinin hilesi karŖısında aklını kullanamaması ve bunun ölümüne neden olması aklını kullanabilme değerinin önemini gösterir. Metinde eŖek için Ŗöyle söylenir: “EŖek tilkiye inandı. Korkusuzca yaklaŖtı aslana. Hatta akılsızlık edip ayağıyla dürtmeye bile kalktı” (Tezcan, 2016a, s.47). Aslanın ilk seferinde açlığa sabredemeyerek aceleci davranıp eŖeđi kaçırması ise sabır değerine iŖaret eder.

Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Hırsına Kapılıp Tedbirsiz Davranan KuŖ” metninin sonunda yer alan öğütte Ŗöyle denir: “İleri görüŖlü ol. Tedbiri elden bırakma. Çölde su var dense de sen yanına su al” (Sarıkaya, 2017, s.78). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karıŖmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaŖmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir ise Ŗöyledir: Hırs, insanın aklını baŖından alarak yanlış iŖler

yapmasına sebep olur. İki kuştan birinin tuzaktaki yemi, diğèrinin ovaya doğru uçmayı seçmesi metnin konusunu oluşturur. Metinde kuşun hırs gibi insanî bir duyguya sahip olduğunun ifade edilmesi olağanüstülük unsurudur. Metnin kahramanları tedbirsiz kuş ve tedbirli kuştur. Tedbirli kuş, hırsına yenilmeyip tedbiri elden bırakmamasıyla çocuklar için örnek bir kahraman olabilir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Hırs, insanın aklını başından alarak yanlış işler yapmasına sebep olur. 2.Hiçbir zaman tedbiri elden bırakmamak gerekir. Metinde verilmek istenen değer kanaatkarlık ve tedbirli olmadır. Kuşun tuzaktaki yem için hırsına yenik düşmesi kanaatkarlık değerini gösterir. Diğer kuşun tedbirli davranıp ovaya uçuşması ise tedbirli olma değerini gösterir.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan "Açgözlü Minik Serçe" metninin ana fikri şudur: Hırs ve kibir ile açgözlülük yapanların sonu kötü olur. Açgözlü minik serçenin dağ başındaki avcının tuzağına yakalanması metnin konusunu oluşturur. Metinde kuşun konuşması ve insanca davranışlar göstermesi olağanüstü unsurlardır. Avcının ibadet ettiğini, namaz kıldığını söylemesi dini unsurlara yer verildiğini gösterir. Metnin kahramanları açgözlü minik serçe ve avcıdır. Minik serçe açgözlülüğü ve akılsızlığıyla çocuklara örnek olarak gösterilemeyecek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Hırs ve kibir ile açgözlülük yapanların sonu kötü olur. 2.Küçükler, kendilerine verilen öğütleri tutmalıdırlar. 3.Gözü aç olanları doyurmak mümkün değildir. 4.Çok ibadet eden insanlar merhametli olur. 5.Emanete ihanet edilmez. Metinde avcı şöyle söyler: "Onlar yetimlerin hakkı. Onların malı. Nasıl olur da başkasının malını dağıtabilirim? Emanete ihanet olur bu" (Tezcan, 2016a, s.70). 6.Haksız yere yetim malı yiyenlerin sonu kötü olur. 7.İnsan, yapılan hilelere karşı aklını kullanabilmelidir. Metinde verilmek istenen değerler kanaatkarlık, öğüt tutabilme, dini değerler, güvenilir olma ve aklını kullanabilmedir. Minik serçenin çok açgözlü olması ve buğdayların peşinden

giderek avcıya yakalanması kanaatkarlık değerini gösterir. Serçenin hiç kimsenin hatta annesinin öğütlerini bile dinlememesi, başına buyrukluğuyla başını belaya sokması öğüt tutabilme değerini gösterir. İbadet eden insanların merhametli olacağı dini değerlere işaret eder: “Çok ibadet eden insanlar merhametli olur. Ben de kendimi acındırır, buğdayları alırım elinden” (Tezcan, 2016a, s.70). Serçenin, adamdan hiç şüphelenmeden akılsızca dediklerine inanması ise aklını kullanabilme değerini gösterir.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan Aptal Kuşun Başına Gelenler metni, Sedir Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi’den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Açgözlü Minik Serçe” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin ana fikri ise şudur: Haksız yere yetim malı yiyenlerin sonu kötü olur. Karşılaştırılan metindeki aç gözlü minik serçe, bu metinde “aptal kuş” olarak geçer. Bu metinde, karşılaştırılan metindeki 5,6 ve 7 numaralı iletilere ulaşılmakla birlikte şu iletiler de bulunmaktadır: 1.Zaruri hallerde leş yemek mubahtır. 2.Zaruret bile olsa haramdan kaçınmak daha iyidir. 3.Yetim malı helal değildir. Karşılaştırılan metinde yer alan kanaatkarlık ve öğüt tutabilme değerleri ise bu metinde yer almaz.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Az da Olsa Açgözlülük, Çok Zıyan Getirir” metninin sonunda yer alan ders şudur: “Yolu, aydınlığa çıkacak bir önlem gerek. Yoksa insanı açgözlü yapan önleme önlem denmez” (Sukan, 2016, s.66). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir ise şöyledir: Açgözlülük sonunda zarar getirir. Yoksul bir adamın önce koçunun sonra elbiselerinin bir hırsız tarafından çalınması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları yoksul adam ve

hırsızdır. Yoksul adam açgözlülüğü ve akılsızlığı, hırsız ise bu kötü davranışı ile çocuklar için örnek olamayacak kahramanlardır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Açgözlülük sonunda zarar getirir. 2.Her söylenene inanmamak gerekir. 3.Eşyalarımızı, mallarımızı korumak için tedbirli olmalıyız. Metinde verilmek istenen değerler kanaatkarlık, aklını kullanabilme ve tedbirli olmadır. Yoksul adamın çalınan koçuna karşılık altınlar için açgözlülük yapıp kıyafetlerini de çaldırması kanaatkarlık değerini açıklar. Adamın, hırsızın sözlerine düşünmeden inanması ise aklını kullanabilme değerinin önemini gösterir. Adamın koçunu ya da elbiselerini korumak için önlem almaması ve onları çaldırması da tedbirli olma değerini gösterir.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Aç Gözlü Öküz" metninin sonunda yer alan ders şudur: "İşte insan nefsi o öküz, yeşil ada da bu dünyadır" (Zeren, 2017, s.120). Bununla bağlantılı olarak çocukların çıkaracağı ana fikir şöyledir: İnsan dünya nimetlerine doymaz, her zaman kazanma kaygısı taşır. Obur bir öküzün sabahtan akşama kadar yiyip şişmanlaması, akşamları ise yarın ne yiyeceği kaygısıyla üzülüp zayıflaması metnin konusunu oluşturur. Metinde öküzün insanca davranışlar göstermesi olağanüstü unsurdur. Metnin kahramanı obur bir öküzdür. Öküz açgözlülüğü, doymak bilmezliğiyle örnek alınabilecek bir kahraman değildir.

Metinde yer alan eğitsel ileti şudur: 1.İnsan dünya nimetlerine doymaz, her zaman kazanma kaygısı taşır. Metinde verilmek istenen değer kanaatkârlıktır. Öküzün bütün gün yiyip şiştiği halde ertesi gün için kaygılanması ve boş yere perişan olması kanaatkarlık değerine işaret eder.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan "Yüzsüz Mahkûm" metninin ana fikri şudur: Bazı kişiler öyle menfaat düşkünü olur ki, çıkarını düşünmekten yanı başında olup biteni anlamaz. Hapishanedeki herkesin yaka silktiği en yüzsüz mahkûmun ceza olarak şehre bırakılması ve onu gezdiren

arabacının daha da menfaat düşkünü biri çıkması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Öldürmenin en son başvurulacak yöntem olduğunun düşünülmesi bir şiddet unsurudur: “Çünkü öldürmek en son başvurulması gereken bir yol olmalıydı” (Tezcan, 2016a, s.90). Öldürmek asla başvurulacak bir yöntem olmamalıdır. Metnin kahramanları yüzüstü mahkûm, diğer mahkûmlar, müdür, görevli ve arabacıdır. Tüm mahkûmlar suçlu olmaları, arabacı ise açgözlülüğü sebebiyle çocuklar için örnek alınabilecek kahramanlar değildir. Müdür ise iyi bir adam olması ve mahkûmları eğitmek için çalışmasıyla çocuklara örnek olabilir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bazı kişiler öyle menfaat düşkünü olur ki, çıkarını düşünmekten yanı başında olup biteni anlamaz. Mahkûm, arabacıya bütün gün olanları neden dinlemediğini sorduğunda şöyle cevap verir: “O sırada alacağım parayı düşünüyordum” (Tezcan, 2016a, s.95). 2.Bir suçlu halkın içine bırakılıyorsa, önceden gerekli uyarının yapılması gerekir. 3.Çalışan kişi, emeğinin karşılığını almak ister. Metinde verilmek istenen değerler tedbirli olma ve kanaatkarlıktır. Müdürün mahkûmu serbest bırakmadan önce nasıl biri olduğunu herkese duyurması tedbirli olma değerini gösterir. Arabacının alacağı paraları düşünürken yanı başında söylenenleri duymaması ise menfaat düşkünü değil kanaatkâr olmak gerektiğini gösterir.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Mezarlıktaki Hazine” metninin ana fikri şudur: İnsan hırsını yenmeyi, aza kanaat etmeyi öğrenmelidir. İş bulamayan Garip Mustafa'nın rüyasında gelen mesajla hazine araması, bu olayın padişahın kulağına gitmesi ve defalarca denemenin sonunda Mustafa'nın hazineyi bulması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Garip Mustafa'nın rüyasında Hızır ile konuşması, abdest alıp namaz kılması dini unsurlardır: “– Sen şimdi Hızır mısın? – Hızır'ım ya...Senin derdine çare bulmak için geldim” (Tezcan, 2016b, s.31). Metnin kahramanları Garip Mustafa, Hızır, Mustafa'nın karısı

ve padişahdır. Garip Mustafa, ümitsizliğe düşmemesi ve azimli davranmasıyla çocuklara örnek olabilecek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsan hırsını yenmeyi, aza kanaat etmeyi öğrenmelidir. 2.Allah, dua edip kendisinden yardım isteyenlere yardım eder. 3.Kul sıkışmayınca Hızır yetişmez. 4.Başkasına ait herhangi bir şeyi izinsiz almak hırsızlık sayılır. “Kağıdı arkadaşına sezdirmeden cebine koymak istedi önce. Ama sonra bunun hırsızlık gibi bir şey olacağını düşünerek, ...” (Tezcan, 2016b, s.32). 5.Olumsuzluklar karşısında ümitsizliğe düşülmemelidir. 6.Azimli olunursa amaca ulaşılabilir. 7.Allah, rızkı dilediğine nasip eder. Metinde verilmek istenen değerler; dini değerler, ümitli olmak, azimli olmak ve kanaatkarlıktır. Garip Mustafa’nın Allah’tan yardım istemesi ve duasının kabul olması dini değerleri gösterir. Mustafa’nın defalarca kazılan hazine için ümidini kaybetmeden azimle tekrar denemesi, ümitli olmak ve azimli olmak değerlerini açıklar. Onun, yayı yavaş çektiğinde hazineyi bulması kanaatkarlık değerini gösterir. Hızır rüyasında hazineyi bulamamasının sebebini şöyle açıklamıştır: “Çünkü gözünü hırs bürüdü senin. Bir anda zengin olmak hırsı başını döndürdü. Oysa hırslanıp yayı kuvvetlice çekeceğine, azla yetinip yavaşça çekmeliydin” (Tezcan, 2016b, s.36).

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Toprak Yiyen Adam” metninin ana fikri şudur: İsteklerine engel olamayan, arzuları gözünü kör edenler uğradıkları zararı fark edemezler. Toprak yemeye alışmış bir adamın hilebaz bir aktara giderek şeker almak istemesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları toprak yiyen adam ve aktardır. Toprak yiyen adam aç gözlülüğü ve hırsızlığı, aktar ise hilekarlığı sebebiyle çocuklara örnek olamayacak kahramanlardır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İsteklerine engel olamayan, arzuları gözünü kör edenler uğradıkları zararı fark edemezler. 2.Gizli saklı işler yapmak aslında

insanın kendisine zarar verir. 3.(Olumsuz) Hilebazlık yaparak daha fazla kar edilebilir.

Metinde verilmek istenen değer kanaatkarlık ve dürüstlüktür. Toprak yiyen adam, bu isteğine engel olamadığından ve yaptığını dürüstçe söylemediğinden alışverişte asıl zararlı çıkan kişidir. Aktar onun için şöyle söyler: “Ye ahmak, ye sen terazideki topraktan kilodan parçalar koparıp yedikçe alacağın şeker azalıyor, sen zarar ediyorsun, ben kar ediyorum” (Zeren, 2017, s.88). Bu da kanaatkarlık ve dürüstlük değerlerinin önemini gösterir.

1.3.Kibirli Olmak. Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Deve ile Fare” metninin ana fikri şudur: Hak etmeden gururlanıp övünmek sonunda utanma ve pişmanlık getirir. Bir devenin yularını eline alarak ona güç yetirdiğini sanan farenin nehir kenarına geldiğinde devenin karşısında küçüklüğünü anlayıp özür dilemesi metnin konusunu oluşturur. Metinde hayvanların konuşması ve insanca davranışlar göstermeleri olağanüstü unsurlardır. Metnin kahramanları fare ve devedir. Fare hak etmediği halde gurura kapılması sebebiyle örnek bir kahraman olamaz. Ancak deve uysal ve merhametli oluşuyla çocuklar için örnek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Hak etmeden gururlanıp övünmek sonunda utanma ve pişmanlık getirir. 2.Sahip olduğumuz niteliklere uygun davranışlarda bulunmalıyız. 3.Hatasını anlayıp pişman olanlara merhamet edilir. Metinde verilmek istenen değer dostluk, haddini bilmek ve merhamettir. Farenin deveye selam verip arkadaş olmayı teklif etmesi dostluk değerini gösterir. Farenin kendi küçüklüğünü görmeden büyük bir deveye hükmetmeye çalışıp sonunda utanacağı bir duruma düşmesi haddini bilmek değerini gösterir. Devenin farenin özrünü kabul ederek onu nehirden geçirmesi ise merhamet değerini açıklar: “Deve farenin özrünü kabul etmiş ve onu sırtına alıp karşıya geçirmiş” (Atçakarlar, 2012, s.15).

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Fare ile Deve” metni, Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı

10 kitaplık sette yer alan “Deve ile Fare” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından aynı özellikleri göstermektedir.

Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Bak Sen Şu İşe” metni, Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Deve ile Fare” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda ders veren bir şiir bulunmaktadır: “Her şeyin bir ölçüsü var, / Sultan değilsen kul ol, / Kaptan değilsen gemiyi ehline bırak, / Tacir değilsen dükkan açma” (Kıraç, 2016, s.32). Bu şiir ana fikirle bağlantılı olup, çocukların doğru mesaja ulaşmalarını kolaylaştıracak niteliktedir. Ancak uyak ve ölçü gibi estetik öğelerden uzaktır. Metinde “İrmağa erkekçe ayak bas da gir suya!” (Kıraç, 2016, s.32) ifadesi cinsiyet ayrımcılığına yol açabilecek tarzda bir ifadedir. Karşılaştırılan metinde ulaşılan dostluk değerine, bu metinde ulaşılmaz.

İskele Yayıncılık'm 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Kendini Beğenmiş Fare ile Deve” metni, Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Deve ile Fare” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmaktadır: “Sultan değilsen yürü, sürü ol. Kaptan değilsen gemiyi öyle alabildiğine sürme” (Sukan, 2016, s.51). Bu ders cümlesi ana fikirle bağlantılı olup, çocukların doğru mesaja ulaşmalarını kolaylaştıracak niteliktedir. Karşılaştırılan metinde ulaşılan dostluk değerine bu metinde ulaşılmaz.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Deve ile Fare” metni, Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Deve ile Fare” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Ancak

karşılaştırılan metinde yer alan “Hatasını anlayıp pişman olanlara merhamet edilir” iletisine ve dostluk-merhamet değerlerine bu metinde ulaşılmaz.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Uykucu Deve ile Kılavuz Fare” metni, Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Deve ile Fare” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metinde farklı olarak deve, uykuculuğu sebebiyle çölde yolunu kaybetmiştir. Fare, hatasını anlayıp davranışlarını değiştirmesiyle örnek bir davranış gösterir. Karşılaştırılan metindeki iletileri içermekle birlikte şu iletilere de ulaşılmıştır: 1.Uykuya fazla düşkünlük insanın başına iş almasına sebep olabilir. 2.İnsan zor durumlarda öfkesine hâkim olup sabredebilmelidir: “Uykucu deve bu alayı anlıyor ama yine de sesini çıkarmıyordu. İçinden de ‘Ya sabır, ya sabır’ diyordu” (Tezcan, 2016b, s.94). 3.İnsan, yaşanan olaylardan ders çıkarabilmelidir. Karşılaştırılan metinden farklı olarak dostluk değeri yer almamakta ancak sabırlı olma ders çıkarabilme değerlerine ulaşılmaktadır. Devenin fareye çok kızmasına rağmen sabretmesi sabırlı olma değerini gösterir. Deve ve farenin hatalarından ders almaları da ders çıkarabilme değerini gösterir: “Uykucu deve o günden sonra çok uyumamaya, fare de böbürlenmemeye çalıştı” (Tezcan, 2016b, s.94).

Nakkaş Yapım'ın 2011'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Fare ile Deve” metni, Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Deve ile Fare” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metni kapağında bir ders cümlesi yer alır: “Kibir ve gurur duygularından uzak durmalıyız” (İzgi, 2011). Bu ders cümlesi ana fikirle bağlantılı olup, çocukların doğru mesaja ulaşmalarını kolaylaştıracak niteliktedir. Bu metinde, fare ve devenin yanı sıra tavşan da kahramanlar arasındadır. Karşılaştırılan metindeki iletileri içermekle birlikte şu iletiye de ulaşılmıştır: İnsan, yaşanan

olaylardan gerekli dersi çıkarabilmelidir. Bu metinde farklı olarak dostluk değerine ulaşılmamış, ders çıkarabilme değerine ulaşılmıştır. “Deve kardeş, sen bana unutamayacağım bir ders verdin: Kendini başkalarından üstün görmenin ne kadar yanlış olduğunu çok iyi anladım artık...” (İzgi, 2011)

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Bilgin ve Gemici” metninin ana fikri şudur: Küçümsediğin kişiler, senden daha faydalı bilgilere sahip olabilirler. Gemiciyi gramer bilmediği için küçümseyen bilginin, hayatını kurtarmak için ihtiyacı olan yüzmeyi bilmemesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları bilgin ve gemicidir. Bilgin, kendini beğenmiş tavrıyla çocuklar için örnek olamayacak bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Küçümsediğin kişiler, senden daha faydalı bilgilere sahip olabilirler. 2.Kimseyi küçümsememeliyiz. 3.Ne kadar çok şey bilsen de ihtiyacın olan başka bilgiler olabilir. 4.Ne kadar bilgiye sahip olsan da bir gün bu hayattan gideceksin. Metinde verilmek istenen değer alçakgönüllülüktür. Bilginin gemiciyi küçümsemesi, ancak kendisinin yüzme bilmediği için hayatını kaybedecek olması kimseyi küçük görmemek gerektiğini, alçakgönüllülük değerini gösterir.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Dil Bilgini ile Kayıkçı” metni, Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Bilgin ve Gemici” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda ders bölümü de yer almaktadır: “İstersen dünyada zamanın en önemli bilgini ol. Ancak, hem yaşamın hem de zamanın yok olacağını gör” (Sukan, 2016, s.23). Bu ders metnin iletilerinden biridir ancak ana fikirle farklı olduğundan kafa karışıklığına yol açabilir. Karşılaştırılan metinde yer alan kahramanlardan bilgin yerine dil bilgini, gemici yerine kayıkçı ifadeleri kullanılmıştır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Dilbilimci ile Kayıkçı” metni, Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Bilgin ve Gemici” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Karşılaştırılan metinde yer alan kahramanlardan bilgin yerine dilbilimci, gemici yerine kayıkçı ifadeleri kullanılmıştır.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Gizli Oda” metninin ana fikri şudur: İnsanlar geçmişteki zor günlerini unutmamalı, büyüklük taslamamalıdır. Saraydaki adamların, padişahın çok sevdiği Eyaz'ı kıskanıp padişahla arasını açmak istemeleri metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları Sultan Mahmut, Eyaz ve adamlardır. Eyaz çalışkan, saygılı ve alçakgönüllü oluşuyla çocukların örnek alabileceği bir kahramandır. Diğer adamlar ise kıskançlık ve yalancılıkları sebebiyle örnek olamazlar.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsanlar geçmişteki zor günlerini unutmamalı, büyüklük taslamamalıdır. 2.Birini yanınızda çalıştırabilmek için ailesinin izni olmalıdır. 3.Çalışkan ve saygılı kişiler işlerinde sevilir, başarılı olurlar. 4.Başarılı insanlar kıskanılır ve yalanlarla engellenmek istenir. Metinde verilmek istenen değerler çalışkanlık, saygı ve alçakgönüllülüktür. Eyaz'ın çalışkan ve saygılı olduğu için padişah tarafından çok sevilmesi çalışkanlık ve saygılı olma değerlerini açıklar. Onun bu sevgi ve başarı karşısında eski günlerini hatırlayarak büyüklük taslamaması da alçakgönüllülük değerini gösterir: “Her gece o odaya gidiyorum. Çarığımla eski elbiseme bakıyorum. Kendime; ‘Boşuna büyüklük taslama, eski günlerini unutma, diyorum.’ demiş” (Atçakarlar, 2014, s.41).

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Eyaz'ın Sırrı” metni, Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Gizli Oda” metniyle ana fikir, konu,

kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir.

Karşılaştırılan metindeki kahramanlardan Sultan Mahmut, bu metinde Gazneli Sultan Mahmut olarak geçer. Karşılaştırılan metindeki 1 ve 4 numaralı iletiler bu metinden çıkarılır ve farklı olarak şu iletiye ulaşılır: Yalan ile iftirada bulunan kişiler sonunda pişman olur.

Alçakgönüllülük değeri ortaktır ve ayrıca bu metinde dürüstlük değerine de yer alır. Saraydaki adamların yalan söylemeleri ve sonunda pişman olmaları dürüstlük değerini açıklar. Metinde adamlar “yaptıklarından ve söylediklerinden pişman olarak” (Zeren, 2017, s.114).

Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Gizli Oda” metni, Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Gizli Oda” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Karşılaştırılan metindeki tüm iletileri ve değerleri içermekle birlikte bu metinde dürüstlük değerine ve şu iletiye de ulaşılmıştır: Yalan söyleyenler sonunda utanılacak duruma düşerler. Kıskanç adamların yalanları ortaya çıktıktan sonra utanması da dürüstlük değerine işaret eder: “Kıskanç adamlar ise yaptıklarına çok utanmışlardı” (Atçakarlar, 2012, s.15).

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Ferman Sultanımındır” metninden 2 ana fikir çıkarılabilir: İnsan geçmişteki zor günlerini unutmamalı, büyüklük taslamamalıdır. / Bir kişiye sevgi ile bağlı olanlar için, onun emrinden ve arzusundan daha değerli bir şey yoktur. Saraydakilerin, Sultanın çok değer verdiği Ayas'ı kıskanıp onunla arasını açmak istemeleri ve Sultanın bir mücevher ile Ayas ve vezirleri denemesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metinde bir hadisi kutsiye yer verilmesi dini unsurdur. Metnin kahramanları Gazneli Sultan Mahmut, Ayas ve vezirlerdir. Ayas temiz kalpli, akıllı, başarılı, vefalı ve alçakgönüllü oluşuyla çocukların örnek alabileceği bir kahramandır. Vezirler ise kıskançlık ve yalancılıkları sebebiyle örnek olamazlar.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsan geçmişteki zor günlerini unutmamalı, büyüklük taslamamalıdır. 2.Birini yanınızda çalıştırabilmek için ailesinin izni olmalıdır. 3.Temiz bir kalbe ve sağlam bir akla sahip olanlar başarılı olurlar. 4.Başarılı insanlar kıskanlır ve yalanlarla engellenmek istenebilir. 5.Yalan ile iftirada bulunan kişiler sonunda pişman olur. 6.Bir kişiye sevgi ile bağlı olanlar için, onun emrinden ve arzusundan daha değerli bir şey yoktur. 7.Manevi değerler, maddi değerlerden daha üstündür. Metinde verilmek istenen değerler dürüstlük, alçakgönüllülük, sevgi, vefa ve merhamettir. Saraydaki adamların yalan söylemeleri ve sonunda pişman olmaları dürüstlük değerini açıklar. Ayas'ın eski günlerini hatırlayarak büyüklük taslamaması alçakgönüllülük değerini gösterir. Metinde Ayas, eski elbiselerine bakarak kendi kendine şöyle der: “Eski halini hatırla da şimdiki durumunla gururlanma! Çünkü gurur insanı aşağılatan bir duygudur” (Tezcan, 2016b, s.62). Ayas'ın padişaha bağlılığı ve hiç düşünmeden onun isteğini yerine getirmesi sevgi ve vefa değerlerini açıklar. Sultan Mahmut'un, Ayas'ın tavsiyesiyle vezirleri bağışlaması ise merhamet değerini gösterir.

Aynı kitapta yer alan “Büyükleme Padişahım” metninin ana fikri şudur: Yöneticiler halkın güzel sözleri ve sevgisi karşısında gururlanmamalı, Allah'ın varlığını unutmamalıdır. Yaşlı ve hasta babasının yerine tahta çıkan oğlu genç padişahım, babasının vaziyete üzerine halka karışırken bir hata yapması ve ders çıkarması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Yaşlı adamın muhafızlar tarafından sopayla vurularak öldürülmesi şiddet unsurudur: “Yaşlı adamın her yanı kan içindeydi” (Tezcan, 2016b, s.73). Metnin kahramanları yaşlı padişah, genç padişah ve ak sakallı ihtiyardır. Yaşlı padişah iyi yürekli, yardımsever olması; ilimi ve adaleti tavsiye etmesiyle örnek bir kahramandır. Genç padişah ise gurura kapıldıktan sonra hatasını anlamasıyla örnek bir kahraman özelliği gösterebilir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Yöneticiler halkın güzel sözleri ve sevgisi karşısında gururlanmamalı, Allah'ın varlığını unutmamalıdır. 2.Halkına yardım eden, onların

dertleriyle ilgilenen yöneticiler sevilir. 3.Yöneticiler yardımcılarına danışmadan karar vermemeli, bilginlerle birlikte olup bir şeyler öğrenmeye çalışmalı ve adil olmalıdır. 4.Yöneticiler, ülkelerinin menfaatini her şeyden daha üstün tutmalıdırlar. 5.İnsan, yaşanan kötü olaylardan ders çıkarıp doğruyu bulabilmelidir. Metinde verilmek istenen değerler yardımseverlik, saygılı olma, bilginin değeri, adil olma, alçakgönüllülük, ders çıkarabilmedir. Yaşlı padişahın herkese yardım eden biri olup sevilmesi ve cenazesinde ihtiyacı olanlara yardım edilmesi yardımseverlik değerini gösterir. Şehzadenin babasının odasına saygıyla girip hürmetle elini öpmesi saygılı olma değerini gösterir. Yaşlı padişahın tavsiyelerinde oğlunun bilginlerle sohbet edip öğrenmeye devam etmesi ve adil olması yer alır: “Bilginlerle sohbetini eksik etme! Onlardan tek kelime de olsa, bir şeyler öğrenmeye çalış ve adil ol!” (Tezcan, 2016b, s.69). Bunlar bilginin değeri ve adil olma değerlerini açıklar. Genç padişahın atının üzerinde övünerek halkın içine karışması sonucu yaşlı adamın ölmesi alçak gönüllük değerini, padişahın bu olaydan ders çıkarması ise ders çıkarabilme değerini gösterir.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Sineğin Hayali” metninin sonunda yer alan ders şudur: “Kalemin rüzgârdan, kâğıdın sudan olursa ne yazarsan yaz derhal yok olur” (Zeren, 2017, s.24). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Metinden çocukların çıkaracağı ana fikir ise şudur: İnsan, dünyayı ancak kendi bilip gördüğü kadar sanar. Kibirli bir sineğin, eşek sidiğindeki saman çöpüne konup kendini okyanustaki geminin kaptanı sanması metnin konusunu oluşturur. Metinde sineğin konuşması ve insanca davranışlar göstermesi olağanüstü unsurlardır. Metnin kahramanı sinektir. Sinek küçük dünyasında kibirle yaşamasıyla çocukların örnek alacağı bir kahraman değildir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsan, dünyayı ancak kendi bilip gördüğü kadar sanar. 2.Küçük ve zavallı kişilerin kendini fevkalade görmesi gerçeği değiştirmez.

3.İnsan kim olduğunu, dünyadaki değerini iyi bilmelidir. Metinde verilmek istenen değer kendini tanımadır. Sineğin küçük ve zavallı olmasına rağmen kendini fevkalade görmesi bu değerın önemini gösterir. Sinek, “Eşegin sidigini uçsuz bucaksız bir deniz, saman çöpünü gemi, kendini de usta bir denizci, bir kaptan sandı” (Zeren, 2017, s.24).

1.4.Dostluk. Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Fare ile Kurbağanın Arkadaşlığı” metninin sonunda yer alan ders bölümünde, metnin kahramanlarının bir sembol olduğu ve temiz bir kişinin nefesine düşkün kişilerle arkadaş olmasının onu felakete sürükleyeceği anlatılmıştır: “Bu hikâyede alacakarga ölümün sembolüdür. Su kurbağası ruhu, fare de bedeni temsil eder” (Karasoy, 2016, s.35). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Metinden çocukların çıkarabileceği ana fikir ise şudur: Dostlarımızı kendimize uygun kişilerden seçmeliyiz. Fare ile kurbağanın dostluğunda, alacakargaya av olan fare ile birlikte kurbağanın da canından olması, metnin konusunu oluşturur. Metinde hayvanların konuşması ve insanca davranışlar göstermeleri olağanüstü unsurlardır. Metnin kahramanları kurbağa, fare ve alacakargadır. Fare ile kurbağanın arkadaşlık konusunda yanlış tercihler yapmaları çocuklar için örnek alınamayacak kahramanlar olduklarını gösterir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Dostlarımızı kendimize uygun kişilerden seçmeliyiz. 2.Yanlış kişilerle arkadaşlık etmek bize zarar verir. 3.Aşırı sevgi ve bağlılık, sonu kötü olacak hatalar yaptırabilir. Metinde verilmek istenen değer dostluktur. Çıkarılacak ders ile birlikte kimlerle ve ne ölçüde dost olunması gerektiği dostluk değerine işaret eder.

Beyan Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Fare ile Kurbağa” metni, Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Fare ile Kurbağanın Arkadaşlığı” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler

göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan tasavvufi ders ise şöyledir: “İçindeki su ve toprak değil önemli olan / Tersine, anlam ikliminden süzülür insan” (Kıraç, 2016, s.92). Bu metinde farklı olarak, “Topluluk rahmettir” hadisine yer verilmesi ise dini bir unsurun yer aldığını gösterir.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Fare ile Kurbağanın Dostluğu” metni, Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Fare ile Kurbağanın Arkadaşlığı” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bulunan ders şudur: “Ne mutlu o göze ki akıl, onun başında buyruktur. İşin sonunu görür, her şeyi bilir, aydındır, ışıklıdır” (Sukan, 2016, s.68).

Kayalıpark Yayınları’nın 2017’da yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Fare ile Kurbağa” metni, Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Fare ile Kurbağanın Arkadaşlığı” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bulunan ders şudur: “Dış görünüşe, tatlı dile, nefesine aldanma. Akıl, insana rehberlik etmeli. Dostunu iyi seç. İyilikler de kötülükler de dosttan geçer” (Sarıkaya, 2017, s.74). Bu ders bölümü, karşılaştırılan metindeki aksine, ana fikirle bağlantılı olup çocukların metnin mesajını çıkarmalarını kolaylaştıracak niteliktedir.

Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Kurbağa ile Fare” metni, Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Fare ile Kurbağanın Arkadaşlığı” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Karşılaştırılan metinden farklı olarak, bu metnin sonunda bir ders bölümü yer almamaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan "Uçan Fare ile Kurbağa" metni, Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan "Fare ile Kurbağanın Arkadaşlığı" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Karşılaştırılan metinden farklı olarak, bu metnin sonunda bir ders bölümü yer almamaktadır. Bu metin, karşılaştırılan metindeki değeri ve iletileri içermekle birlikte, sevgi değerine ve şu iletilere de sahiptir: 1.Hayatın herkes için zor bir yanı vardır. 2.Sevgi insana güç veren çok güzel bir duygudur. 3.Birbirini çok seven kişiler kıskanılabılır. Kurbağanın sevginin güzelliğinden ve gücünden bahsetmesi de sevgi değerini gösterir: "Allah'ım, sevmek, arkadaşlık, ne kadar güzel bir duygu! Demek insanlar bu yüzden bu kadar güçlü. Sevgi güç veriyor çünkü" (Tezcan, 2016a, s.60).

Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan "Ayıdan Dost Olmaz" metninin ana fikri şudur: Dostlarımızı kendimize uygun kişilerden seçmeliyiz. Bir yiğidin kendisine yaptığı iyiliği karşılıksız bırakmak istemeyen ayının, iyi niyetiyle de olsa ona zarar vermesi metnin konusunu oluşturur. Metinde ayının insanca davranışlar göstermesi olağanüstülük unsurudur. "Mümin, Allah'ın nuru ile bakar" hadisinin geçmesi dini bir unsura yer verildiğini gösterir. Metnin kahramanları babayiğit, ayı, ejderha ve babayiğidin arkadaşıdır. Babayiğit gerçeği görememesi, yanlış bir arkadaşlık yapması sebebiyle örnek bir kahraman olarak gösterilemez. Arkadaşı ise, onun iyiliğini düşünerek yaptığı uyarılarla ve gerçeği görebilmesiyle örnek bir kahraman olarak kabul edilebilir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Dostlarımızı kendimize uygun kişilerden seçmeliyiz. 2.Yapılan bir iyilik karşılıksız bırakılmaz. 3.İnsanların uyarılarını, nasihatlerini dikkate almalıyız. 4.Ahmak kişilerin dostluğu düşmanlıktan kötüdür. Metinde verilmek istenen değerler dostluk, iyilik yapma ve öğüt tutabilmedir. Yiğidin ayıyı yılandan kurtararak ona iyilik yapması ve ayının bu iyiliğe karşılık vermek istemesi iyilik yapma değerini açıklar.

Yiğidin kendine zarar verebilecek olan bir ayıyla dostluk yapması ve sonunda zarar görmesi, kendimize uygun dostlar seçmemizi işaret ederek dostluk değerini gösterir. Yiğidin uyarıları nasihatleri dikkate almayıp kötü bir olay yaşaması ise, öğüt tutabilme değerini açıklar. Yiğit, arkadaşının uyarılarına karşı şöyle cevap vermiştir: “Git, git hasetçi herif, sen kendi işine bak” (Sarıkaya, 2017, s.13).

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Ayının Dostluğu” metni, Kayalipark Yayınları’nın 2017’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Ayıdan Dost Olmaz” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda ders bölümü yer alır: “Aptalın sevgisi, hiç kuşku yok ki ayının sevgisi gibidir. Çünkü ayının kını sevgi, sevgisi kindir” (Sukan, 2016, s. 47). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Bu metinde dini bir unsur bulunmamaktadır. Kahramanlar ise karşılaştırılan metinden biraz farklı olarak adam, ayı, boa yılanı ve konu komşu şeklinde ifade edilmiştir.

Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Ayının Dostluğu” metni, Kayalipark Yayınları’nın 2017’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Ayıdan Dost Olmaz” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metinde dini bir unsur bulunmamaktadır. Karşılaştırılan metindeki babayiğit, bu metinde adam, babayiğidin arkadaşı da yolcu olarak ifade edilmiştir.

Timaş Yayınları’nın 2014’te yayımladığı Mevlana’dan Masallar adlı kitapta yer alan “Ayının Dostu” metni ve Timaş Yayınları’nın 2012’de yayımladığı Mevlana’dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Ayının Dostluğu” metni, Kayalipark Yayınları’nın 2017’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Ayıdan Dost Olmaz” metniyle ana

fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metinlerde dini bir unsur bulunmamaktadır. Kahramanlar ise karşılaştırılan metinden biraz farklı olarak avcı, ayı, boa yılanı ve avcının arkadaşı şeklinde ifade edilmiştir.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan "Ayıdan Dost Olur mu?" metni, Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan "Ayıdan Dost Olmaz" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metinde dini bir unsur bulunmamaktadır. Karşılaştırılan metindeki babayiğit, bu metinde avcı olarak geçer. Karşılaştırılan metindeki iletileri içermekle birlikte 4 numaralı iletide küçük bir farklılık görülür: Arkadaşı aptal olanın başına bir bela gelir.

Nakkaş Yapım'ın 2011'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan "Tacir ile Papağan" metninin kapağında yer alan ders şöyledir: "İnsan gösteriş yaparak hem kendine hem de ailesine zararlar verebilir" (İzgi, 2011). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir ise şudur: Zor durumdayken bize yardımcı olabilecek dostlarımıza başvurmalıyız. Tacirin kafeste beslediği papağanının Hindistan'daki papağandan gelen haber yardımıyla özgürlüğüne kavuşması metnin konusunu oluşturur. Konuşan hayvanların papağan olması metnin gerçeğe yakın olmasını sağlar. Metnin kahramanları papağan, tacir, tacirin eşi ve kızı ile Hindistan'daki papağandır. Tacir hayvanseverliği ve merhametiyle çocuklar için örnek olabilecek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Zor durumdayken bize yardımcı olabilecek dostlarımıza başvurmalıyız. 2.Yardımda bulunmak için mesafeler önemli değildir. 3.Güzelliği ve kabiliyetleri sergilemek kafeste tutulmaya sebeptir. 4.Özgürlük çok değerlidir.

Kafesten kurtulan papağan şöyle söyler: “Sahip olduğum güzellikleri gösterip hapiste kalmaktansa, onları saklarım. Özgürlüğün tadını çıkarırım” (İzgi, 2011). Metinde verilmek istenen değerler yardım severlik ve hayvan sevgisidir. Kafesteki papağanın Hindistan’daki papağanlara yaptığı yardım çağrısının karşılık görmesi ve özgürlüğüne kavuşması yardım severlik değerini gösterir. Kafesten kurtulan papağan şöyle söyler: “Hindistan’daki papağan kardeşim hapisten, esaretten nasıl kurtulacağımı bana göstermiş. Ben de onun verdiği akli uygulamış oldum” (İzgi, 2011). Tacirin papağanına hediye getirmek istemesi ve öldüğünü düşündüğü zaman ağlaması da hayvanseverlik değerini açıklar.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Papağanın Oyunu” metni, Nakkaş Yapım’ın 2011’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Tacir ile Papağan” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders ise şudur: “Kim güzelliğini satışa çıkarırsa başına yüzlerce kötü kaza gelir” (Sukan, 2016, s.14). Karşılaştırılan metindeki tacir, zengin adam olarak ifade edilmiştir. Tacirin eşi ve kızı ise bu metinde kahraman olarak görülmez. Karşılaştırılan metindeki değerlere ek olarak dostluk değerine de ulaşılmıştır.

Timaş Yayınları’nın 2014’te yayımladığı Mevlana’dan Masallar adlı kitapta yer alan “Akıllı Papağan” metni, Timaş Yayınları’nın 2012’de yayımladığı Mevlana’dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Akıllı Papağan” metni ve Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Tüccarın Papağanı” metni, Nakkaş Yapım’ın 2011’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Tacir ile Papağan” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metinlerin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Karşılaştırılan metindeki tacir, tüccar olarak ifade edilmiştir. Tacirin eşi ve

kızı ise bu metinlerde kahraman olarak görülmez. Karşılaştırılan metindeki değerlere ek olarak dostluk değerine de ulaşılmıştır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan "Papağan ile Tüccar" metni, Nakkaş Yapım'ın 2011'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan "Tacir ile Papağan" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Karşılaştırılan metindeki tacir, tüccar olarak ifade edilmiştir. Tacirin eşi ve kızı ise bu metinde kahraman olarak görülmez.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Bezirgan ve Papağan" metni, Nakkaş Yapım'ın 2011'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan "Tacir ile Papağan" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders ise şöyledir: "Ey dil sen hem bitmez tükenmez bir hazinesin, hem de çaresi olmayan bir dertsin" (Zeren, 2017, s.37). Karşılaştırılan metindeki tacir, tüccar olarak ifade edilmiştir. Tacirin eşi ve kızı ise bu metinde kahraman olarak görülmez.

Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan "Dudu Kuşunun Öyküsü" metni, Nakkaş Yapım'ın 2011'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan "Tacir ile Papağan" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders bölümünde ise "Ölmeden ölünüz" ifadesinin tasavvufi anlamı anlatılmıştır: "Kısaca nefsin ıslahıdır. Zira nefis ancak ıslah edilerek arzu edilir hale konabilir" (Karasoy, 2016, s.23). Metindeki kahramanlar, karşılaştırılan metinden daha farklı ifade edilmiştir: Dudu kuşu, tüccar ve Hindistan'daki dudku kuşları.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Köylü ile Şehirli" metninin ana fikri şudur: Her dost görünen kişiye inanmamak gerekir. Şehirlinin köylü dostunu sık sık misafir etmesi ancak köye misafir olarak gittiğinde dostunun onu tanımaması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Şehirlinin, köylü adamdan bir iyilik isterken ahirette sevabı olacağını söylemesi dini bir unsurdur. Esrar ve afyon gibi uyuşturucu madde isimlerine yer verilmesi çocuklar için uygunsuz bir durum oluşturmaktadır: "Sen hem esrar içmissin, hem de afyon yutmuşsun" (Temel, 2016, s.60). Metnin kahramanları köylü, şehirli ve şehirlinin ailesidir. Şehirli dostluğu ve misafirperverliği ile çocuklar için örnek bir kahramandır. Köylü ise menfaatçi, yalancı ve vefasız oluşuyla örnek olamayacak bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1. Her dost görünen kişiye inanmamak gerekir. 2. Misafirin ihtiyaçları karşılanır, en iyi şekilde ağırlanır. 3. Davete icabet etmek gerekir. 4. Menfaatleri söz konusu olunca insanların gerçek yüzleri ortaya çıkar. 5. Yalan er ya da geç ortaya çıkar. 6. İyilik yapılan kişinin kötülüğünden korkmak gerekir. Metinde verilmek istenen değerler misafirperverlik, dürüstlük ve dostluktur. Şehirlinin kendisine misafir olarak gelen köylüyü her zaman yedirip içirmesi misafirperverlik değerini gösterir. Köylünün şehirli adamı tanımayıp gece yarısı sıpasını tanıması ise dürüstlük değerinin önemini gösterir. Köylünün sahte dostluğu ve şehirlinin başına gelenler de dostluk değerini açıklar.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan "Köylü ile Şehirlinin Dostluğu" metni, Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Köylü ile Şehirli" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda ana fikirle bağlantılı bir ders cümlesi bulunmaktadır: "Sözü bir, özü doğru, temiz kişilerin taşına, toprağına kul olmak, yabancı ve ikiyüzlü adamlarla dostluktan, onların bağına bahçesine ulaşmaktan daha yeğdir" (Sukan, 2016, s.56).

Karşılaştırılan metinde yer alan ve çocuklar için sakıncalı görülen uyuşturucu isimleri bu metinde yer almamaktadır.

Pariltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Köylünün Şehirli Dostunu Köye Davet Etmesi" metni, Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Köylü ile Şehirli" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Karşılaştırılan metinde yer alan ve çocuklar için sakıncalı görülen uyuşturucu isimleri bu metinde yer almamaktadır.

Aynı kitapta yer alan "Zünnun-u Mısrî'nin Tımarhaneye Düşmesi" metninin sonunda yer alan dersler şöyledir: "Kalbte her an başka başka şeyler baş gösterir. İnsan bazen şeytanlaşır, bazen melekleşir, bazen tuzak kesilir, bazen de yırtıcı hayvan. - Madem ki hırsızlık ediyorsun, bari güzel bir inciye çal, madem ki hamallık ediyorsun bari değerli bir yük taşı" (Zeren, 2017, s.41). Hırsızlık yapmanın men edilmesi yerine böyle bir öğüt verilmesi çocuklar için uygun değildir. Ayrıca bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Metinde çocukların çıkaracağı ana fikir ise şudur: Gerçek dostlar, dosttan gelen her zorluğa katlanır. Zünnun-u Mısrî'nin çoşkunkulukları sebebiyle tımarhaneye girmesi ve dostlarının onu ziyaret edişi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları Zünnun-u Mısrî ve onun dostlarıdır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Gerçek dostlar, dosttan gelen her zorluğa katlanır. 2.Dostlar, zor zamanlarda birbirlerini ziyaret eder. 3.İnsanlar, bilinmeyen sebeplerle farklı ruh hallerine bürünebilirler. Metinde verilmek istenen değer dostluktur. Zünnun-u Mısrî'nin dostluk ile ilgili sözleri bu değeri gösterir.

1.5.Bilginin gücü – bilgili olmak. Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan "Üzüm" metninin sonunda yer alan öğüt şudur:

“Cahil insanların sözleri savaşa, nifaka sebep olur. Ariflerin, alimlerin ve bilgelerin sözü ise insanları birleştirir. Siz bilgiye talip olun. Hikâyede geçen dört kişiden biri bilge olsaydı onları uzlaştırırdı” (Sarıkaya, 2017, s.48). Bu mesaj metnin ana fikrine ve iletilerine de yakındır. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de şöyledir: Kaç dil biliyorsan o kadar insana bedelsin. Farklı uluslardan dört kişinin almak istedikleri üzümü kendi dillerinde ifade edip anlaşılamamaları metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. İnsanların anlaşılamadıkları için yumruk yumruğa kavga etmeleri şiddet unsurudur. Metnin kahramanları dört kişidir. Dört kişi bilgisizlikleri ve şiddete başvurmaları sebebiyle çocuklar için örnek olabilecek kahramanlar değildir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Kaç dil biliyorsan o kadar insana bedelsin. 2.Bilgisizlik hiçbir sebep yokken kavgaya sebep olabilir. Metinde verilmek istenen değer bilginin değeridir. Üzüm almak isteyen kişilerin yalnızca kendi dilini bilmesi ve bu yüzden anlaşılamayıp kavgaya tutuşması bu değerın önemini açıklar.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Bir Dil Bir İnsan” metni, Kayalıpark Yayınları’nın 2017’da yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Üzüm” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders şöyledir: “Bir tek adam olduğu halde bak, yüz binlerce adı var. Bir niteliğini bilen öbüründen amandır, öbür niteliğini bilmeyebilir” (Sukan, 2016, s. 53). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Bu metnin kahramanlarında, dört kişinin yanında bilgin de bulunmaktadır. Bilgin, sahip olduğu bilgiyle tartışmayı çözümler örnek bir kahraman özelliği gösterir. Karşılaştırılan metindeki değerleri ve iletileri kapsamakla birlikte, dostluk, yardımseverlik değerlerine ve şu iletilere de ulaşılmıştır: Farklı uluslardan kişiler arkadaş olabilirler. /İhtiyacı olanlara yardım edilir. /Çıkan anlaşmazlıklarda daha bilgili

kişilerden yardım alınmalıdır. Farklı uluslardan kişilerin arkadaş olması dostluk değerini, onların haline acıyıp para verilmesi yardımseverlik değerini gösterir.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Üzüm" metni, Kayalıpark Yayınları'nın 2017'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan "Üzüm" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Bu metnin kahramanlarında, dört kişinin yanında akıllı adam da bulunmaktadır. Akıllı adam, sahip olduğu bilgiyle tartışmayı çözerek örnek bir kahraman özelliği gösterir. Karşılaştırılan metindeki değerleri ve iletileri kapsamakla birlikte yardımseverlik değerine ve şu iletilere de ulaşılmıştır: İhtiyacı olanlara yardım edilir. /Çıkan anlaşmazlıklarda daha bilgili kişilerden yardım alınmalıdır. Fakir kişilere para verilmesi yardımseverlik değerini gösterir.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan "Dört Yabancı Kavgası" metni, Kayalıpark Yayınları'nın 2017'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan "Üzüm" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Karşılaştırılan metinden farklı olarak, bu metinde şiddet unsuru görülmemiştir.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Birbirinin Dilinden Anlamayan Dört Kişinin Kavgası" metni, Kayalıpark Yayınları'nın 2017'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan "Üzüm" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Metnin kahramanlarında, dört kişinin yanında akıllı adam da bulunmaktadır. Akıllı adam, sahip olduğu bilgiyle tartışmayı çözerek örnek bir kahraman özelliği gösterir.

Nakkaş Yapım'ın 2011'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Her Derdin Dermanı Olan Ağaç” metninin kapağında yer alan ders şöyledir: “Bilgi insanı bir çok zarar ve kötülükten koruyabilir” (İzgi, 2011). Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de aynıdır. Padişahın emriyle Hindistan'a gidip her derde şifa olan ağacı arayan bilginin, orada görmüş geçirmiş bir kişiden gerçeği öğrenmesi metnin konusunu oluşturur. Metinde bilginle ineğin konuşması olağanüstü bir unsurdur. Metnin kahramanları padişah, başvezir, bilgin, inek, üç adam ve bilgili görgülü kişidir. Bilgili görgülü kişi, sahip olduğu bilgiyle çocuklara örnek olabilecek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bilgi insanı birçok zarar ve kötülükten koruyabilir. 2.Önemli görevler için bilgili kişiler seçilir. 3.Söze değil, onda saklı olan anlama bakmak gerekir. 4.İnsan yaşadığı olaylardan gerekli dersi çıkarabilmelidir. 5.Yöneticiler, bilginlere gerekli değeri vermelidirler. Metinde verilmek istenen değer bilginin değeri ve ders çıkarabilmedir. Bilginin insanı zarar ve kötülüklerden koruyabilecek olması bilginin değerini gösterir. Padişahın bu olayın sonunda bir ağacın meyvesinden fayda ummanın anlamsız olduğunu anlayıp bilginlere daha fazla değer vermesi ders çıkarabilme değerini açıklar. Metinde olayın sonunda “Padişah da bilgi yanı başında dururken, varlığı bil şüpheli bir ağacın meyvesinden fayda ummanın ne kadar anlamsız olduğunu anlamış. O günden sonra bilginlere daha fazla değer vermiş ve...” (İzgi, 2011).

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Ölümsüzlük Ağacı” metni, Nakkaş Yapım'ın 2011'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Her Derdin Dermanı Olan Ağaç” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Bu metnin ana fikri şöyledir: İnsanı ölümsüz kılacak olan bilgidir. Olağanüstü unsur bulunmamaktadır. Metnin kahramanları padişah, akıllı adam ve bilgedir. Karşılaştırılan metindeki 2 ve 3 numaralı iletiler aynı olmakla

birlikte Şu iletilere de ulaşılmıştır: İnsanı ölümsüz kılacak olan bilgidir. /Dış görünüşe değil, iç özelliklere bakmak gerekir. /Maddi ölümsüzlük peşinde koŐanın huzuru kalmaz.

Karşılaştırılan metindeki ders çıkarabilme değeri ise yer almaz.

Parılı Yayınılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Hayat AĞcı" metni, Nakkaş Yapım'ın 2011'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan "Her Derdin Dermanı Olan AĞaç" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Bu metnin ana fikri Őyledir: İnsanı ölümsüz kılacak olan bilgidir. Olağanüstü unsur bulunmamaktadır. Kahramanlardan birinin "Allah dostu yüce bir Şeyh" olması dini unsura yer verildiğini gösterir. Metnin kahramanları padişah, padişahın adamı ve Őeyhtir. Şeyh, sahip olduğu bilgiyle ve doğruyu göstermesiyle çocuklara örnek olabilecek bir kahramandır. Karşılaştırılan metindeki 2 ve 3 numaralı iletiler aynı olmakla birlikte Şu iletilere de ulaşılmıştır: İnsanı ölümsüz kılacak olan bilgidir. /Dış görünüşe değil, iç özelliklere bakmak gerekir. /İlim ve ortaya konulan bir eser ölümsüzdür. "İnsan ölür, ilmi ve ortaya koyduğu eseri yaŐamaya devam eder" (Zeren, 2017, s.50). Karşılaştırılan metindeki ders çıkarabilme değeri ise yer almaz.

Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan "Bilgiyi Kullanmak" metninin sonunda yer alan öğüt Şudur: "İnsan bilgiyi öğrenebilir. Esas önemli olan ise; öğrenilen bilgiyi, faydalı olabilmek için nasıl kullanılacağını bilmektir" (Sarıkaya, 2017, s.21). Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de aynıdır: Asıl önemli olan bilgiyi öğrenmek değil, faydalı Şekilde kullanmayı bilmektir. OĞlunu yıldız ve gizli bilgileri öğrenmesi için bir topluluğa gönderen padişahın, çocuğu usta olduğunda onun bilgisini ölçmek istemesi metnin konusunu oluşturur. Çocuğun gizli bilgiler öğrenip görünmeyen bir Şeyin özelliklerini söyleyebilmesi olağanüstü bir unsurdur. Metnin

kahramanları padişah ve padişahın oğludur. Padişahın oğlunun bilgiye sahip olmasına rağmen onu kullanamaması çocuklar için örnek bir kahraman olamayacağını gösterir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Asıl önemli olan bilgiyi öğrenmek değil, faydalı şekilde kullanabilmektir. 2.Babalar, evlatlarının bilgili ve akıllı olmasıyla mutlu olur, gururlanırlar. 3.Çocukların başarısızlığı, babalarını hayal kırıklığına uğratar. Metinde verilmek istenen değerler aile sevgisi, bilginin değeri ve aklını kullanabilmedir. Padişahın oğlunu gizli bilgiler öğrenmek için hünerli bir topluluğa göndermesi bilginin değerini gösterir. Padişahın oğlunun bilgisiyle gururlanması, başarılı olmasını istemesi aile sevgisi değerini gösterir. Çocuğun tüm bilgileri öğrendiği halde, soruya olmayacak bir cevap vermesi ise aklını kullanabilme değerini açıklar. “Halbuki kocaman kalburun avucun içine sığamayacağını nasıl idrak edemezsin?” (Sarıkaya, 2017, s.21).

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Ya Beni De Götürürlerse” metninin ana fikri şudur: Cahil kişiler bir iş yaparlarken, cahillikleri yaptıkları işe de yansır. Padişahı eğlendirmek için bütün eşekler toplandığı zaman bir adamın korkuyla saklanması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları adam ve ev sahibidir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Cahil kişiler bir iş yaparlarken, cahillikleri yaptıkları işe de yansır. 2.Cahil kişilerin toplumun başına geçmesi şaşılacak ve korkulacak olaylar yaşanmasına sebep olur. Metinde verilmek istenen değerler bilginin değeri ve aklını kullanabilmedir. Adamın, görevlilerin cahil ve akılsızlıklarıyla yapacakları işin mantıksız olacağından korkması bu değerlerin önemini açıklar. “Birşeyi bilmeyen cahil kişiler bağımıza geçerlerse eşeğin sahibini eşek diye götürürler mi götürürler” (Zeren, 2017, s.119).

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Deveci ile Bilgin” metninin sonunda yer alan ders şudur: “Düşünce odur ki bir yol açar, yol odur ki bir gerçeğe ulaşır” (Sukan, 2016, s.49). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana

fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir ise şöyledir: Cahil kalmak, zarar veren bilgiye sahip olmaktan iyidir. Devesine iki çuval yükleyen devecinin karşılaştığı bir bilginden aldığı öğüt üzerine konuşmaları metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları deveci ve bilgindir. Metinde bilginin, sahip olduğu bilgilere rağmen onlardan bir fayda sağlayamayıp perişan halde olması onun örnek bir kahraman olamayacağını gösterir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Cahil kalmak, zarar veren bilgiye sahip olmaktan iyidir. 2.Akıllı insanların mal, mülk, makam sahibi olması beklenir. 3.İnsanlar bilginin faydasını görmek isterler. Metinde verilmek istenen değer aklını kullanabilmedir. Metinde öne çıkan, aklını kendine fayda sağlayabilecek bir şekilde kullanabilmektir. Deveci bilgini yanından kovarak ona şöyle söyler: “Senin bilgin, öğüdün bana da zarar verir, başıma dert açar” (Sukan, 2016, s.49).

1.6.Öğüt tutmak. Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Altın Öğüt” metninin sonunda yer alan ve ders veren şiirde dini ve tasavvufi ifadeler yer almaktadır: “Ey gâfil sen uyuyorsun! / Fakat yediğin ve işlediğin / Haramların ağır kokusu, Şu yeşil gök kubbede / Salınıp durmaktadır” (Kıraç, 2016, s.36). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkaracağı ana fikir ise şöyledir: Verilen öğütler hoşça gitmese de dikkate alınmalıdır. Bilge bir adamdan yolculukları ile ilgili önemli bir öğüt alan yolculardan öğüdü dinlemeyenlerin fil tarafından öldürülüşü, öğüdü dinleyen yolcunun ise kurtuluşu metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları bilge adam ve yolculardır. Bilge adam dostları hakkında endişelenip onlara öğüt vermesiyle, yolculardan biri ise bu öğüdü tutup hayatını kurtarmasıyla çocuklara örnek olacak kahramanlardır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Verilen öğütler hoş gitmese de dikkate alınmalıdır. 2.Dostlar birbirlerinin iyiliklerini düşünerek uyarırlar. 3.Hayvan da olsa annenin yavrusuna merhameti çoktur. Metinde verilmek istenen değerler dostluk, merhamet ve öğüt tutabilmedir. Bilge adamın dostları hakkında endişelenmesi ve onlara öğüt vermesi dostluğun önemine, anne filin ise yavrusuna karşı hissettiği acıma ve merhametle onu öldürenlerin peşine düşmesi merhamet değerine işaret eder. Yolculardan, bilge adamın öğüdünü tutanın canını kurtarması ise öğüt tutabilme değerini gösterir.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan "Öcünü Alan Fil" metni, Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Altın Öğüt" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Fil Yavrusu" metni, Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Altın Öğüt" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Filin, yolcuları öldürmesiyle ilgili ayrıntı verilmesi şiddet unsurudur: "Fil onlar önce kokluyor, sonra tutuyor havaya kaldırıyor ve yere vuruyordu. Böyle böyle her biri paramparça olarak öldü gitti" (Temel, 2016, s.53).

Karşılaştırılan metindeki bilge adam, bu metinde akıllı adam olarak geçer.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Fil Yavruları" metni, Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Altın Öğüt" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders ise şöyledir: "Rüşvet alan, fil yavrusunu

yiye kimse gibidir, bir gün fil kökünü kazır, mahveder” (Zeren, 2017, s.53). Karşılaştırılan metindeki bilge adam, bu metinde akıllı kişi olarak geçer.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Üç Öğüt” metninin ana fikri şudur: Cahil insanlara öğüt vermek, bir şey anlatmak çok zordur. Adamın yakaladığı kuşu salıvermesi karşılığında ondan öğütler alması metnin konusunu oluşturur. Metinde kuşun konuşması ve insanca davranışlar göstermesi olağanüstü unsurlardır. Metnin kahramanları adam ve kuştur. Adam, cahilliğiyle ve verilen öğütleri tutamamasıyla çocuklar için örnek bir kahraman olarak gösterilemez. Kuş ise akıllılığıyla örnek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Cahil insanlara öğüt vermek, bir şey anlatmak çok zordur. 2.Kim söylerse söylesin, olmayacak şeylere inanmamak gerekir. 3.Geçmişte kalan şeylere üzülmemek gerekir. 4.Şimdiki zamanın değerini bilmek gerekir. 5.Verilen bazı dersler, öğütlerin hiçbir zaman unutulmamasını sağlar. Metinde verilmek istenen değerler yaşama sevinci, aklını kullanabilme, öğüt tutabilme ve ders çıkarabilmedir. Kuşun verdiği öğütlerden biri geçmişe üzülmemek, şu anın değerini bilmektir. Bu yaşama sevinci değerini açıklar. Adamın kuşun öğüdüne rağmen olmayacak bir şeye inanması aklını kullanabilme değerini, ilk iki öğüdü unutup üçüncü öğüdü alamaması da öğüt tutabilme değerini gösterir. Adamın yaşanan olaydan ders çıkarabilmesi ise bu değeri gösterir: “Adam kuşu elinden kaçırmış kaçırmasına ama bu öğütleri hiç unutmamış. Bir daha olmayacak sözlere hiçbir zaman inanmamış. Elinden kaçırdığı fırsatlara da üzülmemiş” (Atçakarlar, 2014, s.64).

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Serçenin Öğüdü” metni ve Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Üç Öğüt” metni, Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Üç Öğüt” metniyle ana fikir, konu,

kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir.

Karşılaştırılan metindeki kuş, bu metinlerde serçe olarak geçer. Karşılaştırılan metinde yer alan 5 numaralı ileti ve ders çıkarabilme değerine bu metinlerde ulaşılmaz. Ayrıca Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan "Üç Öğüt" metninin sonunda ana fikre uygun bir ders cümlesi bulunur: "Cahil, bilgisiz insan öğüt almaz. Nasibi olmayan akılsızlar hikmeti anlamaz, öğüt kabul etmezler" (Sarıkaya, 2017, s.40).

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Tuzağa Düşen Kuş" metni ve Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Üç Öğüt" metni, Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan "Üç Öğüt" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Karşılaştırılan metinde yer alan 5 numaralı ileti ve ders çıkarabilme değerine bu metinde ulaşılmaz.

Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan "Tuzağa Düşen Kuşun Öğütleri" metni, Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan "Üç Öğüt" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Karşılaştırılan metnin kahramanı adam, bu metinde avcı olarak geçer. Karşılaştırılan metinde yer alan 5 numaralı ileti ve ders çıkarabilme değerine bu metinde ulaşılmaz.

Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan "Üç Öğüt" metni, Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan "Üç Öğüt" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından aynı özellikleri göstermektedir.

1.7.Doğruluk – dürüstlük. Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Tavuskuşu Çakal" metninin ana fikri şudur:

Gerçekte sahip olunmayan güzellikler hile ve yalan ile elde edilemez. Boyacı küpüne düşen bir çakalın üzerine rengarenk boyalar dökülünce kendini tavus kuşu sanıp kibirlenmesi metnin konusunu oluşturur. Metinde çakalların konuşması ve insanca davranışlar göstermesi olağanüstü unsurlardır. Metinde ermiş ve puta tapıcı kelimelerinin geçmesi dini unsurlara yer verildiğini gösterir. “Hiçbir puta tapıcının benim kadar güzel bir putu olmuş mudur?” (Temel, 2016, s. 66). Metnin kahramanları çakal, çakallardan biri ve diğer çakallardır. Yalancı, hileci ve kibirli bir hayvan olan çakal çocuklar için örnek bir kahraman değildir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Gerçekte sahip olunmayan güzellikler hile ve yalan ile elde edilemez. 2.Kibirlenmek sonunda insanı zor durumda bırakır. 3.Aslımı inkâr etmekle bir yere varılamaz. Metinde verilmek istenen değerler haddini bilme ve dürüstlüktür. Çakalın gerçekten sahip olmadığı güzelliklerle övünmesi ama tavus kuşu olamayacağını ortaya çıkması haddini bilme değerini açıklar. Çakalın hile ve yalanla tavusluk iddiasında bulunmasından sonra gerçeğin ortaya çıkması da dürüstlük değerine işaret eder.

Kayalipark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Boyacı Küpüne Düşen Çakal” metni, Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Tavuskuşu Çakal” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan öğütte kısaca şöyle söylenir: “Mala, şöhrete, ahlaksızlıklara, neşeliyiz denilmesine kanma. Sen doğruluğu, iyiliği seç” (Sarıkaya, 2017, s.61). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Karşılaştırılan metindeki dini unsurlar bu metinde yer almaz.

Pariltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Ben Tavusum Diyen Çakalın Hikayesi” metni, Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan

“Tavuskuşu Çakal” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Karşılaştırılan metindeki iletileri içermekle birlikte şu iletiye de ulaşılmıştır: Manevi zevkler Allah dostlarına, utanmazlık da hilekarlara mahsustur.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Et Nerede?” metni ve Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Et Nerede?” metni ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından aynı özellikleri göstermektedir. Metinlerin ana fikri şudur: Yalan gizli kalmaz, elbet ortaya çıkar. Yoksul bir adamın evine aldığı eti, hanımının tek başına yemesi ve bu konuda eşine söylediği yalanın ortaya çıkması metinlerin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın metinlerdir. Metinlerin kahramanları adam, kadın ve misafirdir. Adam çalışkanlığı ve misafirperverliğiyle çocuklara örnek bir kahramandır. Kadın ise yalancı olması sebebiyle örnek bir kahraman olarak gösterilemez.

Metinlerde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Yalan gizli kalmaz, elbet ortaya çıkar. 2.Misafire en güzel şekilde ikramda bulunulur. 3.Emek verip sıkıntıyla kazanılan şeylerin değerini bilmek gerekir. 4.İnsan çalışıp çabaladıktan sonra karşılığını görmek ister. 5.Sıkıntılı durumlarda sabırlı davranılır. “Adam, sabırla beklemiş” (Atçakarlar, 2012, s.9). 6.Yalan söylemek sonunda pişmanlık getirir. Metinde verilmek istenen değerler misafirperverlik, sabır ve dürüstlüktür. Adamın misafirine et ikram edip güzel bir şekilde ağırlamak istemesi misafirperverlik değerini, karısının sofrayı hazırlamamasına karşı sabırla beklemesi sabır değerini gösterir. Kadının yalanının ortaya çıkması ve bu yüzden pişmanlık duyması ise dürüstlük değerini açıklar: “Kadın bu sözlerin üzerine hiçbir şey diyememiş. Yaptığına çok pişman olmuş” (Atçakarlar, 2014, s.28).

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Abbas'ın Yalanı” metninin ana fikri şudur: Yalan er ya da

geç ortaya çıkar. Bir kuyruk parçasıyla bıyıklarını yağlayıp yalan söyleyen Abbas'ın, yalanının ortaya çıkması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Çocuğun babası Abbas'tan her zaman dayak yediğinin ifade edilmesi bir şiddet unsurudur. “Yağı kendisinin kaybetmediğine babasını inandırmak, böylece her zaman yediği dayaktan kurtulmak için koşup gelmişti” (Tezcan, 2016b, s.88). Metnin kahramanları Abbas, Abbas'ın hanımı ve oğlu, kahvedekilerdir. Abbas, önce yalan söyler ancak sonra hatasını anlar ve bir daha yalan söylemez. Bu yönüyle çocuklar için örnek bir kahraman olarak gösterilebilir. Kahvedekiler de Abbas'a acıyıp yardım etmeleriyle örnek kahramanlardır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Yalan er ya da geç ortaya çıkar. 2.İnsan hatasını anlayıp ders çıkarabilmeli, bir daha aynı yanlışı yapmamalıdır. 3.İhtiyaç sahibi olanlara merhamet gösterilip yardım edilir. 4. İnsan hatasını anlayıp ders çıkarabilmeli, bir daha aynı yanlışı yapmamalıdır. 5.İnsan, kendisini ve ailesini geçindirmek için çalışmalı, tembellik yapmamalıdır. Metinde verilmek istenen değerler dürüstlük, ders çıkarabilme, merhamet, yardımseverlik ve çalışkanlıktır. Abbas'ın yalanının ortaya çıkması ve çok güç bir duruma düşmesi dürüstlük değerinin önemini gösterir. Bu olaydan sonra bir daha yalan söylememesi ders çıkarabilme değerini gösterir: “Bir daha da boş yere yalan söyleyip yemedikleri ile övünmedi” (Tezcan, 2016b, s.89). İnsanların onun aç olduğunu anladıktan sonra para toplayıp yardım etmeleri merhamet ve yardımseverlik değerlerini açıklar. Abbas'ın hiç çalışmadan aç gezmesi, ailesini muhtaç durumda bırakması yanlış bir davranış olduğundan çalışkanlık değeri çıkarılabilir.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Kuyruk Parçacıyla Bıyıklarını Yağlayan Adamın Hikayesi” metni, Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler-2 adlı kitapta yer alan “Abbas'ın Yalanı” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Abbas, bu metinde bıyıklarını

yağlayan adam olarak ifade edilmiştir. İkinci kahraman da onun oğludur. Karşılaştırılan metinde yer alan şiddet unsuruna, çalışmakla ilgili olan 5. iletiye ve çalışkanlık değerine bu metinde ulaşılmaz.

Aynı kitapta yer alan “Lokman Hekim ve Köleler” metninin ana fikri şudur: Yalan er ya da geç mutlaka ortaya çıkar. Kölelerin Lokman’ı kıskandığı için efendilerine yalan söylemesi ve bu yalanın ortaya çıkması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları Efendi, Lokman ve kölelerdir. Köleler yalan söylemeleri sebebiyle çocuklar için örnek kahraman olarak gösterilemezler.

Metinde yer alan eğitsel ileti şudur: 1.Yalan er ya da geç mutlaka ortaya çıkar. Metinde verilmek istenen değer dürüstlüktür. Kölelerin söyledikleri yalanın ortaya çıkması dürüstlük değerinin önemini gösterir.

Aynı kitapta yer alan “Yalancının Hali” metninin ana fikri şudur: İnsan içindeki kötülüğü hiçbir yalanla gizleyemez. Uzak bir diyardan halifenin hediyeleriyle geldiğini söyleyen adamın yalanın anlaşılması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları adam ve adamın dostlarıdır. Adam, bir yalancı olduğu için çocuklara örnek olamayacak bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Yalan er ya da geç ortaya çıkar. 2.İnsan içindeki kötülüğü hiçbir yalanla gizleyemez. “Sen de böyle engin bir gönül varsa sendeki bunca pisliğe, içindeki dikene, çirkefe ne demeli” (Zeren, 2017, s.90). Metinde verilmek istenen değer dürüstlüktür. Adamın söylediği yalanın arkadaşları tarafından anlaşılması dürüstlük değerinin önemini gösterir.

1.8.Sevgi- aşk. Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Sevginin Gücü” metninin sonunda yer alan ders şudur: “Bu dünya bir dağdır, bizim yaptıklarımız ise ses, seslerin aksi yine dönüp bize gelir” (Zeren, 2017, s.12). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların

kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Metinden çocukların çıkaracağı ana fikir ise şudur: Gönül hastaları yalnızca sevginin gücüyle iyileşebilir. Padişahın âşık olduğu güzel kızın başka birinin aşkından hasta olması ve o kişiye kavuşmasıyla iyileşmesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Padişahın bir mescitte dua etmesi, secdeye kapanması dini unsurlara yer verildiğini gösterir. Metnin kahramanları padişah, güzel kız, doktor ve kuyumcudur. Padişah, âşık olduğu kızın onun sağlığı ve mutluluğu için kuyumcuya vermesiyle örnek bir kahraman durumundadır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Gönül hastaları yalnızca sevginin gücüyle iyileşebilir. 2.Âşık olan kişi, sevdiğinin iyi olması için elinden geleni yapar. 3.Allah, ona dua edenlerin duasını kabul eder. Metinde verilmek istenen değerler sevgi, fedakârlık ve dini değerlerdir. Hasta olan güzel kızın sevginin gücü ile iyileşebilmesi sevgi değerini gösterir. Padişahın âşık olduğu kız için üzülp iyileştirmek için çabalaması ve onu kuyumcuya vermesi, sevgi ve fedakârlık değerlerini açıklar. Padişahın mescide gidip dua etmesi ve duasının kabul olması ise dini değerleri gösterir: “Sonunda bir mescide gidip el açarak dua etti, secdeye kapanarak ağladı” (Zeren, 2017, s.9).

Aynı kitapta yer alan “Leylanın Cevabı” metninin ana fikri şudur: Aşığın sevdiğinde gördüğünü, bir başkası göremez. Padişah’ın, Mecnun’u deli divane eden Leyla’yı merak edip sıradan bir kadın olduğunu görmesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları padişah ve Leyla’dır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Aşığın sevdiğinde gördüğünü, bir başkası göremez. 2.Birini çok sevmek için onun güzel olması gerekmez. Leyla padişaha şöyle söyler: “Bendeki güzelliği görebilmen için sende Mecnun’un gözlerinin olması ve bana Mecnun’un gözleriyle bakman gerekir” (Zeren, 2017, s.17). Metinde verilmek istenen değer sevgidir. Mecnun’un sevginin etkisiyle Leyla’da güzellik görüyor olması sevgi değerini açıklar.

Aynı kitapta yer alan “Mecnun’un Köpeği Öpmesi” metninin ana fikri şudur: Aşıklar için âşık olduğu kişiyi gören, onun bastığı topraktan geçen bir köpek bile çok kıymetlidir. Mecnun’un, Leyla’nın mahallesini mesken tutmuş bir köpeği öpüp koklaması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metinde insanların köpeği pis ve aşağılık bir hayvan olarak görmesi ise hayvan sevgisi açısından olumsuz bir durum oluşturmaktadır: “Hiç köpek öpülüp sevilir mi? Köpek daima pisşeyler yer. Gerisini bile diliyle yalayarak temizler, o pis bir hayvandır” (Zeren, 2017, s.64). Metnin kahramanları Mecnun, köpek ve insanlardır. Mecnun’un köpeği öptüğünü görüp hem ona karşı ön yargılı davranan hem de köpek hakkında olumsuz sözler söyleyen insanlar çocuklar için örnek kahramanlar olarak gösterilemezler.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Aşıklar için âşık olduğu kişiyi gören, onun bastığı topraktan geçen bir köpek bile çok kıymetlidir. 2.(Olumsuz) Köpek pis bir hayvandır. Metinde verilmek istenen değer sevgidir. Mecnun’un Leyla’nın aşkından bir köpeği öpüp koklaması bu değeri açıklar.

Aynı kitapta yer alan “Mecnun’un Endişesi” metninin ana fikri şudur: Aşık kişinin tüm vücudu sevdiği ile kaplıdır. Mecnun’un tedavi olması gerekirken Leyla’ya zarar geleceği korkusuyla damarını yardırarak istememesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları Mecnun, doktor ve hacamatçısıdır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Aşık kişinin tüm vücudu sevdiği ile kaplıdır. 2.Aşık kişi canı pahasına da olsa sevdiğine zarar gelsin istemez. Metinde verilmek istenen değerler sevgi ve fedakarlıktır. Mecnun’un Leyla’ya duyduğu aşk ile tedavi olmayı reddetmesi bu değerleri açıklar. “İsterse bu dertten öleyim önemli değil” (Zeren, 2017, s.111).

Aynı kitapta yer alan “Leyla’nın Güzelliği” metninin ana fikri şudur: Aşığın sevdiğinde gördüğünü, bir başkası göremez. Bazı ahmak kişilerin Mecnun’a Leyla’nın çok da güzel olmadığını, ondan daha güzeller olduğunu söylemesi ve Mecnun’un onlara cevabı

metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları Mecnun ve ahmak kişilerdir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Aşığın sevdiğinde gördüğünü, bir başkası göremez. 2.Birini çok sevmek için onun güzel olması gerekmez. 3.Güzellik surette değil, suretin içinde gizlidir. Metinde verilmek istenen değer sevgidir. Mecnun'un sevginin etkisiyle Leyla'da güzellik görüyor olması sevgi değerini açıklar.

Aynı kitapta yer alan "Hintli Köle" metninin ana fikri şudur: Aşk derdinin çaresi yalnızca sevgiliye kavuşmaktır. Hintli kölenin, sevdiği kız başkasıyla nişanlandığında hastalanması ve ancak ona kavuştuğunda iyileşmesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları zengin adam, adamın karısı ve Hintli köledir. Zengin adamın, kölesinin kızına olan aşkını öğrendikten sonra buna saygı duyup onları birleştirmek istemesi çocuklar için örnek bir kahraman olduğunu gösterir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Aşk derdinin çaresi yalnızca sevgiliye kavuşmaktır.: "Zira aşk derdi onulmaz, iyileşmez bir derttir, çaresi sevgiliye kavuşmaktır" (Zeren, 2017, s.129). 2.Aşıkların arasına girilmez: "Madem ki kızı seviyor, aşıklaqın arasına girmek olmaz kızı ona veririz" (Zeren, 2017, s.129). 3.Her derdin bir çaresi vardır. Metinde verilmek istenen değer sevgidir. Hintli kölenin hastalığına çare bulunamaması, sevdiği kıza kavuşacağını öğrendiğinde iyileşmesi ve adamın aşıklaqı kavuşturmak istemesi sevgi değerini açıklar.

Aynı kitapta yer alan "İmrülkays'ın Aşkı" metninin sonunda yer alan ders şudur: "Aşk; büyüklere baldır, çocuklara süt. O her gemiye yüklenen ve gemini ağırlığından fazla olduğu için batmasına sebep olan son yüküdür" (Zeren, 2017, s.150). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkaracağı ana fikir ise şöyledir: Aşkın sırlarına erişenlerin gözü dünya nimetlerini görmez. Meşhur şair İmrülkays'ın

Tebük'e giderek kerpiç ameleliğine başlaması ve onu vazgeçirmek isteyen padişahla dost olması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları Arap şairi İmrülkays ve Tebük padişahıdır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Aşkın sırlarına erişenlerin gözü dünya nimetlerini görmez. 2.Herkes tarafından hayran olunan değerli bir sanatçının rahatlık içinde olması arzu edilir. “Buyur sarayımıza gel, bizi şerefendir, kendine bu eziyeti reva görme” (Zeren, 2017, s.149). Metinde verilmek istenen değerler sanat sevgisi ve dini değerlerdir. Padişahın, İmrülkays'ı sarayında ağırlamak istemesi sanat sevgisi değerini gösterir. Metinde bahsedilen aşk beşerî bir aşk olmadığından dini değerlere işaret eder.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Gerçek Sevgi Hangisi?” metninin ana fikri şudur: Bazı sevgiler gerçek değil, güzelliğe bağlı hevestir. Genç kadının önce bir kuyumcunun aşkından hasta olması, daha sonra ise bu aşkın bir heves olduğunun anlaşılması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları zengin genç, güzel kız, öğretmen ve kuyumcu Selahattin'dir. Güzel kızın, kuyumcuya yakışıklılığı sebebiyle yalnızca bir hevesle bağlı olması çocuklar için örnek bir kahraman olmadığını gösterir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bazı sevgiler gerçek değil, güzelliğe bağlı hevestir. “Genç kadın sevdiği adamın her geçen gün çirkinleştiğini görünce ondan soğumaya başladı” (Tezcan, 2016a, s.14). 2.Gönül hastaları yalnızca sevginin gücüyle iyileşebilir. 3. Âşık olan kişi, sevdiğinin iyi olması için elinden geleni yapar. Metinde verilmek istenen değerler sevgi ve fedakarlıktır. Genç zenginin, sevdiği karısı için üzülp onu iyileştirmek için çabalaması ve kuyumcuyu getirtmesi sevgi ve fedakârlık değerlerini açıklar.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Garip Bir Deneme” metninin ana fikri şudur: Bir kişiye sevgi ile bağlı olanlar için, onun emrinden ve arzusundan daha değerli bir şey yoktur. Sultan

Mahmut'un beylerini, vezirlerini ve kölesi Eyaz'ı bir mücevher ile denemesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları Gazneli Sultan Mahmut, Eyaz, Beyler ve vezirlerdir. Eyaz, sevgi ve vefasıyla, manevi değerlere verdiği kıymetle çocuklar için örnek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bir kişiye sevgi ile bağlı olanlar için, onun emrinden ve arzusundan daha değerli bir şey yoktur. 2.Manevi değerler, maddi değerlerden daha üstündür. Metinde verilmek istenen değerler sevgi ve vefadır. Eyaz'ın padişaha bağlılığı ve hiç düşünmeden onun isteğini yerine getirmesi sevgi ve vefa değerlerini açıklar.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan "Ferman Sultanımındır" metninden 2 ana fikir çıkarılabilir: İnsan geçmişteki zor günlerini unutmamalı, büyüklük taslamamalıdır. / Bir kişiye sevgi ile bağlı olanlar için, onun emrinden ve arzusundan daha değerli bir şey yoktur. Saraydakilerin, Sultanın çok değer verdiği Ayas'ı kıskanıp onunla arasını açmak istemeleri ve Sultanın bir mücevher ile Ayas ve vezirleri denemesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metinde bir hadis-i kudsiye yer verilmesi dini unsurdur. Metnin kahramanları Gazneli Sultan Mahmut, Ayas ve vezirlerdir. Ayas, sevgi ve vefasıyla, manevi değerlere verdiği kıymetle, alçakgönüllülüğüyle çocuklar için örnek bir kahramandır. Vezirler ise yalancılıkları ve iftiraları sebebiyle örnek kahraman olarak gösterilemezler.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bir kişiye sevgi ile bağlı olanlar için, onun emrinden ve arzusundan daha değerli bir şey yoktur. 2.İnsan geçmişteki zor günlerini unutmamalı, büyüklük taslamamalıdır. 3.Birini yanınızda çalıştırabilmek için ailesinin izni olmalıdır. 4.Temiz bir kalbe ve sağlam bir akla sahip olanlar başarılı olurlar. 5.Başarılı insanlar kıskanılır ve yalanlarla engellenmek istenebilir. 6.Yalan ile iftirada bulunan kişiler sonunda pişman olur. 7.Manevi değerler, maddi değerlerden daha üstündür. "Benim gözüm sultanımın emrinden başka hiçbir mücevheri görmez. Bir taş parçası için sultanımın emrini

hiçe sayıp hatırımı kıramam. O değerli taşı kırarım olur biter” (Tezcan, 2016b, s.66). Metinde verilmek istenen değerler dürüstlük, alçakgönüllülük, sevgi, vefa ve merhamettir. Saraydaki adamların yalan söylemeleri ve sonunda pişman olmaları dürüstlük değerini açıklar. Ayas’ın eski günlerini hatırlayarak büyüklük taslamaması alçakgönüllülük değerini gösterir. Ayas’ın padişaha bağlılığı ve hiç düşünmeden onun isteğini yerine getirmesi sevgi ve vefa değerlerini açıklar. Sultan Mahmut’un, Ayas’ın tavsiyesiyle vezirleri bağışlaması ise merhamet değerini gösterir.

Pariltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Derviş Dekuki’nin Hikayesi” metninin ana fikri şudur: İnsan bir yerde üç günden fazla kalırsa oraya alışıp bağlanır. Derviş Dekuki’nin bir yerde üç günden fazla kalmaması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları Dekuki ve bazı insanlardır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsan bir yerde üç günden fazla kalırsa oraya alışıp bağlanır. 2.İnsanın bir yere alışıp bağlanması korkulacak bir şeydir. Metinde Dekuki şöyle der:” Eğer üç günden fazla bir yerde kalırsam gönlümün oraya alışacağından, oraya bağlanacağından korkuyorum” (Zeren, 2017, s.77). Metinde verilmek istenen değer sevgidir. İnsanın üç günden fazla kaldığı bir yere gönlünün alışması bağlanması sevgi değerini gösterir.

1.9.Çalışmak- çalışkan olmak. Kayalıpark Yayınları’nın 2017’da yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Tembel Köpek” metninin sonunda yer alan öğüt şudur: “Allah’ın verdiği nimetlere şükret. Tembelliği bırak. Üzerine düşeni zamanında ve gerektiği gibi yap. Tedbirsiz davranma” (Sarıkaya, 2017, s.34). Bu mesaja yakın olarak çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de şöyledir: Rahat günlerde, gelecek zor günler için hazırlık yapmak gerekir. Kışın soğuğuna dayanamayan köpeğin, yazın kendine bir ev yapma planı kurup gerçekleştirmemesi metnin konusunu oluşturur. Metinde köpeğin insanca

davranışlar göstermesi olağanüstülük unsurudur. Metnin kahramanı köpektir. Köpek kibirlenmesi, zamanını kullanamayıp tembellik yapmasıyla çocuklar için örnek bir kahraman değildir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Rahat günlerde, gelecek zor günler için hazırlık yapmak gerekir. 2.Kibre kapılıp tembellik yapılmamalıdır. 3.Zaman çalışarak değerlendirilmelidir. Metinde verilmek istenen değerler çalışkanlık ve alçakgönüllülüktür. Köpeğin yazın iri vücuduyla kibre kapılıp tembellik yapması sonucu kışın tekrar üşüyecek olması bu değerleri açıklar.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Diken Eken" metninin ana fikri şudur: İnsan, yapacağı işleri ertelerken zamanla ihtiyarladığını unutmamalıdır. Yol kenarına dikenler eden adam, valinin sök emrini ağırdan alınca dikenlerin kuvvetlenmesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları diken eken adam ve validir. Yola diken eden adam insanları rahatsız etmesi, dürüst olmaması ve dikenleri sökmek için tembellik yapmasıyla çocuklar için örnek bir kahraman değildir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsan, yapacağı işleri ertelerken zamanla ihtiyarladığını unutmamalıdır. 2.İnsanları rahatsız edecek davranışlarda bulunulmamalıdır. 3.Bir söz verildiyse yerine getirilmelidir. "“Ey sözünü tutmayan adam; emrimizi yerine getir, bizi oyalama!” dedi" (Temel, 2016, s.39). 4.Her iş zamanında yapılmalıdır. Metinde verilmek istenen değerler sevgi, dürüstlük ve sorumluluktur. İnsanların zarar gördüğü bir durumun ortadan kaldırılmak istenmesi insanlara olan sevgi değerini gösterir. Adamın valiye söz verdiği halde bu işi yapmaması dürüstlük değerini, verilen işin doğru zamanda yapılması gerektiğinin anlatılması da sorumluluk değerini açıklar.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Yolun Kenarına Diken Eken Adam" metni, Uğurböceği

Yayımları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Diken Eken" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bir ders cümlesi yer alır: "Cömertlik, istekleri ve lezzetleri terk etmektir. - Dağ vardır sesi iki misli aksettirir, dağ vardır sesi yüz misli aksettirir" (Zeren, 2017, s.39). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Karşılaştırılan metindeki vali, bu metinde iyi kalpli adam olarak geçer.

Aynı kitapta yer alan "Eyaz'ın Marifeti" metninin ana fikri şudur: Çalışkan ve işinde başarılı kişiler maddi olarak bunun karşılığını almalıdırlar. Eyaz'a otuz kişinin maaşını veren Sultan Mahmut'un bunun sebebini bir deneme yaparak göstermesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları Sultan Mahmud, Eyaz ve Sultan'ın otuz beyidir. Eyaz, çalışkanlığı ve başarısıyla çocuklar için örnek olacak bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Çalışkan ve işinde başarılı kişiler maddi olarak bunun karşılığını almalıdırlar. Metinde padişah şöyle söyler: "Sadık kölem Eyaz'a neden otuz kişinin ücretine denk ücret verdiğimi anladınız mı? Görüyorsunuz ki bu bile onun hizmetine karşılık az geliyor" (Zeren, 2017, s.134). 2.Kıskançlıkla bir kişinin asılsız olarak aleyhinde konuşmak pişmanlık getirir. 3.Verilen görevin doğru ve eksiksiz bir şekilde yerine getirilmesi gerekir. Metinde verilmek istenen değerler çalışkanlık ve sorumluluktur. Eyaz'ın bu değerlere sahip olarak işini yapıp 30 beyin yaptığı işi tek başına yapabilmesi bu değerleri açıklar.

Nakkaş Yapım'ın 2011'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan "Padişahın Tembel Adama Verdiği Ders" metninin kapağında yer alan ders şöyledir: "Başkalarına avuç açmak yerine, çalışıp alınımızın teriyle kazanmamız gerekir" (İzgi, 2011). Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de aynıdır. Tembel bir adamın, ihtiyacı olanlara

yardım eden padişahın türlü oyunlarla para almaya çalışması ve sonunda hatasını anlaması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları padişah, tembel adam, yoldaki adam ve tüccardır. Padişah, yardım sever oluşu ve çalışmayı tavsiye edişiyile çocuklar için örnek bir kahramandır. Tembel adam ise, hatasını anlayıp kötü huylarını terk etmiş, böylece örnek gösterilebilecek bir kahraman olmuştur.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsan, başkalarına avuç açmak yerine, çalışıp alınının teriyle kazanmalıdır. 2.Yöneticiler, halkından zor durumda olan insanlara yardım ederek onları mutlu edebilirler. 3.Hilecilerin hilelerine karşı dikkatli olunmalıdır. 4.İnsan, kendisine verilen nasihatleri dikkate almalıdır. 5.İnsan, yaşanan olaylardan gerekli dersi çıkarabilmeli ve hatasını düzeltmelidir. Metinde verilmek istenen değerler yardımseverlik, cömertlik, çalışkanlık, aklını kullanabilme, öğüt tutabilme ve ders çıkarabilmedir. Padişahın zor durumdaki insanlara bol bol yardım etmesi yardımseverlik ve cömertlik değerini gösterir. Tembel adamın sonunda avuç açmaktan vazgeçip alın teriyle para kazanmaya başlaması çalışkanlık değerine işaret eder. Padişahın, adamın tüm hilelerine karşı niyetini anlayabilmesi ve ona bir ders vermesi aklını kullanabilme değerini gösterir. Tembel adamın, yolda karşılaştığı adamın ve padişahın adamlarının nasihatlerini dinlemeyip yardıma ulaşamaması öğüt tutabilme değerinin önemini gösterir. Tembel adamın, padişahın oyunundan ders çıkararak hatasını anlaması da ders çıkarabilme değerini gösterir. Bu metinde şöyle ifade edilir: “O günden sonra çalışkan bir insan olmuş ve başkalarına avuç açmak yerine alınının teriyle para kazanmış” (İzgi, 2011).

Aynı sette yer alan “Mirasyedi” metninin kapağında yer alan ders şöyledir: “İnsanoğlu etrafına iyice bir baksa, bir düşünse, sahip olduğu dostluklar, ailesi, yetenekleri belki de en büyük hazinesidir” (İzgi, 2011). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de şudur: İnsanın nasibini elde

edebilmesi için bazı zorlukları aşması gerekir. Babasından kalan mirası kısa zamanda kaybeden mirasyedinin, rüyasında bir hazinenin yerini öğrenip Mısır'a gitmesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Mirasyedi'nin Allah'a dua edip yardım istemesi ve duasının kabul olması dini unsurlara yer verildiğini gösterir. Metnin kahramanları zengin adam, mirasyedi oğul ve bekçidir. Mirasyedi oğul önce öğüt tutamayıp tüm mirasını kaybetmesine rağmen pişman olup sonunda gerçeği anlamasıyla örnek bir kahraman olarak gösterilebilir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsanın nasibini elde edebilmesi için bazı zorlukları aşması gerekir. 2.Alın teri dökerek kazanılmayan varlığın kıymeti bilinmez. 3.Malı mülkü kazanmak zahmetlidir ancak harcaması kolaydır. 4.İnsan, kendisine verilen öğütleri tutabilmelidir. 5.Zor zamanlarda insanın yanındaki yalancı dostlar kaybolur. 6.Allah, dua edip kendisinden yardım isteyenlerin duasını kabul eder. Metinde verilmek istenen değerler çalışkanlık, tutumlu olma, öğüt tutabilme ve dini değerlerdir. Metinde çalışmadan kazanılan varlığın çok çabuk kaybedileceğinin anlatılması ve adamın nasibini alabilmek için zorluklar aşması çalışkanlık değerini açıklar. Adamın, mirasa konduğunda malın mülkünü kıymetini bilmemesi ve hepsini bitirmesi tutumlu olma değerinin önemini gösterir. Bu konuda daha önce babasının öğütlerini dinlememiş olması da öğüt tutabilme değerine işaretir: “Ah akılsız başım benim, babamın sözünü dinlemedim ki!” (İzgi, 2011). Mirasyedinin Allah'a sığınıp dua ettikten sonra Allah'ın ona yardım göndermesi ise dini değerleri gösterir.

Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan ““Eğer” Deme, Çalış!” metninin sonunda yer alan öğütte şunlar söylenir: ““Eğer şunu yapsaydım yahut bunu yapsaydım' deyip tereddüde düşmeyesin. Geçmişe üzülüp vakit kaybetmek yerine enerjini çözüme harcamalısın” (Sarıkaya, 2017, s.24). Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de bununla bağlantılı olarak şöyledir: Eğer ile vakit kaybetmek yerine çözüm bulmak için uğraşılmalıdır. Şehre yeni gelen ve oturabileceği bir ev arayan adamın

dostu tarafından harap bir eve götürülmesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları yabancı ve yabancının dostudur.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Eğer ile vakit kaybetmek yerine çözüm bulmak için uğraşılmalıdır. 2.Dostlar birbirine yakın olmak ister. 3.Bir tek güzellik için onca şeyden vazgeçilmez. Metinde verilmek istenen değer dostluk ve çalışkanlıktır. Adamın dostlara komşu olmanın iyi olacağını belirtmesi dostluk değerini gösterir. Olumsuzluklar ve eğer ile vakit kaybetmeyip bir çözüme ulaşmak için çalışılması gerektiği de çalışkanlık değerini gösterir.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Yıkık Ev” metni, Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan ““Eğer” Deme, Çalış!” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders ise şöyledir: “Bedenin, gücün varken çalışıp kazan ki sonunda “eğer” illetine uğramayasın” (Sukan, 2016, s.42). Karşılaştırılan metindeki adam, bu metinde yabancı olarak geçer.

1.10.Azimli- sabırlı olmak. Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Aslan Dövmesi” metninin ana fikri şudur: İsteklere ulaşmak için bu yoldaki zorluklara sabretmek gerekir. Aslan dövmesi yaptırmak isteyen bir adamın dövmeciye gitmesi ancak acıya dayanamaması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları adam ve dövmecidir. Dövme yaptırmak isteyen adam sabırsızlığı ile çocuklara örnek olabilecek bir kahraman değildir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İsteklere ulaşmak için bu yoldaki zorluklara sabretmek gerekir. 2.İnsanlar mesleğini yaparken, işlerine karışılmasından hoşlanmazlar. Metinde verilmek istenen değer sabırlı olmadır. Adamın dövme istemesine

rağmen acıya sabredememesi bu değeri açıklar. ““Aman iki gözüm, bırak kuyruğu olmasın. Aslanın kuyruğu olacak diye benim canım mı çıksın!” dedi” (Temel, 2016, s.27).

Pariltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Başsız Kulaksız Kuyruksuz Bir Aslan” metni, Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Aslan Dövmesi” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Karşılaştırılan metnin kahramanı adam, bu metinde Kazvinli kahraman olarak geçer.

Sedir Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi’den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Kuyruksuz Kulaksız Aslan” metni, Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Aslan Dövmesi” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Karşılaştırılan metnin kahramanları bu metinde, Kazvinli adam ve dövmeci Hasan olarak geçer. Kazvinlilerin en garip şeyleri yapıp bunlarla övündükleri söylenmiş ve şöyle örnek verilmiştir: “En garip şeyleri Kazvinliler yapar, bu gariplikleriyle övünürlerdi. Mesela erkekler küpeli gezer, kadınlar saçlarını dibinden kestirirlerdi” (Tezcan, 2016a, s.25). Tüm insanların kimseye zarar vermediği sürece dilediği gibi yaşaması gerçeğinden hareketle bir çocuk kitabında insanların bu şekilde gariplik, tuhaflik sözleriyle ayrıştırılması uygun değildir.

Sedir Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi’den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Cömert Beyle Yüzsüz Dilenci” metninin ana fikri şudur: Azimli olunursa amaca ulaşılabilir. Yüzsüz bir dilencinin, muhtaçlara yardım eden zengin ve cömert beyden para almaya çalışması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Beyin, dilenciye falaka ile cezalandırması şiddet unsurudur: “Dilenci dayak yerken acıyla bağırıyor: - Affet beyim! Kurbanın olayım, diye ağlıyordu” (Tezcan, 2016b, s.48-49). Metnin

kahramanları cömert bey, ak sakallı bir ihtiyar, dilenci ve kefencidir. Cömert bey yardımseverliği, cömertliği ve çalışmayı teşvik etmesiyle çocuklar için örnek bir kahramandır. Yüzsüz dilenci ise çalışmaması, hile ve yalana başvurması sebebiyle örnek bir kahraman değildir. Ancak metnin sonunda bu yolla amacına ulaşır. Bu durum, çocuklara olumsuz davranışları iletir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Azimli olunursa amaca ulaşılabilir. 2.Muhtaç olan insanlara yardım edilir. 3.İnsanlara iyilik yapan, cömertlik gösterenler halk tarafından sevilip sayılır. 4.Zor şartlarda yaşayan insanlar düşünülerek gösteriştenden uzak durulmalıdır. 5.Haksız yere kalbi kırılan kişiden özür dilenerek gönlü alınmalıdır. 6.İnsan, çalışabilecek gücü varsa çalışmalı, dilencilik yapmamalıdır. 7.Hilecilerin hilelerine karşı dikkatli olunmalıdır. 8.(Olumsuz) İnsanlar hile ile oyuna getirilerek, istenilen şey elde edilebilir. Metinde verilmek istenen değerler yardımseverlik, cömertlik, alçak gönüllülük, nazik olma, çalışkanlık, aklını kullanabilme ve azimli olmadır. Zengin beyin muhtaç olan insanlara her hafta sadaka vermesi yardımseverlik ve cömertlik değerini gösterir. Beyin çarşıya çıktığında kimseyi kıskandırmamak için basit giysiler giymesi alçak gönüllülük değerini gösterir. Haksız yere kızıp ittiği adamdan af dileyip gönlünü alması nazik olma değerini açıklar. Beyin muhtaç olanlara yardım edip, dilencilere kızması ve çalışmayı öğütlemesi çalışkanlık değerine işaret eder. Beyin dilencinin sözlerine ve hilelerine karşı onun niyetini anlayabilmesi aklını kullanabilme değerini gösterir. Dilencinin yapmak istediği şeyden vazgeçmeden defalarca deneyip amacına ulaşması ise azimli olma değerini gösterir.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan "Gizli Hazine" metninin ana fikri şudur: Olumsuzluklar karşısında ümitsizliğe düşülmemelidir. İflas eden zengin bir adamın bir defne haritası bulup onu araması, bu olayın padişahın kulağına gitmesi ve defalarca denemenin sonucunda adamın hazineyi bulması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Adamın Allah'a dua edip yardım

istedikten sonra rüyasında nur yüzlü bir ihtiyarın ona hazineden bahsetmesi dini bir unsurdur. Metnin kahramanları adam, ak sakallı ihtiyar ve padişaktır. Hazineyi arayan adam başarısız denemelerden sonra vazgeçmeden azimle tekrar denemesiyle örnek bir kahraman olarak gösterilebilir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Olumsuzluklar karşısında ümitsizliğe düşülmemelidir. 2.Allah, dua edip kendisinden yardım isteyenlere yardım eder. 3.Allah, rızkını dilediğine nasip eder. 4.Azimli olunursa amaca ulaşılabilir. Metinde verilmek istenen değerler; dini değerler, ümitli olmak ve azimli olmaktır. Adamın dua etmesi ve duasının kabul olması dini değerleri gösterir. Adamın aylarca aranan hazine için ümidini kaybetmeden azimle tekrar denemesi, ümitli olmak ve azimli olmak değerlerini açıklar. “Hâlâ ümitliydi. Son bir defa daha denemek istedi” (Gülbahçe, 2016, s.52).

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Azmin Sonu” metni, Sedir Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mesnevi’den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Gizli Hazine” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Karşılaştırılan metindeki ak sakallı ihtiyar, bu metinde piri fani olarak geçer.

1.11.Şerdeki hayır. Beyan Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Kuş Dili” metninin sonunda yer alan ve ders veren şiirde mal hırsından bahsedilir: “Mal, canın yongasıdır. / Hırsıyla insanı çekip alır. / Sen aldanma zenginliğe, / Asıl erdem ‘insan’ olmaktır” (Kıraç, 2016, s.64). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkaracağı ana fikir şöyledir: Zararlı gördüğümüz olay ya da durumlar aslında hayrımıza olabilir. Hz. Musa’dan hayvanların dilini öğrenmeyi isteyen bir delikanlının isteğinde ısrarcı olması ve evindeki hayvanların konuşmalarını işiterek ölümüne sebep olacak şekilde hareket etmesi metnin

konusunu oluşturur. Metinde hayvanların konuşması ve bir insanın bunu anlayabilmesi olağanüstü unsurlardır. Ayrıca dinî unsurlara yer verilmiştir. Metnin kahramanının Musa peygamber olması, onun Allah ile konuşmaları bunu gösterir. Metnin kahramanları Hz. Musa, delikanlı, horoz ve köpektir. Delikanlı ısrarcılığı ve açgözlülüğüyle çocuklar için örnek olabilecek bir kahraman değildir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Zararlı gördüğümüz olay ya da durumlar aslında hayrımıza olabilir. 2.Allah hiçbir duayı geri çevirmez. 3.Bazı isteklerde çok ısrarcı olunmamalıdır. 4.Açgözlülük yaparak mal peşine düşülmemelidir. 5.Son pişmanlık fayda etmez. Metinde verilmek istenen değerler dini değerler, kanaatkarlık ve merhamettir. Şer görünen olayların arkasında hayır gizli olması dini değerleri işaret eder. Delikanlının öleceğini öğrendiği hayvanları ve kölesini açgözlülükle satıp böylelikle kendine kötülük etmesi kanaat değerini gösterir: “Fakat o malının peşine düştü. Böylece kendi sonunu kendisi hazırlamış oldu” (Kıraç, 2016, s.63). Hz. Musa’nın delikanlıya acıyarak onun imanlı ölmesi için dua etmesi ve Allah’ın bu duaları kabul etmesi de merhamet değerini gösterir.

Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Hayvanların Dilinden Anlayan Adam” metni ve Sedir Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mesnevi’den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Meraklı Adam” metni, Beyan Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Kuş Dili” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metinlerin sonunda bir ders bölümü bulunmamaktadır. Karşılaştırılan metinde yer alan “Allah hiçbir duayı geri çevirmez.” iletilisine ve merhamet değerine bu metinlerde ulaşılmaz. Karşılaştırılan metindeki delikanlı, bu metinlerde adam olarak geçer. Ayrıca karşılaştırılan metnin kahramanı Hz. Musa “Meraklı Adam” metninde ermiş kişi olarak geçer.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Lüzumsuz Merak” metni, Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Kuş Dili” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Karşılaştırılan metnin kahramanı delikanlı bu metinde meraklı adam olarak geçer. Ayrıca uşak da bir kahramandır. Karşılaştırılan metinde yer alan 2 numaralı iletiye ulaşılmaz ancak farklı olarak şu iletilere ulaşılır: Her şey Allah'ın elindedir. /Nasihatten anlamayan kişiye musibet gerekir. /Ticaret, insanları aldatmadan dürüstçe yapılmalıdır. /Allah, pişman olup tövbe edenleri affeder. Metinde Musa Peygamber adama son bir öğüt verir: “Yaptıklarından pişman olduysan tövbe et! Allah seni ahirette cezalandırmaz o zaman” (Tezcan, 2016b, s.80). Karşılaştırılan metindeki iletileri kapsamakla birlikte öğüt tutabilme ve dürüstlük değerlerine de ulaşılır. Adamın, Musa Peygamberin öğüdünden anlamayıp musibete uğraması öğüt tutabilme değerini açıklar. Adamın öleceğini öğrendiği hayvanları aldatmaca ile satıp böylelikle kendine kötülük etmesi dürüstlük değerini gösterir. Musa Peygamber, adama şöyle söyler: “Senin hastalığın sadece merak değil. Üstelik başkalarını aldatmak hastalığı da var sende. İki günde iki kişiyi aldattın. Bunun cezasından kurtulamazsın” (Tezcan, 2016b, s.80).

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Ağzına Yılan Kaçan Köylü ile Atlı” metninin sonunda yer alan ders şudur: “İşte akıllıların aklı böyledir: Onların yedirdikleri zehir de olsa cana sefa, ruha gıdadır” (Sukan, 2016, s.26). Bu mesaj metnin bir iletisini verir ancak çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir şöyledir: Zararlı gördüğümüz olay ya da durumlar aslında hayrımıza olabilir. Bir atlının, uyurken ağzına yılan kaçan köylüyü kurtarması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Atlının köylüye birçok kez topuzuyla vurması şiddet göstergesi olsa da niyetinin

onu kurtarmak oluşu olumsuz bir durum oluşturmamaktadır. Metnin kahramanları atlı ve köylüdür. Atlı, akıllı ve yardımsever biri oluşuyla çocuklar için örnek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Zararlı gördüğümüz olay ya da durumlar aslında hayrımıza olabilir. 2.Akıllı kişilerin yaptığı işlerde bir fayda gizlidir. 3.Zor durumda olan insanlara yardım edilir. 4.Bize yardım eden insanlara teşekkür etmeliyiz. Metinde verilmek istenen değerler aklını kullanabilme, yardımseverlik ve nazik olmaktır. Atlının köylüyü zor durumda görüp yardım etmesi yardımseverlik değerini, aklını kullanarak ona yılından bahsetmeden kurtarması aklını kullanabilme değerini gösterir. Köylünün olayın sonunda atlıya söylediği kötü sözler için özür dileyip teşekkür etmesi de nazik olma değerini açıklar: “Sen olmasaydın ben şimdi ölmüş olacaktım. Söylediğim sözler için beni bağışla” (Sukan, 2016, s.25).

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “İyilik” metni ve Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Dayakla Canı Kurtulan Adam” metni, İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Ağzına Yılan Kaçan Köylü ile Atlı” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metinlerin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Karşılaştırılan metindeki köylü, “İyilik” metninde adam olarak geçer. “Dayakla Canı Kurtulan Adam” metninde ise atlı ve köylü, Hasan Bey ve çiftçi olarak geçer.

Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Oduncu ve Eşeği” metninin sonunda yer alan ders bölümü şöyledir: “Bazen içinde bulunduğumuz durum pek çok şeye muhtaç bir halde de olsak bizim için daha hayırlı olabilir” (Karasoy, 2016, s.45). Bununla bağlantılı olarak da çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir şudur: Şer gibi görünen olay ya da durumlarda bir hayır gizlidir.

Metinde padişahın atlarını görüp halinden şikâyet eden eşeğin, daha sonra kendi haline razı olması konu edilmiştir. Metinde eşeğin konuşması olağanüstü unsurdur. Metnin kahramanları oduncu, oduncunun eşeği, padişah görevlisi (imrahor)'dur. Padişah görevlisi, eşeğin haline acıyıp onu padişahın ahırına götürmesiyle örnek bir kahraman olarak gösterilebilir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Şer gibi görünen olay ya da durumlarda bir hayır gizlidir. 2.Yardıma ihtiyacı olan canlılara yardım edilmelidir. 3.Kendimizden daha kötü durumda olanları düşünerek şükretmeliyiz. 4.Rahatlığın ve mutluluğun sonunda acı olabilir. 5.Her şey görüldüğü gibi olmayabilir. Metinde verilmek istenen değerler merhamet, yardımseverlik ve kanaatkarlıktır. Padişah görevlisinin eşeğin haline acıması merhamet değerini, düzelmesi için onu padişahın ahırına götürmesi yardımseverlik değerini gösterir. Eşeğin savaş sonunda atların halini görüp şikâyet etmekten vazgeçmesi, kendi haline razı olması ise kanaatkarlık değerini açıklar.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan "İstemem, Benden Irak Olsun" metni, Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan "Oduncu ve Eşeği" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders şudur: "Unutma ki beklediğin mutluluğun sonunda acı da olabilir" (Sukan, 2016, s.16). Bu mesaj metnin ana fikrini değil, bir iletisini verir. Eşeğin sakadan dayak yemesi sadece söylenip geçildiği için hayvanlara şiddeti normalleştiren bir durum oluşturabilir. Çünkü saka bu davranışından ötürü pişman olmaz ya da herhangi bir ceza almaz. Karşılaştırılan metindeki kahramanlar bu metinde saka, eşek ve seyis olarak görülür.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Su Taşıyıcısının Eşeği" metni ve Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Sakanın Eşeği" metni, Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler

adlı kitapta yer alan “Oduncu ve Eşeği” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metinlerin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Karşılaştırılan metindeki kahramanlar “Su Taşıyıcısının Eşeği” metninde su taşıyışı, eşek ve su taşıyışının akrabası, “Sakanın Eşeği” metninde saka, eşek ve sakanın ahababı olarak geçer.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Bekçiden Kaçan Aşık” metninin sonunda yer alan ders şudur: “İsteneni isteyenlerin gözüyle gör” (Zeren, 2017, s.84). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir ise şöyledir: Zararlı gördüğümüz olay ya da durumlar aslında hayrımıza olabilir. Bir aşığın bekçiden kaçarken girdiği bağda yıllardır görmediği sevgilisiyle karşılaşması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları bekçi, aşık ve aşığın sevgilisidir.

Metinde yer alan eğitsel ileti şudur: 1.Zararlı gördüğümüz olay ya da durumlar aslında hayrımıza olabilir. Metinde “Aşık, sevgilisini görünce kendisini korkutan sıkıntılara düşüren bekçiye hayır dualar etti durdu” (Zeren, 2017, s.84). Metinde verilmek istenen değer dini değerlerdir. Şer görünen olayların arkasında hayır gizli olması dini değerleri işaret eder.

1.12. Empati yapmak. Beyan Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Hasta Adam” metninin sonunda yer alan ve ders veren şiir tasavvufi anlamlar içermektedir. Şiirin ilk iki dizesi ise ana fikri verir: “Ey kardeş! Kendine yapılmasını istemediğini, / Sen de bir başkasına yaparsan halin nice olur?” (Kıraç, 2016, s.87). Çocukların metinden çıkaracağı ana fikir şöyledir: Bir hüküm vereceksek kendimize yapılmasını istediğimiz şekilde vermeliyiz. Hasta adamın, birinin ensesine vurması, bu olayın hâkime gitmesi ve verilen cezadan sonra hasta adamın hâkimin ensesine de vurması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Hasta adamın insanlara

vurması şiddet göstergesi olsa da bu olayın hukuki bir cezasının olduğunun işlenmesi ve mizah da hissedilmesiyle birlikte bir problem oluşturmamaktadır. Metnin kahramanları hasta adam, doktor, davacı adam ve hâkimdir. Davacı adam merhametli olması ve hakkını hukuki yoldan aramasıyla çocuklara örnek olabilecek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bir hüküm vereceksek kendimize yapılmasını istediğimiz şekilde vermeliyiz. 2.Hasta insanlara moral verilir. 3.Hasta insanlara merhamet edilir. 4.Şiddete şiddet ile karşılık verilmez. 5.Hak hukuki yollardan aranmalıdır. 6.Cezalar suçları caydırıcı nitelikte olmalıdır. Metinde verilmek istenen değerler merhamet, adil olma ve empatidir. Davacı adamın, ensesine vuranın zayıf ve hasta olduğunu gördüğünde karşılık vermemesi merhamet değerini gösterir. Adamın hakkını hukuki yoldan arayarak hâkime gitmesi adalet değerini, hâkimin ise aynı olay kendi başına geldiğinde başka bir ceza vermek istemesi empati değerini gösterir.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Enseye Bir Tokat" metni ve Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Bir Sillenin Bedeli" metni, Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Hasta Adam" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metinlerin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır. Metinlerin bir kahramanının derviş/sofi olması ve abdest aldığı ifade edilmesi dini unsurlara yer verildiğini gösterir: "O sırada bir sofi abdest alıyordu" (Zeren, 2017, s.141). Karşılaştırılan metindeki davacı adam ve hâkim, "Enseye Bir Tokat" metninde derviş ve kadı, "Bir Sillenin Bedeli" metninde sofi ve kadı olarak görülür.

1.13.İyi niyetli olmak. İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan "Yoksul Bedevi ile Karısı" metninin sonunda yer alan ders şudur: "Bütün dünyayı, ağzına kadar bilimle, güzellikle dolu bir testi bil" (Sukan,

2016, s.21). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir ise şöyledir: İyi niyetle, temiz kalple yapılan işler olumlu sonuçlanır. Yoksul bir bedevînin, yoksulluktan şikâyet eden karısını dinleyerek bir testi yağmur suyunu hediye yapıp padişaha gitmesi ve padişahın iyilik bulması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları bedevî, bedevînin karısı, padişah ve muhafızlardır. Bedevî, kanaatkarlığı, temiz kalbi ve iyi niyetiyle çocuklara örnek olabilecek bir kahramandır. Padişah da iyi niyetli olan birine verdiği değer ve yaptığı iyilikle örnek alınabilecek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İyi niyetle, temiz kalple yapılan işler olumlu sonuçlanır. 2.İyi niyetle, temiz kalple yapılan işler çok değerlidir. 3.Akıllı insan gelip geçici dünyada mal mülk sevgisine düşmez. 4.Seven kişi, sevdiğinin üzülmelerini istemez. 5.Bizim elimizde olan en değerli varlığımız bir başkası için alelade olabilir. Metinde verilmek istenen değerler kanaatkarlık, sevgi, merhamet, iyilik yapmak ve iyi niyetli olmaktır.

Bedevinin karısının şikayetleri karşısında dünya malından ve tok gözlülüğünden bahseden konuşması kanaat değerini açıklar. Bedevî karısına şöyle söyler: “Gönlümde tok gözlülüğünden kaynaklanan bir dünya yatıyor” (Sukan, 2016, s.18). Karısının gözyaşlarına dayanamayan bedevinin onu sevdiğini ve istediğini yapacağını söylemesi sevgi değerini gösterir. Padişahın muhafızlarının bedevinin haline acımaları merhamet değerini, padişahın bedeviyi güzel bir şekilde ağırlayıp ihtiyacını karşılaması ise iyilik yapma değerini gösterir. Bedevinin padişahın iyilik görmesinin nedeni iyi niyet beslemesi olduğundan bu da iyi niyetli olma değerini açıklar.

Kayalipark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan “İyi Niyet” metninin sonunda yer alan öğüt şudur: “Önemli olan niyettir. İyi niyetli olursan; etrafın ile daha kolay anlaşır, insanların gönüllerini kazanırsın” (Sarıkaya, 2017,

s.68). Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de aynıdır: İyi niyetle yapılan işler olumlu sonuçlanır. Arapça bilmeyen bir Türk padişahın, kendisine Arapça şiir okunduğunda anlıyor gibi davranması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları padişah, Arap şair, yardımcıları ve hizmetkardır. Padişah, iyi niyete verdiği değer ile çocukların örnek alabilecekleri bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İyi niyetle yapılan işler olumlu sonuçlanır. 2.Bir işte önemli olan niyettir. 3.Bir kişi sizi övüyorsa alçakgönüllülük göstermek gerekir. Metinde verilmek istenen değerler alçakgönüllülük ve iyi niyetli olmaktır. Padişahın kendisine övgü dolu şiir okunması karşısında alçakgönüllülük göstermesi bu değeri açıklar. Şairin ise iyi niyeti sayesinde, şiiri anlaşılmasa da takdir edilmesi iyi niyetli olma değerini gösterir. Metinde padişah şöyle söyler: “Övgü dolu şiiri için alçakgönüllülük gösterdim. İyi niyeti için de tebrik ettim, alkışladım” (Sarıkaya, 2017, s.67-68).

1.14.Görünenin içyüzü. Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Kel Papağan ile Bakkal” metninin sonunda yer alan derste dilimizdeki sesteş kelimelerden ve arılardan örnek verilerek farklılıklara vurgu yapılmış, insanın kendini Allah katında seçkin olan kişilerle bir tutmaması öğütlenmiştir. Ve şöyle devam edilmiştir: “İki arı aynı çiçeğe kondular. Birinin yediği bal, birinin yediği zehir oldu” (Karasoy, 2016, s.17). Burada verilen dini ve tasavvufi mesaj, çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir ise şöyledir: Dışarıdan bakıldığında birbirine çok benzeyen olay, durum ya da varlıkların iç yüzleri farklı olabilir. Yanlışlıkla gül yağı şişesini deviren ve sahibi tarafından şiddet görerek cezalandırılan bir papağanın, bu olay sonrasında konuşamaması ve kendisini kel bir adama benzetmesi konu edilmiştir. Konuşan hayvanın papağan olması metnin gerçeğe yakın olmasını sağlar. Papağanın, sahibi tarafından dövülmesi şiddet unsuru olsa da bu durum daha sonra sahibine pişmanlık yaşattığından çocuklar için uygunsuz bir

durum teşkil etmemektedir. Metnin kahramanları papağan, bakkal ve kel adamdır. Bakkal düşünmeden bir şiddet cezası vermiştir. Ancak sonrasında pişman olduğu, üzülüp çabaladığı için örnek bir kahraman olarak gösterilebilir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Dış görünüş itibariyle birbirine benzeyen birçok şeyin iç yüzü farklıdır. 2.Bir olay karşısında karşıdaki kişiyi dinlemeden ceza verilmemelidir. 3.Aşırıya kaçan cezalar olumsuz sonuçlar doğurur. 4.Düşünmeden yapılan davranışlar pişmanlığa sebep olur. Metinde verilmek istenen değerler hoşgörü, merhamet ve hayvan sevgisidir. Bakkal sahibinin papağana hoşgörü ve merhamet göstermeyerek ceza vermesi ve sonunda pişman olması bu değerlerin önemine vurgu yapar. Tüyleri dökülen ve konuşmayan papağan için bakkalın çok çabalamasından hayvan sevgisi değeri çıkarılır.

Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Papağan" metni, Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan "Kel Papağan ile Bakkal" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonundaki ders verici şiirde de tasavvufi bir anlatım bulunmaktadır: "Bütün âlem, Allah dostlarını kendi nefisleri ile / kıyas ettikleri içindir ki yoldan çıktılar. / Oysa onların değerini pek az kimse anlayabildi" (Kıraç, 2016, s.10). Karşılaştırılan metnin kahramanı kel adam, bu metinde derviş olarak geçer. Karşılaştırılan metinden farklı olarak, bu metinde hayırseverlik değerine de ulaşılır. Papağanının tekrar konuşmasını isteyen sahibinin, fakirlere sadaka, kimsesizlere hediye vs. vermesi hayırseverliğe örnektir.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan "Sen de mi Şişeleri Devirdin?" metni, Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan "Kel Papağan ile Bakkal" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler

göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders ise şudur: “Temiz kişilerin işini kendi işine karıştırma” (Sukan, 2016, s.8). Karşılaştırılan metindeki bakkal, bu metinde aktar olarak geçer.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Bakkalın Papağanı” metni ve Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Bakkal ve Papağan” metni, Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Kel Papağan ile Bakkal” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metinlerin sonunda bir ders bölümü bulunmamaktadır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Bakkal ve Papağanın Hikayesi” metni, Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Kel Papağan ile Bakkal” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders ise şöyledir: “Her iki arı da aynı çiçeğe kondu. Bal arısı da, at arısı da aynı yerden beslendi birinin yediği bal diğeri ki zehir oldu” (Zeren, 2017, s.14). Karşılaştırılan metinden farklı olarak, bu metinde hayırseverlik değerine de ulaşılır. Papağanının tekrar konuşmasını isteyen sahibinin, yoksullara sadaka vermesi ise hayırseverliğe örnektir.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Kel Papağan” metni, Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Kel Papağan ile Bakkal” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bir ders bölümü bulunmamaktadır. Bakkal sahibinin namaz kılmak için eve gitmesi, dua etmesi dini bir unsurlardır. Papağanın, sahibi tarafından

dövülmesi şiddet unsurudur. Bu durumun daha sonra sahibine pişmanlık yaşatması maddi kaygılardan dolayı olduğu için bir anlam ifade etmemektedir: “Keşke elim kırılıydu da vurmasaydım, diyordu. Kendi kendimin ekmeğine engel oldum” (Tezcan, 2016a, s.37). Bakkal bu yönüyle örnek bir kahraman olarak da gösterilemez. Karşılaştırılan metindeki ileti ve değerleri kapsamakla birlikte ayrıca hayırseverlik değerine ve “Özgürlük çok değerlidir.” iletisine ulaşılmıştır. Papağanının tekrar konuşmasını isteyen sahibinin, fakirlere sadaka vermesi hayırseverliğe örnektir.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Padişahın Öfkesi” metninin ana fikri şudur: Bazı olayların içyüzü farklı olabilir. Padişah öfkeyle bir hizmetkarını öldüreceği sırada bir kişinin onu kurtarması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları padişah, hizmetkar ve Umadülmülk’tür.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bazı olayların içyüzü farklı olabilir. 2.İnsan, canını kurtaran kişiye teşekkür edip minnettarlık duymalıdır. 3.Birinin, canını kurtaran kişiye vefasızlık göstermesi toplum tarafından hoş karşılanmaz. 4.İnsan, canını birine adayıp kurban olmak istiyorsa, kurtarılmayı düşmanlık sayar. Metinde verilmek istenen değer vefadır. Hizmetkarın, kendisini ölümden kurtaran kişiye minnet duymasının beklenmesi bu değeri açıklar. “Neden senin canını kurtaran bu insana böyle kötü davranıyorsun, bu yaptığın insanlığa sığar mı?” (Zeren, 2017, s.100).

1.15.Geleceği planlamak. Timaş Yayınları’nın 2014’te yayımladığı Mevlana’dan Masallar adlı kitapta yer alan “Hasta Ziyareti” metninin ana fikri şudur: Bir plan yaparken tüm ihtimaller göz önünde bulundurulmalıdır. Sağır bir adamın hasta komşusunu ziyaretinde sohbetin planladığı gibi gitmemesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları sağır adam ve hasta adamdır. Sağır adam, iyilik yapmak istemesiyle

örnek olmasına rağmen iyi bir plan yapmaması ve dikkatsizliği sonucunda örnek bir kahraman olarak gösterilemez.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bir plan yaparken tüm ihtimaller göz önünde bulundurulmalıdır. 2.İyilik yapmak isterken zarar vermemek için dikkatli olunmalıdır. 3.Komşuların birbirlerine karşı görevleri vardır. 4.Hasta ziyaretleri adabına uygun olarak yapılmalıdır. Metinde verilmek istenen değerler iyilik yapma ve komşuluktur. Hasta ziyareti yapılması iyilik yapma değerini, sağır adamın hasta komşusuna hâl hatır sorması gerektiğini düşünmesi de komşuluk değerini gösterir. “Komşum hastalanmış. Onun yanına gidip, hal hatır sormam gerek” (Atçakarlar, 2014, s.42).

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Sağırın Hasta Ziyareti” metni, Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Sağırın Hasta Ziyareti” metni, Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Sağırın Hasta Ziyareti” metni ve Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Hasta Ziyareti” metni, Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Hasta Ziyareti” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Kuyumcunun Cevabı” metninin ana fikri şudur: Bir işe başlamadan önce işin seyri ile ilgili tüm tahminler yapıp başlanmalıdır. Altın tartmak isteyen bir adamın kuyumcuya gidip onun terazisini istemesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları adam ve kuyumcudur. Kuyumcu, geleceği önceden düşünüp buna göre hareket etmesiyle çocukların örnek alabileceği bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bir işe başlamadan önce işin seyri ile ilgili tüm tahminler yapıp başlanmalıdır. 2.İleri görüşlü olduğunda olayların nasıl gelişeceği tahmin edilebilir. 3.Bir iş yapacağımız zaman kendi niteliklerimizi göz önünde bulundurmalıyız. Metinde verilmek istenen değerler ileri görüşlü olma ve kendini tanımadır. Kuyumcunun adamın yaşlı olduğunu görüp olacakları tahmin etmesi ileri görüşlü olma değerini gösterir. Adamın ise kendi yaşlılığını düşünmeden bir işe başlayacak olması kendini tanıma değerine işaret eder.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan "Tavuk ile Deve" metninin ana fikri şudur: Bir iş yapmadan önce bunun nasıl sonuçlar doğuracağı düşünülmelidir. Tavuk ile devenin arkadaş olup tavuğun deveyi evine davet emesi metnin konusunu oluşturur. Metinde hayvanların konuşması ve insanca davranışlar göstermeleri olağanüstü unsurlardır. Metnin kahramanları tavuk ve devedir. Tavuk ve deve yapacakları işin nasıl sonuçlanacağını düşünemedikleri için çocukların örnek alacağı kahramanlar olamazlar.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bir iş yapmadan önce bunun nasıl sonuçlar doğuracağı düşünülmelidir. 2.Birine hayran olup büyüklüğüne kapılmak insanın aklını başından alabilir. 3.Arkadaşlarımızı kendimize uygun kişilerden seçmeliyiz. 4.Yanlış arkadaşlıklar kişiye zarar verebilir. Metinde verilmek istenen değerler dostluk ve aklını kullanabilmedir. Tavuğun deveyle arkadaş olmak istemesi ama aslında birbirlerine uygun arkadaşlar olmamaları dostluk değerini açıklar. Tavuğun, devenin büyüklüğünü akıl edmeden onu kendi evine davet etmesi ve sonunda evinin yıkılması aklını kullanabilme değerini gösterir. "Deve öyle büyüktü ki tavuğun evine sığmadı. Koca ayağını evin üzerine koyar koymaz ev yıkıldı" (Gülbahçe, 2016, s.22).

1.16.Anlamadan taklit etmemek. Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan "Eşek Gitti" metninin sonunda yer alan

ders bölümünde yemeğe ve zevklere tamah edilmemesi tasavvufi bir şekilde anlatılmıştır. “Gözün, aklın ve kulağın saf olmasını istiyorsan o tamah perdeni yırt. Çünkü sofiyi yoldan çıkararak tamah idi” (Karasoy, 2016, s.55). Açıgözlülük metnin bir iletisini verir ancak çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir şöyledir: Ne olduğunu anlayıp bilmeden kimse taklit edilmemelidir. Sufinin konuk olduğu tekkede, ziyafet düzenlemek için ondan habersiz eşeğinin satılması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metin kahramanının bir sufi olması, olayın tekkede geçmesi dini unsurlardır. Metnin kahramanları sufi, tekkedeki sufiler, tekkedeki hizmetçi ve eşektir. Sufi, bilgisi olmadığı bir davranışı taklit etmesi ve kendini yeme içmeye kaptırmasıyla çocuklar için örnek olabilecek bir kahraman değildir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Ne olduğunu anlayıp bilmeden kimse taklit edilmemelidir. 2.Bir misafir geldiğinde en iyi şekilde ağırlanmaya çalışılır. 3.Herkese güvenmemek gerekir. 4.Yeme, içme ve eğlence insanın gözünü kör eder. Metinde verilmek istenen değerler misafirperverlik ve kanaatkarlıktır. Tekkedekilerin konuk olarak gelen sufiye izzet ve ikramda bulunması misafirperverlik değerini gösterir. Karın doyurabilmek için sufinin eşeğinin satılması, sufinin de ziyafet ortamında eşeğin gittiğini bile anlamaması kanaat değerini açıklar.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Eşek Gitti” metni, Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Eşek Gitti” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders ise şöyledir: “Gözünün, aklının, kulağının saf ve temiz olmasını istersen açıgözlü olma. Çünkü, dervişi yoldan çıkararak açıgözlülük ve öykünmedir” (Sukan, 2016, s.39). Karşılaştırılan metindeki sufi ve görevli, bu metinde derviş ve görevli olarak görülür.

Nakkaş Yapım'ın 2011'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Eşek Gitti” metni, Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Eşek Gitti” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders ise ana fikirle aynıdır: “Başkalarının söylediği şeylerin aslını öğrenmeden taklit etmemeliyiz” (İzgi, 2011). Bu metinde dini unsurlar bulunmamaktadır. Metnin kahramanları ise yolcu adam, handakiler, üç kafadar ve hizmetçidir. Yolcu adam, hatasını anlar ve o günden sonra bir daha tekrarlamaz. Bu yönüyle çocuklara örnek olabilecek bir kahramandır.

Karşılaştırılan metindeki 3 numaralı iletiye ulaşılmamakla birlikte farklı bir ileti bulunur: İnsan, yaşanan olaylardan gerekli dersi çıkarabilmelidir. Ayrıca farklı olarak bu metinde ders çıkarabilme değerine de ulaşılır. Adamın eşeğinin satıldığını öğrendikten sonra hatasını anlayıp bir ders çıkarması ders çıkarabilme değerini gösterir. Yolcu, “İşin aslını öğrenmeden açgözlülük yaparak sofraya oturduğuna çok pişman olmuş. Yolun geri kalanını yürüyerek gitmiş ve o günden sonra da başkalarının söylediği şeylerin aslını bilmeden taklit etmemiş” (İzgi, 2011).

1.17.Kendini tanımak. Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Usta ile Şaşı Çırak” metninin sonunda yer alan öğüt şudur: “İnsan tarafgirlikten, hiddet ve şehvetten şaşı olur. Şaşılık gelince, insan becerileri, kabiliyetleri, akli kaybolur gider. Şaşılık, insanı doğruluktan ayırır, hünelerini yok eder” (Karasoy, 2017, s.44). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir ise şöyledir: Kusurlarımızın farkına varıp yanlışımızda ısrar etmemeliyiz. Ustanın, şaşı olan çırağından bir şişe getirmesini istemesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları usta ve çıraktır.

Çırak, şaşı olduğunu aklına getirmeyip yanlışında ısrar etmesiyle çocuklar için örnek bir kahraman değildir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Kusurlarımızın farkına varıp yanlışımızda ısrar etmemeliyiz. 2.Çalışanlara niteliklerine uygun işler verilmelidir. Metinde verilmek istenen değer kendini tanımadır. Şaşı çırağın şaşılık durumunu aklına getirmeyip yanlışında ısrar etmesi bu değeri açıklar.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Şaşı Çırak" metni, Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan "Usta ile Şaşı Çırak" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bir ders cümlesi bulunmamaktadır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Şaşının İnadı" metni, Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan "Usta ile Şaşı Çırak" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda yer alan ders ise şudur: "İnsan tarafgirlikten hiddet ve hırstan şaşı olur. Hakkı ve hakikati olduğu gibi göremez" (Zeren, 2017, s.16).

1.18.Cimrilik- cömertlik. Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan "Cimriliğin Sonu" metninin ana fikri şudur: Cimrilik yapmanın sonu kötü olur. İyi kalpli ve cömert adam öldükten sonra, cimri oğullarının bahçesindeki meyvelerden fakirlere vermek istememesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Çocuklar cimrilik yaptığı için Allah'ın bahçeyi harabe haline getirmesi ve daha sonra çocukların hatalarını anlayıp tövbe etmesi dini unsurlara yer verildiğin gösterir. Metnin kahramanları iyi kalpli adam ve adamın çocuklarıdır. İyi kalpli ve cömert adam fakirlere yaptığı iyilikler sebebiyle çocuklara örnek olacak bir kahramandır. Adamın çocukları

ise cimrilik yapar. Ancak daha sonra hatalarını anlayıp tövbe eder. Bu davranışları çocuklar için örnek bir davranıştır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Cimrilik yapmanın sonu kötü olur. 2.Allah, fakirlere yardım eden kişileri mükafatlandırır. Metne göre adam, “Bahçesindeki meyveleri toplarken fakirleri de çağırır, onlara haklarını verirdi. Allah da onun bahçesinin güzelliğini arttırırdı” (Gülbahçe, 2016, s.55). 3.Yapılan uyarılar dikkate alınmalıdır. 4.Bir hata yaptıktan sonra pişman olup Allah’tan af dilenmelidir. “Ey Rabbimiz, sen çok yücesin. Biz bir kötülük yaptık. Ne olur bizi affet” (Gülbahçe, 2016, s.57). Metinde verilmek istenen değerler dini değerler, öğüt tutabilme ve cömertliktir. Allah’ın fakirlere yardım eden adamın bahçesinin güzelliğini artırması ve çocukların tövbe edip Allah’tan af dilemeleri dini değerleri gösterir. Çocuklardan birinin kardeşlerini uyarıp vazgeçirmeye çalışması ancak onu dinlemediklerinde olanlar öğüt tutabilme değerini gösterir. Çocukların cimrilik yapması sonucu bahçenin harap olması da cömertlik değerini açıklar.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Darvanlıların Hilesi” metni, Sedir Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mesnevi’den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Cimriliğin Sonu” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir.

Aynı kitapta yer alan “Borçlunun Ümidi” metninin ana fikri şudur: Gerçek cömert kişilerin öldükten sonra bile kendisine ümit bağlayanlara yardımcı dokunur. Bir yoksulun Bedrettin Ömer’in cömertliğini duyduktan sonra borçlanması ancak Bedrettin Ömer’in ölmesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları yoksul kişi ve Bedrettin Ömer’dir. Bedrettin Ömer, cömertliği ve yardımseverliğiyle çocuklara örnek olacak bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Gerçek cömert kişilerin öldükten sonra bile kendisine ümit bağlayanlara yardımını dokunur. 2.Yoksullar şanssız olurlar. Metinde “Yoksulun şansı olsa yoksul olmaz” (Zeren, 2017, s.157) ifadesi yer alır. 3.Bir kişiye ümit bağlayarak önüne gelene borçlanmak yanlıştır. Metinde verilmek istenen değer cömertlik ve yardımseverliktir. Bedrettin Ömer’in cömertliği, yoksul kişiye öldükten sonra dahi yardımının dokunması bu değerleri açıklar.

Aynı kitapta yer alan “Bedevinin Köpeği” metninin ana fikri şudur: Bazı kişilerin cimrilikleri, iyilik yapmalarına engel olur. Bir bedevinin, açlıktan ölen köpeğine ağlaması ama ekmeğinden ona vermemesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları bedevi, bedevinin köpeği ve dilencidir. Cimriliği sebebiyle bir köpeğin ölümüne sebep olan bedevi, çocuklar için örnek olabilecek bir kahraman değildir.

Metinde yer alan eğitsel ileti şudur: 1.Bazı kişilerin maddi menfaatleri iyilik yapmalarına engel olur. Metinde verilmek istenen değer cömertliktir. Bedevinin, ekmeğ bedava olmadığı için cimrilik yapıp köpeğe vermemesi ve ölümüne sebep olması cömertlik değerini açıklar. “Ekmeği, insana kimse bedava vermiyor, fakat gördüğün gibi gözyaşı dökmek bedava” (Zeren, 2017, s.106).

1.19.Dini mesajlar. Beyan Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Aşk İmiş, Her Ne Varsa Âlemde” metninin sonunda yer alan ve ders veren şiirde kısaca şu mesaj verilir: “Ey güzel huylu, seçkin! Dünyayı çok arzulama! / Mülkün kaybolur, var mı telafi öte âlemde buna!” (Kıraç, 2016, s.53). Metnin ana fikri bu mesaja yakındır. Çocukların metinden çıkaracağı ana fikir şöyledir: Dünyadaki tüm mülkler ve saltanatlar geçicidir. Hz. Süleyman’ın, talihsiz bir ülkenin kraliçesi olan Belkıs’ı imana ve her şeyi bırakarak kendisine çağırması, Belkıs’ın bu çağırışı kabulü ve son olarak Hz. Süleyman’ın ölümü metnin konusunu oluşturur. Metnin kahramanının bir peygamber olması, onun Allah’a inanmaya daveti dini unsurları gösterir. Süleyman’ın cinlerle, bitkilerle,

tacıyla konuşması ise metnin olağanüstü unsurlar taşıdığını gösterir. “Şehvet” kelimesi cinselliği çağrıştıracak türde bir kelime olarak yer almaktadır: “Belkıs! Şehvet değil elbet sendeki ısrarım” (Kıraç, 2016, s.46). Metnin kahramanları bilge adam, üç adam, Hz. Süleyman, Belkıs ve yaşlı zattır. Hz. Süleyman verdiği dini mesajlarla, dünyaya kıymet vermemesiyle, Belkıs da yaptığı fedakarlıklarla çocuklar için örnek kahramanlar olarak gösterilebilir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Dünyadaki tüm mülkler ve saltanatlar geçicidir. 2.Dünyanın en büyük sultanı bile sahip olduğu her şeyi bırakıp bu dünyadan gidecektir. 3.Hayattan çok şey isteyen aç gözlü kişiler, başkalarının ölümünü duyup kendi ölümlerini hiç düşünmezler. 4.Hırslı kişiler başkalarının ayıplarını bilir ama kendi ayıplarını gizlerler ve ahmak falcılara benzerler. 5.Tüccarlar bu dünyaya çıplak geldiğini ve çıplak gideceğini ancak ölüm döşeğinde anlar ve geçen zamana yanarlar. 6.Emir kulu olmak, sorgulamadan o emri yerine getirmeyi gerektirir. 7.İman etmiş bir insan çok kıymetlidir. 8.Kirli bedenlerden vazgeçerek ruhun yüceliğine ulaşılabilir. 9.Dünya saltanatı ancak ahmakları aldatılabilir. Metinde verilmek istenen değerler sorumluluk, dini değerler, sevgi ve fedakârlıktır. Kervandaki yaşlı zatin, yaptıkları işi yerine getirmeleri gerektiğini vurgulaması sorumluluk değerini açıklar. Hz. Süleyman’ın Allah’a imana daveti dini değerleri gösterir. Hz. Süleyman ve Belkıs’ın arasındaki bağ sevgi, Belkıs’ın tüm servetini bırakarak Hz. Süleyman’a gitmesi de fedakârlık değerini açıklar.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Hüdhüd Kuşu ile Karga” metninin ana fikri şudur: Kaza ve kader gerçekleşeceği zaman insanın gözleri görmez, aklı işlemez olur. Hz. Süleyman’a hünerini anlatan hüdhüd kuşunun karga tarafından yalancılıkla suçlanması metnin konusunu oluşturur. Metinde kuşların konuşması ve insanca davranışlar göstermesi olağanüstü

unsurlardır. Metnin bir kahramanının peygamber olan Hz. Süleyman olması dini unsura yer verildiğini gösterir. Metnin kahramanları Hz. Süleyman, Hüdhüd kuşu ve kargadır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Kaza ve kader gerçekleşeceği zaman insanın gözleri görmez, akli işlemez olur. 2.Kaza ve kadere hiçbir şey engel olamaz. Metinde verilmek istenen dini değerlerdir. Hüdhüd kuşunun kaza ve kadere iman etmiş şekilde, bunların mutlaka gerçekleşeceğini söylemesi dini değerleri açıklar.

Aynı kitapta yer alan “İki Demircinin Farkı” metninin sonunda yer alan ders şudur: “Beyaz bir kâğıda yazı yazarsan bakar bakmaz okunur” (Zeren, 2017, s.79). Bunla bağlantılı olarak çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de şöyledir: İyi bir insanda işlediği günahın tesiri görünür ancak kötü insanlar için günah, normal ve hoş bir hale gelir. Zenci ve beyaz tenli adamların demir dövmesinden hareketle günahın tesirinin anlatılması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Günah insanlardaki tesirinin anlatılması dini unsurlara yer verildiğini gösterir. Metnin kahramanları iki demircidir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İyi bir insanda işlediği günahın tesiri görünür ancak kötü insanlar için günah, normal ve hoş bir hale gelir. 2.İnsanların günahında ısrar etmesi, onu hoş görmesi zamanla dinsizliğe sebep olur. “Günah gönlüne tatlı gelir, derken böyle böyle dinsiz olur gider” (Zeren, 2017, s.79). Metinde verilmek istenen değer dini değerlerdir. Günah işlendiğinde tövbe edilmesi gerektiği, tövbeyi unutanların ise dinden bile çıkabileceği bu değeri açıklar.

Aynı kitapta yer alan “Kölenini Cevabı” metninin ana fikri şudur: İnsandaki ibadet etme isteği de etmeme isteği de Allah’tandır. Bir yolculuk sırasında köle Sungur’un, efendisinden camiye girip namaz kılmak için müsaade istemesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Sungur’un camiye girip namaz kılması dini unsurlara yer verildiğini gösterir. Metnin kahramanları Sungur ve Sungur’un Efendisidir. Sungur ibadetini yerine getirmek istemesiyle çocuklara örnek bir kahraman olabilir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsandaki ibadet etme isteği de etmeme isteği de Allah'tandır. Metinde Sungur, efendisine şöyle söyler: “Efendim sizin camiye girmenize kim mani oluyorsa, beni de dışarıya o bırakmıyor” (Zeren, 2017, s.81). 2.Namaza düşkün olan bir kişi her koşulda ibadetini yerine getirmek ister. Metinde verilmek istenen değer dini değerlerdir. Sungur'un ibadet etme isteği bu değeri açıklar.

Aynı kitapta yer alan “Üç Karınca” metninin ana fikri şudur: İnsanın sahip olduğu akıl ve can, ancak Allah'ın emri ve yardımıyla insanda var olmaktadır. Üç karıncanın bir kâğıt üzerindeki resme kimin sebep olduğunu, resmi kimin yaptığını tartışması metnin konusunu oluşturur. Metinde karıncaların konuşmaları ve insanca davranışlar göstermeleri olağanüstü unsurlardır. Allah'ın kuvvet ve kudretinin anlatılması dini unsurlara yer verildiğini gösterir. Metnin kahramanları üç karıncadır. Karıncalar olayın arkasındaki Allah'ın emrini, kuvvet ve kudretini görememesiyle örnek kahraman olarak kabul gösterilemezler.

Metinde yer alan eğitsel ileti şudur: 1.İnsanın sahip olduğu akıl ve can, ancak Allah'ın emri ve yardımıyla insanda var olmaktadır. Metinde verilmek istenen dini değerlerdir. İnsanda var olan can ve aklın Allah'ın emriyle hareket ettiğinin, Allah yardımını keserse insanın apışıp kalacağı söylenmesi dini değerleri gösterir.

Aynı kitapta yer alan “Üç Önemli Arkadaş” metninin ana fikri şudur: İnsanın öldükten sonra da yanında olan tek vefalı arkadaşı yaptığı iyiliklerdir. İnsanın üç önemli arkadaşının vefası ve gaddarlığı metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. İyiliklerin insanla birlikte öbür tarafa geçeceğinin söylenmesi dini bir unsurdur. Metnin kahramanları insan, mal mülk, dostlar ve iyiliklerdir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsanın öldükten sonra da yanında olan tek vefalı arkadaşı yaptığı iyiliklerdir. 2.Mal mülk, dostlar ve yapılan iyilikler insanın üç önemli arkadaşısıdır. 3.Mal mülk ve dostlar insan ölünceye kadar yanına kalabilir. Metinde verilmek istenen değer dini değerler ve iyilik yapmadır. Ölümden sonra gidilen başka bir alem

olduğu bilgisi dini değerleri gösterir. İnsanın yaptığı iyiliklerin ölümden sonra da onun yanında olacağı iyilik yapma değerini açıklar.

1.20.Bağımsızlar. Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Fil Nasıl Bir Şeydir?" metninin ana fikri şudur: İnsanlar bir şeyi ancak kendi anladıkları kadarıyla tarif edebilirler. İnsanların karanlıktaki bir filin neresini tuttuysa ona göre tarif etmeye çalışması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları fil, Hintli adamlar ve insanlardır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsanlar bir şeyi ancak kendi anladıkları kadarıyla tarif edebilirler. 2.İnsanlar bilmedikleri bir şeyi merak edip görmek isterler. 3.Gerçeği öğrenebilmek için karanlıktan aydınlığa çıkmak gerekir. Metinden çıkarabilecek değer bulunamamıştır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan "Fil Nedir?" metni, Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Fil Nasıl Bir Şeydir?" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Karşılaştırılan metinde yer alan 2 numaralı iletiye bu metinde ulaşılmamıştır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Fil Nedir?" metni, Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Fil Nasıl Bir Şeydir?" metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metnin sonunda bir ders cümlesi yer alır: "Duygu gözü ancak avuca benzer, avuç bütün fili birden elleyemez ki doğruyu bilebilsin" (Zeren, 2017, s.72). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir.

Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Sivrisinek ile Rüzgâr” metninin sonunda yer alan ve ders veren şiirde deve-tavuk hikayesi tasavvufi mesajlar verilerek anlatılmıştır. “Kümes bizim aklımız ve düşüncelerimizdir. / Akılsa Allah'a yakın olmak isteyen devedir. / Kümes gönüldür. Deve ise Allah'ı arama dileği,” (Kıraç, 2016, s.68). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkaracağı ana fikir ise şöyledir: Felaketimize sebep olan bir şeyden her zaman uzak olmak isteriz. Bir sivrisineğin Hz. Süleyman'a gelerek rüzgârdan şikâyet edip adalet istemesiyle Süleyman'ın en doğru hükme ulaşmak için rüzgârı çağırması ve sivrisineğin korkusu metnin konusunu oluşturur. Metinde sivrisineğin bir insan ile konuşup anlaşabilmesi, bir insanın hayvanlara, rüzgâra hükmedebilmesi olağanüstü unsurlardır. Ayrıca dinî unsurlara yer verilmiştir. Metnin kahramanının Süleyman Peygamber olması bunu gösterir. Metnin kahramanları Süleyman Peygamber, sivrisinek ve rüzgârdır. Süleyman Peygamber, adalet konusundaki hassasiyetiyle çocukların örnek alabilecekleri bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Felaketimize sebep olan bir şeyden her zaman uzak olmak isteriz. 2.Her koşulda hakkımızı aramalı, adaletin peşinden koşmalıyız. 3.Adaleti sağlayabilmek için hem davacı hem davalı bir arada dinlenmelidir. 4.Allah'ın emirleri yerine getirilmelidir. Metinde verilmek istenen değerler adil olma ve dini değerlerdir. Sivrisineğin Hz. Süleyman'dan adalet istemesi ve Hz. Süleyman'ın en adil hükmü vermek için rüzgârı çağırması adil olma değerini gösterir. Hz. Süleyman'ın Allah'ın emrinden yüz çevirmeyeceğini söylemesi ise dini değerlere işaret eder.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Dervişin Eşeği” metninin sonunda yer alan ders şudur: “Kötü dostun işvelerine kulak verme, yeryüzünü tuzak bil, güvenle yürüme...” (Sukan, 2016, s.36). Bununla bağlantılı

olarak çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de şöyledir: Her insanın sözüne güven olmaz. Dervişin konuk olduğu tekkede, görevliden eşeğine bakmasını rica ettiği halde onun eşeği aç bırakması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metin kahramanının bir derviş olması, olayın tekkede geçmesi dini unsurlardır. Tekke görevlisinin eşeğe sopayla vurması hayvana şiddeti gösteren bir unsurdur. Metnin kahramanları derviş, tekke görevlisi ve eşektir. Tekke görevlisi sözünde durmaması ve sorumsuzluğuyla çocuklar için örnek olamayacak bir kahramandır. Derviş ise hayvanseverliği ile örnek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1. Her insanın sözüne güven olmaz. 2. Bir hayvanın sahibi, her zaman onun ihtiyaçlarını düşünür. 3. Bazı insanlar görevlerini yerine getirmezler. Metinde verilmek istenen değerler hayvanseverlik, sorumluluk ve dürüstlüktür. Dervişin eşeğini çok sevmesi, onun ihtiyaçlarını düşünmesi hayvanseverlik değerini gösterir. Tekke görevlisinin ise yapacağını söylediği işleri yapmaması sonucu eşeğin yürüyemeyecek hale gelmesi dürüstlük ve sorumluluk değerlerinin önemine işaret eder.

Aynı kitapta yer alan “İnsanın Gizi Dilinin Altındadır” metninin sonunda yer alan ders şudur: “Bil ki görüntü yok olur, ancak gerçek sonsuza kadar yaşar” (Sukan, 2016, s.45).

Bununla bağlantılı olarak çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de şöyledir: İnsanlar dış görünüşlerine bakılarak değerlendirilmemelidir. Bir padişahın satın aldığı iki köleyi insanlık bakımından sınamak istemesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları padişah, 1. köle ve 2. köledir. 2. köle, iç güzelliği, dostluk anlayışı ve iyimserliği ile çocuklara örnek olacak bir kahramandır. 1. köle ise bu özelliklerin tam tersine sahip olduğundan örnek gösterilemez.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1. İnsanlar dış görünüşlerine bakılarak değerlendirilmemelidir. 2. Önemli olan dış güzellik değil, iç güzelliştir. Padişah şöyle söyler: “Bu sınavla onu da anladım, seni de... Onun ağzı kokuyor, ancak senin vicdanın” (Sukan, 2016, s.44). 3. Arkadaşlar birbirlerinin kusurlarını başkalarına anlatmamalıdır. Metinde

verilmek istenen değerler dostluk ve iyimserliktir. İyi huylu kölenin arkadaşı için söylediği güzel sözler hem iyimser yaklaşımını hem de dostluk değerini gösterir.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan "Hırsızın Ayak İzleri" metninin ana fikri şudur: Emin olmadığımız bir sebeple kendi bildiğimiz yoldan dönmemeliyiz. Bir adamın evine giren hırsız kovaladığı sırada ahmak birinin çağrısına uyması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları adam, hırsız ve yoldaki adamdır. Hırsız, hırsızlık yaptığı, yoldaki adam ahmak olduğu, adam ise yolundan döndüğü için çocuğa örnek kahraman olarak gösterilemez.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Emin olmadığımız bir sebeple kendi bildiğimiz yoldan dönmemeliyiz. 2.Ahmak kişilerin yardım etmek isterken bile zararı dokunabilir. Ahmak kişinin yardım etmek istediği kişiye zarar vermesi, aklını kullanabilme değerine işaret eder.

Aynı kitapta yer alan "İhtiyar ve Doktor" metninin ana fikri şudur: İhtiyarlar yaşlansa da çocuk gibidir, gönüllerini hoş tutmak gerekir. Hastalanıp doktora giden bir ihtiyarın doktor ile olan diyalogu metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Allah'ın bir sözünden bahsedilmesi dini unsura yer verildiğini gösterir: "Allah 'Her derdin bir dermanı var' dediği halde, sen bana ne söylesem 'ihtiyarlıktandır.. ihtiyarlıktandır..' diye cevap veriyorsun" (Temel, 2016, s.47). Metnin kahramanları ihtiyar ve doktordur.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İhtiyarlar yaşlansa da çocuk gibidir, gönüllerini hoş tutmak gerekir. 2.Hasta kişi, doktorun kendisiyle özenli bir şekilde ilgilenmesini ister. 3.İnsan yaşlandıkça vücudu yıpranır, rahatsızlıkları artar. Metinden çıkarabilecek değer bulunamamıştır.

Pariltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan "Gül Kokusundan Bayılan Adam" metninin ana fikri şudur: Kötü ve çirkin şeylere alışan kişiler, bir güzellikle karşılaştığında bu onlara fayda

sağlamayabilir. Güzel kokular çarşısında düşüp bayılan bir adamın köpek pisliği kokusuyla ayılması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Esrar ve afyon gibi uyuşturucu madde isimlerine yer verilmesi çocuklar için uygunsuz bir durum oluşturmaktadır: “Birisini nabzını yokluyor, öbürü ağzını kokluyor, şarap mı içti, esrar mı çekti, afyon mu yuttu, anlamaya çalışıyordu” (Zeren, 2017, s.85). Metnin kahramanları adam, adamın kardeşi ve insanlardır. İnsanlar, bayılan adama yardım etmeleriyle örnek kahramanlardır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Kötü ve çirkin şeylere alışan kişiler, bir güzellikle karşılaştığında bu onlara fayda sağlamayabilir. 2.Zor durumdaki insanlara yardım edilir. 3.Herkesin derdinin devası farklıdır. 4.Sorunun kaynağını bilmek, çözümünü kolaylaştırır. Metinde verilmek istenen değer yardımseverliktir. Etraftaki insanların bayılan adamın yanına gelerek yardım etmesi yardımseverlik değerini gösterir.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Gül Kokusundan Bayılan Adam” metni, Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Gül Kokusundan Bayılan Adam” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Karşılaştırılan metinde yer alan uyuşturucu madde isimleri bu metinde yer almamaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Atın Huyu” metninin ana fikri şudur: Bir işin kolayı varken zora koşmamak gerekir. Adamın, bir beyden at istemesi ve bir at hakkında konuşmaları metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları adam ve beydir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bir işin kolayı varken zora koşmamak gerekir. 2.İnsan, bir şey alırken işini görebilecek şekilde kusuru bulunmamasını ister. Metinden çıkarabilecek değer bulunamamıştır.

Aynı kitapta yer alan “Şırrak!” metninin ana fikri şudur: Acı çeken birinin başka bir konu hakkında düşünebilmesi zordur. Bir adamın başka birine şiddetli bir tokat atıp çıkan

sesin nereden geldiğini sorması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir.

Adamların birbirlerine şiddetli bir şekilde vurmaları şiddet unsurudur. Metnin kahramanları iki adamdır. İki adam da birbirine şiddet uyguladığı için çocuklar için örnek kahraman olamazlar.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Acı çeken birinin başka bir konu hakkında düşünebilmesi zordur. 2.(Olumsuz) Şiddete şiddetle karşılık verilir. “Adamın biri bir başka adama şiddetli bir tokat vurdu. Tokatı yiyen bu işe çok sinirlendi. Ötekinin üzerine yürüyerek dövmeye hücum etti” (Temel, 2016, s.97). Metinden çıkarabilecek değer bulunamamıştır.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Annenin Nasihatı” metninin ana fikri şudur: Çocuklar, yetişkinlerden daha farklı ve masum bir hayal dünyasına sahiptir. Bir annenin çocuğuna korkulu anlar için verdiği nasihat ve çocuğun cevabı metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Çocuğun, hayaletin gırtlığına sarılacağı endişesi taşıması korku unsurudur. Metnin kahramanları anne ve çocuktur.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Çocuklar, yetişkinlerden daha farklı ve masum bir hayal dünyasına sahiptir. 2.Anneler, çocuklarının huzuru için her şeyi düşünür. Metinde verilmek istenen değer sevgidir. Annenin çocuğuna karşı duyduğu sevgi ile onu korumaya çalışması bu değeri açıklar.

Aynı kitapta yer alan “Garip Kişi ile Padişah” metninin ana fikri şudur: Kızgınlık, istek ve arzu bu dünyadaki en güçlü kişilere bile hükmedebilir. Garip bir kişinin padişahтан bir şey dilememesi, iki kölesinin bile padişaha hükmedeceğini söylemesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları padişah ve garip kişidir. İstek, arzu ve kızgınlığın elinde köle olmuş padişah çocukların örnek alabileceği bir kahraman değildir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Kızgınlık, istek ve arzu bu dünyadaki en güçlü kişilere bile hükmedebilir. 2.Bazı kişiler kızgınlık ve arzunun kölesi olur, bazıları ise onları kendisine köle yapar. Metinde verilmek istenen değerler sakinlik ve kanaatkarlıktır. Bunların zıddı olan kavramların insana hükmettiğinin anlatılması bu değerlerin önemini gösterir.

Aynı kitapta yer alan “Bahçıvanın Hilesi” metninin ana fikri şudur: İnsanlar birlik olmayı bıraktıklarında kolayca zarar görebilirler. Bir bahçıvanın bahçesine giren üç hırsızdan teker teker kurtuluşu metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metindeki kahramanlardan birinin Peygamberin soyundan birinin de sofi olması dini unsurlara yer verildiğini gösterir. Bahçıvanın hırsızları sopayla dövmesi, birinin başını yarması şiddet unsurudur. Bahçıvanın, şerifin annesi için soyunun belirsiz olabileceği yönündeki iddiası da çocuklar için uygunsuzdur: “Ne olduğu bilinmezsin doğru söylediği nereden belli, onunki boş bir iddia, anasının ne halt yediğini kim bilir” (Zeren, 2017, s.44). Metnin kahramanları bahçıvan ve 3 hırsızdır (Bilgin, Şerif, Sofi). Bahçıvan akıllıca bir yöntem kullanıp başarılı olmasıyla çocukların örnek alabileceği bir kahramandır. 3 hırsız ise birlik olmayıp zarar gördükleri için örnek olarak gösterilemezler.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsanlar birlik olmayı bıraktıklarında kolayca zarar görebilirler. 2.Arkadaşının arkasında durup onu korumayanlar aynı duruma kendileri düşebilirler. 3.İnsanlar mesleklerine ve kimliklerine uygun davranışlarda bulunmadıklarında yadırganırlar. 4.Bir problemi çözmek için akıllıca yöntemler kullanıldığında başarılı olunur. Metinde verilmek istenen değerler birlik olma, dostluk ve aklını kullanabilmedir. 3 hırsız arkadaşın birlik olmamaları sebebiyle zarar görmeleri birlik olma ve dostluk değerini açıklar. Metinde bahçıvan şöyle düşündü: “Bunların üçüyle birlikte tek başıma başa çıkamam önce bunları birbirinden ayırayım” (Zeren, 2017, s.43). Bahçıvanın

ise üç kişiyle baş edemeyeceğini bilip akıllıca bir yöntem bulması aklını kullanabilme değerini gösterir.

Aynı kitapta yer alan “Kör Dilencinin Hali” metninin sonunda yer alan dersler şunlardır: “Köpek bile ilim öğrenince azgınlıktan kurtulur. - Köpek bile arif olunca bilgin olur” (Zeren, 2017, s.46). Bu mesaj, metinden çıkarılacak ana fikirden farklı olduğundan çocukların kafasının karışmasına ve asıl mesajı anlamalarının zorlaşmasına sebep olabilir. Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir ise şöyledir: İnsan zor durumda kaldığında hak etmeyen kişilere bile övgüler yağdırarak yalvarabilir. Kendisine köpek saldıran kör dilencinin, köpeğe yalvarması metnin konusunu oluşturur. Dilencinin köpekle konuşup anlayacağını düşünmesi olağanüstü bir unsurdur. Metnin kahramanları kör dilenci ve köpektir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsan zor durumda kaldığında hak etmeyen kişilere bile övgüler yağdırarak yalvarabilir. Metinden çıkarabilecek değer bulunamamıştır.

Aynı kitapta yer alan “Sarhoşun Cevabı” metninin ana fikri şudur: İnsan gücü olsa, elbette daha iyi şartlarda olmayı seçer. Sarhoş bir adamın bekçiyle konuşmaları metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları bekçi ve sarhoş adamdır. Sarhoş, alkol kullanıp evine bile gidemeyecek durumda olması sebebiyle çocuklar için örnek olamayacak bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsan gücü olsa, elbette daha iyi şartlarda olmayı seçer. “Eğer yürümeye takatim olsaydı burda yatar mıydım, evime giderdim” (Zeren, 2017, s.48). 2.Ah sesi, gam ve kederden meydana gelir. Metinden çıkarabilecek değer bulunamamıştır.

Aynı kitapta yer alan “Nöbet Davulu Dinleyen Deve” metninin ana fikri şudur: Bir sorun için işe yarayan yöntem başka bir sorunda işe yaramayabilir. Tarla bekçiliği yapan bir çocuğun elindeki defle nöbet davulu taşıyan deveyi korkutmaya çalışması metnin konusunu

oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları çocuk, Sultan Mahmud ve devedir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bir sorun için işe yarayan yöntem başka bir sorunda işe yaramayabilir. 2.İnsan, karşısındaki problemin niteliklerine uygun çözüm yolları aramalıdır. Metinde verilmek istenen değer aklını kullanabilmedir. Çocuğun kuşlar için kullandığı yöntemi nöbet davulu taşıyan deve için kullanması onu amacına ulaştıramaz. Yapması gereken bu durumda aklını kullanarak farklı bir yöntem bulmasıdır. “Bilmiyordu ki deve nöbet davulunu taşıyan devedir ve elindeki defceğiz ona vız gelir” (Zeren, 2017, s.82).

Aynı kitapta yer alan “Atın Yavrusuna Nasihati” metninin ana fikri şudur: İnsan, yapmak istediklerini kimseye aldırmandan yapmalıdır. Atın, bakıcıların ısıklıklarından korkup su içmeyi bırakan yavrusuna nasihat vermesi metnin konusunu oluşturur. Metinde hayvanların konuşması ve insanca davranışlar göstermeleri olağanüstü unsurlardır. Metnin kahramanları at ve taydır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsan, yapmak istediklerini kimseye aldırmandan yapmalıdır. 2.Ebeveynler, yavrularının iyiliği için onlara nasihatler verirler. 3.İnsan, başkalarına aldırır da yapmak istediklerini yapmazsa ileride çok pişman olur. “Eğer buna aldırır suyunu içmezsen, zaman geçince çok pişman olursun” (Zeren, 2017, s.83). Metinde verilmek istenen değerler aileye olan sevgi ve azimli olmaktır. Atın yavrusu ile ilgilenmesi ona nasihat vermesi bir ebeveyn ile çocuğu arasındaki sevgi ve ilişkiye işaret ettiğinden sevgi değerini gösterir. Atın nasihatine göre hedefe ulaşmak için, başkalarına aldırılmamak, kendi işine bakmak gerekir. Bu da azimli olma değerini açıklar.

Aynı kitapta yer alan “Padişahın Doğanı ile Kocakarı” metninin ana fikri şudur: İyilik yapmak istenilen kişinin yaradılışı ve aslında neye ihtiyacı olduğu iyi bilinmelidir. Bir kocakarının doğana sevgisini gösterme şekli metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Kocakarının doğanı yakması şiddet unsurudur: “Bu kızgınlıkla o sıcak yemeği

doğanın tepesinden boşaltır. Doğanın bağı yanar tepesi kel olur” (Zeren, 2017, s.96). Metnin kahramanları doğan ve kocakarıdır. Kocakarı hayvanseverliğine rağmen düşüncesiz oluşu ve şiddet uygulamasıyla çocuklar için örnek olamayacak bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İyilik yapmak istenilen kişinin yaradılışı ve aslında neye ihtiyacı olduğu iyi bilinmelidir. 2.Bir davranış, biri için iyilikken başka biri için kötülük olabilir. Metinde verilmek istenen değerler iyilik yapma ve hayvan sevgisidir. Kocakarının doğana karşı sevgiyle iyilik yapma isteği bu değerleri açıklar. Ancak bu noktada daha dikkatli olmak gerektiği de anlaşılır.

Aynı kitapta yer alan “Kör, Sağır ve Çıplak” metninin sonunda yer alan ders cümlelerine göre; “Sağır: İnsanın içindeki istektir. – Kör: Hırstır; halkın ayıbını bir kıl bile olsa görür, kendi ayıbını zerre kadar görmez. – Çıplak: Dünyaya kapılmaktır. Dünyaya çıplak geldik, çıplak gideceğiz” (Zeren, 2017, s.98). Bu tasavvufi anlamlara bağlı olarak metinden çıkarılabilecek ana fikir şudur: İnsan dünyaya kapılmakla, hırs ve isteklerle çıplak, kör ve sağır birine benzer. Tuhaf bir şehirde yaşayan biri kör, biri sağır, biri çıplak üç kişinin tuhaf davranışları metnin konusunu oluşturur. Metinde yer alan zıtlıklar olağanüstülük unsuru oluşturmaktadır. “Ku_şo kadar besiliydi ki vücudunda zerre kadar et yoktu” (Zeren, 2017, s.98). Metnin kahramanları kör kişi, sağır kişi ve çıplak kişidir.

Metinde yer alan eğitsel ileti şudur: 1.İnsan dünyaya kapılmakla, hırs ve isteklerle çıplak, kör ve sağır birine benzer. Metinde verilmek istenen değer kanaatkarlıktır. İnsan dünyaya kapılmakla, hırs ve isteklerle çıplak, kör ve sağır birine benzer. Bunlara karşı kanaatkarlık değerinin önemi anlaşılır.

Aynı kitapta yer alan “Katırın Hikayesi” metninin ana fikri şudur: Bir tavsiye doğru olmasının yanı sıra verilen kişinin yaradılışına ve imkanlarına uygun, makul olmalıdır. Bir katırın, deveye pek az düşmesinin sebebini sorması metnin konusunu oluşturur. Metinde katır ve devenin konuşmaları ve insanca davranışlar göstermeleri olağanüstü unsurlardır. Metnin

kahramanları katır ve devedir. Deve kibirliliği ve mantıksız tavsiyesi sebebiyle çocuklar için örnek bir kahraman olarak gösterilemez.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bir tavsiye doğru olmasının yanı sıra verilen kişinin yaradılışına ve imkanlarına uygun, makul olmalıdır. 2.Kendisi yetkin görülüp danışılan kişiler, cevaplarını kibirlenip karşısındakini aşağılamadan vermelidir. Metinde verilmek istenen değerler alçakgönüllülük ve aklını kullanabilmedir. Devenin kibirli sözlerinin katırı üzmesi alçakgönüllülük değerinin önemini gösterir. Katırı teselli etmek için verdiği nasihatın akla uygun olmaması ise aklını kullanabilme değerine işaret eder.

Aynı kitapta yer alan “Sağırın Gülmesi” metninin ana fikri şudur: Sağır olan kişi, bir şaka yapıldığında iki kere güler. Bir latife yapıldığı zaman sağır kişilerin nasıl güldüğü metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları kulağı duyan kişi ve sağır kişidir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Sağır olan kişi, bir şaka yapıldığında iki kere güler. 2.Kulağı duyan kişi, bir şaka yapıldığında bir kere güler. Metinden çıkarılabilecek bir değer bulunmamıştır.

Aynı kitapta yer alan “Gündüz Kandille Dolaşan Adam” metninin ana fikri şudur: Gönül uyanık, öfkesine, arzu ve hevesine yenilmeyen kişiler nadir bulunur. Gönül gözü açık bir adamın gündüz vakti kandille öfke, hırs, arzu ve hevesine yenilmeyen bir adam araması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Kahramanın gönül gözü açık bir kişi olması dini unsura yer verildiğini gösterir. Metnin kahramanları gönül gözü açık kişi ve bir kişidir.

Metinde yer alan eğitsel ileti şudur: 1.Gönül uyanık, öfkesine, arzu ve hevesine yenilmeyen kişiler nadir bulunur. Metinden çıkarılabilecek bir değer bulunmamıştır.

Aynı kitapta yer alan “Padişahın Satrançta Yenilmesi” metninin ana fikri şudur: Öfkeli birine doğruları söylemek isteyen kişi önlemini almalıdır. Padişahın Delkak ile satranç

oynayıp yenilmesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları Delkak ve padişaktır. Padişah öfkeli sebebiyle örnek bir kahraman değildir. Ancak Delkak tedbirli davranmasıyla çocuklar için örnek bir kahraman olarak gösterilebilir.

Metinde yer alan eğitsel ileti şudur: 1.Öfkeli birine doğruları söylemek isteyen kişi önlemine almalıdır. Metinde verilmek istenen değer tedbirli olmaktır. Delkak'ın öfkeli padişaha doğruları söylemeden önce altı kat halının altına girip öyle konuşması bu değeri gösterir. “Senin gibi kızgın bir padişaha döşemenin altına girmeden doğru söz söylenir mi?” (Zeren, 2017, s.124).

Aynı kitapta yer alan “Kuyruğu mu, Başı mı?” metninin ana fikri şudur: Metinden çıkarılabilecek bir ana fikir bulunmamıştır. Cahil bir adamın vaize, kale burcuna konmuş bir kuş hakkında soru sorması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metinde yer alan vaiz, minber, vaaz etmek kelimeleri dini unsurlara yer verildiğini gösterir. Metnin kahramanları vaiz ve cahil bir adamdır. Metinden çıkarılabilecek bir eğitsel ileti ve değer bulunmamıştır.

Nakkaş Yapım'ın 2011'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Kervan Muhafızı” metninin kapağında yer alan ders şöyledir: “Son pişmanlık fayda etmez” (İzgi, 2011). Bu metnin bir iletisini verir ancak çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir şudur: İş işten geçtikten sonra yapılan işin bir kıymeti yoktur. Kervan muhafızının uyuyup kervanda ne var ne yoksa haramilere çaldırması, bu sebeple kovulduktan sonra ise çalınan malları bulup bir şans yakalaması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları kervan muhafızı, kervanbaşı ve haramilerdir. Kervan muhafızı sorumsuz ve yalan söyleyen bir kahramandır. Ancak yaşadıklarından ders alır, işine dört elle sarılıp başarılı olur. Bu yönüyle çocuklar için örnek bir kahraman olarak gösterilebilir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İş işten geçtikten sonra yapılan işin bir kıymeti yoktur. 2.Verilen görevin doğru ve eksiksiz bir şekilde yerine getirilmesi gerekir.

3.(Olumsuz) İnsan, kendini savunmak için yalana başvurabilir. 4.İnsan, başına gelen kötü olaylardan ders çıkararak gelecekte daha başarılı olabilir. 5.Her zaman ikinci bir şansa sahip olunamayabilir ve son pişmanlık fayda etmeyebilir. Metinde verilmek istenen değerler sorumluluk ve ders çıkarabilmedir. Kervan muhafızının, koruma görevi olduğu halde uyuması ve hırsızlık olayının yaşanması sorumluluk değerinin önemini gösterir. Muhafızın bu olaydan ders çıkararak verilen her görevi eksiksiz yerine getirmesi ve başarısıyla tanınması ders çıkarabilme değerini açıklar. “Muhafız o günden sonra işine dört elle sarılmış. Kendine verilen her görevi eksiksiz yerine getirmiş ve kısa sürede ismi her yerde geçen bir kervan muhafızı olmuş” (İzgi, 2011).

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Eğer İsterseniz” metni, Nakkaş Yapım’ın 2011’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Kervan Muhafızı” metniyle ana fikir, konu, kahramanlar, eğitsel iletiler ve değerler bakımından benzer özellikler göstermektedir. Bu metindeki kahramanlar ise kervan muhafızı ve kervandakilerdir. Haramiler yer almamaktadır. Kervan muhafızı sorumsuzluğu ve yalancılığı sebebiyle çocuklar için örnek bir kahraman değildir. Karşılaştırılan metinde yer alan 4 ve 5 numaralı iletiler ile ders çıkarabilme değeri bu metinde görülmez.

Aynı kitapta yer alan “Şairin Şaşkınlığı” metninin ana fikri şudur: Eski zamanlarda kalmış ve herkesçe bilinen olaylar için hala yas tutmanın anlamı yoktur. Bir şairin, Ehli Beytin yasını tutan bir topluluk ile karşılaşması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Aşure günü, Ehli beyt ve Kerbela olayından bahsedilmesi dini unsurlara yer verildiğini gösterir. Metnin kahramanları şair ve Halepli topluluktur. Şair, geçmişte kalmış bir olay için mantıksızca yas tutulmasını eleştirdiği için örnek bir kahraman olarak gösterilebilir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Eski zamanlarda kalmış ve herkesçe bilinen olaylar için hala yas tutmanın anlamı yoktur. 2.Toplumca kutsal görülen bir olayın

bilinmemesi, insanın yadırganmasına sebep olur. “Yahu sen deli misin, yahut da Ehli Beyt düşmanı mısın? Aşure gününden haberin yok mu?” (Zeren, 2017, s.140). Metinden çıkarılabilecek bir değer bulunmamıştır.

Aynı kitapta yer alan “Terzinin Hilesi” metninin ana fikri şudur: Bir olayın asla olmayacağıyla ilgili büyük konuşmamak gerekir. Bir adamın, şehrin en usta terzisinin onu aldatıp aldatmayacağı konusunda iddiaya girmesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları hikayeci, Türk adam ve terzidir. Terzi hilekarlığı, Türk adam ise eğlenceye kapılıp dikkatsiz olması sebebiyle örnek gösterilmeyecek kahramanlardır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bir olayın asla olmayacağıyla ilgili büyük konuşmamak gerekir. 2.Hilekâr kişilerin tatlı diline hoş sözlerine karşı dikkatli olunmalıdır. 3.İnsan bazen öyle bir gaflete düşer ki, zararına dokunan şeyi ister durur. 4.Gurur, insanın ömründen çalan bir duygudur. 6.(Olumsuz) Tatlı dille, hoş sözle insanlar kandırılabilir. Metinde verilmek istenen değerler tedbirli olma ve alçakgönüllülüktür. Adamın, terzi hakkında bilgi sahibi olduğu halde tedbiri elden bırakması ve oyuna gelmesi tedbirli olma değerini açıklar. Gururun insanın ömründen çaldığı bilgisi ise alçakgönüllü olmayı işaret eder.

Aynı kitapta yer alan “Delkak’ın Telaşı” metninin ana fikri şudur: İnsanları gereksiz yere korkutup endişeye düşürecek davranışlarda bulunulmamalıdır. Delkak’ın, çok önemli bir iş için Semerkant’a gidecek bir tellal arayan padişaha bu işi yapamayacağını haber vermesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları Tirmiz padişahı Seyyid, Delkak ve şehirdekilerdir. Delkak akıllı biri olmasına rağmen düşüncesizce davrandığı için çocuklara örnek bir kahraman olarak gösterilemez.

Metinde yer alan eğitsel ileti şudur: 1.İnsanları gereksiz yere korkutup endişeye düşürecek davranışlarda bulunulmamalıdır. Metinden çıkarılabilecek bir değer bulunmamıştır.

Aynı kitapta yer alan “Sultan Mahmut ve Hırsızlar” metninin ana fikri şudur: Olaylardan gerekli dersi aldığı düşünülen kişilerin cezası affedilebilir. Sultan Mahmut’un

tebdili kıyafet gezerken hırsızların arasına girmesi ve daha sonra onları yakalatması metnin konusunu oluşturur. Metinde hırsızların köpek dilinden anlamak, toprağın kokusundan hazine bulmak gibi marifetleri olağanüstü unsurlardır. Metnin kahramanları Sultan Mahmut ve hırsızlardır. Sultan Mahmut başarılı yöneticiliği ve merhametiyle çocuklara örnek olabilecek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Olaylardan gerekli dersi aldığı düşünülen kişilerin cezası affedilebilir. 2.Yöneticilerin kendini gizleyerek halkın arasına karışmaları, toplumda yaşanan problemleri yakından görmelerini sağlar. 3.Bir grup içinde en kabiliyetli olan kişi reisliği hak eder. “En büyük marifet senin olduğu için sen bizim reisimizsin. Bundan sonra sen ne dersen biz onu yapacağız” (Zeren, 2017, s.155). 4.Suç işlemenin cezası vardır. Metinde verilmek istenen değerler adil olma ve merhamettir. Hırsızlık yapan kişilerin mahkeme sonucu ceza almaları adil olma değerini, padişahın onları cezadan kurtarması ise merhamet değerini gösterir.

Aynı kitapta yer alan “Atın Kusuru” metninin ana fikri şudur: Bir söz söylendiğinde gerçek olmasa bile, kişiyi etkilemesi mümkündür. Bir beyin benzeri olmayan güzellikte atının padişah tarafından alınıp, İmadümlük’ün yardımıyla beye iade edilmesi metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları padişah, Vezir İmadümlük ve Bey’dir. Vezir İmadümlük yardımseverliği ile örnek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bir söz söylendiğinde gerçek olmasa bile, kişiyi etkilemesi mümkündür. 2.Padişah, istediğini yapma özgürlüğüne sahiptir, onun emrine karşı gelmez. “Bey perişan oldu. Padişahın emrine karşı gelmesi mümkün değildi” (Zeren, 2017, s.159). 3.Yardım isteyenlere yardım edilir. 4.Bir kişinin sevgisini soğutmak için sevdiği şeye bir kusur bulmak yeterlidir. Metinde verilmek istenen değer yardımseverliktir. İmadümlük’ün kendisinden yardım isteyen beyin isteğini yerine getirmesi bu değeri gösterir.

“Aslında bu bir bahaneydi, İmadülmülkün ata yakıştırdığı bir kusurdu. Bu kusur işe yaramış, böylece beyin atını kurtarmıştı” (Zeren, 2017, s.160).

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Eşek Türküsü” metninin ana fikri şudur: Bir yere misafir olarak gitmeden önce onların da muhtaç olup olmadıkları düşünülmelidir. Derviş Ali'nin yolculuğu sırasında misafir olduğu tekkede, ziyafet düzenlemek için ondan habersiz eşeğinin satılması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metin kahramanının bir derviş olması, olayın tekkede geçmesi, namaz kılınması dini unsurlardır. Metnin kahramanları Derviş Ali, Ak sakallı derviş, tekkedekiler ve eşektir. Derviş Ali düşüncesiz davranması, kendini yeme içmeye kaptırması ve tekkedekileri bilinçsizce taklit etmesi sebebiyle çocuklara örnek olabilecek bir kahraman değildir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Bir yere misafir olarak gitmeden önce onların da muhtaç olup olmadıkları düşünülmelidir. 2.Tekkeler, insanların parasız da olsa karınlarını doyurabilecekleri yerlerdir. 3.Bir misafir geldiğinde en iyi şekilde ağırlanmaya çalışılır. 4.Yeme, içme ve eğlence insanın gözünü kör eder. 5.Ne olduğunu anlayıp bilmeden kimse taklit edilmemelidir. Metinde verilmek istenen değerler misafirperverlik, kanaatkarlık, düşünceli olma ve ders çıkarabilmedir. Tekkedekilerin konuk olarak gelen Derviş Ali'ye ikramda bulunması, hürmet göstermesi misafirperverlik değerini gösterir. Karın doyurabilmek için misafirin eşeğinin satılması, misafirin de ziyafet ortamında eşeğin gittiğini bile anlaması kanaat değerini açıklar. Bir yere misafir olarak gitmeden önce onların imkanlarının olup olmadığının düşünülmesi ise düşünceli olma değerine işaret eder. Ali'nin yaşadığı olaydan sonra ders çıkarabilmesi ise ders çıkarabilme değerini gösterir. “Bu iyi bir ders olmuştu kendisine. Bundan sonra bir yere gidip misafir olmadan önce onların da muhtaç olup olmadıklarını öğrenmesi gerekiyordu” (Tezcan, 2016b, s.13).

Aynı kitapta yer alan “Papağanın Öğüdü” metninin ana fikri şudur: İnsanın dilini tutmayıp gevezelik yapması zarar görmesine sebep olabilir. Hintli Hüseyin adlı tüccarın kafeste beslediği papağanının, Hindistan’daki papağandan gelen haber yardımıyla özgürlüğüne kavuşması metnin konusunu oluşturur. Konuşan hayvanın papağan olması metnin gerçeğe yakın olmasını sağlar. Metnin kahramanlar papağan, Hintli Hüseyin ve Hindistan’daki papağandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.İnsanın dilini tutmayıp gevezelik yapması zarar görmesine sebep olabilir: “Ben de dilimi tutmalıydım. Eğer dilimi tutup her şeyi anlatmasaydım sana, şimdi sen kafeste olacaktın” (Tezcan, 2016b, s.58). 2.Zor durumdayken bize yardımcı olabilecek dostlarımıza başvurmalıyız. 3.Yardımda bulunmak için mesafeler önemli değildir. 4.Güzelliği ve kabiliyetleri sergilemek kafeste tutulmaya sebeptir. 5.Özgürlük çok değerlidir. Metinde verilmek istenen değerler yardım severlik ve hayvan sevgisidir. Hindistan’daki papağanın, kafesteki papağanın selamını alıp ona yardım etmesi yardım severlik değerini gösterir. Hintli Hüseyin’in papağanını çok sevmesi, ona değer verip isteğini yerine getirmesi de hayvan sevgisi değerini gösterir.

Nakkaş Yapım’ın 2011’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Ayının Vefası” metninin kapağında yer alan ders şöyledir: “Hepimiz yanılabiliriz ama önemli olan hatayı fark edip ondan ders çıkarabilmektir” (İzgi, 2011). Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de aynıdır. Bir adamın kendisine yaptığı iyiliği karşılıksız bırakmak istemeyen ayının, iyi niyetiyle de olsa ona zarar verecek bir girişimde bulunması metnin konusunu oluşturur. Metinde ayının konuşması ve insanca davranışlar göstermesi olağanüstü unsurlardır. Metnin kahramanları adam, ayı, ejderha ve adamın arkadaşlarıdır. Ayıyla arkadaş olan adam, yanlış bir arkadaşlık yapar ve uyarıları dikkate almaz. Ancak sonunda hatasını anlayıp bir ders çıkarır. Bu yönüyle çocuklara örnek bir kahraman olarak gösterilebilir.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Hepimiz yanılabiliriz ama önemli olan hatayı fark edip ondan ders çıkarabilmektir. 2.Dostlarımızı kendimize uygun kişilerden seçmeliyiz. 3.Zor durumda olanlara yardım etmek yiğitliğin şanındandır. 4.Yapılan bir iyilik karşılıksız bırakılmaz. 5.İnsanların uyarılarını, nasihatlerini dikkate almalıyız. 6.Akılsız kişilerden dost olmaz. 7.Bir musibet bin nasihatten yeğdir. Metinde verilmek istenen değerler dostluk, yardımseverlik, öğüt tutabilme ve ders çıkarabilmedir. Adamın ayıyı ejderhadan kurtararak ona yardım etmesi yardım severlik değerini açıklar. Adamın kendine zarar verebilecek olan bir ayıyla dostluk yapması ve sonunda hatasını anlaması, kendimize uygun dostlar seçmemizi işaret ederek dostluk değerini gösterir. Adamın arkadaşlarının uyarılarını nasihatlerini dikkate almayıp kötü bir olay yaşaması öğüt tutabilme değerini, sonunda hatasını anlayarak ders çıkarması da ders çıkarabilme değerini açıklar. “Bundan böyle de arkadaşlık edeceği kişileri iyi seçmesi gerektiğini anlamış” (İzgi, 2011).

Aynı sette yer alan “Üzüm mü İneb mi Engür mü?” metninin kapağında yer alan ders şöyledir: “Tartışmak haklı çıkmak için değil, doğruya ulaşabilmek için yapılmalıdır” (İzgi, 2011). Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de aynıdır. İnatçı üç arkadaşın üzümü farklı isimlerle bilip tartışma çıkarmaları ve çözüm için kadıya gitmeleri metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Metnin kahramanları üç inatçı arkadaş ve kadıdır. Üç arkadaş tartışarak birbirini kırmak istememeleri ve bilgili bir kişiye danışmalarıyla çocuklara örnek kahramanlar olurlar.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1.Tartışmak haklı çıkmak için değil, doğruya ulaşabilmek için yapılmalıdır. 2.Bilgisizlik ve inatçılık hiçbir sebep yokken tartışmaya sebep olabilir. 3.Sorunları çözüme kavuşturmak için bilgili kişilere danışılmalıdır. Metinde verilmek istenen değer bilginin değeridir. Üzüm kelimesinin farklı yerlerdeki anlamlarını da bilen kadının bu bilgisiyle, tartışmaya son verebilmesi bilginin değerini açıklar.

Aynı sette yer alan “Doktor ve Yaşlı Hastası” metninin kapağında yer alan ders şöyledir: “Halimize şükretmeli ve kendimizden daha zor durumda olan kişilerin yardımına koşmalıyız” (İzgi, 2011). Çocukların metinden çıkarabileceği ana fikir de aynıdır. Hastalık hastası bir adamın uzak diyarlardaki meşhur bir doktora giderek muayene olması metnin konusunu oluşturur. Gerçeğe yakın bir metindir. Adamın sağlığı için Allah’a şükretmesi dini unsura yer verildiğini gösterir. Metnin kahramanları hastalık hastası adam, adamın eşi ve kızı, yabancı ve doktordur. Hasta adam, doktorun tavsiyesine uyup aksiliği bırakması, gülümsemesi ve şükretmesiyle çocuklar için örnek bir kahramandır.

Metinde yer alan eğitsel iletiler şunlardır: 1. İnsan, kendi haline şükretmeli, gülümsemeli ve çevresindekilere yardım etmelidir. Böylelikle kendisini daha iyi hisseder. “Çevresindekilerin dertleriyle uğraştıkça kendi kuruntularını, hastalık evhamlarını unutmuş” (İzgi, 2011). 2. Hasta olan biri, doktorun kendisiyle özenli bir şekilde ilgilenmesini ister. 3. İnsan yaşlandıkça vücudu yıpranır, rahatsızlıkları artar. 4. İhtiyarlar yaşlansa da çocuk gibidir, gönüllerini hoş tutmak gerekir. Metinde verilmek istenen değerler güler yüzlü olma, yardım severlik ve öğüt tutabilmedir. Doktorun, yaşlı adama ilaç olarak söylediği gülümsemek ve çevredekilere yardımcı olmak fiilleri bu değerleri açıklar. Adamın doktorun öğüdünü tutması ve dediklerini yapması sonrasında hastalık evhamlarını unutması da öğüt tutabilme değerini gösterir.

2. Metinlerin Çocuk Edebiyatı Açısından İncelenmesi

2.1. Dil ve anlatım. Bu başlık altında, daha önce çocuk eğitimi açısından incelenen metinlerin dil ve anlatım özelliklerine yer verilmiştir.

Beyan Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Ava Giden Avlanır” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından açık ve sadedir. Ancak çocukların “bilhassa, velî, teskin etmek” gibi bilmekte zorlanacağı kelimeler de yer almaktadır. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır.

Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil ve çoğul şahsın ağzından verilmiştir.

Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 11 mısralık ders verici bir şiir yer alır. Mısralar yedişer ve dörder grup halindedir.

İncelenen metinde, “pusu kurmak”, “tuzağa düşmek”, “pusuya yatmak”, “peşine düşmek”, “zehir etmek”, “hak vermek”, “kulak vermek”, “kin gütmek”, “dizlerinin bağı çözülmek”, “boyun eğmek”, “istifini bozmamak”, “başından geçmek”, “zarar görmek”, “anlaşmaya varmak”, “feryat koparmak”, “sürüp gitmek”, “alttan almak”, “sözünde durmak”, “adı kötüye çıkmak”, “geri adım atmak”, “zorunda kalmak”, “her kafadan bir ses çıkmak”, “haddini aşmak”, “hatırına getirmek”, “gurura kapılmak”, “küçük görmek”, “ağız birliği etmek”, “dile gelmek”, “kafasına koymak”, “açığa vurmak”, “yola koyulmak”, “dize getirmek”, “ayaklar altına almak”, “ateş saçmak”, “özü kabahatinden büyük”, “oyuna getirmek”, “dudak bükme”, “canı yanmak”, “adam yerine koymak”, “yola çıkmak”, “canına kastetmek”, “meydan okumak”, “yola düşmek”, “tehdit savurmak”, “boşa çıkmak” ve “ayak diremek” deyimleri ve kalıp sözleri ve “vakitsiz öten horozun başını keserler” atasözü yer almaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Tavşanın Aklı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisi ile birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer alır. Metinde noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır: “Neden geciktin, diye sorar” (Sukan, 2016, s.10).

İncelenen metinde, “korku salmak”, “düşünüp taşınmak”, “hoşuna gitmek”, “yem olmak”, “yola düşmek”, “burnundan solumak”, “yolunu kesmek”, “sözü geçmek”, “önüne düşmek”, “eline geçmek” ve “meydan okumak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Aslan ile Tavşan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır: “Ben o aslana öyle bir oyun oynayacağım ki, ondan sonsuza kadar kurtulacağız! (Temel, 2016, s.20).

İncelenen metinde, “karar almak”, “yem olmak”, “sözünü tutmak”, “peşinde koşmak”, “rahat etmek”, “yan çizmek”, “oyun oynamak”, “oyun etmek”, “gülüp geçmek”, “yola çıkmak”, “vakit geçirmek”, “midesi kazınmak”, “kısa kesmek”, “dişinin kavuğunu bile doldurmamak”, “yolunu kesmek”, “fırsat bulmak”, “öfkeden deliye dönmek”, “geri kalmak”, “önünü kesmek” ve “el koymak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Aslan ile Tavşan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “eline geçirmek”, “dert yanmak”, “baş etmek”, “karara varmak”, “canından olmak”, “yola çıkmak”, “ayağına gelmek”, “rahat etmek”, “peşinde koşmak”, “feda

etmek”, “günü göstermek”, “meydan okumak”, “çılıgına dönmek” ve “yüreğini hoplatmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Aslan ile Tavşan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır: “Bu zulüm daha ne kadar sürecek, dedi” (Gülbahçe, 2016, s.5).

İncelenen metinde, “bir araya gelmek”, “dil dökmek”, “razı etmek”, “yem olmak”, “sözünde durmak”, “oyun oynamak”, “söze başlamak”, “yola çıkmak”, “yol kesmek” ve “tuzağa düşmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Aslan ile Tavşan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde yanlış kullanılan noktalama işaretlerine rastlanmıştır: “Söyle bakalım neden geciktin,” (Zeren, 2017, s.20).

İncelenen metinde, “bir araya gelmek”, “emin olmak”, “razı olmak”, “diller dökmek”, “rahat etmek”, “sözünde durmak”, “oyun oynamak”, “sözünü tutmak”, “özü kabahatinden büyük”, “razı etmek”, “yola çıkmak”, “yolunu kesmek”, “aklı başından gitmek”, “geri kalmak” ve “tuzağa düşmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Tavşanın Oyunu” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde veya konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkillemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır: “Ne oyunu oynayacakmışsın ki, diye baykuş dudak büktü” (Tezcan, 2016a, s.81).

İncelenen metinde, “yüzünü buruşturmak”, “adı kötüye çıkmak”, “hüküm sürmek”, “kaskatı kesilmek”, “şimşek gibi”, “ödü patlamak”, “fark etmek”, “ters ters bakmak”, “başına gelmek”, “bir araya gelmek”, “hak vermek”, “aklına gelmek”, “gözlerini süzmek”, “haber vermek”, “takla atmak”, “taklidini yapmak”, “kırıp geçirmek”, “yerinde duramamak”, “ortalığı yatıştırmak”, “birbirine girmek”, “karar almak”, “aç kalmak”, “kem küm etmek”, “sözünü kesmek”, “aklını kullanmak”, “peşinde koşmak”, “ne yazık ki”, “yem olmak”, “hakkını helal etmek”, “yola koyulmak”, “boyun bükme”, “keyfini çıkarmak”, “yan yatmak”, “kulak asmamak”, “gözleri çakmak çakmak”, “süre vermek”, “dudak bükme”, “karşılık vermek”, “ağzını açmak”, “can sıkılmak”, “haklı bulmak”, “geri çevirmek”, “kara kara düşünmek”, “elinden almak”, “ortalık yatışmak”, “aldırış etmemek”, “birbirine katmak”, “öfkeden kudurmak”, “uyku çekmek”, “suratını asmak”, “gözünü kan bürümek”, “için için gülmek”, “bağırıp çağırmak”, “başına gelmek”, “özür dilemek”, “özrü kabahatinden büyük olmak”, “külahına anlatmak”, “büyüklük göstermek”, “yola çıkmak”, “yolunu kesmek”, “sövüp saymak”, “meydan okumak”, “başına yıkmak”, “baş kaldırmak”, “yola düzülme”, “dere tepe düz gitmek”, “intikam almak”, “geri kalmak”, “tir tir titremek”, “kendini beğenmek”, “etrafını sarmak”, “var olmak”, “razı olmak” ve “akıbetine uğramak” deyimleri

ve kalıp sözleri yer almaktadır. Metinde yer alan atasözleri ise şunlardır: “Aslan yatağından belli olur”, “birlikten kuvvet doğar”, “vakitsiz öten horozu keserler”.

Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Aslan ile Tavşan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda, metnin okunup anlaşılmasına yönelik 5 soruluk bir test bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “eline geçirmek”, “dert yanmak”, “baş etmek”, “karara varmak”, “canından olmak”, “yola çıkmak”, “ayağına gelmek”, “rahat etmek”, “peşinde koşmak”, “kötü olmak”, “feda etmek”, “yerinden fırlamak”, “gününü göstermek”, “meydan okumak”, “çığına dönmek” ve “yüreğini hoplatmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Üç Balık” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 22 dizelik ders verici bir şiir yer alır. Şiirdeki dizeler iki, bir, dört, dört, yedi, iki, iki şeklinde gruplanarak yazılmıştır.

İncelenen metinde, “yola düşmek”, “keyfi kaçmak”, “suratı asılmak”, “fırsatı kaçırmak”, “kendi derdine düşmek”, “numara yapmak”, “yol iz bilmek”, “ardına düşmek”, “dem vurmak” ve “adım atmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Deredeki Balıklar” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline

yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “geçinrdi”, “sanırın”, “yakalıp” ve “canladı” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “yola çıkmak”, “başının çaresine bakmak”, “karar vermek” ve “cezasını çekmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Üç Balık” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır: “Önce şuradan başlayalım mı, diye sormuş” (Atçakarlar, 2014, s.55).

İncelenen metinde, “keyfini çıkarmak”, “eline düşmek”, “dil dökmek”, “yola çıkmak”, “fırsatı kaçırmak”, “aklına gelmek” ve “cezasını çekmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır. Ayrıca “son pişmanlık fayda vermez” atasözü bulunmaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Üç Balık” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “dalıp çıkmak”, “dalga geçmek”, “yola çıkmak”, “işe yaramak”, “fark etmek” ve “ah vah demek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pariltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Üç Balığın Hikayesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “dağru” ve “balıkçılar” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “yola çıkmak”, “peşine düşmek”, “ah vah etmek”, “ne yazık ki”, “göze almak”, “bin pişman olmak” ve “iş işten geçmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Üç Balığın Öyküsü” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 3 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “başına gelmek”, “yola çıkmak”, “peşine düşmek”, “ah vah etmek”, “ne yazık ki”, “göze almak”, “bin pişman olmak”, “iş işten geçmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Üç Balık” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan

isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda, metnin okunup anlaşılmasına yönelik 5 soruluk bir test bulunmaktadır. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır: “Önce şuradan başlayalım mı, diye sormuş” (Atçakarlar, 2012, s.5).

İncelenen metinde, “keyfini çıkarmak”, “eline düşmek”, “dil dökmek”, “yola çıkmak”, “hata etmek”, “aklına gelmek” ve “cezasını çekmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır. Ayrıca “son pişmanlık fayda vermez” atasözü bulunur.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Gönül Aynası” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer alır. Metinde “duvara” sözcüğünün satır bitiminde “duvar-a” şeklinde ayrılması yazım yanlış olarak tespit edilmiştir.

İncelenen metinde, “günlerden bir gün” ve “karşı çıkmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Kayalıpark Yayınları’nın 2017’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Ressamlar” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 2 cümlelik öğüt bölümü yer alır.

İncelenen metinde, “yerine getirmek”, “akıl almamak” ve “göz kamaştırmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Ressamlar Yarışması” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır: ““Bize pasları gidermek kâfidir” diyorlardı” (Temel, 2016, s.37).

İncelenen metinde, “haber göndermek”, “aklı başından gitmek” ve “gözlerini göz yuvalarından çekip kapmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Perdenin Ardındaki Resim” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışlığı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “kulağına gitmek”, “fırsat vermek”, “haber vermek”, “hayran kalmak” ve “gözü kamaşmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Ressamlar Yarışıyor” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır: “Bu seneki yarışı kimler kazanacak dersin Rüstem Efendi.” (Tezcan, 2016a, s.15).

İncelenen metinde, “peşine takılmak”, “kulak vermek”, “avucunu yalamak”, “sürüp gitmek”, “kolları sıvamak”, “bir araya gelmek”, “ortaya çıkarmak”, “şansa bırakmak”, “haberi olmak”, “suratı asılmak”, “iç çekmek”, “yan gelip yatmak”, “elde etmek”, “ayağa kalkmak”, “çene yarıştırmak”, “kabul etmek”, “yanına kâr kalmak”, “haram etmek”, “havasını almak”, “çaba harcamak”, “haber göndermek”, “bahse girmek”, “umutsuzluğa kapılmak”, “bu işte bir bityeniği olmak”, “şaşkına dönmek”, “hayran bırakmak”, “çığlık atmak”, “yerini almak”, “el çırpamak”, “gözleri fal taşı gibi açılmak”, “neye uğradığını şaşırarak” ve “birinci gelmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Perdenin Ardındaki Resim” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda, metnin okunup anlaşılmasına yönelik 4 soruluk bir test bulunmaktadır. Metinde noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “kulağına gitmek”, “fırsat vermek”, “perde çekmek”, “haber vermek”, “hayran kalmak” ve “gözü kamaşmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Bir Tutam Ot” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “boyuna” şeklinde bir yazım yanlışı yapılmıştır. Ayrıca noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “karar vermek”, “dünyaya gelmek”, “altta kalmak”, “çift sürmek” ve “mideye indirmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Açgözlülüğün Sonu” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır: “Öyle değil mi, dedi” (Gülbahçe, 2016, s.54).

İncelenen metinde, “kendini beğenmek” ve “cezasını çekmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pariltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Deve, Öküz ve Koç” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde durum eki olan “de” ayrı yazılarak yazım yanlışı yapılmıştır. Ayrıca noktalama işaretinin yanlış bir kullanımına rastlanmıştır: ““Ben, dedi” (Zeren, 2017, s.109).

İncelenen metinde, “buyur etmek”, “ortaya çıkmak”, “dünyaya gelmek”, “geri kalmak” ve “çift sürmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “En Yaşlı Kim?” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın

ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “vebali boynuna”, “tepeden bakmak”, “sesi çıkmamak”, “yerin dibine geçmek”, “bilgiçlik taslamak”, “başına gelmek”, “canı istemek”, “fark etmek”, “emin olmak”, “midesine indirmek”, “kıpkırmızı olmak”, “saf dışı bırakmak”, “saygı göstermek”, “razı olmak”, “zorunda kalmak”, “çift sürmek”, “lafa tutmak” ve “aldırış etmemek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Hırsızın Cevabı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir.

İncelenen metinde, “davul çalmak” deyimini yer almaktadır.

Pariltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Hırsızın Cevabı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde tırnak işareti kapatılmayarak noktalama işareti yanlış yapılmıştır: ““Sen merak etme babacığım, git rahat rahat uyu. Davulun seni sabahleyin çıkacak dedi” (Zeren, 2017, s.78).

İncelenen metinde, “davul çalmak” deyimini yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Doğanın Kazları Karaya Davet Etmesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın

ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır. Metinde “akıllı” ve “binbir” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca harflerin büyük küçük yazımında yanlışlık yapılmıştır. Noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “davet etmek”, “yazık etmek” ve “maruz kalmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Düşmanın Tavsiyesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşma cümleleri ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “düşmanqn” şeklinde yazım yanlış bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “karar vermek”, “karara varmak”, “ümit bağlamak”, “düşüp kalkmak”, “zarar görmek” ve “rıza göstermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Kuruntu Aklın Düşmanıdır” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ve geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer almaktadır. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır: “Dipdiri adam durup dururken hasta olur mu, dediler” (Sukan, 2016, s.57).

İncelenen metinde, “can atmak”, “düşünüp taşınmak”, “karar vermek”, “rahat etmek”, “geçmiş olsun”, “yanıt vermek”, “aklı başında olmamak”, “başı kazan gibi olmak”, “yolunu tutmak”, “yanıp yakılmak”, “tir tir titremek”, “yatağa düşmek”, “kan ter içinde” ve “kuruntuya kapılmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Hoca Nasıl Hastalandı?” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “bir kaç” ve “olduğum” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “canı çıkmak”, “bir araya gelmek”, “yolunu bulmak”, “rahat etmek”, “aklına gelmek”, “oyun oynamak”, “yerinde olmamak”, “şüpheye düşmek”, “endişeye kapılmak”, “selam vermek”, “içine şüphe düşmek”, “yolunu tutmak”, “arkasına takılmak”, “hatırını sormak”, “yerin dibine batmak”, “karşılık vermek”, “ısrar etmek”, “vicdan azabı çekmek”, “başının altından çıkmak”, “derdine düşmek” ve “haber vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Hasta Öğretmen” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde yazım yanlışları ve noktalama işareti yanlışları bulunmaktadır: “Öğretmen de bizi evimize gönderir belki nedersiniz, dedi” (Gülbahçe, 2016, s.29).

İncelenen metinde, “yüzü sararmak”, “karar vermek”, “fark etmek”, “yorgan döşek yatmak” ve “inim inim inlemek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pariltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Öğrencilerin Kurnazlığı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “öretmenden”, “duru yorlar”, “bir kaç”, “bi rşey”, “kötüşeyler”, “uçtuunu”, “birşey”, “hiçbirşeyin”, “söylemesen” ve “hocaralırının” şeklinde yazım yanlışlar bulunmaktadır. Ayrıca harflerin küçük büyük şeklinde yanlış kullanımlarına ve noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “günlerden bir gün”, “hava çarpmak”, “şüpheye düşmek”, “ağzını açmak”, “ortaya atmak”, “benzi sararmak”, “şüphe etmek”, “benzi uçmak”, “benzi solmak”, “tir tir titremek”, “yerin dibine batmak”, “kin beslemek”, “sesini yükseltmek”, “yorgan döşek yatmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Damdaki Çocuk” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “ocağına düşmek” ve “yüreği dayanmamak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Üç Arkadaş” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 3 dizelik ders verici bir şiir yer alır.

İncelenen metinde, “yol kesmek”, “utañ duymak”, “yola koyulmak”, “iş rast gitmek”, “canı sıkılmak”, “uygun görmek”, “payına düşmek”, “gözleri kaymak”, “kanaat getirmek”, “başa gelmek”, “secdeye varmak”, “ibret almak” ve “akıl erdirmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Aslan, Kurt ve Tilkinin Arkadaşlığı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer alır.

İncelenen metinde, “ezilip büzülmek”, “pençe atmak”, “yere sermek”, “başına gelmek”, “karşı çıkmak”, “boynunu bükme”, “göz atmak”, “ders almak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Aslanın Payı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin

anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “sesini çıkarmamak”, “hoşuna gitmek”, “yere sermek”, “eğilip bükülmek” ve “başına gelmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Aslan Payı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “paylatır”, “oldu_una”, “tav_an” şeklinde yazım yanlışları yer almaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde “ağırina gitmek”, “yerine getirmek”, “kendini bilmemek”, “pençe vurmak”, “secde etmek” ve “başına gelmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Avlanmaya Çıkan Aslan, Kurt ve Tilki” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 4 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır. Metinde noktalama işareti ve büyük harf yanlışlarına rastlanmıştır. “Bu sefer Aslan tilkiye yüzünü döner:” (Karasoy, 2016, s.26).

İncelenen metinde, “zoruna gitmek”, “işleri rast gitmek”, “fark etmek”, “sesini çıkarmamak”, “ortaya koymak”, “uygun düşmek”, “pençe vurmak”, “yer öpmek”, “başına

gelmek”, “ibret almak”, “akıbetine uğramak” ve “helak olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Aslan Payı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkillemelere yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “ağırlık çökmek”, “üzerinde atmak”, “canı istemek”, “önüne gelen”, “canı sıkılmak”, “aklına gelmek”, “ödü patlamak”, “gözünü yummak”, “teselli etmek”, “haber vermek”, “kulaklarına inanmamak”, “tır tır titremek”, “mideye indirmek”, “oralı bile olmamak”, “külahları değişmek”, “korku düşmek”, “kıkır kıkır gülmek”, “yola düşmek”, “yola çıkmak”, “oyun oynamak”, “dudak bükmek”, “yola koyulmak”, “dört bir yan”, “şaşkına dönmek”, “kuyu kazmak”, “ağzı sulanmak”, “aklından geçirmek”, “düşüncesini okumak”, “oyun etmek”, “birbirine düşmek”, “gözünü oymak”, “kendini beğenmek”, “küçük görmek”, “yere sermek”, “hoşuna gitmek”, “başına gelmek”, “ibret almak”, “kusur etmemek”, “takla atmak” ve “hali duman olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Donmuş Ejderha” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilme kullanılmıştır. Metnin sonunda 8 mısralık ders verici bir şiir

yer alır. Metinde “Ejderhayı öldürmek için elleri parlayan,,” (Kıraç, 2016, s.56) sözünde iki virgülün yan yana kullanılması noktalama işareti yanlışdır.

İncelenen metinde, “hayrete düşmek”, “yanına almak”, “zahmet çekmek”, “kaskatı kesilmek”, “keyfi yerine gelmek”, “tedbiri elden bırakmamak”, “dimdik ayakta (durmak)”, “eline fırsat geçmek”, “kontrol altına almak” ve “yere çalmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Kayalıpark Yayınları’nın 2017’da yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Yılan Avcısı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ve görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle veya tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 3 cümlelik bir öğüt bölümü yer alır.

İncelenen metinde, “korkuya kapılmak”, “hayrete düşmek”, “ilgi çekmek”, “zahmet çekmek”, “yem olmak” ve “uzak durmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Beyan Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Tilki ve Eşek” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından açık ve sadedir. Ancak “korucu, yordakçı, mel’un, pervasız” gibi çocukların bilmekte zorlanacağı kelimeler de yer almaktadır. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 14 dizelik ders verici bir şiir yer alır. Şiirdeki dizeler on ikişer ve ikişer gruplanarak yazılmıştır. Metinde “dedimya” şeklinde bir yazım yanlışlığı bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “gece gündüz dememek”, “bir deri bir kemik kalmak”, “dil dökmek”, “gönlünü almak”, “kıs kıs gülmek”, “karşılık vermek”, “başım üstüne”, “selam vermek”, “zahmete katlanmak”, “sesini kısmak”, “elde etmek”, “haddini bilmek”, “aklına (bir şey) gelmek”, “dile gelmek”, “peşinde koşmak”, “başına dert açmak”, “iş tutmak”, “faydası olmak”, “ayak diremek”, “tuzağa düşmek”, “canı yanmak”, “zorunda kalmak”, “gözden uzaklaşmak”, “yüzü asılmak”, “elinden gelmek”, “baştan çıkarmak”, “minnettar kalmak”, “aklına getirmek”, “gözünü bağlamak”, “yola düşmek”, “aklını karıştırmak”, “tövbe bozmak”, “ne yüzle”, “canına kastetmek”, “dizlerinin bağı çözülmek”, “başından savmak”, “uygun düşmek”, “ardına takılmak”, “yorgun düşmek”, “fırsat bu fırsat”, “midesine indirmek”, “aslan kesilmek” ve “hak etmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır. “Acele işe şeytan karışır” atasözü bulunmaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Eşeğin Beyni” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağızından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağızından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İnkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “yorgun düşmek”, “peşinden koşmak”, “selam vermek”, “dil dökmek”, “geçinip gitmek”, “boyun eğmek”, “dönüp dolaşmak”, “sözünü kesmek”, “kuruntuya kapılmak”, “fırsatı kaçırmak” ve “yanıt vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Eşek ile Tilki” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağızından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağızından verilmiştir.

Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlına rastlanmıştır. ““Ne olur sen git onunla bir daha konuş, belki yine ikna edersin” dedi” (Temel, 2016, s.91).

İncelenen metinde, “yorgun düşmek”, “hali kalmamak”, “haber salmak”, “bir yolunu bulmak”, “aklı çıkmak”, “peşine takılmak”, “acıdan ölmek”, “dil dökmek”, “yeri göğü inletmek”, “kusura bakmamak”, “yem olmak”, “yerine gelmek”, “geri dönmek” ve “peşine düşmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Eşek ile Tilki” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “savamış” ve “birgün” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca büyük-küçük harflerin ve noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “aç kalmak”, “ayağa kalkmak”, “kabul etmek”, “yollara düşmek”, “aklı başından gitmek”, “geri dönmek”, “kusura bakmamak”, “önüne gelen” ve “tuzağa düşmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Tilki ile Eşek” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin

anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 3 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “güçsüz düşmek”, “aç kalmak”, “hoşuna gitmek”, “selam vermek”, “elde etmek”, “peşinden koşmak”, “başına dert açmak”, “peşine takılmak”, “kusura bakmamak”, “aklı başından gitmek”, “başına gelmek”, “hile yapmak”, “ısrar etmek”, “aklı başından almak”, “peşine düşmek”, “fırsat bilmek”, “tuzağa düşmek”, “ders çıkarmak”, “günah işlemek”, “cezasını çekmek”, “maruz kalmak” ve “dikkat çekmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Kurnaz Tilkiyle Aptal Eşek” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde ya da konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “yakışıyor du” şeklinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işaretinin yanlış kullanımına rastlanmıştır: “Ne olmuş bu zavallıya böyle, diye sordu” (Tezcan, 2016a, s.40).

İncelenen metinde, “yara bere içinde kalmak”, “gönlünü almak”, “fark etmek”, “içi gitmek”, “içini kemirmek”, “gem vurmak”, “ağzı bir karış açık kalmak”, “yığılıp kalmak”, “keyif çatmak”, “aç kalmak”, “açlıktan gözü kararmak”, “boynunu bükmek”, “yan gelip yatmak”, “laflar etmek”, “bir kulağından girip ötekenden çıkmak”, “düşünmek taşınmak”, “ısrar etmek”, “türkü tutturmak”, “ayakta tutmak”, “yol gitmek”, “neye uğradığını şaşırarak”, “oyun oynamak”, “geri dönmek”, “gurur duymak”, “razı olmak”, “yola koyulmak”, “düşman kesilmek”, “başına vurmak”, “yüzü kızarmak”, “ele almak”, “tefe koyup çalmak”, “aklı karışmak”, “hak etmek”, “akılsızlık etmek”, “yere yıkmak” ve “yem olmak” deyimleri ve

kalıp sözleri yer almaktadır. Metinde yer alan atasözleri ise şunlardır: “Fazla mal göz çıkarmaz”, “tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır”.

Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Hırsına Kapılıp Tedbirsiz Davranan Kuş” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşma ve diyalog yer almamaktadır. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metnin sonunda 5 cümlelik bir öğüt bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “iki şey arasında gidip gelmek”, “aklını başından almak”, “tuzağa düşmek” ve “tedbiri elden bırakmamak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Aptal Kuşun Başına Gelenler” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Ancak “zaruret, mübah, fetva” gibi çocukların bilmekte zorlanacağı kelimeler de yer almaktadır. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “bir kaç”, “yerden” ve “bürümülerin” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına ve küçük harf yanlışına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “tuzak kurmak”, “tuhafına gitmek”, “dünyadan elini eteğini çekmek”, “müsaade etmek”, “emanet etmek”, “takati kalmamak” ve “gözünü hırs bürümek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Açgözlü Minik Serçe” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile

anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işaretlerinin yanlış kullanımına rastlanmıştır: “Ya şu önündeki buğdaylar ne, diye sordu” (Tezcan, 2016a, s. 70).

İncelenen metinde, “yaka silkmek”, “tepeden bakmak”, “oyun oynamak”, “kulak arkası etmek”, “başına gelmek”, “göz dikmek”, “elinden almak”, “gözleri parlamak”, “yol aramak”, “cesaretini toplamak”, “kalbini kazanmak”, “yüzünü buruşturmak”, “çığlık atmak”, “yan gelip yatmak”, “ağzı sulanmak”, “boynunu bükmek”, “hali kalmamak”, “can çekişmek”, “başını döndürmek”, “kısıkrak yakalanmak”, “bağırıp çağırmak” ve “ayağa kalkmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır. “Fazla mal göz çıkarmaz” atasözü bulunmaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Az da Olsa Açgözlülük, Çok Ziyân Getirir” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 2 cümlelik ders bölümü yer almaktadır. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “sağa sola”, “bağırıp çağırmak”, “boynunu bükmek”, “karar vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Aç Gözlü Öküz” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur.

Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır. Metinde noktalama işaretlerinin yanlış kullanımına rastlanmıştır: ““Yarın ne yiyeceğim,” diye düşünür” (Zeren, 2017, s.120).

İncelenen metinde, “iğne ipliğe dönmek” ve “sürüp gitmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Yüzsüz Mahkûm” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “gördüğünüzü adam” şeklinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır. “Tellal” sözcüğü ise anlamsız yere kullanılmıştır. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “ağzına kadar”, “cezasını çekmek”, “yaka silmek”, “akıl almamak”, “kimi kimsesi olmamak”, “izin almak”, “yiyip içmek”, “gölgede bırakmak”, “bir araya gelmek”, “yol bulmak”, “dışarı atmak”, “çalıp çırpmak”, “yan gelip yatmak”, “gecesini gündüzüne katmak”, “can kulağı ile dinlemek”, “dayak atmak”, “aklı başına gelmek”, “omuz silmek”, “yaka paça çıkarmak”, “oyuna gelmek”, “yüzüne gülmek”, “ocağı sönmek”, “dayak yemek”, “içinden gelmek”, “hali kalmamak”, “ne hali varsa görmek”, “anlam vermek”, “kıpkırmızı kesilmek”, “dur durak bilmemek”, “idare etmek”, “sağır sultan bile duydu”, “yazıklar olsun” ve “yakasını bırakmamak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Mezarlıktaki Hazine” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde ya da konuşma

çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır: “Nedir bu işin iç yüzü Mustafa, diye sordu” (Tezcan, 2016b, s. 35).

İncelenen metinde, “şüphe etmek”, “avuç açmak”, “canı burnunda olmak”, “oflaya puflaya”, “aklına gelmek”, “boğazına bir yumruk tıkanmak”, “el açmak”, “abdest almak”, “hal hatır sormak”, “Allah’a ısmarladık”, “geri dönmek”, “yolunu tutmak”, “ıslık çalmak”, “karanlık bastırmak”, “karşı çıkmak”, “karanlık çökmek”, “zorunda kalmak”, “gözü başka bir şey görmemek”, “rüyasına girmek”, “gözünü hırs bürümek”, “başını döndürmek” ve “besmele çekmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır. “Kul sıkışmayınca Hızır yetişmez” atasözü bulunmaktadır.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Toprak Yiyen Adam” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşma cümleleri ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışlığı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “ağırdan almak” ve “yan gözle gözlemek” deyimleri ve kalıp sözleri bulunmaktadır.

Beyan Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Bak Sen Şu İşe” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin

anlaşılması güç değildir. İkileme kullanılmıştır. Metnin sonunda 13 dizelik ders verici bir şiir yer alır. Şiirdeki dizeler yedişer, dörder ve ikişer gruplanarak yazılmıştır.

İncelenen metinde, “peşine düşmek”, “hava atmak”, “taş kesilmek”, “beti benzi atmak”, “sapsarı kesilmek”, “dudak bükme”, “taşı gedğine oturtmak”, “boy ölçüşmek”, “yerin dibine girmek” ve “yola düşmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Kendini Beğenmiş Fare ile Deve” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer almaktadır. Metinde “öteye” olması gereken sözcüğün “öteyi” şeklinde yazılması yazım yanlışlığı olarak tespit edilmiştir: “...diyerek zavallı fareyi sırtına aldı, ırmaktan öteyi geçirdi” (Sukan, 2016, s.51).

İncelenen metinde, “kendini beğenmek”, “eline geçirmek”, “yola düzölmek”, “içi içine sığmamak”, “boynunu bükme” ve “boy ölçüşmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Deve ile Fare” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “klavuzluk” ve “geçirmesini” şeklinde yazım yanlışlığı bulunmaktadır. “...deveye de kendisini suyun karşısına geçirmesini için yalvardı” (Temel, 2016, s.50). Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “eline geçmek”, “yola düşmek”, “sesini çıkarmamak”, “peşine takmak”, “adım atmak”, “boy ölçüşmek” ve “aklı başına gelmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Fare ile Deve” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır: “Ne oldu, yine mi gidemedin, diye sormuş” (Atçakarlar, 2014, s.33).

İncelenen metinde, “kendini beğenmek”, “geri dönmek”, “lafı gediğine koymak”, “boy ölçüşmek” ve “özür dilemek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Uykucu Deve ile Kılavuz Fare” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “yola koyulmak”, “aksi gibi”, “fark etmek”, “şaşıp kalmak”, “peşine düşmek”, “yüzünü buruşturmak”, “karış karış bilmek”, “aklına yatmak”, “hoşuna gitmek”, “ders olmak”, “yol göstermek”, “parmak kadar”, “sesini çıkarmamak”, “ya sabır”, “ayağının altına almak”, “boynunu bükmek”, “özür dilemek” ve “ne olur” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Nakkaş Yapım'ın 2011'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Fare ile Deve” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Kitabın kapağında 1 cümlelik ders cümlesi yer almaktadır. Metinde “elele” ve “oluyorda” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “burun kıvrırmak”, “oralı olmak”, “günlerden bir gün”, “yola çıkmak”, “yer almak”, “avucunun içi gibi bilmek”, “dalga geçmek”, “yola koyulmak”, “razı olmak”, “gıkını çıkarmamak”, “içinden geçirmek”, “kendini avutmak”, “günü göstermek”, “el ele vermek”, “boyundan büyük işlere girişmek”, “haddini bilmek”, “gurura kapılmak”, “ders vermek” ve “üstün görmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Deve ile Fare” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda, metnin okunup anlaşılmasına yönelik 5 soruluk bir test bulunmaktadır. Metinde noktalama işareti yanlışları bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “kendini beğenmek”, “geri dönmek”, “lafı gediğine koymak”, “boy ölçüşmek” ve “özür dilemek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Dil Bilgini ile Kayıkçı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır.

Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer alır.

Metinde “tirtir” şeklinde bir yazım yanlışı yer almaktadır.

İncelenen metinde, “kendini beğenmek”, “fırtına kopmak”, “alabora olmak” ve “yok olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Dilbilimci ile Kayıkçı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “birşey” şeklinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “fırtına çıkmak” deyimini yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Bilgin ve Gemici” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir.

İncelenen metinde, “boşa gitmek” deyimini bulunmaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Gizli Oda” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin

büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır: “Söyleyin bakalım, Eyaz’ın odasında ne buldunuz, diye sormuş” (Atçakarlar, 2014, s.40).

İncelenen metinde, “ziyaret etmek”, “izin almak”, “yerine getirmek”, “arasını açmak”, “kim bilir”, “haber vermek”, “zorunda kalmak”, “delik deşik etmek”, “boynunu bükmek”, “kem küm etmek”, “büyüklük taslamak” ve “hoşuna gitmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Eyaz’ın Sırrı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır: ““Boşuna büyüklük taslamaya kalkışma işte çarığın işte postun,” derdi.” (Parıltı, 2017, s.113).

İncelenen metinde, “kilit vurmak”, “büyüklük taslamak”, “gözden düşmek”, “şikâyette bulunmak” ve “değer vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları’nın 2012’de yayımladığı Mevlana’dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Gizli Oda” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda, metnin okunup anlaşılmasına yönelik 5 soruluk bir test bulunmaktadır. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “ziyaret etmek”, “izin almak”, “yerine getirmek”, “arasını açmak”, “kim bilir”, “haber vermek”, “zorunda kalmak”, “delik deşik etmek”, “boynunu bükmek”, “kem küm etmek”, “ısrar etmek”, “büyüklik taslamak” ve “hoşuna gitmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Ferman Sultanımındır” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işaretlerinin yanlış kullanımına rastlanmıştır: “Gördünüz mü, dedi” (Tezcan, 2016b, s.64).

İncelenen metinde, “kulak kabartmak”, “peşine düşmek”, “yorgun düşmek”, “geri dönmek”, “yol vermek”, “vakit geçirmek”, “iş yapmak”, “sağ ol”, “hoşuna gitmek”, “misafir kalmak”, “yazık olmak”, “razı olmak”, “ders almak”, “girip çıkmak”, “gözünden düşmek”, “plan kurmak”, “eline geçmek”, “altını üstüne getirmek”, “iftira atmak”, “özür dilemek”, “hüküm vermek”, “eli varmamak”, “gücü yetmemek”, “paha biçilmemek”, “tuz buz olmak”, “gözü görmemek”, “hiçe saymak”, “hatırını kırmak”, “el çırpamak” ve “hatırı için” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Büyüklenme Padişahım” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “diz çökmek”, “savaş açmak”, “geri çevirmek”, “boynunu bükmek”, “yarından tezi yok”, “yol göstermek”, “karar vermek”, “eksik etmemek”, “meydan vermek”, “yüzünü kara çıkarmak”, “bir şey yüzü görmemek”, “haber göndermek”, “hakkını helal etmek”, “yerine getirmek”, “yüreği çarpmak”, “yol açmak”, “çığılık kopmak”, “çığılık atmak”, “ayağa kalkmak”, “avazı çıktığı kadar”, “dayak atmak”, “dayak yemek”, “can vermek”, “aklından çıkmamak”, “gözünün önünden gitmemek”, “hata etmek”, “düşünmek taşınmak”, “canını yakmak”, “zorunda kalmak” ve “mecbur kalmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Sineğin Hayali” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır. Metinde noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “karar vermek”, “koltukları kabarmak” ve “yok olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Beyan Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Fare ile Kurbağa” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından açık ve sadedir. Ancak “tayin etmek, kandil” gibi çocukların bilmekte zorlanacağı kelimeler de yer almaktadır. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 10 dizelik ders verici bir şiir yer alır. Dizeler ikişer ikişer gruplanmıştır. Metinde “benzetme” sözcüğünün iki kez

kullanılmasının anlatım bozukluğuna sebep olduğu bir yazım yanlışı bulunmaktadır.: “Türlü benzetme, hikâye ve benzetmelerle çektiği acıyı anlatan örnekler getirmiş” (Kıraç, 2016, s.90). Ayrıca noktalama işareti yanlışına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “başından geçmek”, “gönlü istemek”, “karara varmak”, “kendi alemine dalmak”, “yarıda kalmak”, “canı boğazında olmak”, “avazı çıktığı kadar”, “kulak vermek” ve “düşüp kalkmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Fare ile Kurbağanın Dostluğu” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağızından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağızından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 2 cümlelik ders bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “sabahı zor etmek”, “düşünüp taşınmak” ve “yazıklar olsun” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Kayalıpark Yayınları’nın 2017’da yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Fare ile Kurbağa” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağızından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle ya da tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağızından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metnin sonunda 4 cümlelik bir öğüt bölümü yer alır.

İncelenen metinde, “aldırış etmemek”, “bir araya gelmek”, “karara varmak” ve “yem olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Kurbağa ile Fare” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma

diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “memun” şeklinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “canı istemek”, “düşünüp taşınmak”, “hayretler içinde kalmak”, “canından olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Fare ile Kurbağanın Arkadaşlığı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 5 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır. Metinde büyük-küçük harflerin yanlış kullanımına rastlanmıştır: “Korulukta gürül gürül akan ırmağın kıyısındaki yosunlu kayalar arasında bir sabah Su Kurbağası ile Fare karşılaştı” (Karasoy, 2016, s.33).

İncelenen metinde, “canı sıkılmak”, “hoşa gitmek” ve “peşine düşmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi’den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Uçan Fare ile Kurbağa” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “yeri başka olmak”, “ziyaret etmek”, “üzerinden atmak”, “kusura bakmamak”, “karşılık vermek”, “canı sıkılmak”, “yüzünü buruşturmak”, “midesine indirmek”, “peşini bırakmamak”, “belaya uğramak”, “hayal kurmak”, “gözleri kamaşmak”, “kıkır kıkır gülmek”, “aklına gelmek”, “tası tarağı toplamak”, “başı derde girmek”, “yerini tutmamak”, “hastalığa tutulmak”, “sarıp solmak”, “ıslık çalmak”, “tir tir titremek”, “düşünmek taşınmak”, “gözünü kırpmamak”, “haber vermek”, “eli boş dönmek”, “hoşuna gitmek”, “tadını çıkarmak”, “kendini bir yerde bulmak”, “başı dönmek”, “midesi bulanmak”, “mışıl mışıl uyumak”, “fırsat bulmak”, “fark etmek” ve “dili tutulmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Ayının Dostluğu” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “altında kalmak”, “peşine takılmak”, “peşini bırakmak” ve “güven olmamak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Kayalıpark Yayınları’nın 2017’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Ayıdan Dost Olmaz” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle veya tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “feryat etmek”, “peşine takılmak”, “yatağa düşmek”, “başına bir şey gelmek”, “kulağına girmemek”, “aklı başında olmamak”, “bahse girmek”, “üstüne düşmek”, “sevk etmek” ve “uykuya dalmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Ayının Dostluğu” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde noktalama işareti yanlına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “elinden kurtarmak”, “iyilik görmek”, “peşine takılmak”, “yatağa düşmek”, “uykuya dalmak” ve “başında beklemek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Ayının Dostu” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “peşini bırakmamak”, “peşinden gitmek”, “olup biten”, “benden söylemesi”, “kulak asmamak”, “fayda etmemek”, “peşinden koşmak”, “dönüp dolaşmak”, “pat diye” ve “cezasını çekmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Ayıdan Dost Olur mu?” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler

oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işaretinin yanlış kullanımına rastlanmıştır: “Yahu bu ne hal, diye sordu” (Tezcan, 2016b, s.25).

İncelenen metinde, “takla atmak”, “üstüne yok”, “kendini alamamak”, “yüzüne karşı”, “canı sıkılmak”, “kulağına gelmek”, “dikkat kesilmek”, “yan bakmak”, “tüyleri diken diken olmak”, “an meselesi”, “nişan almak”, “yere yıkmak”, “naralar atmak”, “diz çökmek”, “geçmiş olsun”, “minnet duymak”, “peşine düşmek”, “boynunu bükmek”, “geri dönmek”, “yataklara düşmek”, “gözlerini dikmek”, “davet etmek”, “demir gibi”, “eline düşmek”, “süzüm süzüm süzülme”, “olan biten”, “başından geçmek”, “peşini bırakmamak”, “bir dediğini iki etmemek”, “kaş yapıyorum derken göz çıkarmak”, “başına gelmek”, “başından atmak”, “ters ters bakmak”, “iyiliğini görmek”, “uykuya dalmak”, “tur atmak”, “yorgun düşmek” ve “ağzı köpürmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Ayının Dostluğu” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda, metnin okunup anlaşılmasına yönelik 5 soruluk bir test bulunmaktadır. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır: “O mu, diye söze başlamış.” (Atçakarlar, 2012, s.7).

İncelenen metinde, “peşini bırakmamak”, “peşinden gitmek”, “ziyaret etmek”, “olup biten”, “benden söylemesi”, “kulak asmamak”, “fayda etmemek”, “peşinden koşmak”, “dönüp dolaşmak”, “pat diye” ve “cezasını çekmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Papağanın Oyunu” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline

yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer alır. Metinde anlam açısından “üzülmüş” olması gereken sözcüğün “üzülürmüş” yazılması ve “yol” sözcüğünün iki kere yazılması yazım yanlışı olarak tespit edilmiştir. “O hareketiyle bana bir yol yol gösterdi” (Sukan, 2016, s.14). Ayrıca noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “günlerden bir gün”, “boynunu bükmek”, “içi yanmak”, “özlemini çekmek”, “yola düşmek”, “cana kıymak”, “canına kıymak”, “boş bulunmak”, “elden ne gelir”, “kaskatı kesilmek”, “yazıklar olsun”, “kendine gelmek” ve “yol göstermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Tüccarın Papağanı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde cümlenin sonuna nokta konulmayarak yazım yanlışı yapılmıştır: “Ah keşke iletmez olaydım” (Temel, 2016, s.14).

İncelenen metinde, “yola çıkmak”, “selam söylemek”, “hatırına getirmek”, “yerine getirmek”, “rast gelmek”, “nefesi kesilmek”, “cana kıymak”, “günah işlemek”, “başına gelmek”, “kaskatı kesilmek” ve “yere çalmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Akıllı Papağan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve

sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır.

Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır:

“Neymiş bakalım o söz, diye sormuş?” (Atçakarlar, 2014, s.5).

İncelenen metinde, “hayal kurmak”, “karar vermek”, “yola çıkmak”, “söze başlamak”, “pat diye”, “bin pişman olmak”, “kusura bakmamak”, “ısrar etmek”, “olan biten”, “ne yazık ki”, “hayretler içinde kalmak” ve “ders vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Papağan ile Tüccar” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “selam söylemek”, “yola çıkmak” ve “selamı almak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Bezirgan ve Papağan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır. Metinde cümledeki anlamına göre “tüccarım” kelimesi ve “deki” yanlış yazılmıştır. “Bir tüccarım bir papağanı vardı” (Zeren, 2017, s.35). Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “selam söylemek”, “can vermek”, “yola koyulmak”, “yol gitmek”, “nefesi kesilmek”, “bin pişman olmak”, “kusura bakmamak”, “ısrar etmek”, “aklı başından gitmek”, “başına iş açmak”, “selamı almak”, “gözden kaybolmak” ve “bitmez tükenmez” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Dudu Kuşunun Öyküsü” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 6 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır. Metinde cümledeki anlamına göre “çıkacak” kelimesi yanlış yazılmıştır. Ayrıca büyük harfin yanlış bir kullanımı bulunmaktadır. “Yaşamak İçin ölmek gerek” (Karasoy, 2016, s.22).

İncelenen metinde, “yola çıkmak”, “fark etmek”, “hakkını helal etmek”, “selam söylemek”, “selamı almak”, “aklına gelmek”, “gözlerine inanmamak”, “bin pişman olmak”, “neye uğradığını anlamamak”, “geri dönmek”, “hesap etmek”, “oyun oynamak” ve “ıslah etmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Nakkaş Yapım’ın 2011’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Tacir ile Papağan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Kitabın kapağında 1 cümlelik ders cümlesi yer almaktadır. Metinde “tacir” sözcüğünün cümle ortasında büyük harfle başlanarak

yazıldığı bir yazım yanlışı yapılmıştır: “Uzun, zorlu ama güzel bir yolculuğun sonunda Tacir Hindistan’a varmış” (İzgi, 2011). Ayrıca noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “dillere destan”, “selam söylemek”, “merakta kalmak”, “o yer senin bu yer benim gezmek”, “bir eli yağda bir eli balda”, “haber vermek”, “içinden geçirmek”, “üzerinde durmak”, “parmaklarını yemek”, “pat diye”, “akıl etmek”, “akıl vermek” ve “tadını çıkarmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları’nın 2012’de yayımladığı Mevlana’dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Akıllı Papağan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Ancak metnin okunup anlaşılmasına yönelik 5 soruluk bir test bulunmaktadır. Metinde noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır: “Söyle bakalım, sen ne istiyorsun, diye sormuş” (Ataçakarlar, 2012, s.5).

İncelenen metinde, “hayal kurmak”, “karar vermek”, “yol almak”, “söze başlamak”, “pat diye”, “bin pişman olmak”, “kusura bakmamak”, “ısrar etmek”, “olan biten”, “ne yazık ki”, “hayretler içinde kalmak” ve “ders vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Köylü ile Şehirlinin Dostluğu” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer almaktadır. Metinde “vurdun” sözcüğünün “vurdum” şeklinde yazılması ve “gerdi” sözcüğünün satır sonunda “ge-rdi” şeklinde ayrılması yazım yanlışı olarak tespit edilmiştir.

İncelenen metinde, “konuk olmak”, “bir dediğini iki etmemek”, “hakkı geçmek”, “sıkıntı çekmek”, “gönül kırmak”, “arası bozulmak”, “yanıt vermek”, “karar vermek”, “yolunu tutmak”, “(bir yere) başını sokmak”, “sabahı etmek”, “göze almak”, “razı olmak”, “nişan almak”, “yola düzülme” ve “kul olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır. “Açtı ağzını yumdu gözünü” atasözü bulunmaktadır.

Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Köylü ile Şehirli” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “ihtiyaçlarının”, “haklarımından”, “teklife”, “kulube”, “içmissin” ve “yılık” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Sıfat olan ki’nin ayrı yazıldığı bir örnek görülmüştür. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “gezip tozmak”, “seyre çıkmak”, “gönül almak”, “göz okşamak”, “kol kanat germek”, “ikram görmek”, “sözünde durmak”, “geri dönmek”, “karar vermek”, “yola çıkmak”, “aç kalmak”, “işin içinden çıkmak”, “bardaktan boşanırcasına yağmur”, “bıçak kemiğe dayanmak”, “zahmet çekmek”, “canı ağzına gelmek”, “çileden çıkmak”, “yakasına yapışmak” ve “afyon yutmak” deyimleri ve kalıp sözleri bulunur.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Köylünün Şehirli Dostunu Köye Davet Etmesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir.

Metinde “şehire”, “duruyodun, “hiçbirşeyin” ve “ayırtedip” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “davet etmek”, “cennet gibi”, “hizmet etmek”, “başından savmak”, “gelip çatmak”, “yolunu gözlemek”, “hakkı geçmek”, “emeği geçmek”, “karar vermek”, “yola çıkmak”, “kendinden geçmek”, “adım atmak”, “bıçak kemiğe dayanmak”, “helal olsun”, “göze almak”, “gözünü kırpmamak”, “zarar vermek”, “gözünü dört açmak”, “bağırıp çağırarak”, “kan beynine sıçramak”, “yakasına yapışmak”, “maskesi düşmek”, “ortaya çıkmak” ve “rezil etmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Zünnun-u Mısırî'nin Tımarhaneye Düşmesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Ancak “cezbe, gafil, alamet” gibi çocukların bilmekte zorlanacağı kelimeler de yer almaktadır. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan somut ve soyut isimler birbirine yakındır. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 3 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır. Metinde “sukunet” ve “taış” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır: “Hani dostlarımdınız. Dostun eziyeti dosta ağır gelir mi.” (Zeren, 2017, s.41).

İncelenen metinde, “başına bir hal gelmek”, “meydana getirmek”, “halini hatırını sormak”, “ağır gelmek” ve “baş göstermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Bir Dil Bir İnsan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 2 cümlelik ders bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “canı istemek”, “karşı çıkmak”, “canı çekmek”, “birbirine girmek” ve “yerine getirmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Kayalıpark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Üzüm” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağızından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağızından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metnin sonunda 4 cümlelik bir öğüt bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “karar vermek” ve “kavgaya tutuşmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Üzüm” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağızından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağızından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde ne...ne kalıbında olumlu olması gereken fiil “istemiyorum” şeklinde olumsuz yazılmıştır: “Ben ne engür ne ineb istemiyorum!” (Temel, 2016, s.61). Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “canı istemek” ve “kavgaya tutuşmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Dört Yabancı'nın Kavgası” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağızından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağızından verilmiştir. Metinde yer alan

isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir.

İncelenen metinde, “günlerden bir gün”, “yola çıkmak” ve “karar vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Birbirinin Dilinden Anlamayan Dört Kişinin Kavgası” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır: “Dördüncü Rumdu” (Zeren, 2017, s. 22).

İncelenen metinde, “sesini yükseltmek” ve “sona ermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Ölümsüzlük Ağacı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “kalır” olarak yazılması gereken kelimenin “kalırsın” şeklinde yazılarak yazım yanlışlığı yapılmıştır: “Neden ölümsüzlük ağacına takılıp kalırsın insan?” (Sukan, 2016, s.71).

İncelenen metinde, “söz sözü açmak”, “kulağına gitmek”, “aklı başında olmak”, “fırsat bulmak”, “yolunu tutmak”, “bir baştan bir başa”, “o (şehir) senin bu (şehir) benim”, “alaya alınmak”, “karar vermek”, “halini hatırını sormak”, “hayır duası almak”, “kulağına

gelmek”, “yola çıkmak”, “bir kenara atmak”, “takılıp kalmak” ve “ağzının tadı kaçmak” deyimleri ve kalıp sözleri bulunmaktadır.

Pariltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Hayat Ağcı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “ağcı, “birşeyhin”, ve “bi rşeydir” şeklinde yazım yanlışları görülmüştür. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “alaya almak”, “gülüp geçmek”, “geri dönmek”, “karar vermek”, “olan biten”, “sayıp dökmek”, “elden bırakmak” ve “ortaya koymak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Nakkaş Yapım’ın 2011’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Her Derdin Dermanı Olan Ağaç” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Kitabın kapağında 1 cümlelik ders cümlesi yer almaktadır. Metinde “herbirinizin”, “birşeycik” “herşeye”, “birgün”, “birşey”, “oldu bittiye”, “birşeyin” “sağol” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmuştur.

İncelenen metinde, “bir araya gelmek”, “sona ermek”, “dilden dile dolaşmak”, “kulağına gitmek”, “tadına bakmak”, “şifa bulmak”, “yerine getirmek”, “harcı olmamak”, “yol göstermek”, “oldubittiye gelmek”, “yolunu tutmak”, “aklı başından gitmek”, “peşinde

koşmak”, “aklı ermek”, “geri dönmek”, “olan biten”, “sözünü kesmek” ve “değer vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Kayalıpark Yayınları’nın 2017’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Bilgiyi Kullanmak” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metnin sonunda iki cümleden oluşan öğüt bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “elde etmek” ve “hayal kırıklığına uğramak” deyimleri ve kalıp sözleri bulunur.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Ya Beni De Götürürlerse” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “birşeyi” ve “bağımıza” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır: “Birşeyi bilmeyen cahil kişiler bağımıza geçerlerse eşeğin...” (Zeren, 2017, s.119). Ayrıca büyük bir harfin ve noktalama işaretlerinin yanlış kullanımına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “benzi sararmak” ve “başına geçmek” deyimleri ve kalıp sözleri bulunmaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Deveci ile Bilgin” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan

isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “yola koyulmak”, “yanıt vermek”, “akıllılık etmek”, “hakkı var”, “yalın ayak başı kabak”, “zarar vermek”, “başına dert açmak” ve “yol açmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Altın Öğüt” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkileme kullanılmıştır. Metnin sonunda 13 dizelik ders verici bir şiir yer alır. Şiirdeki dizeler sekizer ve beşer gruplanarak yazılmıştır.

İncelenen metinde, “yüzünden okunmak”, “sıkıntıya katlanmak”, “kulak vermek”, “suratı asılmak”, “aldırış etmemek”, “pusuya yatmak”, “ses etmemek”, “yolun açık olsun”, “yolunu şaşırmaq”, “yola düşmek”, “bir kenara atmak”, “gözü dönmek”, “üstüne çullanmak” ve “mideye indirmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Öcünü Alan Fil” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “öcünü almak”, “orası senin burası benim dolaşmak”, “aklının ucundan geçirmemek”, “peşini bırakmamak”, “uzak durmak”, “yol almak”, “ağzına

sürmemek”, “uykuya dalmak”, “uyku tutmamak” ve “yere çalmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Fil Yavrusu” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “hiç bir” ve “yeyin” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “sıkıntıya düşmek”, “zorluğa düşmek”, “canı çekmek”, “pusuya yatmak”, “kulak vermek”, “idare etmek” ve “uykuya dalmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Fil Yavruları” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır. Metinde “icabedeni” ve “açlaktan” şeklinde yazım yanlışlarına rastlanmıştır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlığı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “sıkıntı çekmek”, “pusuda beklemek”, “razı olmak”, “nefsine uymak”, “zarar görmek”, “uğurlar olsun”, “aç kurt gibi”, “uykuya dalmak”, “kokusunu almak”, “çekip gitmek” ve “kökünü kazımak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır. “Günah benden gitti” atasözü bulunmaktadır.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Serçenin Öğüdü” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde “tuttun” kelimesinin “tutun”, “kanat” kelimesinin de “kanaat” şeklinde yazılarak yazım yanlışlığı yapılmıştır: “Allah için iki öğüdümü tutun da üçüncüsünü mü tutacaksınız? Boş ver, zamanımı alma, diyerek gökyüzüne kanaat açtı” (Sukan, 2016, s.61). Ayrıca noktalama işareti yanlışlığı bulunmaktadır: “Ah! Ne yaptım, neden salıverdim, diye dövünmeye başlamıştı” (Sukan, 2016, s.61).

İncelenen metinde, “tuzak kurmak”, “dile gelmek”, “fırsatı kaçırmak”, “paha biçilmez”, “rahat ettirmek”, “elden kaçırmak”, “bağırıp çağırmak” ve “aklı başına gelmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Kayalipark Yayınları'nın 2017'da yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Üç Öğüt” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle ya da tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda iki cümlelik bir öğüt bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “tuzak kurmak”, “serbest bırakmak”, “fırsatı kaçırmak”, “paha biçilmez”, “yazıklar olsun” ve “kendine gelmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Tuzağa Düşen Kuş” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş

zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır: ““Hadi bana üçüncü öğüdünü söyle artık” (Temel, 2016, s.87).

İncelenen metinde, “tuzak kurmak”, “fırsatı kaçırmak”, “kendine gelmek” ve “uykuya dalmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Üç Öğüt” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır: “Benim karnımda hiç yüz gram inci olur mu, diye sormuş” (Atçakarlar, 2014, s.64).

İncelenen metinde, “tuzak kurmak”, “dile gelmek”, “elinden kurtulmak”, “fırsatı kaçırmak” ve “kendine gelmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Üç Öğüt” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “bir çok”, “birincisi”, “onbir” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “tuzığa düşmek”, “dile gelmek”, “ah vah etmek”, “paha biçilmez”, “saçını başını yolmak”, “fırsatı kaçırmak”, “kendine gelmek” ve “uykuya dalmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Tuzığa Düşen Kuşun Öğütleri” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “birçok öküzler...” şeklinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “kapan kurmak”, “pusuya yatmak”, “dile gelmek”, “ah vah etmek”, “paha biçilmez”, “saçını başını yolmak”, “fırsatı kaçırmak”, “aklı başına gelmek” ve “uykuya dalmak” metinleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları’nın 2012’de yayımladığı Mevlana’dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Üç Öğüt” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda, metnin okunup anlaşılmasına yönelik 5 soruluk bir test bulunmaktadır. Metinde noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır: “Söyle bakalım beğenecek miyim, demiş” (Atçakarlar, 2012, s.7).

İncelenen metinde, “tuzak kurmak”, “dile gelmek”, “elinden kurtulmak”, “fırsatı kaçırmak”, “kendine gelmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Kayalıpark Yayınları’nın 2017’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Boyacı Küpüne Düşen Çakal” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma

diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ve görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Bazı betimlemeler çocuklar için anlaşılması güç olabilir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 5 cümlelik bir öğüt bölümü yer alır. Metinde “nerden” şeklinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “hayran olmak”, “uzak durmak”, “büyük görmek”, “hayran etmek”, “yüz çevirmek” ve “elde etmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Tavuskuşu Çakal” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin başlığında ayrı yazılması gereken “tavuskuşu” bitişik yazılmıştır. Metinde “boztüyerini” bitişik şekilde yanlış yazılmıştır. Ayrıca noktalama işareti yanlışına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “aklı başından gitmek”, “göz boyamak”, “aklını başına almak”, “etrafını sarmak” ve “üzerine yürümek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Ben Tavusum Diyen Çakalın Hikayesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Ancak “enbiya, evliya, salih” gibi çocukların bilmekte zorlanacağı kelimeler de yer almaktadır. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde

“tüylerinin”, “boyacıman”, “çakalan”, “yanana”, “çıkma”, “lutfu”ve “toplak_p” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır: ““Hayır bunu yapamam,” dedi çakal” (Zeren, 2017, s.68).

İncelenen metinde, “aklı başından gitmek”, “elde etmek”, “ele almak”, “karşı gelmek”, “secde etmek”, “karşı çıkmak”, “aklına başına toplamak”, “pervane kesilmek” ve “üstüne yürümek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Et Nerede?” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “tadına doyamamak” ve “ders vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Et Nerede?” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda, metnin okunup anlaşılmasına yönelik 5 soruluk bir test bulunmaktadır. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır: “Ne oldu hanım, diye merakla sormuş” (Atçakarlar, 2012, s.11).

İncelenen metinde, “tadına doyamamak”, “yemek çıkarmak” ve “ders vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pariltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Kuyruk Parçacıyla Bıyıklarını Yağlayan Adamın Hikayesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “parçacıyla”, “yaşlı”, “yqğ_lı” ve “dağru” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “peşine düşmek”, “azar işitmek” ve “neye uğradığını anlamamak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Abbas'ın Yalanı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır: “Yaz mevsimi hiç bitmeyecekmiş gibi geliyordu ona Hele gündüzler...” (Tezcan, 2016b, s.81).

İncelenen metinde, “alev almak”, “boyu devrilesi”, “katık etmek”, “yüzünü buruşturmak”, “kendini bir yerde bulmak”, “gözleri kamaşmak”, “kulakları dört açılmak”, “bıyıklarını burmak”, “aklına gelmek”, “kaşlarını çatmak”, “elini sürmemek”, “fena yapmak”, “başına iş getirmek”, “adı çıkmak”, “toz kondurmamak”, “tavır takınmak”, “fark etmek”, “baston yutmuş gibi”, “fazla kaçırmak”, “söylemesi ayıp”, “yalanı çıkmak”, “elinden geleni yapmak”, “rezil etmek”, “yalan kıvırmak”, “dayak yemek”, “gözlerini dikmek”, “kıpkırmızı kesilmek” ve “ortaya çıkmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pariltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Lokman Hekim ve Köleler” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde noktalama işareti yanlına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “ortaya çıkmak” deyimini yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Yalancının Hali” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Ancak “lütuf, ihsan, methiye” gibi çocukların bilmekte zorlanacağı kelimeler de yer almaktadır. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşma cümleleri ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “mallar_” ve “methiye dizmek” şeklinde yazım yanlışları ve hal eki olan -de'nin ayrı yazıldığı bir kelime bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “halini hatırını sormak”, “başından geçmek”, “methiye düzmek” ve “tut ki” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Sevginin Gücü” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır. Metinde “kalmadı” sözcüğünün “kalmad” şeklinde

yazılması yazım yanlışı olarak tespit edilmiştir. Ayrıca noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “eriyip tükenmek”, “secdeye kapanmak”, “uykuya dalmak”, “nabzını saymak”, “aklı fikri bir şeyde olmak”, “başından geçmek”, “nabzını tutmak”, “yataklara düşmek”, “mum gibi erimek”, “sayıp dökmek”, “adı geçmek”, “yanıp tutuşmak”, “davet etmek”, “yola koyulmak” ve “murat almak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Leylanın Cevabı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan somut ve soyut isimler birbirine yakındır. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde küçük harfle başlayan bir cümleye ve “bi” yazım yanlışına rastlanmıştır: “senin öyle fevkalade bi güzelliğin olmadığı gibi, sıradan bir kadından da hiçbir farkın yok” (Zeren, 2017, s.17). Ayrıca noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “hayretler içinde kalmak” ve “deli divane olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Mecnun’un Köpeği Öpmesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “pisşeyler” ve “aşyalık” şeklinde yazım yanlışları yer almaktadır.

İncelenen metinde, “mekân tutmak”, “yüz sürmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Mecnun’un Endişesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından

görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “başladı”, “kükremi_” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca özel olan “Mecnun” ismi bir kez küçük harfle yazılmıştır. Noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “nara atmak” ve “zarar vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Leyla’nın Güzelliği” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışına rastlanmıştır: ““Mecnun, dediler” (Zeren, 2017, s.122).

Aynı kitapta yer alan “Hintli Köle” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “aşıkların” şeklinde yazım yanlış bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “sararıp solmak”, “halini hatırını sormak”, “ortak olmak” ve “diller dökmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “İmrülkays’ın Aşkı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşma cümlesi ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur.

Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metnin sonunda 2 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır. Metinde büyük harfle yazılması gerektiği halde küçük yazılan kelimeler bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmaktadır. “Ey güzel yüzlü, tatlı sözlü, sen zamanın yusufusun...” (Zeren, 2017, s.149)

İncelenen metinde, “kul olmak”, “reva görmek”, “aklı başından gitmek” ve “yolunu tutmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Gerçek Sevgi Hangisi?” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır: “Kendini nasıl hissediyorsun.” (Tezcan, 2016a, s.12).

İncelenen metinde, “çoluk çocuğa karışmak”, “razı olmak”, “gölge düşmek”, “yemeden içmeden kesilmek”, “ortaya dökmek”, “fayda vermemek”, “eriyip gitmek”, “aklına gelmek”, “haber göndermek”, “nabzını tutmak”, “nabzı atmak”, “deli gibi” ve “sarıp solmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pariltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Garip Bir Deneme” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “benzerşeyler” şeklinde yazım yanlış bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti ve küçük harfin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır. ““Efendim, dedi” (Zeren, 2017, s.125).

İncelenen metinde, “yazık olmak” deyimini yer almaktadır.

Sedir Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi’den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Ferman Sultanımındır” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işaretlerinin yanlış kullanımına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “kulak kabartmak”, “peşine düşmek”, “yorgun düşmek”, “geri dönmek”, “yol vermek”, “vakit geçirmek”, “iş yapmak”, “sağ ol”, “hoşuna gitmek”, “misafir kalmak”, “yazık olmak”, “razı olmak”, “ders almak”, “grip çıkmak”, “gözünden düşmek”, “plan kurmak”, “eline geçmek”, “altını üstüne getirmek”, “iftira atmak”, “özür dilemek”, “hüküm vermek”, “eli varmamak”, “gücü yetmemek”, “paha biçilmemek”, “tuz buz olmak”, “gözü görmemek”, “hiçe saymak”, “hatırını kırmak”, “el çırpamak” ve “hatırı için” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Derviş Dekuki’nin Hikayesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

Kayalıpark Yayınları’nın 2017’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Tembel Köpek” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise

tırnak işareti içinde birinci şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 4 cümlelik öğüt bölümü yer alır.

İncelenen metinde, “ezilip büzölmek”, “sağ kalmak”, “yerine gelmek”, “iliğı kemiğı ısınmak”, “sıkıntı çekmek”, “gurura kapılmak”, “karnı tok sırtı pek”, “tedbir almak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceğı Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Diken Eken” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görölen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “gelip geçmek”, “sözünü tutmak”, “yerine getirmek”, “iş görmek” ve “kuvvetten düşmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Yolun Kenarına Diken Eken Adam” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görölen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 2 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır. Metinde noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “gelip geçmek”, “vaadinde durmak” ve “bir işi sürüncemede bırakmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Eyaz’ın Marifeti” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “bağına” şeklinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına ve büyük bir harfin yanlış kullanımına rastlanmıştır: ““Peki nereye gidiyormuş,” diye sorunca bey susup kaldı” (Zeren, 2017, s.133).

İncelenen metinde, “karşılık vermek” ve “az gelmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Nakkaş Yapım’ın 2011’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Padişahın Tembel Adama Verdiği Ders” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Kitabın kapağında 1 cümlelik ders cümlesi yer almaktadır. Metinde “birşey” ve “tesbit” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “ağzını açmak”, “yardımda bulunmak”, “derdine derman olmak”, “yola düşmek”, “boynunu bükmek”, “kılığa girmek”, “geri çekilmek”, “aklına gelmek”, “suya düşmek”, “pes etmek”, “cebine indirmek”, “muradına ermek”, “ayakları yerden kesilmek”, “siniri bozulmak”, “oyun oynamak”, “ders vermek” ve “avuç açmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı sette yer alan “Mirasyedi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile

anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Kitabın kapağında 1 cümlelik ders cümlesi yer almaktadır. Metinde “herşey” ve “tamda” (bağlaç) şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmaktadır. “Bekçi tamda Bağdat’taki evimizi tarif ediyor!” (Nakkaş, 2011).

İncelenen metinde, “laftan anlamak”, “nasihatte bulunmak”, “aklından çıkarmamak”, “alın teri dökmek”, “ola ki”, “gözü arkada kalmamak”, “bir o kadar”, “göz açıp kapayıncaya kadar”, “yok olmak”, “kulağına küpe olmak”, “hak vaki olmak”, “elde etmek”, “başını sokmak”, “gözleri kan çanağına dönmek”, “yola koyulmak”, “bitmek bilmemek”, “gözü bir şey görmemek”, “canını dişine takmak”, “adım atmak”, “takati kalmamak”, “aklını başından almak”, “aman vermemek”, “peşine düşmek”, “avucunun içi gibi bilmek”, “gökte ararken yerde bulmak”, “ruhu bile duymamak” ve “sıkıntı çekmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Yıkık Ev” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “rahat etmek” deyimini yer almaktadır.

Kayalıpark Yayınları’nın 2017’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan ““Eğer” Deme, Çalış!” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan

isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 2 paragraflık öğüt bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “kötülüğe uğramak”, “tereddüde düşmek” deyimleri ve kalıp sözleri bulunur.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Aslan Dövmesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde küçük harf yanlışına ve noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır. “Nereye yapayım aslanı” (Temel, 2016, s.26).

İncelenen metinde, “canını acıtmak”, “feryat etmek”, “canı çıkmak”, “canı yanmak” ve “başına gelmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Başsız Kulaksız Kuyruksuz Bir Aslan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ve görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde “aklı” ve “omuzumun” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “rivayet etmek”, “canını acıtmak”, “işe koyulmak”, “canı acıtmak”, “feryat etmek”, “canı burnuna gelmek”, “içine fenalık gelmek” ve “başına gelmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Kuyruksuz Kulaksız Aslan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ve duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Ancak bir konuşma için tırnak işareti kullanılmıştır. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır. “-Kazvinli, Dövmeci Hasan'ın bu iltifatlarına çok memnun olmuş” (Tezcan, 2016a, s.26).

İncelenen metinde, “selam vermek”, “hizmet etmek”, “göğsünü kabartmak”, “yüzünden akmak”, “canını yakmak”, “yüzünü buruşturmak”, “canı yanmak”, “sesini çıkarmamak”, “razı olmak”, “dişini sıkmak” ve “elde etmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Cömert Beyle Yüzsüz Dilenci” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin başında masalarda bulunan döşeme bölümü bulunmaktadır ve devamında masal dinleneceği ifade edilmektedir. Metinde noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “baş etmek”, “örnek olmak”, “zırnık bile koklatmamak”, “el açmak”, “günlerden bir gün”, “kendini toparlamak”, “gönül almak”, “dil dökmek”, “iftiraya uğramak”, “iş vermek”, “kendisini ele vermek”, “kulak asmamak”, “peşini bırakmamak”, “yolunu gözlemek”, “para koparmak”, “eteğine yapışmak”, “dayak yemek”, “kurbanı olmak”,

“yüz vermemek”, “yüz verince astar istemek”, “burnunu çekmek”, “oyun oynamak”, “sarıp sarmalamak”, “başında durmak”, “neye uğradığını şaşırarak”, “oyuna getirmek” ve “elinden bir kaza çıkmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır. “Bey mi yaman el mi yaman” atasözü bulunmaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Gizli Hazine” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır: “Söyle bakalım nedir bu define hikayesi, diye sordu” (Gülbahçe, 2016, s.51).

İncelenen metinde, “iflas etmek”, “başından geçmek” ve “delik deşik etmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Azmin Sonu” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “hiçbirşeyi”, “ulaşamad_”, “hergün”, “başl^yordu”, “kırıklığından” ve “birşey” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “çaresiz kalmak”, “elden gitmek”, “muradına ermek”, “meydana çıkmak”, “elinden bir şey kurtulmamak”, “içeriye dalmak”, “şaşıp kalmak”, “yolunu tutmak”, “alıp yürümek”, “kulağına gitmek”, “olan biten”, “zahmete girmek”, “elde etmek”, “geri vermek”, “helal olsun” ve “delik deşik etmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Kuş Dili” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 4 dizelik ders verici bir şiir yer alır. Metinde “hıllal” şeklinde bir yazım yanlışı vardır. Ayrıca noktalama işareti yanlışına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “ibret almak”, “göçüp gitmek”, “gönlünü almak”, “yazık olmak”, “geri çevirmek”, “boynu bükük”, “harcı değil”, “akıbetine uğramak”, “bir köşeye çekilmek”, “eser yok”, “olup biten”, “haberi olmak”, “zararı dokunmak”, “gözün aydın”, “istifini bozmamak”, “elden çıkarmak”, “kırk dereden su getirmek”, “haber vermek”, “kan dökmek”, “zarara uğramak”, “kanına girmek”, “mirasa konmak”, “başına gelmek”, “peşine düşmek”, “telaşa kapılmak”, “kapiya dayanmak”, “feryat etmek”, “başa kakmak”, “yüze vurmak”, “ok yaydan fırladı”, “imanlı gitmek”, “ayakları dolaşmak” ve “çekip almak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır. Metinde bulunan atasözleri ise şunlardır: “Açtı ağzını, yumdu gözünü”, “mal, canın yongasıdır”.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Hayvanların Dilinden Anlayan Adam” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde sıfat olan ki'nin ayrı yazıldığı bir yazım yanlışı görülmüştür: “Ama bizim ki onu sattığı için başkasının kapısında öldü” (Temel, 2016, s.81).

İncelenen metinde, “dilinden anlamak”, “yük altına girmek”, “laf dinlemek”, “ortak olmak”, “soluğu bir yerde almak”, “ziyafet vermek” ve “iş işten geçmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Meraklı Adam” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “yükün altına girmek”, “özür dilemek”, “teselli etmek”, “iple çekmek”, “yüzünden düşen bin parça”, “aptal yerine koymak”, “başına gelmek”, “iş işten geçmek” ve “bin pişman olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Lüzumsuz Merak” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “keşmiş” şeklinde bir yazım yanlışlığı vardır. Ayrıca noktalama işareti yanlışına rastlanmıştır. “Hayır, diye bağırarak arkadaşının sözünü keşmiş” (Tezcan, 2016b, s.79).

İncelenen metinde, “burnunu sokmak”, “düşünmek taşınmak”, “sıkıntı basmak”, “başına bir hal gelmek”, “akıl vermek”, “aklına gelmek”, “el çırpma”, “meraktan ölmek”, “kapısını çalmak”, “buyur etmek”, “şifa vermek”, “elinde olmak”, “ısrar etmek”, “kaşlarını çatmak”, “geri çevirmek”, “el açmak”, “aldırış etmemek”, “zorunda kalmak”, “telaşa düşmek”, “boynunu bükmek”, “tabana kuvvet”, “çileden çıkmak”, “üstüne yürümek”, “dediği

çıkmaq”, “kıpırmızı kesilmek”, “sözünü kesmek”, “etekleri tutuşmaq”, “kendini atmaq”, “merak sarmak” ve “son nefesini vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Ağzına Yılan Kaçan Köylü ile Atlı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer alır. Metinde “uyukudaki”, “büyüklüğü” ve “bulundun” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “eziyet çektirmek”, “lanet okumak”, “kan ter içinde”, “gözünden uyku akmak”, “midesi bulanmak”, “yitip gitmek”, “ödü patlamak”, “canı çıkmak”, “tuttuğu altın olmak”, “yolu açık olmak” ve “razı olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “İyilik” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde bir konuşma cümlesine tırnak işaretiyle başlanmayarak noktalama işareti yanlış yapılmıştır.

İncelenen metinde, “kastı olmak”, “ödü patlamak”, “ağzına geleni söylemek” ve “midesi bulanmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi’den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Dayakla Canı Kurtulan Adam” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın

ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır: “Peki ama bunu nasıl yuttum ben, diye sordu” (Tezcan, 2016b, s.42).

İncelenen metinde, “dillere destan”, “ün salmak”, “başı sıkışmak”, “yardımına koşmak”, “haberi olmamak”, “gözleri fal taşı gibi açılmak”, “çaresiz kalmak”, “zorun ne”, “midesi bulanmak”, “başı dönmek”, “gözleri kararmak”, “oralı bile olmamak”, “tıka basa yedirmek”, “bıyık altından gülmek”, “sopayı yemek”, “kan ter içinde kalmak”, “ayağa kalkmak”, “tüyleri diken diken olmak”, “dayak yemek”, “ellerin dert görmesin”, “kusura bakmamak” ve “geçmiş olsun” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “İstemem, Benden Irak Olsun” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer alır. Burada yer alan ders çocuklar için anlaşılır düzeydedir. Metinde “apalı” ve eyer kelimesinin “eğer” olarak yazılması şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışları bulunmaktadır: “Neden üzüntü ve acı çekiyorum, demiş” (Sukan, 2016, s.16).

İncelenen metinde, “iki büklüm olmak”, “(bir şey) yüzü görmemek”, “dayak yemek”, “hâl hatır sormak” ve “bir deri bir kemik olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Su Taşıyıcısının Eşeği” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından

konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “kendine gelmek”, “yara almak”, “bin pişman olmak” deyimleri ve kalıp sözleri bulunur.

Pariltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Sakanın Eşeği” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “bağı” ve “bir kaç” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca büyük-küçük harflerin ve noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır. “Bu Zavallı eşeğin hali ne böyle, ...” (Zeren, 2017, s.115).

İncelenen metinde, “bin pişman olmak” deyimini yer almaktadır.

Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Oduncu ve Eşeği” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “iki büklüm olmak” ve “yara bere içinde olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Bekçiden Kaçan Aşık” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer almaktadır. Metinde “başagirdi”, “değilmiymiş”, “başagiren” ve “başdan” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “meşakkat çekmek”, “yanıp tutuşmak”, “sıkıntıya düşmek” ve “hayır dua etmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Beyan Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Hasta Adam” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 14 dizelik ders verici bir şiir yer alır. Şiirdeki dizeler dörder, sekizer ve ikişer gruplanarak yazılmıştır.-

İncelenen metinde, “karşılık vermek”, “içinden geçmek”, “içine dert olmak”, “feryadı basmak”, “başını belaya sokmak”, “haddini bildirmek”, “sesini yükseltmek”, “rezil olmak”, “başından geçmek”, “gözlerini dikmek”, “şamar indirmek”, “canı yanmak”, “çığlık koparmak”, “istifini bozmamak”, “kıpkırmızı kesilmek”, “gözleri yuvalarından fırlamak”, “için için gülmek”, “kazdığı kuyuya kendisi düşmek”, “hak etmek”, “yüzü asılmak” ve “gaflet uykusuna düşmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Enseye Bir Tokat” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde “altı” kelimesi “atı” şeklinde yanlış yazılmıştır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “işi bitmek”, “gönlü istemek”, “içinden gelmek”, “içi açılmak”, “abdest almak”, “içinden geçmek”, “tokat atmak”, “neye uğradığını şaşırarak”, “kendine gelmek”, “olan biten” ve “şaplak indirmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Bir Sillenin Bedeli” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “pehriz” ve “birşey” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “nabzını tutmak”, “işi bitmek”, “içinden gelmek”, “içi açılmak”, “abdest almak”, “hatırı sayılır”, “neye uğradığını anlayamamak” ve “ceza vermek” deyimleri ve kalıp sözleri bulunmaktadır.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Yoksul Bedevi ile Karısı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir.

Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer alır. Metinde “arttı” kelimesinin “artı” olarak yazılması, “içinde” olması gereken kelimenin “içine” yazılması ve bağlaç olan “da”nın iki kere yazılması yazım yanlışları olarak tespit edilmiştir. “Karar da senin, buyruk da da...” (Sukan, 2016, s.18). Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmaktadır: “Ne oldu da şimdi altın ister oldun, dedi” (Sukan, 2016, s.17).

İncelenen metinde, “yoksulluk çekmek”, “sıkıntı çekmek”, “dert yanmak”, “aza çoğa bakmamak”, “yaşını başını almak”, “başa kakmak”, “boğazına dek”, “hor bakmak”, “günaha girmek”, “alıp başını gitmek”, “destek olmak”, “canından usanmak”, “boyun eğmek”, “eline geçmek”, “ağzını aramak”, “akıl vermek”, “yola düşmek”, “göz kırpmamak”, “yol almak”, “önünü kesmek” ve “halini hatırını sormak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Kayalıpark Yayınları’nın 2017’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “İyi Niyet” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ve görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 2 cümlelik bir öğüt bölümü yer alır.

İncelenen metinde, “haber vermek”, “fırsat bulmak”, “yüzü gülmek” ve “gönül kazanmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Beyan Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Papağan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin

anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 12 mısralık ders verici bir şiir yer alır. Şiirdeki dizeler beşer, üçer ve dörder gruplanarak yazılmıştır.

İncelenen metinde, “hayrete düşmek”, “dile gelmek”, “ortaya çıkmak”, “nasibini almak”, “dili tutulmak”, “dil dökmek”, “akla hayale gelmemek”, “kendini tutamamak”, “donup kalmak” ve “yoldan çıkmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Sen de mi Şişeleri Devirdin?” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisi ile birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer alır.

İncelenen metinde, “yerinden fırlamak”, “korkuya kapılmak”, “ağzı bir karış açık kalmak”, “dayak yemek”, “dili tutulmak”, “kendi haline bırakmak” ve “günlerden bir gün” deyimleri ve kalıp sözleri bulunmaktadır.

Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Bakkalın Papağanı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “selam vermek”, “selam almak”, “ıslık çalmak”, “göz kulak olmak”, “zorunda kalmak”, “ödü kopmak”, “öfkeden deliye dönmek”, “tokat yemek”, “dili tutulmak” ve “dili açılmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mesnevi’den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Bakkal ve Papağan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline

yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır: “Yoksa sen de mi gül yağı şişesini devirdin, dedi” (Gülbahçe, 2016, s.4).

İncelenen metinde, “içeri dalmak”, “şaşkına dönmek”, “dili tutulmak” ve “ah vah etmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pariltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Bakkal ve Papağanın Hikayesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 2 cümlelik ders bölümü yer alır. Metinde “baaşladı” ve “adamı n da” şeklinde yazım yanlışlarına rastlanmıştır. Ayrıca sıfat olan bir ki’nin ayrı yazıldığı görülmüştür. Noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “içeriye dalmak”, “ortalığı birbirine katmak”, “olan oldu”, “dili tutulmak”, “bin pişman olmak”, “ah vah etmek”, “dile gelmek”, “kara kara düşünmek” ve “kabak gibi” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Kel Papağan ile Bakkal” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 6

cümlelik ders bölümü yer alır. Metinde küçük harfle yazılması gereken bir sözcüğün büyük harf ile yazıldığı bir yazım yanlışı bulunmaktadır: “Azgın kediyi karşısında gören Papağanın korkudan ödü kopmuş” (Karasoy, 2016, s.13).

İncelenen metinde, “eksik olmamak”, “göz kulak olmak”, “yol göstermek”, “yerli yerinde”, “içeriye dalmak”, “ödü kopmak”, “tuzla buz olmak”, “tır tır titremek”, “başının altından çıkmak”, “yerinden fırlamak”, “dili tutulmak”, “ne yazık ki”, “iş işten geçmek”, “dil dökmek”, “oralı olmamak”, “pes etmek”, “kendi halin bırakmak”, “çaba göstermek”, “günlerden bir gün”, “iç çekmek”, “katıla katıla gülmek” ve “bir tutmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta yer alan “Kel Papağan” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkillemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işaretinin yanlış kullanımına rastlanmıştır: “Hoş geldiniz efendim! Safalar getirdiniz?” (Tezcan, 2016a, s.31).

İncelenen metinde, “aklına gelmek”, “kırıp geçirmek”, “çığılığı basmak”, “göz yummak”, “kusura bakmamak”, “üzerine titremek”, “kendinden geçmek”, “takla atmak”, “başı dönmek”, “gözü kararmak”, “birbirine girmek”, “kara kara düşünmek”, “aklı gitmek”, “kalbi çarpmak”, “dilini yutmak”, “deliye dönmek”, “bağırıp çağırmak”, “yumruk indirmek”, “öfkesini almak”, “kendine gelmek”, “gık dememek”, “geri dönmek”, “diller dökmek”, “iyi gelmek”, “gelip geçmek”, “çığılık atmak” ve “kahkahayı basmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır. “Acele işe şeytan karışmış” atasözü bulunmaktadır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Padişahın Öfkesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından

konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “bağılıdı” şeklinde bir yazım yanlışı ve büyük harfin yanlış bir kullanımı bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “araya girmek”, “ayaklarına kapanmak”, “yüz çevirmek”, “can vermek” ve “selam vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Sağırın Hasta Ziyareti” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “mükün” ve “anyamamışım” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “afiyet olsun”, “tedavi olmak”, “selam vermek” ve “yerine getirmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta yer alan “Hasta Ziyareti” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır: “Sen ne yedin, ne içtin, diye sormuş” (Atçakarlar, 2014, s.44).

İncelenen metinde, “haber vermek”, “hâl hatır sormak”, “afiyet olsun”, “canı sıkılmak”, “canı çekmek” ve “çılına dönmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Sağırın Hasta Ziyareti” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır: “Merhaba komşum, nasılsın, iyi misin, diye sorar” (Gülbahçe, 2016, s.17).

İncelenen metinde, “geçmiş olsun”, “afiyet olsun” ve “selam vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Sağırın Hasta Ziyareti” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “anlayışılı”, “felan” ve “tasarladığı” şeklinde yazım yanlışları yer almaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “haber vermek”, “afiyet olsun”, “işi yolunda olmak”, “selam vermek”, “canı sıkılmak”, “sesini çıkarmamak” ve “halini hatırını sormak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık sette yer alan “Hasta Ziyareti” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır.

Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin, metnin okunup anlaşılmasına yönelik 5 soruluk bir test bulunmaktadır. Metinde noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “haber vermek”, “ziyaret etmek”, “hâl hatır sormak”, “afiyet olsun”, “canı çekmek”, “çılığına dönmek”, “kan ter içinde”, “teselli etmek” ve “kötülük yapmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Kuyumcunun Cevabı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde “büpürge”, “titter” ve “için” kelimesi “izin” şeklinde yanlış yazılmıştır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır: ““Sen benimle dalga mı geçiyorsun” dedi” (Temel, 2016, s.75).

İncelenen metinde, “dalga geçmek” deyimini yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Tavuk ile Deve” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “davet etmek” deyimini yer almaktadır.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Eşek Gitti” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık

ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir.

İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 2 cümlelik ders bölümü yer alır. Metinde “sonuda” şeklinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “konuk olmak”, “gönlünü hoş tutmak”, “haber salmak”, “ziyafet vermek”, “ilgi göstermek”, “kendini tutamamak”, “boynunu bükmek”, “el çırpma”, “aklı başına gelmek” ve “yoldan çıkmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pamiray Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlana’dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta yer alan “Eşek Gitti” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Ancak “sofi, sema, izzet” gibi çocukların bilemeyeceği kelimeler de bulunmaktadır. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 9 cümlelik ders bölümü yer almaktadır. Metinde “bir birine” ve “her halde” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca büyük harf yanlışına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “konuk gelmek”, “karar vermek”, “kendinden geçmek”, “el çırpma”, “secde etmek”, “yola çıkmak”, “kaşları çatılmak”, “yakasına sarılmak”, “geri vermek”, “üzerine çullanmak”, “kanına girmek”, “haber vermek”, “başına iç açmak”, “geri dönmek”, “aklına gelmek”, “aşka gelmek”, “ihtiyaç duymak”, “yoldan çıkmak” ve “akıl erdirmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Nakkaş Yapım’ın 2011’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Eşek Gitti” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır.

Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Kitabın kapağında 1 cümlelik ders cümlesi yer almaktadır. Metinde “herşeyin”, “herşey”, “burda”, “nerde” ve “bende”-(bağlaç) şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmaktadır: ““Ne şanslıymışım bedavaya karnımı doyuracağım,” diye seviniyormuş” (İzgi, 2011).

İncelenen metinde, “dere tepe düz gitmek”, “karanlık basmak”, “göz ucuyla süzmek”, “kendine gelmek”, “ziyafet vermek”, “karar vermek”, “haber salmak”, “aklının ucundan bile geçmemek”, “ayağa kalkmak”, “tıka basa yemek”, “kara kara düşünmek”, “tatsızlık çıkmak”, “karşı çıkmak”, “yiyip içmek”, “keyfi yerinde olmak”, “hoşuna gitmek”, “el çırpma”, “yola koyulmak”, “haber vermek” ve “üste çıkmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Kayalıpark Yayınları’nın 2017’da yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta yer alan “Usta ile Şaşı Çırak” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metnin sonunda 3 cümlelik öğüt bölümü yer alır. Metinde “Ustası çıraktan evdeki bulunan bir şişeyi getirmesini istemiş” (Sarıkaya, 2017, s.43) şeklindeki ifade anlatım bozukluğuna sebep olduğundan “evdeki” kelimesi yazım yanlış olarak görülmüştür.

Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Şaşı Çırak” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde “rafda” şeklinde bir yazım yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “karar vermek”, “laf anlatmak” ve “yere çalmak” deyimleri ve kalıp sözleri bulunmaktadır.

Pariltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Şaşının İnadı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metnin sonunda 2 cümlelik öğüt bölümü yer alır. Metinde küçük harfle başlayan cümlelere ve “ğ” harfinin “g” şeklinde yanlış yazıldığı örneklere rastlanmıştır. Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “ayak diremek”, “yere çalmak”, “gözden kaybolmak” ve “şaşırp kalmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Mesnevi’den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Cimriliğin Sonu” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle veya tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkillemeye yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “hakkını vermek”, “karar almak”, “gözlerine inanmamak” ve “kötülük yapmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pariltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Darvanlıların Hilesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler

oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “çocuklar_”, “bir_ey”, “başasokmayacaklardı”, “Rabbimiz” ve “dağru” şeklinde yazım yanlışları yer almaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “hakkını vermek”, “gönül almak”, “gözlerine inanmamak” ve “şaşırp kalmak” deyimleri ve kalıp sözleri bulunmaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Borçlunun Ümidi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “ayılayıp” şeklinde bir yazım yanlış bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışına da rastlanmıştır: “...Ben şimdi ne yapacağım,” diye feryada başladı” (Zeren, 2017, s.158).

İncelenen metinde, “önüne gelen”, “borç almak” ve “yolunu tutmak” deyimleri ve kalıp sözleri bulunur.

Aynı kitapta yer alan “Bedevinin Köpeği” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “köpe_im”, “bırak ta” ve “ayılayayım” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin ve büyük harfin yanlış kullanımına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “değer vermek” ve “can çekişmek” deyimleri ve kalıp sözleri bulunmaktadır.

Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Aşk İmiş, Her Ne Varsa Âlemde” metni dil ve anlatım özellikleri

bakımından açık ve sadedir. Ancak “sırça, seher, nakış, keramet” gibi çocukların bilmekte zorlanacağı kelimeler de yer almaktadır. Metin bilge adam denilen üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Bunun yanında duyulan geçmiş zamanın hikayesi ve geniş zaman da kullanılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeler kullanılmıştır. Metnin sonunda 10 dizelik ders verici bir şiir yer alır. Dizeler sekizer ve ikişer grup halindedir.

İncelenen metinde, “kulak kesilmek”, “avazı çıktığı kadar”, “aldırış etmemek”, “dile gelmek”, “gözü aç”, “aklının ucundan bile geçirmemek”, “iş işten geçmek”, “açığa vurmak”, “oralı bile olmamak”, “ses etmemek”, “düşüncelere dalmak”, “set çekmek”, “sünger çekmek”, “yüzüne vurmak”, “baş koymak”, “çıt çıkmamak” ve “elden gitmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır. “Elçiye zeval olmaz” atasözü bulunmaktadır.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Hüdhüd Kuşu ile Karga” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır: ““Ey ulu padişah, dedi” (Zeren, 2017, s.25).

İncelenen metinde, “sayıp dökmek”, “yanına almak”, “faydalı olmak”, “araya girmek”, “yüzünü kara etmek”, “gözünü kapatmak”, “aklını bağlamak” ve “uykuya dalmak” deyimleri ve kalıp sözleri bulunmaktadır.

Aynı kitapta yer alan “İki Demircinin Farkı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Metinde yer alan somut ve soyut isimler birbirine yakındır.

Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır.

İncelenen metinde, “ısrar etmek” ve “aklına getirmek” deyimleri ve kalıp sözleri bulunur.

Aynı kitapta yer alan “Kölenini Cevabı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde “kölenini” ve “cemaat da” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “canı istemek”, “yola koyulmak”, “müsaade etmek” ve “cemaatle namaz kılmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Üç Karınca” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde “karınca” şeklinde bir yazım yanlış bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin ve büyük harfin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır: ““Hayır! dedi,” (Zeren, 2017, s.103).

İncelenen metinde, “söze karışmak”, “ibaret kalmak” ve “apışıp kalmak” deyimleri ve kalıp sözleri bulunmaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Üç Önemli Arkadaş” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Fil Nasıl Bir Şeydir?” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “bir kaç” ve “olduğun” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. “İnsanlar elleriyle file dokunup, onun nasıl bir hayvan olduğun anlamaya çalışıyorlardı” (Temel, 2016, s.63).

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitapta yer alan “Fil Nedir?” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir.

Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Fil Nedir?” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır. Metinde “toplantı”, “hiçbirşey”, “dışarıya”, “aynışeyi” ve “dağruyu” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlığı bulunmaktadır.

Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Sivrisinek ile Rüzgâr” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından açık ve sadedir. Ancak “seher, sırça, dergah” gibi çocukların bilmekte zorlanacağı kelimeler de yer almaktadır. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır.

Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 14 dizelik ders verici bir şiir yer alır. Şiirdeki dizeler dört, dört, dört, iki gruplanarak yazılmıştır. Bu şiirde ayrıca deve ve tavuğun hikayesi anlatılarak ders verilmek istenir.

İncelenen metinde, “adaletine sığınmak”, “gözleri dolmak”, “içini çekmek”, “sesini kısmak”, “karşılık vermek”, “ağzı kapanmak”, “yüreği kan ağlamak”, “yüz çevirmek”, “ortaya çıkmak”, “boyun eğmek”, “hüküm vermek”, “kökünü kazımak”, “un ufak etmek” ve “yok olmak” deyimleri ve kalıp sözleri bulunur.

İskele Yayıncılık’ın 2016’da yayımladığı Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler adlı kitapta yer alan “Dervişin Eşeği” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer alır. Metinde noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır: “Eşeğinin bir derdi mi var ki böyle uzanıp kaldı, diye sorarlar” (Sukan, 2016, s.35).

İncelenen metinde, “yolu düşmek”, “hâl hatır sormak”, “şundan bundan konuşmak”, “kusura kalmamak”, “uykuya dalmak”, “secde etmek” ve “kulak vermek” deyimleri ve kalıp sözleri bulunmaktadır.

Aynı kitapta yer alan “İnsanın Gizi Dilinin Altındadır” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur.

Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metnin sonunda 1 cümlelik ders bölümü yer almaktadır. Metinde noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “yanıt vermek”, “ola ki”, “canını vermek”, “atıp tutmak” ve “yok olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Hırsızın Ayak İzleri” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde küçük harf ve noktalama işareti yanlış bulunmaktadır. “Ey ahmakların ahmağı! ben hırsızı...” (Temel, 2016, s.45).

İncelenen metinde, “peşine düşmek”, “kan ter içinde kalmak”, “zarar vermek” ve “feryat etmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “İhtiyar ve Doktor” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde noktalama işareti ve küçük harf yanlışlarına rastlanmıştır. “Allah ‘Her derdin bir dermanı var’ dediği halde, sen bana ne söylesem ‘ihtiyarlıktandır.. ihtiyarlıktandır..’ diye cevap veriyorsun” (Temel, 2016, s.47).

İncelenen metinde, “yerinde olmamak” deyimini bulunmaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Gül Kokusundan Bayılan Adam” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde

şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir.

İncelenen metinde, “nabzını saymak”, “haber vermek”, “kendine gelmek” ve “kendinden geçmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Pariltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Gül Kokusundan Bayılan Adam” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşma cümlesi ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “bağına”, “anlamıyan” ve “bayılmış;tı” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “aklı başından gitmek”, “yere yıkılmak”, “yığılıp kalmak”, “esrar çekmek”, “afyon yutmak”, “haber vermek”, “karar vermek”, “haber almak”, “koku duymak” ve “kendine gelmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları’nın 2016’da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler adlı kitapta yer alan “Atın Huyu” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “kolayı var” deyimini yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Şırrak!” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir.

Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde “tokatı” şeklinde bir yazım yanlışı ve noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “tokat yemek”, “üzerine yürümek”, “imkân vermek”, “acı çekmek” ve “tokat atmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Annenin Nasihatı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan somut ve soyut isimler birbirine yakındır. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde noktalama işareti yanlışına rastlanmıştır.

Aynı kitapta yer alan “Garip Kişi ile Padişah” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan somut ve soyut isimler birbirine yakındır. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde “birşey” şeklinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır. Yanlış kullanılan noktalama işaretlerine rastlanmıştır. Ayrıca büyük yazılması gereken bir harf küçük, küçük yazılması gereken bir harf de büyük yazılmıştır. “Ey Garip kişi, ...” (Zeren, 2017, s.42).

Aynı kitapta yer alan “Bahçavanın Hilesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Ancak “sofi, hafif meşrep, caiz” gibi çocukların bilmekte zorlanacağı kelimeler de yer almaktadır. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkillemeye yer verilmiştir. Metinde

“bahçavan”, “birşey”, “öqğrenip”, “hangişeyh” ve “doıru” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına ve harflerin yanlış büyük küçük kullanımlarına rastlanmıştır. “bahçıvan önce Sofiden başladı” (Zeren, 2017, s.43).

İncelenen metinde, “başa çıkmak”, “ardına düşmek”, “yol göstermek”, “halt yemek”, “kim bilir”, “ardından gitmek” ve “davet etmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Kör Dilencinin Hali” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşma ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin sonunda 2 cümlelik öğüt bölümü yer almaktadır. Metinde noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır: “Benim gibi zavallı bir körü avlayıp ne yapacaksın.” (Zeren, 2017, s.46)

Aynı kitapta yer alan “Sarhoşun Cevabı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “geceyarıslı”, “şarhoı”, “olanşey” şeklinde yanlış yazımlara bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “iki büklüm olmak” deyimini yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Nöbet Davulu Dinleyen Deve” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir.

İncelenen metinde, “yolu düşmek”, “davul çalmak” ve “vız gelmek” deyimleri ve kalıp sözleri bulunmaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Atın Yavrusuna Nasihati” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işaretlerinin yanlış kullanımına rastlanmıştır. ““Yavrucuğum neden su içmiyorsun, “ dedi” (Zeren, 2017, s.83).

İncelenen metinde, “ıslık çalmak” ve “işine bak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Padişahın Doğanı ile Kocakarı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde “kibirinden” ve “bağı” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “haddini bilmemek” ve “canı yanmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Kör, Sağır ve Çıplak” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metnin

sonunda 4 cümlelik ders bölümü yer alır. Metinde “_hri”, “uzaklar_”, “ku_šo” ve “kuşyu” şeklinde yazım yanlışlarına rastlanmıştır. Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “kötülük yapmak”, “zerre kadar” ve “ipliğe dönmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Katırın Hikayesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkillemeye yer verilmiştir. Metinde doğru kelimesi “dağru” şeklinde yazılarak yazım yanlışları yapılmıştır. Ayrıca noktalama işareti yanlış bulunmaktadır. ““Ey deve dağru söyledin,” dedi” (Zeren, 2017, s.102).

İncelenen metinde, “meydana gelmek” deyimini yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Sağırın Gülmesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından geniş zaman ile anlatılmıştır. Konuşma ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimler somut sözcüklerden oluşmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde durum eki olan “de” ayrı yazılarak yazım yanlışları yapılmıştır.

Aynı kitapta yer alan “Gündüz Kandille Dolaşan Adam” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan somut ve soyut isimler birbirine yakındır. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde “gülerekş_öyle” şeklinde bir yazım yanlış bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “öfkesini yenmek” deyimini bulunmaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Padişahın Satrançta Yenilmesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “birgün”, “şahan”, “çarpmasandan”, “halalaran” ve “altandayken” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti ve küçük harf yanlışına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “mat etmek”, “ateş püskürmek” ve “mat olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Kuyruğu mu, Başı mı?” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içerisinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. Metinde “dağruysa” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işaretlerinin yanlış kullanımına rastlanmıştır: “Bir kalenin burcuna bir kuş konsa, bu kuşun başı mı daha üstündür, yoksa kuyruğu mu?,” dedi” (Zeren, 2017, s.127).

Aynı kitapta yer alan “Eğer İsterseniz” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “bağına” ve “diledi_ğniz” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti ve küçük harf yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “ne var ne yok”, “yerinde yeller esmek”, “hesap vermek”, “başa çıkmak” ve “soluk almak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Nakkaş Yapım’ın 2011’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Kervan Muhafızı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Kitabın kapağında 1 cümlelik ders cümlesi yer almaktadır. Metinde “birşey” şeklinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “eşi benzeri olmamak”, “ekmeğini kazanmak”, “uzak kalmak”, “kuş uçurmamak”, “gözünü dört açmak”, “gözü arkada kalmak”, “güven vermek”, “gözlerini yummak”, “mışıl mışıl uyumak”, “uykuya dalmak”, “aklından geçirmek”, “aklına gelmek”, “emanet etmek”, “yerine getirmek”, “fırsat bilmek”, “ne var ne yok”, “yerinde yeller esmek”, “hesap vermek”, “başa çıkmak”, “soluk almak”, “iş işten geçmek”, “bağırıp çağırarak”, “gereği gibi”, “boynunu bükme”, “haber vermek”, “gözünü kırpmamak”, “dört elle sarılmak”, “ismi geçmek” ve “elinden geleni yapmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır. “Son pişmanlık fayda vermez” atasözü bulunmaktadır.

Parıltı Yayıncılık’ın 2017’de yayımladığı Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta yer alan “Şairin Şaşkınlığı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “kalbalıktan”

şeklinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır: ““Doğru ama, dedi” (Zeren, 2017, s.140).

İncelenen metinde, “yasını tutmak”, “feryat etmek”, “bir araya gelmek” ve “can vermek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Terzinin Hilesi” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde “alap”, “ordakiler”, “fazlasıyla”, “temannalar”, “binbir”, “bahisi”, “neşelişeyler” ve “birşeyler” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına büyük-küçük harf yanlışına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “canı sıkılmak”, “karşı çıkmak”, “üstüne yok”, “selam vermek”, “selamı almak”, “saygı göstermek”, “hâl hatır sormak”, “diller dökmek”, “hatırı sayılır”, “kendini kaptırmak”, “yere yıkılmak”, “yakasını bırakmamak” ve “ısrar etmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Delkak’ın Telaşı” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “herşeyi”, “şehire”, “bağımıza”, “hiçkimseye”, “birşey”, “acaip”, “herzaman” ve “bağışlayacağım” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına da rastlanmıştır. “Bunun üzerine Delkak şöyle cevap verdi” (Zeren, 2017, s.153) cümlesinin sonuna iki nokta konulmamıştır.

İncelenen metinde, “yol almak”, “yollara düşmek”, “haber almak”, “dizlerini dövmek”, “başına gelmek”, “feryat etmek”, “ağzını açmak”, “nefes almak”, “aklı başına gelmek”, “keyfi kaçmak” ve “elinden gelmemek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Sultan Mahmut ve Hırsızlar” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde şahısların ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “biraraya”, “ayaıa”, “zifri”, “darıacıdan” ve “toprığı” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Bir sözcük alt satıra geçerken “diy-erek” şeklinde ayrılmıştır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına ve küçük harf yanlışına da rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “buyur etmek”, “bir araya gelmek”, “elinden gelmek”, “sayıp dökmek”, “yolunu tutmak” ve “yol açmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Atın Kusuru” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Metinde “bağına” ve “bağı” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır: “Padişah dikkat etti, gerçekten de atın bağı öküz bağına benziyor gibi geldi kendine” (Zeren, 2017, s.160). Ayrıca noktalama işareti yanlışları bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “gözü ilişmek”, “aklını başından almak”, “kapısına dayanmak”, “karşı gelmek”, “geri vermek”, “sesini çıkarmamak”, “divan durmak” ve “yok olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta yer alan “Eşek Türküsü” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir.

İncelenen metinde, “gözüne uyku girmemek”, “hal hatır sormak”, “kapağı atmak”, “yedirip içirmek”, “dere tepe düz gitmek”, “ortaya çıkmak”, “aç kalmak”, “şanına yakışmak”, “ziyafet çekmek”, “hoşuna gitmek”, “tempo tutmak”, “el çırpamak”, “uykuya dalmak”, “yola koyulmak”, “umudunu boşa çıkarmamak”, “haber vermek”, “kendini kaptırmak”, “düşünmek taşınmak”, “hak vermek”, “helal olsun”, “afiyet olsun” ve “ders olmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı kitapta yer alan “Papağanın Öğüdü” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından görülen geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise konuşma çizgisiyle birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Metinde noktalama işaretlerinin yanlış kullanımına rastlanmıştır: “Size neler alayım, diye sordu bütün çocuklarına” (Tezcan, 2016b, s.51).

İncelenen metinde, “ad takmak”, “cin gibi”, “haline gelmek”, “canını vermek”, “iç çekmek”, “ne olur”, “selam söylemek”, “canını sıkmak”, “aklına gelmek”, “güneş batmak”, “kaskatı kesilmek”, “şaşkına dönmek”, “yazık olmak”, “gözüne uyku girmemek”, “yola koyulmak”, “ısrar etmek”, “başından geçmek”, “çığlık atmak”, “yaprak gibi titremek”, “pat diye”, “oyun oynamak”, “bal gibi”, “selam göndermek”, “taklit yapmak”, “düşman kesilmek”, “dilini bağlamak” ve “dilini tutmak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Nakkaş Yapım'ın 2011'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık sette yer alan “Ayının Vefası” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Kitabın kapağında 1 cümlelik ders cümlesi yer almaktadır. Metinde “birde ne görsün” ve “sımaya” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına ve küçük harf yanlışına rastlanmıştır. “Adam; Ne yapıyorsun sen! Öldürecek misin beni!” diye bağırması öfkeyle” (Nakkaş, 2011).

İncelenen metinde, “nam salmak”, “kulağına gelmek”, “kısıvrak yakalamak”, “imdadına yetişmek”, “şanından olmak”, “alt etmek”, “elinden kurtulmak”, “peşine takılmak”, “karşılık vermek”, “halini hatırını sormak”, “canını sıkmak”, “haberini olsun”, “boynunu bükmek”, “ağız birliği etmek”, “aklı başında olmamak”, “işine bak”, “uykusu gelmek”, “özür dilemek” ve “fark etmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı sette yer alan “Üzüm mü İneb mi Engür mü?” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemeye yer verilmiştir. Kitabın kapağında 1 cümlelik ders cümlesi yer almaktadır. Metinde “inebtir” ve “dakka” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışları bulunmaktadır.

İncelenen metinde, “günlerden bir gün”, “karara varmak”, “kalbini kırmak”, “yola düşmek”, “karar vermek”, “leb demeden leblebiyi bilmek”, “ne de olsa”, “başının etini yemek”, “doğru çıkmak”, “razı olmak”, “var olmak”, “dalga geçmek”, “iş yapmak”, “bir yaşına daha girmek” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

Aynı sette yer alan “Doktor ve Yaşlı Hastası” metni dil ve anlatım özellikleri bakımından konuşma diline yakın, açık ve sadedir. Metin üçüncü tekil şahsın ağzından duyulan geçmiş zaman ile anlatılmıştır. Konuşmalar ise tırnak işareti içinde birinci tekil şahsın ağzından verilmiştir. Metinde yer alan isimlerin büyük bölümünü somut sözcükler oluşturmuştur. Betimlemelerin anlaşılması güç değildir. İkilemelere yer verilmiştir. Kitabın kapağında 1 cümlelik ders cümlesi yer almaktadır. Metinde “maşaallah”, “birşey”, “birşeyin” ve “farketmiş” şeklinde yazım yanlışları bulunmaktadır. Ayrıca noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen metinde, “önüne gelen”, “turp gibi”, “cebinden çıkarmak”, “tatmin olmak”, “gözü tutmak”, “burun kıvırmak”, “kulağına gelmek”, “aklına koymak”, “dillere destan olmak”, “eksik olma”, “karşılık vermek”, “kabına sığmamak”, “gözleri kararmak”, “sabır taşı çatlamak”, “bozuntuya vermemek”, “fark etmek” ve “aklından çıkarmamak” deyimleri ve kalıp sözleri yer almaktadır.

2.2.Kitapların dış yapı özellikleri. Beyan Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitapta “Papağan, Ava Giden Avlanır, Üç Arkadaş, Bak Sen Şu İşe, Altın Öğüt, Aşk İmiş, Her Ne Varsa Âlemde, Donmuş Ejderha, Kuş Dili, Sivrisinek ile Rüzgâr, Üç Balık, Tilki ve Eşek, Hasta Adam ve Fare ile Kurbağa” adlı metinler bulunmaktadır. Toplam 92 sayfadır.

İncelenen kitabın ön ve arka kapağı beyaz renkte, sırt kısmı ise yeşil renktedir. Ön kapakta beyaz fonun üzerinde ortalanmış kapak resmi bulunmaktadır. Bir pencerenin üzerinde Mevlâna, çocuk ve papağan resmi yer alır. Papağan resminin yer alması kitabın 1. metninin “Papağan” olmasıyla ilgilidir. Resmin renkleri canlıdır. Ön kapağın en üstünde kırmızı harflerle “Mevlâna”, hemen altında yeşil renkle eserin adı yazılıdır. Alt kısımda yayınevinin adı yazmaktadır. Ön kapağın sağ alt köşesinde ise “MEB 100 Temel Eser” logosu bulunur. Arka kapakta beyaz fonun üzerine en üstte, ön kapak resminin ve eser adının küçük boyutlu

hali yer alır. Hemen altında yeşil harfler ile Mesnevî'nin önemini anlatan kısa bir yazı bulunur. Onun altında ise eserin yayımlandığı dizinin adı vardır. Kitabın yeşil renkli sırt kısmında yayınevinin logosu, eserin yazarı ve adı yer alır. Karton kapak kullanılmıştır. Genel olarak bakıldığında sade ama canlı renklerden oluşan kapağın çocuklar için uygun olduğu söylenebilir.

İncelenen kitapta yazılar tek sütun olarak verilmiştir. Satır boşlukları, sayfa kenarlarındaki boşluklar ve satır uzunlukları çocuklar için uygundur. Metinlerin başlığı ile metinler arasında ise birkaç satırdan fazla boşluk bulunmaktadır. Metinler dik harfler ile, metinlerin başlıkları ve sonlarında yer alan şiirler ise eğik şekilde yazılmıştır. Resimler ile yazılar birbirine karışmamakta, kitapta yer alan 3 resim de sayfanın üst kısmında yer almaktadır. Kâğıt rengi metnin okunurluğu için uygundur. İncelenen kitabın arka kapağında iki yazım yanlışı görülmüştür: “haytî” hayatı, “aracılığıla” aracılığıyla.

İncelenen kitap resimleme bakımından zengin değildir. Kitapta bulunan 3 resimden biri “Ava Giden Avlanır”, biri “Kuş Dili”, biri ise “Tilki ve Eşek” metnindedir. Diğer metinlerde resim bulunmamaktadır. Siyah beyaz kara kalem tarzındaki resimlerin çocuklar için ilgi çekici özellikte olduğunu söylemek mümkün değildir. Bunun yanı sıra resimlerin tamamı metinler ile uyumludur ve metni tamamlayıcı niteliktedir. Ava Giden Avlanır'da yer alan hayvanların konuştuğu resim yarım sayfa; Kuş Dili'ndeki adam, köpek ve horoz resmi yarım sayfadan biraz daha fazla; Tilki ve Eşek metnindeki aslan, tilki ve kaçan eşek resmi ise yarım sayfadır.

İskele Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitapta “Sen de mi Şişeleri Devirdin?, Tavşanın Akli, Papağanın Oyunu, İstemem, Benden Irak Olsun, Yoksul Bedevi ile Karısı, Dil Bilgini ile Kayıkçı, Ağzına Yılan Kaçan Köylü ile Atlı, Deredeki Balıklar, Damdaki Çocuk, Aslan, Kurt ve Tilkinin Arkadaşlığı, Gönül Aynası, Dervişin Eşeği, Eşek Gitti, Öcünü Alan Fil, Yıkık Ev, İnsanın Gizi Dilinin Altındadır, Ayının

Dostluğu, Deveci ile Bilgin, Kendini Beğenmiş Fare ile Deve, Bir Dil Bir İnsan, Köylü ile Şehirlinin Dostluğu, Kuruntu Aklın Düşmanıdır, Serçenin Öğüdü, Eşeğin Beyni, Az da Olsa Açgözlülük Çok Zıyan Getirir, Fare ile Kurbağanın Dostluğu ve Ölümsüzlük Ağacı” adlı metinler bulunmaktadır. Kitap toplam 71 sayfadır.

İncelenen kitabın ön kapağında bir ebru fonun üzerinde çerçevenilmiş kapak resmi yer alır. Burada Mevlâna Türbesinin fotoğrafı ve üzerinde Mevlâna resmi vardır. Arka kapağı eflatun, sırt kısmı ise daha koyu eflatun renktedir. Kapak resminin üst kısmında oval şekilde çerçevenilmiş sarı fonun üzerine siyah harflerle Mevlâna, kahverengi harflerle eserin adı yazılıdır. Ön kapağın sağ alt köşesinde yayınevinin adı ve 100 Temel Eser yazısı bulunur. Arka kapakta çerçevenilmiş ebru fonun içinde 100 Temel Eser listesi yer alır. Hemen altında siyah harfler ile yayınevinin iletişim bilgileri bulunmaktadır. Kitabın sırt kısmında ise eserin adı, yazarı ve yayınevinin logosu yer alır. Karton kapak kullanılmıştır. Genel olarak bakıldığında kitabın kapak tasarımı çocukların ilgisini çekecek nitelikte değildir.

İncelenen kitapta yazılar tek sütun olarak verilmiştir. Satır boşlukları, sayfa kenarlarındaki boşluklar ve satır uzunlukları çocuklar için uygundur. Metinler dik harfler ile, başlıkları dik kalın harflerle, sonlarında yer alan ders cümleleri ise eğik kalın harflerle yazılmıştır. Metinlerin başladığı sayfalarda, sayfanın üst kısmında daha fazla boşluk bırakılarak başlığa ve metne başlanmıştır. Metinlerin başlığı ile metin arasında ise iki satır boşluk bulunmaktadır. Kâğıt rengi metnin okunurluğu için uygundur. İncelenen kitapta hiç resim bulunmamaktadır.

Kayalıpark Yayınları’nın 2017’de yayımladığı Mesnevi’den Hikayeler adlı kitapta “Ayıdan Dost Olmaz, Bilgiyi Kullanmak, “Eğer” Deme, Çalış!, Ressamlar, Tembel Köpek, Üç Öğüt, Usta ile Şaşı Çıracak, Üzüm, Yılan Avcısı, Boyacı Küpüne Düşen Çakal, İyi Niyet, Fare ile Kurbağa ve Hırsına Kapılıp Tedbirsiz Davranan Kuş” adlı metinler bulunmaktadır. Kitap toplam 78 sayfadır.

İncelenen kitabın ön kapağında minyatür sanatının bir örneği yer almaktadır. Bu, camiye benzer bir yapının içinde insanların bulunduğu bir minyatür resmidir. Ön kapağın üst kısmında, kapak resminin üstünde, açık sarı bir fonun üzerinde siyah harflerle kitabın adı ve kırmızı harfler ile kitabı hazırlayan ve resimleyen kişilerin adı yazmaktadır. Sol alt kısımda da yayınevinin adı logosuyla birlikte yer almaktadır. Kitabın sırt kısmı ve arka kapağı için bej renkte, belli belirsiz bir minyatür resmi kullanılmıştır. Arka kapakta bu fonun üzerine siyah harflerle kitabın adı, kırmızı harflerle Hz. Mevlana'nın hikayelerinin önemini de anlatıldığı bir sunum yazısı yer almaktadır. Arka kapağın alt kısmında ise yayınevinin iletişim bilgileri yer almaktadır. Kitabın sırt kısmında kitabın adı, hazırlayan kişinin adı, yayınevinin adı ve logosu yer almaktadır. Karton kapak kullanılmıştır. Kapak tasarımına genel olarak bakıldığında kapak resmi ve renklerin uyumu güzel bir bütün oluşturmaktadır. Kapak resmi, çocukları minyatür sanatıyla tanıştırmak adına güzel bir fikir olarak kabul edilebilir. Ancak dikkat çekicilik yönünden daha büyük yaştaki kişilere hitap edeceği düşünülmüştür. Ayrıca kitabın içeriği ile ilgili bir unsur barındırmamaktadır.

İncelenen kitapta yazılar tek sütun olarak verilmiştir. Satır boşlukları, sayfa kenarlarındaki boşluklar ve satır uzunlukları çocuklar için uygundur. Kitabın sayfaları renklidir. Metinler bu renkli sayfaların üzerine çerçevelenmiş beyaz bölümlerde yer almaktadır. Öğüt kısımları ise bu beyaz bölümün içinde çerçeveli yeşil bir kutucukta yazılmıştır. Metinlerin başlıkları oval bir çerçeve içine alınmıştır. Metinler, metinlerin başlıkları ve metinlerin sonunda yer alan öğüt kısımları dik harfler ile yazılmıştır. Eğik ya da kalın harf kullanılmamıştır. Resimler genellikle yazılardan farklı sayfalarda yer almaktadır. Sadece üç resim yazı ile aynı sayfadadır. Bunlardan birinde yazı ile resim üst üste gelmiştir ancak bu durum okuma güçlüğü oluşturmamaktadır. Genel olarak da kâğıt rengi metnin okunurluğu için uygundur. İncelenen kitabın arka kapağında “birçok öğütler” ifadesi yer almaktadır. Bu “birçok öğüt” şeklinde olması gerektiği için yazım yanlışı olarak kabul edilir.

İncelenen kitap resimleme bakımından oldukça zengindir. Kitabın içindekiler bölümünde her metnin yanında onunla ilgili küçük resimler yer almaktadır. İlk metnin resmi bir bütün sayfada metine uygun elinde taş olan bir ayı ve adamdan oluşmaktadır. Ancak bu metnin sonunda yine tüm sayfayı kaplayan bal dolu fiçı resminin metinle ilgisi bulunmamaktadır. Diğer metinlerin resimleri metinle uyumludur. Her metin için bir ya da daha fazla resim bulunmaktadır. Resimler daha çok bir sayfayı kaplamakta ancak iki tam sayfalık bir resim ve metin sayfalarında küçük resimler de yer almaktadır.

Uğurböceği Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitapta “Bakkalın Papağanı, Tüccarın Papağanı, Şaşı Çırak, Aslan ile Tavşan, Dilbilimci ile Gemici, Aslan Dövmesi, Aslanın Payı, Sağırın Hasta Ziyareti, Ressamlar Yarışması, Diken Eken, İyilik, Ayının Dostluğu, Hırsızın Ayak İzleri, İhtiyar ve Doktor, Deve ile Fare, Fil Yavrusu, Köylü ile Şehirli, Üzüm, Fil Nasıl Bir Şeydir?, Tavuskuşu Çakal, Hoca Nasıl Hastalandı?, Kuyumcunun Cevabı, Hırsızın Cevabı, Hayvanların Dilinden Anlayan Adam, Gül Kokusundan Bayılan Adam, Tuzağa Düşen Kuş, Su Taşıyıcısının Eşeği, Eşek ile Tilki, Atın Huyu, Enseye Bir Tokat, Şırrak, Bir Tutam Ot ve Kurbağa ile Fare” adlı metinler bulunmaktadır. Kitap toplam 102 sayfadır.

İncelenen kitabın ön ve arka kapağı ile sırt kısmı yeşil renktedir. Ön kapakta yeşil puanlı fonun üzerinde kırmızı çizgiyle çerçevelenmiş kapak resmi bulunmaktadır. Bu çerçevenin içinde beyaz fonun üzerinde yeşil renkte kitap okuyan bir kız çocuğu resmedilmiştir. Çocuk gülümsemektedir. Resmin üst kısmında siyah ve büyük harflerle kitabın adı, alt kısmında da yayınevinin logosu yer almaktadır. Yeşil puanlı arka kapak da ön kapak gibi çerçevelenmiş ve beyaz fonun üzerine yayınevinin çocuklar için hazırladığı diğer kitapların kapakları resmedilmiştir. Bunun altında yayınevinin iletişim bilgileri bulunur. Kitabın yeşil renkli sırt kısmında yayınevinin logosu, eserin adı ve kitap numarası yer alır. Karton kapak kullanılmıştır. Genel olarak bakıldığında kapak, sade, canlı renkli ve çocuksu

bir özellik göstermektedir. Ancak kapak resmi kitabın içeriği ile ilgili bir unsur barındırmamaktadır.

İncelenen kitapta yazılar tek sütun olarak verilmiştir. Satır boşlukları, sayfa kenarlarındaki boşluklar ve satır uzunlukları çocuklar için uygundur. Metinler dik harfler ile, metinlerin başlıkları ise dik kalın harfler ile yazılmıştır. Her metnin başında ilk olarak metnin başlığı, altında resim ve resmin altında metin yer almaktadır. Resimler ile yazılar birbirine karışmamaktadır. Kâğıt rengi metnin okunurluğu için uygundur. İncelenen kitabın kapağında yazım ve noktalama yönünden bir yanlış rastlanmamıştır. Ancak içindekiler bölümünde “Dilbilimci ile gemici” olarak verilen metin başlığı metin sayfasında “Dilbilimci ile kayıkçı” olarak yer almaktadır.

İncelenen kitapta her metin için bir resim bulunmaktadır. Resimler küçük boyutludur ve başlıkla metin arasında yer almaktadır. Siyah beyaz kara kalem tarzındaki resimlerin ilgi çekici özellikte olduğunu söylemek mümkün değildir. Bunun yanı sıra resimlerin tamamı metinler ile uyumludur ve metni tamamlayıcı niteliktedir.

Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitapta “Akıllı Papağan, Aslan ile Tavşan, Ayının Dostluğu, Et Nerede?, Fare ile Deve, Gizli Oda, Hasta Ziyareti, Perde Ardındaki Resim, Üç Balık ve Üç Öğüt” adlı metinler bulunmaktadır. Kitap toplam 64 sayfadır.

İncelenen kitabın ön kapağında kitabın birinci metni olan Akıllı Papağan'ı anlatan bir resim bulunmaktadır. Burada yaşlı bir adam kayalıklara konmuş iki papağanla konuşur haldedir. Bu resmin üstünde kırmızı bir fonda büyük beyaz harfler ile kitabın adı yazılıdır. Ön kapağın sol alt köşesinde yayınevi logosu ve kitabın 2. – 3. sınıflar için hazırlanmış çocuk klasikleri olduğu bilgisi bulunmaktadır. Sağ alt köşede ise MEB tavsiyeli olduğu belirtilmiştir. Kitabın kırmızı renkteki sırt kısmında beyaz harflerle kitabın ve yayınevinin adı, çocuk klasikleri ve MEB tavsiyeli olduğu bilgileri yer almaktadır. Kitabın beyaz renkteki arka

kapağının üstte yayın evinin logosu ve çocuk klasikleri başlığı ile altında MEB tavsiyeli klasikler ve dünya klasikleri listesine yer verilmiştir. Bu listedeki kitaplar farklı farklı renkler ile yazılmıştır. En alt kısımda yayınevinin internet sitesi ve kitabın ücreti bulunmaktadır. Ayrıca sayfada dağınık halde küçük kelebekler, kalpler, yıldızlar, uğur böceği ve arı resimleri de vardır. Karton kapak kullanılmıştır. Genel olarak bakıldığında kapak resmi büyük, içerikle uyumlu, bol ve canlı renkli olduğundan 2. ve 3. sınıf çocukları için ilgi çekici özellik göstermektedir.

İncelenen kitapta yazılar tek sütun olarak verilmiştir. Satır boşlukları, sayfa kenarlarındaki boşluklar ve satır uzunlukları çocuklar için uygundur. Metinler dik harflerle, başlıkları ise dik kalın harfler ile yazılmıştır. Metinlerin başladığı sayfalarda, sayfanın üst kısmında daha fazla boşluk bırakılarak başlığa ve metne başlanmıştır. Resimler ile yazılar birbirine karışmamaktadır. Kâğıt rengi metnin okunurluğu için uygundur.

İncelenen kitap resimleme bakımından zengindir. Her sayfanın sayfa numarasının yanında küçük bir papağan resmi bulunmaktadır. Her metin için 1 adet tüm sayfayı kaplayan resim yer almaktadır. Yalnızca Fare ile Deve metninde 2 bütün sayfalık resim vardır. Bunların dışında bazı metinlerde metinlerin yer aldığı sayfada küçük resimler de bulunmaktadır. Resimlerin tamamı metinler ile uyumludur ve metni tamamlayıcı niteliktedir. Resimlerin sayısının fazla, boyutlarının büyük ve renklerinin canlı olması 2. ve 3. sınıf çocukları için oldukça uygundur.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitabın içindekiler bölümünde 20 metin ismi yer almasına rağmen sayfalarda oluşan bir karışıklık sebebiyle 6 metne yer verilmemiş, önceki metinlerin tekrarına düşülmüş ve sayfa numaralarında karışıklık meydana gelmiştir. Bu karışıklık düzenlendiğinde incelenen kitapta "Bakkal ve Papağan, Aslan ile Tavşan, Papağan ile Tüccar, Bilgin ve Gemicici, Sağırın Hasta Ziyareti, Dört Yabancı'nın Kavgası, Fil Nedir?, Tavuk ile Deve, Üç Balık, Hasta Öğretmen,

Gizli Hazine, Açgözlülüğün Sonu, Cimriliğın Sonu ve Meraklı Adam” adlı metinler bulunmaktadır. Kitap toplam 64 sayfadır.

İncelenen kitabın ön kapağında, başlıkla uyumlu üç balık resmi yer almaktadır. Yeşil, turuncu ve kırmızı renkteki bu balıklar, mavi renk verildiği için suyu anımsatan bir fonun üzerinde yer almaktadır. Ön kapağın en üst kısmında beyaz rengin üzerinde yeşil harflerle kitabın dizisi, onun altında mavi fonda kitabın adı yazmaktadır. “Üç Balık” başlığı beyaz harflerle karışık bir düzende yazılmıştır. Alt orta kısımda yayınevi logosu yer almaktadır. Ön kapağın sol ve alt kenarlarını çevreleyen papatyalar bulunmaktadır. Kitabın beyaz renkteki sırt kısmında siyah harflerle kitabın adı yazılıdır. Kitabın papatyayı andıran yeşil, beyaz ve sarı renkli arka kapağında 2. ve 3. sınıf öğrencileri için hazırlanmış olan Papatya Dizisi listesi bulunmaktadır. Başlık mor, ilk on kitap kırmızı, diğer kitaplar siyah harflerle yazılmıştır. Arka kapağın üst kısmında siyah harflerle Papatya Dizisi hakkında bir yazı, alt kısmında ise yayınevinin iletişim bilgileri ve küçük papatyalar bulunmaktadır. Karton kapak kullanılmıştır. Genel olarak bakıldığında rengarenk canlı renklerden oluşan kapak resmi 2. ve 3. sınıf çocukları için ilgi çekici özellik göstermektedir.

İncelenen kitapta yazılar tek sütun olarak verilmiştir. Satır boşlukları, sayfa kenarlarındaki boşluklar ve satır uzunlukları çocuklar için uygundur. Metinler dik harflerle, başlıkları ise kalın harfler ile karışık bir düzende yazılmıştır. Her metin farklı bir sayfada başlamamaktadır, aynı sayfada biten metinden sonra yenisine başladığı görülmüştür. Ancak farklı sayfada başlayanlar da bulunmaktadır. Resimler ile yazılar birbirine karışmamaktadır. Kâğıt rengi metnin okunurluğu için uygundur.

İncelenen kitapta, tekrar metinler sayılmadığında 9 resim bulunmaktadır. Bunların ikisi renkli ve bir bütün sayfada yer almakta, diğerleri ise siyah beyaz kara kalem tarzında küçük boyutlarda yer almaktadır. Küçük boyutlu resimler başlığın altında ya da devam eden metinde yeni sayfanın üst bölümünde yer almaktadır. Her metin için resim bulunmamaktadır.

Sayfa numaraları siyah beyaz papatya resminin içindedir. Resimlerin tamamı metinler ile uyumludur ve metni tamamlayıcı niteliktedir. Ancak her metnin resminin bulunmaması ve çoğu resmin küçük boyutlarda siyah beyaz olması kitabın resimleme bakımından 2. ve 3. sınıf çocukları için beklenen düzeyde olmadığını gösterir.

Pariltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitapta “Sevginin Gücü, Bakkal ve Papağanın Hikayesi, Şaşımın İnadı, Leylanın Cevabı, Aslan ile Tavşan, Birbirinin Dilinden Anlamayan Dört Kişinin Kavgası, Sineğin Hayali, Hühüd Kuşu ile Karga, Başsız, Kulaksız, Kuyruksuz, Bir Aslan, Annenin Nasihatı, Sağırın Hasta Ziyareti, Lokman Hekim ve Köleler, Bezirgan ve Papağan, Yolun Kenarına Diken Eken Adam, Zünnun-u Mısırî'nin Tımarhaneye Düşmesi, Garip Kişi ile Padişah, Bahçıvanın Hilesi, Kör Dilencinin Hali, Sarhoşun Cevabı, Hayat Ağacı, Fil Yavruları, Aslan Payı, Köylünün Şehirli Dostunu Köye Davet Etmesi, Doğanın Kazları Karaya Davet Etmesi, Darvanlıların Hilesi, Mecnun'un Köpeği Öpmesi, Ben Tavusum Diyen Çakalın Hikayesi, Kuyruk Parçasıyla Bıyıklarını Yağlayan Adamın Hikayesi, Fil Nedir, Öğrencilerin Kurnazlığı, Derviş Dekuki'nin Hikayesi, Hırsızın Cevabı, İki Demircinin Farkı, Kölenin Cevabı, Nöbet Davulu Dinleyen Deve, Atın Yavrusuna Nasihatı, Bekçiden Kaçan Aşık, Gül Kokusundan Bayılan Adam, Toprak Yiyen Adam, Yalancının Hali, Düşmanın Tavsiyesi, Üç Balığın Hikayesi, Padişahın Doğanı ile Kocakarı, Kör, Sağır ve Çıplak, Padişahın Öfkesi, Katırın Hikayesi, Üç Karınca, Bedevinin Köpeği, Sağırın Gülmesi, Deve, Öküz ve Koç, Üç Önemli Arkadaş, Mecnun'un Endişesi, Eyaz'ın Sırrı, Saka'nın Eşegi, Eşek ile Tilki, Ya Beni de Götürürlerse, Aç Gözlü Öküz, Gündüz Kandille Dolaşan Adam, Leyla'nın Güzelliği, Padişahın Satrançta Yenilmesi, Garip Bir Deneme, Kuyruğu mu, Başımı mı?, Hintli Köle, Üç Öğüt, Eyaz'ın Marifeti, Aptal Kuşun Başına Gelenler, Eğer İsterseniz, Şairin Şaşkınlığı, Bir Sillenin Bedeli, Terzinin Hilesi, Azmin Sonu, İmrül Kays'ın Aşkı,

Delkak'ın Telaşı, Sultan Mahmut ve Hırsızlar, Borçlunun Ümidi, Atın Kusuru” adlı metinler bulunmaktadır. Kitap toplam 160 sayfadır.

İncelenen kitabın ön kapağında mavi bir fonun üzerinde Mevlâna resmi yer almaktadır. Ön kapağın üst bölümünde ise pembe fonda yeşil harfler ile eserin adı ve yazarı yazmaktadır. Sağ üst bir kısımda 100 Temek Eser logosu, sol alt köşede de yayınevinin logosu vardır. Arka kapak yeşil ve pembe renklerde. Pembe renkli üst kısımda eserin yazarı ve adı altında da “100 Temel Eser” yazmaktadır. Yeşil renkli bölümde, ön kapağın küçültülmüş bir hali yer almaktadır. Kitabın yeşil ve pembe renkli sırt kısmında da kitabın ve yazarının adı ile yayınevinin logosu bulunur. Karton kapak kullanılmıştır. Genel olarak bakıldığında kapak tasarımı kitabın içeriğiyle uyumludur ancak sade bir görünüm ve pastel renklerden oluştuğundan özellikle küçük yaşlardaki çocuklara göre olduğu söylenemez.

İncelenen kitapta yazılar tek sütun olarak verilmiştir. Satır boşlukları, sayfa kenarlarındaki boşluklar ve satır uzunlukları çocuklar için uygundur. Metinler dik harfler ile, metinlerin başlıkları ise dik kalın harfler ile yazılmıştır. Metinlerin sonundaki öğütler ise eğik harfler ile yazılmıştır. Her metnin başında ilk olarak resim, altında metnin başlığı ve başlıktan sonra da metin yer almaktadır. Resimler ile yazılar birbirine karışmamaktadır. Kâğıt rengi metnin okunurluğu için uygundur.

İncelenen kitapta her metin için bir resim bulunmaktadır. Resimler siyah beyaz, orta boyutludur ve her metnin başladığı sayfanın üst kısmında yer almaktadır. Bunun yanı sıra resimlerin tamamına yakını metinler ile uyumludur ve metni tamamlayıcı niteliktedir. Ancak metinde anlatınlar ile uyuşmayan bir iki resim bulunmaktadır.

Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitapta “Kel Papağan ile Bakkal, Dudu Kuşunun Öyküsü, Avlanmaya Çıkan Aslan, Kurt ve Tilki, Üç Balığın Öyküsü, Fare ile Kurbağanın Arkadaşlığı, Tilki ile Eşek, Oduncu ve Eşegi,

Tuzağa Düşen Kuşun Öğütleri, Eşek Gitti” adlı metinler bulunmaktadır. Kitap toplam 56 sayfadır.

İncelenen kitapta ön kapak resmi, açıktan koyuya kahverengi belli belirsiz bir minyatür fonun üzerinde yer almaktadır. Resimde Mevlâna ortada ve etrafında da onu dinlemek üzere olduğu anlaşılan çocuklar oturmuş haldedir. Ön kapağın üst bölümünde kırmızı bir fonun üzerinde beyaz harflerle kitabın adı, hemen altında yeşil fonda yayına hazırlayan kişinin adı bulunmaktadır. Alt orta kısmında ise yayınevinin adı ve logosu yer almaktadır. Arka kapakta, ön kapak ile aynı fonun ortasında çerçevelenmiş kırmızı bölümde kitabı tanıtan bir yazı bulunmaktadır. Ayrıca kapağın köşelerinde balık ve papağan gibi kitapta yer alan hikayelere ait resimlere de yer verilmiştir. Burada alt orta kısımda yayınevinin iletişim bilgileri bulunur. Kitabın aynı renkteki sırt kısmında da kitabın ve yazarının adı ile yayınevinin logosu bulunmaktadır. Karton kapak kullanılmıştır. Genel olarak bakıldığında kitabın kapaklarında bulunan resimler oldukça canlı renklerde ve kitabın içeriğiyle de uyumludur. Çocuklar için ilgi çekici bir özelliğindedir.

İncelenen kitapta yazılar tek sütun olarak verilmiştir. Satır boşlukları, sayfa kenarlarındaki boşluklar ve satır uzunlukları çocuklar için uygundur. Metinler dik harfler ile, metinlerin başlıkları ise dik kalın harfler ile ve farklı bir yazı tipinde yazılmıştır. Metinler ile resimler farklı sayfalarda yer almaktadır. Ancak metnin sonunda yer alan öğüt bölümlerinden önce küçük bir tezhip çalışması bulunmaktadır. Kâğıt rengi metnin okunurluğu için uygundur. İncelenen kitabın kapağında “şaşırtıcı” şeklinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen kitapta her metin için bir resim bulunmaktadır. Resimler ilgili metinden bir önceki sayfada, kenar boşlukları bırakılmış halde sayfayı kaplamaktadır. Siyah beyaz kara kalem tarzındadır. Bunun yanı sıra resimlerin tamamı metinler ile uyumludur ve metni tamamlayıcı niteliktedir.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 adlı kitapta “Gerçek Sevgi Hangisi?, Ressamlar Yarışıyor, Kuyruksuz Kulaksız Aslan, Kel Papağan, Kurnaz Tilkiyle Aptal Eşek, Aslan Payı, Uçan Fare ile Kurbağa, Açgözlü Minik Serçe, Tavşanın Oyunu, Yüzsüz Mahkûm” adlı metinler bulunmaktadır. Metnin toplam sayfa sayısı 96'dır.

İncelenen kitabın ön ve arka kapağı ile sırt kısmı beyaz renktedir. Ön kapak mavi çizgiler ile çerçevelenmiştir. Üst kısımda mavi süslemeli bir çerçevenin içinde pembe ve yeşil harflerle kitabın adı yazmaktadır. Altında ise bir dükkânın önünde duran papağanın resmedildiği kapak resmi yer alır. Kapağın alt orta kısmında yayınevinin adı ve logosu bulunur. Arka kapağın üst orta bölümünde pembe ve yeşil harflerle kitabın adı, hemen altında da kısa bir kitap tanıtımı yer almaktadır. Orta bölümde sarı bir çerçeve içinde yayınevinin “Klasiklerimiz” başlığıyla verdiği, incelenen kitabında içinde bulunduğu kitap listesi ve altında da yayınevine ait logolar ve iletişim bilgileri bulunmaktadır. Ayrıca arka kapağın sol kenarında bir yaş cetveli bulunmaktadır. Buna göre kitap, 9-10-11 yaşlarındaki çocuklar için uygundur. Kitabın sırt kısmında kırmızı harflerle kitabın adı ve dizi numarası ile yayınevinin logosu yer almaktadır. Genel olarak bakıldığında sade ve uyumlu renkleriyle göze hoş gelen kapak, kitabın içeriğiyle de uyumludur. Çocuklar için ilgi çekici olduğu söylenebilir.

İncelenen kitapta yazılar tek sütun olarak verilmiştir. Satır boşlukları, sayfa kenarlarındaki boşluklar ve satır uzunlukları çocuklar için uygundur. Metinler dik harfler ile, metinlerin başlıkları dik kalın harfler ile yazılmıştır. Metinlerin başlığı sayfanın başından birkaç satırdan fazla boşluk bırakılarak atılmıştır. Bir iki boşluk bırakılarak da metne başlanmıştır. Resimler ile yazılar birbirine karışmamakta, resimler metinlerden ayrı sayfalarda yer almaktadır. Kâğıt rengi metnin okunurluğu için uygundur.

İncelenen kitapta her metin için bir resim bulunmaktadır. Resimler siyah beyaz, kara kalem tarzındadır ve bir bütün sayfayı kaplamaktadır. Resimler siyah beyaz ve metinler uzun

olduğundan resimlerin belirtilen yaş grubu için ilgi çekici ve yeterli olduğu söylenemez.

Bunun yanı sıra resimlerin tamamı metinler ile uyumludur ve metni tamamlayıcı niteliktedir.

Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapta “Eşek Türküsü, En Yaşlı Kim?, Ayıdan Dost Olur mu?, Mezarlıktaki Hazine, Dayakla Canı Kurtulan Adam, Cömert Beyle Yüzsüz Dilenci, Papağanın Öğüdü, Ferman Sultanımındır, Büyükleme Padişahım, Lüzumsuz Merak, Abbas'ın Yalanı, Uykucu Deve ile Kılavuz Fare” adlı metinler bulunmaktadır. Kitabın arka kapağındaki kısa tanıtımda, içinde 13 hikâyeye yer aldığı yazmakta ancak kitapta 12 metin bulunmaktadır. Kitabın toplam sayfa sayısı 96'dır.

İncelenen kitabın ön ve arka kapağı ile sırt kısmı beyaz renktedir. Ön kapak yeşil çizgiler ile çerçevelenmiştir. Üst kısımda yeşil süslemeli bir çerçevenin içinde pembe ve yeşil harflerle kitabın adı yazmaktadır. Altında ise mezarlıkta elinde yay ve ok olan bir adamın resmedildiği kapak resmi yer alır. Kapağın alt orta kısmında yayınevinin adı ve logosu bulunur. Arka kapağın üst orta bölümünde pembe ve yeşil harflerle kitabın adı, hemen altında da kısa bir kitap tanıtımı yer almaktadır. Orta bölümde sarı bir çerçeve içinde yayınevinin “Klasiklerimiz” başlığıyla verdiği, incelenen kitabında içinde bulunduğu kitap listesi ve altında da yayınevine ait logolar ve iletişim bilgileri bulunmaktadır. Ayrıca arka kapağın sol kenarında bir yaş cetveli bulunmaktadır. Buna göre kitap, 9-10-11 yaşlarındaki çocuklar için uygundur. Kitabın sırt kısmında kırmızı harflerle kitabın adı ve dizi numarası ile yayınevinin logosu yer almaktadır. Genel olarak bakıldığında sade ve uyumlu renkleriyle göze hoş gelen kapak, kitabın içeriğiyle de uyumludur. Çocuklar için ilgi çekici olduğu söylenebilir.

İncelenen kitapta yazılar tek sütun olarak verilmiştir. Satır boşlukları, sayfa kenarlarındaki boşluklar ve satır uzunlukları çocuklar için uygundur. Metinler dik harfler ile, metinlerin başlıkları dik kalın harfler ile yazılmıştır. Metinlerin başlığı sayfanın başından birkaç satırdan fazla boşluk bırakılarak atılmıştır. Bir iki boşluk bırakılarak da metne

başlanmıştır. Resimler ile yazılar birbirine karışmamakta, resimler metinlerden ayrı sayfalarda yer almaktadır. Kâğıt rengi metnin okunurluğu için uygundur.

İncelenen kitapta her metin için bir resim bulunmaktadır. Resimler siyah beyaz, kara kalem tarzındadır ve bir bütün sayfayı kaplamaktadır. Resimler siyah beyaz ve metinler uzun olduğundan resimlerin belirtilen yaş grubu için ilgi çekici ve yeterli olduğu söylenemez. Bunun yanı sıra resimlerin tamamı metinler ile uyumludur ve metni tamamlayıcı niteliktedir.

Nakkaş Yapım'ın 2011'de yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık set; “Ayının Vefası, Üzüm mü İneb mi Engür mü?, Tacir ile Papağan, Doktor ve Yaşlı Hastası, Kervan Muhafızı, Fare ile Deve, Eşek Gitti, Padişahın Tembel Adama Verdiği Ders, Mirasyedi, Her Derdin Dermanı Olan Ağaç” adlı metinlerden oluşmaktadır. Kitap, her biri 16 sayfadan oluşan 10 kitap ve 10 VCD'den oluşmaktadır.

İncelenen kitapların ön ve arka kapağı ile sırt kısmı beyaz renktedir. Ön kapaklarda sol üst kısımdan başlayarak küçük bir Mevlâna resmi ile birlikte “Mesnevi'den Hikayeler” başlığı yer almaktadır. Ön kapağın orta bölümünde kırmızı harfler ile metinlerin başlığı ve ilgili kapak resimleri yan yana bulunmaktadır. Ön kapakların sağ üst köşeleri ile alt bölümleri yeşil, pembe, mavi gibi farklı renklerde olup sağ üst köşedeki renkli bölümlerde “Kitap + VCD Çizgi Film” bilgisi yer almaktadır. Renkli alt bölümlerde ise yayın evinin logosu ve o metne ait ders cümleleri bulunmaktadır. Arka kapaklarda da sol üst kısımdan başlayarak küçük bir Mevlâna resmi ile birlikte “Mesnevi'den Hikayeler” başlığı yer almaktadır. Altında on metnin ön kapak resimlerine yer verilmiştir. Alt bölüm de ön kapaktaki gibi renkli olup burada da yayınevi logosu ile dağıtım şirketinin iletişim bilgileri bulunur. Kitapların sırt kısımlarında beyaz ve renkli bölüm kapaklardaki gibi devam etmiş ve metinlerin isimleri ile yayınevi logosuna yer verilmiştir. Genel olarak bakıldığında canlı renkleriyle çocuklar için ilgi çekici olabilecek kapak resimleri, kitapların içeriğiyle de uyumludur.

İncelenen kitaplarda yazılar tek sütun olarak verilmiştir. Satır boşlukları, sayfa kenarlarındaki boşluklar ve satır uzunlukları çocuklar için uygundur. Metinler ve metinlerin başlıkları dik harfler ile yazılmıştır. Resimler sayfanın tamamını kaplamaktadır ve her sayfa bu şekildedir. Yazılar, resimlerde okumanın güçlük oluşturmayacağı boş bölümlerde yer almaktadır. Metinlerin yeri ve uzunluğu her sayfada farklılık göstermektedir. Kitaplarda sayfa numarası yer almamaktadır. İncelenen kitapların ön kapaklarındaki metin başlıkları, tamamı küçük harflerle yazılarak yazım yanlışı yapılmıştır. Ayrıca Her Derdin Dermanı Olan Ağaç metninin kapağında “bir çok” şeklinde bir yazım yanlışı bulunmaktadır.

İncelenen kitaplardaki tüm sayfalar resimlerle kaplıdır. Resim sayısının çok ve büyük boyutlarda oluşu, canlı renklerden oluşması özellikle ilkökul çağındaki çocuklar için oldukça uygundur. Ancak “Üzüm mü İneb mi Engür mü?” adlı metnin bir resminde, üç arkadaşların nargile içiyor olması çocuklar için sakıncalı bir durumdur. “Her Derdin Dermanı olan Ağaç” metninde bilgin üç kişi ile karşılaşmakta ancak resimlerde iki kişi görülmektedir. Bunun yanı sıra diğer resimlerin tamamı metinler ile uyumludur ve metni tamamlayıcı niteliktedir.

Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık set; “Perdenin Ardındaki Resim, Et Nerede?, Gizli Oda, Hasta Ziyareti, Üç Öğüt, Deve ile Fare, Aslan ile Tavşan, Üç Balık, Akıllı Papağan, Ayının Dostluğu” adlı metinlerden oluşmaktadır. Kitap, her biri 16 sayfa olan 10 kitaptan oluşmaktadır.

İncelenen kitapların ön kapağında, beyaz renkli üst bölümde “1. ve 2. sınıflar için, Mevlana'dan Masallar” ifadeleri yer almakta ve altında daha büyük puntoda pembe harflerle metinlerin başlıkları bulunmaktadır. Başlıkları altında da metinlerle ilgili sayfayı kaplayan resimler yer almaktadır. Bu resimlerin bazı bölümleri simli-parlak bir görünümündedir. Ön kapakların alt orta bölümünde yayın evi logosu bulunur. El yazısı ile yazılan 5 kitabın, ön kapak sağ köşelerinde “Yeni eğitim programına göre bitişik eğik yazıyla hazırlanmıştır” bilgisi yer alır. Pembe renkli arka kapaklarda, beyaz harflerle “Mevlana'dan Masallar” başlığı

ve el yazılı olan kitaplarda 5 el yazılı kitabın, düz yazılı olanlarda 5 düz yazılı kitabın ön kapak resimleri bulunmaktadır. Alt bölümde de kitabın satış fiyatı, yayınevinin iletişim bilgisi ve bandrol uygulaması ile ilgili bir açıklama yer almaktadır. Genel olarak bakıldığında büyük resimleri ve canlı renkleriyle çocuklar için ilgi çekici olan kapak resimleri, kitapların içeriğiyle de uyumludur.

İncelenen kitaplarda yazılar tek sütun olarak verilmiştir. Satır boşlukları, sayfa kenarlarındaki boşluklar ve satır uzunlukları çocuklar için uygundur. İncelenen 5 kitapta metinler ve başlıkları bitişik eğik yazı ile, 5 kitapta ise düz dik yazı ile yazılmıştır. Metinlerin yeri ve uzunluğu her sayfada farklılık gösterebilmektedir. Kitaplar, bir resim sayfası bir metin sayfası olarak ilerlemektedir. Metinlerin yer aldığı sayfalarda küçük boyutlu resimler de yer almakta, resimler ile yazılar birbirine karışmamaktadır. Kâğıt rengi metnin okunurluğu için uygundur.

İncelenen kitaplar 1 resim sayfası, 1 metin sayfası olarak ilerlemektedir. Bir kitapta 6 resim sayfası bulunmakta, buradaki resimler tüm sayfayı kaplamaktadır. Ayrıca metinlerin yer aldığı sayfalarda küçük boyutlu birkaç resme de yer verilmiştir. Resim sayısının çok ve büyük boyutlarda oluşu, canlı renklerden oluşması 1. ve 2. sınıf çocukları için oldukça uygundur. Bunun yanı sıra diğer resimlerin tamamı metinler ile uyumludur ve metni tamamlayıcı niteliktedir.

V. Bölüm

Tartışma ve Öneriler

1. Tartışma

Mevlâna, yaşadığı dönemden günümüze kadar fikirleriyle insanlara yol göstermiş, gönüllerini aydınlatmış büyük bir şahsiyettir. O, alim, mutasavvıf, şair aynı zamanda da hayatını insan yetiştirmekle geçirmiş bir eğitimcidir. Onun 6 ciltlik eseri Mesnevi, birbirine bağlı hikayelerden oluşan ve bu hikayeler yardımıyla çeşitli mesajların verildiği tasavvufi bir eserdir.

Millî Eğitim Bakanlığının ilköğretim öğrencilerine okumaları için tavsiye ettiği 100 Temel Eser listesinde Mevlana'nın Mesnevi'sinden Seçmeler de yer almaktadır. Ancak Mevlâna, bu eserini çocuklar için değil yetişkinler için yazmıştır. Bu noktada yapılması gereken, eserde yer alan hikayelerin hedeflenen yaş gruplarına uygun olarak sadeleştirilip düzenlenmesidir.

Bu amaçla birçok yayınevi Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçtiği hikayeleri sadeleştirerek veya uyarlayarak çocuk kitabı olarak yayımlamıştır. Bu hikayelerin çocukların farklı yaş gruplarına göre ve çocuk edebiyatının nitelikleri göz önünde bulundurularak düzenlenmesi büyük titizlik isteyen bir çalışmadır. Farklı yayınevi ve kişilerce hazırlanmış olduklarından hareketle bu kitaplar arasında farklılıklar olacağı da açıktır. Bu çalışmada, sözü edilen Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin yer aldığı çocuk kitaplarının çocuk eğitimi ve çocuk edebiyatı açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Örneklem olarak seçilen 12 kitap içerisinde yer alan toplam 237 metin, çocuk eğitimi ve çocuk edebiyatı başlıkları altında incelenmiştir.

Araştırmanın sorularından biri, Mevlâna'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitaplarının hangi eğitsel özelliklere sahip olduğudur. Kavramsal çerçevede yer alan

bilgiler doğrultusunda incelenen metinlerdeki eğitsellik; ana fikir, konu, kahramanlar, iletiler, sahip olduğu değerler bakımından ayrı ayrı incelenmiş ve sonuçlara ulaşılmıştır.

Çocuk eğitimi açısından yapılan incelemede ilk olarak tüm kitaplardaki metinlerin ana fikirleri belirlenmiş, buna göre ortak temalar oluşturulmuş ve incelemeler bu tema başlıkları altında yapılmıştır. İncelenen kitaplarda 19 ortak temaya ulaşılmış, farklı temaya sahip veya temaya ulaşılamayan metinler “Bağımsızlar” başlığı altında toplanmıştır. Bu şekilde oluşturulan 20 başlık, toplam metin sayıları ve bunların kitaplardaki sıklığı aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu amaçla önce, incelenen 12 kitabı numaralandırma yoluna gidilmiştir.

Tablo 1

Örneklem Olarak İncelenen Kitapların Numaralandırılması

Numara	Kitap Bilgileri
1.	Mevlâna Mesnevi’den Seçme Hikayeler- Beyan Yayıncılık (Kıraç, 2016)
2.	Mevlâna Mesnevi’den Seçmeler- İskele Yayıncılık (Sukan, 2016)
3.	Mesnevi’den Hikayeler- Kayalıpark Yayınları (Sarıkaya, 2017)
4.	Çocuklar İçin Mevlana’dan Öyküler- Uğurböceği Yayınları (Temel, 2016)
5.	Mevlana’dan Masallar- Timaş Yayınları (Atçakarlar, 2014)
6.	Mesnevi’den Seçmeler Üç Balık- Sedir Yayınları (Gülbahçe, 2016)
7.	Mevlana’nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler- Parıltı Yayıncılık (Zeren, 2017)
8.	Mevlana’dan Çocuklara Öyküler- Pamiray Yayıncılık (Karasoy, 2016)
9.	Kel Papağan Mesnevi’den Hikayeler- 1 Sedir Yayınları (Tezcan, 2016)
10.	Mezarlıktaki Hazine Mesnevi’den Hikayeler- 2 Sedir Yayınları (Tezcan, 2016)
11.	Mesnevi’den Hikayeler (10 Kitap)- Nakkaş Yapım (İzgi, 2011)
12.	Mevlana’dan Masallar (10 Kitap)- Timaş Yayınları (Atçakarlar, 2012)

Tablo 2

İncelenen Metinlerdeki Temaların Kitaplardaki Sıklığı

Tema	Metin sayısı	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Aklın gücü- Aklını kullanabilmek	34	2	5	1	5	3	4	7	1	2	1	-	3
Hırslı- Açgözlü olmak	22	3	3	2	2	-	-	5	2	4	1	-	-
Kibirli olmak	16	1	2	-	2	2	1	2	-	-	3	1	2
Dostluk	24	1	4	2	4	2	1	3	2	1	1	1	2
Bilginin gücü- Bilgili olmak	11	-	3	2	1	-	1	3	-	-	-	1	-
Öğüt tutmak	11	1	2	1	2	1	-	2	1	-	-	-	1
Doğruluk- Dürüstlük	9	-	-	1	1	1	-	4	-	-	1	-	1

Sevgi- Aşk	11	-	-	-	-	-	-	9	-	1	1	-	-
Çalışmak- Çalışkan olmak	8	-	1	2	1	-	-	2	-	-	-	2	-
Azimli- Sabırlı olmak	6	-	-	-	1	-	1	2	-	1	1	-	-
Şerdeki hayır	12	1	2	-	3	-	1	2	1	-	2	-	-
Empati yapmak	3	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
İyi niyetli olmak	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Görünenin iç yüzü	8	1	1	-	1	-	1	2	1	1	-	-	-
Geleceği planlamak	7	-	-	-	2	1	2	1	-	-	-	-	1
Anlamadan taklit etmemek	3	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Kendini tanımak	3	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-
Cimrilik- Cömertlik	4	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-
Dini Mesajlar	6	1	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Bağımsızlar	38	1	2	-	6	-	1	22	-	-	2	4	-

Tablo göstermektedir ki her kitap, farklı ana fikirlere sahip metinler ile hazırlanmıştır.

Temaların hepsine her kitapta yer verilmemiştir ancak dağılımın dengeli bir şekilde olduğu söylenebilir. Veriler incelendiğinde 7 numaralı Parıltı Yayıncılık'ın hazırlamış olduğu kitap dikkat çekicidir. Diğer kitaplarda çoğunlukla tercih edilmeyen sevgi-aşk teması ile dini mesajlar burada 9 ve 6 metinde işlenmiş ve 22 metin ortak temaların dışında kalmıştır. Bu 22 metinden 1'inde ise hiçbir ana fikre ulaşamamıştır. Bu dağılımda elbette kitaplarda yer alan metin sayısı da etkili olmuştur. Örneğin bahsedilen Parıltı Yayıncılık'ın hazırladığı kitap toplam 76 metinden oluşmaktadır.

Tema başlıkları incelendiğinde metinlerin ana fikirlerinin genel olarak çocuklara hem kendi kişisel gelişimleri hem de toplumla olan ilişkileri adına olumlu kazanımlar vereceği görülmektedir. İncelenen metinlerin ana fikirleriyle, çocuklara kazandırılmak istenen değerleri kazandırabileceği ve çocuk eğitimine katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmaktadır. Erkek'in (2008) çalışmasında da Mesnevi'deki hikayelerin insanı iyiye, güzele, doğruya ve hoşgörüyeye yönlendirmeye çalışan mesajlar içerdiği ifade edilir. İncelenen kitapların bazılarında metinlerin sonunda ders cümlelerine yer verilmiştir. Bu ders cümleleri, çocukları metinlerin ana fikrine ulaştırdığı sürece olumlu bir işlev görmektedir. Ancak Tok'un (2007) çalışmasında doğrudan öğüt veren kısımların eserden çıkarılması gerektiği ifade edilmiştir. Yapılan incelemede birçok ders cümlesinin, metinle ilgisi olmayarak bambaşka bir konuya

işaret ettiği veya çocukların seviyesine uygun olmayan tasavvufi mesajlar verdiği tespit edilmiştir. Bu durum çocukların kafasını karıştırarak, onların metnin asıl ana fikrine ulaşmalarını zorlaştıracaktır. İncelenen kitaplarda toplam 43 metinde bu duruma rastlanmıştır.

Bunların kitaplardaki dağılımı şu şekildedir:

Tablo 3

İncelenen Metinle İlgisiz Ders Cümlesi Sıklığı

Yayınevi	Toplam Metin Sayısı	f
Beyan Yayınları	13	8
Pamiray Yayınları	9	5
İskele Yayınları	27	11
Kayalıpark Yayınları	13	5
Nakkaş Yayın	10	2
Parıltı Yayınları	76	12
Uğurböceği Yayınları	33	-
Sedir Yayınları (Üç Balık)	20	-
Sedir Yayınları (Mezarlıktaki Hazine)	12	-
Sedir Yayınları (Kel Papağan)	10	-
Timaş Yayınları (2014)	10	-
Timaş Yayınları (2012)	10	-

İncelenen kitaplardaki metinlerde genel olarak çocukların dünyasına hitap eden, onların ilgisini çekebilen, merak duygularını canlı tutan konuların işlendiği görülmüştür. Ayrıca bu konuların olağanüstü unsurlar taşıması ve olayların hareketli bir şekilde anlatılması da çocukların metinleri ilgiyle ve istekle okuyabileceğini gösterir. Metinlerdeki olağanüstülük unsuru, en çok hayvanların konuşması ve insanca davranışlar sergilemesi şeklindedir. Bazı metinlerde ise dini unsurlara yer verilmiştir. İncelenen kitaplardaki dini unsurlar, bir kahramanın peygamber, derviş, sofi olması, ayet ve hadislere yer verilmesi veya dua, namaz gibi ibadetlerden bahsedilmesi şeklindedir. Bazı metinlerde şiddet unsuru da yer almaktadır. Yapılan incelemede toplam 15 metinde çocuklar için sakıncalı olan şiddet unsuruna rastlanmıştır. Bunların kitaplardaki dağılımı şu şekildedir:

Tablo 4

İncelenen Metinlerdeki Şiddet Unsuru Sıklığı

Yayınevi	Toplam Metin Sayısı	f
Sedir Yayınları (Mezarlıktaki Hazine)	12	3
Sedir Yayınları (Kel Papağan)	10	2
Kayalıpark Yayınları	13	2
Beyan Yayınları	13	1
Uğurböceği Yayınları	33	2
Parıltı Yayınları	76	3
İskele Yayınları	27	1
Sedir Yayınları (Üç Balık)	20	-
Timaş Yayınları (2014)	10	-
Timaş Yayınları (2012)	10	-
Nakkaş Yayın	10	-
Pamiray Yayıncılık	9	-

Bazı kitaplarda ise aynı olay anlatılmasına rağmen, metinlerde şiddet unsuruna yer verilmediği görülmüştür. Örneğin dört kişinin üzümü farklı dillerde söyleyip anlaşılamamasını konu edinen metne farklı kitaplarda yer verilmiştir. Bunlardan İskele, Kayalıpark, Uğurböceği ve Parıltı Yayınları'nda tartışma büyüyerek, yumruklaşmaya dönüşür. Ancak Sedir Yayınları'nın (Üç Balık) ve Nakkaş Yayın'ın hazırladığı kitaplarda, aynı metinde olay şiddete başvurmadan çözülür. Bir başka örnek de sahibi tarafından kafasına vurulduktan sonra konuşamayan papağanın yer aldığı metindir. Birçok kitapta yer alan bu metindeki şiddet, sahibi daha sonra samimi olarak üzülmesi ve kuştan özür dilediği için şiddet unsuru olarak ele alınmamıştır. Ancak Sedir Yayınları'nın (Kel Papağan) yayımladığı kitapta papağanın sahibi şiddet gösterdikten sonra yalnızca maddi kaygıları sebebiyle üzülür.

Metinlerde dikkat çeken bir nokta da yapılan yanlışların en ağır şekilde cezalandırılmasıdır. Örneğin; bir ayıyla dost olarak hata yapan adamın, bu hatasının sonunda ayı tarafından başına büyük bir taş atılarak cezalandırıldığı görülür. Bu olay birçok kitapta bu şekilde ölümle sonuçlandığı tahmin edilir halde verilmiştir. Bu, çocukları denemekten ve hata yapmaktan korkar duruma getirebilir. Herkes hata yapar ama önemli olan hatalardan ders almaktır. Bu noktada Nakkaş Yayınları'nın yayımladığı kitap olumlu bir örnektir. Aynı olay sonunda adam, ayı taşı atmak üzereyken uyanır, ölümden kurtulur, hatasını anlar, uyarılarını dikkate almadığı arkadaşlarından özür diler. Nakkaş Yayınları'nın yayımladığı kitap, içerdiği

diğer metinlerle de hatadan sonra ikinci bir şans verilmesi, hatanın anlaşılması ve bir daha tekrar edilmemesi yönleriyle diğer yayınevlerinden farklı ve olumlu bir yaklaşım sergilemektedir.

Araştırmanın örneklemini oluşturan kitaplar, kahramanları yönüyle de incelenmiştir. Kitaplarda, kahramanların büyük çoğunluğunu hayvanların oluşturduğu görülmüştür. Düzcan'ın (2010) çalışmasında da Mevlana'nın kahraman olarak en çok hayvanlara yer verdiği, insanlara ait duygu ve düşüncelerin hayvanlar aracılığıyla ifade edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Kahramanların kuş, deve, aslan, tavşan gibi hayvanlar olması çocukların ilgisini çekip metinleri ilgiyle okumalarını sağlayacaktır. Bunun dışında kahramanları padişah, peygamber, bilge kişi, bir meslek sahibi veya herhangi bir kişi olan metinler de bulunmaktadır. İncelenen metinlerden toplam dokuzunda çocuk kahramana rastlanmıştır. Bunlardan 3'ünde ise çocuk baş kahraman değildir. Yalnızca Parıltı Yayıncılık'ın yayımladığı kitapta Leyla ve Mecnun kahramanları yer almaktadır. Bu kitapta, 1 metinde Leyla, 3 metinde de Mecnun kahraman olarak bulunur ve onların aşkı işlenir. İncelenen metinlerde kimi kahramanlar olumlu davranışlarıyla çocuklara örnek olabilecek niteliktedir. Kimi kahramanlar ise olumsuz davranışları ve yaptıkları hatalar ile örnek olarak gösterilemezler.

İncelenen kitaplarda yer alan metinlerde ana fikirlerin yanı sıra, çocuklara açıkça ifade edilir şekilde ya da sezdirmeden metnin içine sindirilmiş eğitsel iletiler bulunmaktadır. İletiler kimi zaman bir kahramanın ağzından didaktik bir üslupla, kimi zaman metnin sonunda ders verici bir şekilde kimi zaman da anlaşılması okura bırakılarak verilmiştir. Muzaffer İzgü'ye göre çocuk öyküleri hiçbir zaman ders kitaplarının görevini üstlenmemelidir. Çocuk, kendisine bir şeyler öğretildiğinin ayırına varmadan öğrenmelidir. Çünkü çocuklar, açıkça öğrenci yerine konuldukları kitapları okumak istemezler. Eğer çocuk kitapları okul kitaplarının yerini almaya kalkarsa çocuk, daha o yaşlardan yitirilmiş olunur. Bu, özellikle okuma alışkanlığı olmayan bir toplum için büyük bir hatadır. (İzgü, 2000). Didaktiklik ve ders

vericilik çocuk kitaplarında aranılmayan bir özellik olsa da çocukların iletileri anlamasını kolaylaştırdığı da söylenebilir. İncelenen metinler eğitsel iletiler açısından oldukça zengindir.

Yalnızca Parıltı Yayınları'nın yayımladığı kitapta 1 metinde eğitsel iletiye ulaşılamamıştır.

Aşağıdaki tabloda incelenen kitaplarda yer alan eğitsel ileti sıklıkları verilmiştir:

Tablo 5

İncelenen Metinlerdeki Eğitsel İleti Sıklığı

Yayınevi	Toplam Metin Sayısı	f
Sedir Yayınları (Mezarlıktaki Hazine)	12	71
Sedir Yayınları (Kel Papağan)	10	54
Nakkaş Yapım	10	47
Beyan Yayıncılık	13	59
Timaş Yayınları (2012)	10	43
Timaş Yayınları (2014)	10	42
Pamiray Yayıncılık	9	35
İskele Yayıncılık	27	103
Parıltı Yayıncılık	76	217
Kayalıpark Yayınları	13	37
Sedir Yayınları (Üç Balık)	20	52
Uğurböceği Yayınları	33	111

Tabloda yer alan sayılar kitapların eğitsel ileti açısından zenginliğini ortaya koymaktadır. Bu iletiler büyük oranda çocukların gelişimini destekleyip onları olumlu yönde eğitmeyi amaçlar. İletiler çoğunlukla çocuklara aklını kullanabilme, adalet, alçakgönüllü olma, yardımsever olma, doğru arkadaş seçme gibi birçok olumlu duygu ve düşünceyi kazandıracak niteliktedir. Düzcan'ın (2010) çalışmasında bu iletilerin çocukların yaşamlarında karşılaştıkları zorlukları yenmesine, topluma karşı sorumluluk kazanmasına yardımcı olacak nitelikte olduğu söylenir. Tok'un (2007) çalışmasında da Mesnevi'nin ileti ve ana fikir bakımından çocukların zihinsel ve duyuşsal olarak gelişimlerine katkı sağlayabilecek zengin bir eser olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan incelemede bazı metinlerde çocuklar için uygunsuz olabileceği düşünülen olumsuz iletiler tespit edilmiştir. Bu olumsuz iletiler çocukları yalan söylemeye, hile yapmaya, şiddet uygulamaya teşvik edebilir. Yalnızca Kayalıpark Yayınları'nın hazırlamış olduğu kitapta olumsuz iletiye yer verilmediği

görülmüştür. Ancak diğer kitaplarda yer alan olumsuz iletiler çocuk eğitimi açısından sakıncalı bir durum oluşturmaktadır. Aşağıdaki tabloda, incelenen kitaplarda yer alan olumsuz iletilerin sıklıkları verilmiştir:

Tablo 6

İncelenen Metinlerdeki Olumsuz İleti Sıklığı

Yayınevi	Toplam Metin Sayısı	f
Sedir Yayınları (Kel Papağan)	10	3
Beyan Yayıncılık	13	3
Sedir Yayınları (Mezarlıktaki Hazine)	12	2
Uğurböceği Yayınları	33	4
İskele Yayıncılık	27	3
Pamiray Yayıncılık	9	1
Sedir Yayınları (Üç Balık)	20	2
Timaş Yayınları (2014)	10	1
Timaş Yayınları (2012)	10	1
Nakkaş Yapım	10	1
Parıltı Yayıncılık	76	7
Kayalıpark Yayınları	13	-

İncelenen kitaplar, çocuklara kazandırılması istenen değerler bakımından da oldukça zengindir. Araştırma kapsamında örneklem olarak seçilen kitaplardaki tüm metinler incelenmiş ve çocuklara kazandırabileceği değerler tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda değerlerin listesine ve kitaplarda bulunma sıklığına yer verilmiştir. Kitaplar Tablo 1'deki numaralarla gösterilmiştir.

Tablo 7

İncelenen Metinlerdeki Değerler ve Sıklıkları

Değerler	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Bağımsız düşünebilme	2	2	-	1	1	1	2	1	1	-	-	1
Aklını kullanabilme	3	10	3	9	4	5	14	3	4	3	1	4
Özgüven	1	1	-	1	1	1	1	-	1	-	-	1
Cesaret	1	1	-	1	1	1	1	-	1	-	-	1
Çalışkanlık	1	2	2	1	2	1	2	-	1	2	2	2
Alçakgönüllülük	1	1	2	1	1	1	3	-	-	4	-	1
Temizlik	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Birlik olma	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Dini değerler	3	-	-	1	-	3	11	-	2	2	1	-

Öğüt tutabilme	1	3	2	3	3	2	3	1	1	2	4	3
Sanat sevgisi	-	1	1	1	1	-	1	-	1	-	-	1
Saygı	1	1	-	1	1	1	1	-	-	2	-	1
Kanaatkarlık	3	5	2	3	-	1	7	3	3	3	1	-
Dostluk	2	8	3	5	3	1	5	1	1	1	1	3
Tedbirli olma	-	1	1	-	-	-	3	-	1	-	-	-
Vicdanlı olma	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Yardımselik	-	5	-	5	1	1	6	2	1	5	4	1
Haddini bilme	2	2	1	3	1	-	2	1	1	1	1	1
Ders çıkarabilme	1	1	-	1	1	-	2	1	1	4	6	-
Dürüstlük	1	2	2	3	1	-	8	-	-	4	-	2
Sabır	1	1	-	2	1	-	2	1	2	1	-	1
Merhamet	5	5	-	4	1	1	6	2	2	5	1	1
Güvenilir olma	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Ümitli olma	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-
Azimli olma	-	-	-	-	-	1	2	-	-	2	-	-
Sevgi	1	1	1	1	-	-	11	-	2	2	-	-
Vefa	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-
Bilginin değeri	-	2	2	1	-	1	3	-	-	1	2	-
Adil olma	2	-	-	1	-	-	2	-	-	1	-	-
Kendini tanıma	-	-	1	2	-	-	2	-	-	-	-	-
İyilik yapma	-	1	1	1	1	-	2	-	-	1	-	1
Hayvan sevgisi	1	3	-	2	1	2	3	2	1	1	1	1
Misafirperverlik	-	2	-	1	1	-	1	1	-	1	1	1
Yaşama sevinci	-	1	1	1	1	-	1	1	-	-	-	1
Fedakârlık	1	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-
Sorumluluk	1	1	-	1	-	-	3	-	-	-	1	-
Cömertlik	-	-	-	-	-	1	3	-	-	1	1	-
Tutumlu olma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Nazik olma	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2	-	-
Empati	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
İyilik yapma	-	1	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1
İyi niyet	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hayırseverlik	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Hoşgörü	1	1	-	1	-	1	1	1	1	-	-	-
Komşuluk	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1
İleri görüşlü olma	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
İyimserlik	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sakinlik	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Düşünceli olma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Güler yüzlü olma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Toplam Değer Sayısı	38	68	26	64	30	29	126	21	33	55	30	30

Tabloda görüldüğü üzere incelenen kitaplarda toplam 50 değere ulaşılmıştır. Her kitapta her değere yer verilmemiştir ancak tüm kitaplarda ortak olan değerler de bulunmaktadır. Bunlar “aklını kullanabilme”, “öğüt tutabilme” ve “dostluk”tur. Bunun

yanı sıra Sedir Yayınları'nın (Üç Balık) yayımladığı kitapta 1 metinde, Uğurböceği Yayınları'nın yayımladığı kitapta 4 metinde, Parıltı Yayıncılık'ın yayımladığı kitapta ise 8 metinde çocuklara kazandırılabilir bir değer bulunmamıştır. Bunların dışında, yapılan incelemeye genel olarak bakıldığında Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin yer aldığı çocuk kitaplarının, çocukların kişisel ve toplumsal gelişimlerine destek olacak ahlaki, sosyal ve kültürel değerler açısından oldukça zengin ve çocuk eğitimi açısından yararlanılabilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Demirci (2016) de çalışmasında değerler eğitiminde kıssa ile öğretim yöntemi kullanılırken Mesnevi'nin önemli bir kaynak olacağı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın sorularından bir diğeri Mevlâna'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitaplarının, çocuk edebiyatı açısından uygun niteliklere sahip olup olmadığıdır. Kavramsal çerçevede yer alan bilgiler doğrultusunda incelenen metinlerin çocuk edebiyatına uygunluğu dil ve anlatım, deyimler ve atasözleri ile dış yapı özellikleri bakımından incelenmiş ve sonuçlara ulaşılmıştır.

Çocuk edebiyatı açısından ele alınan metinler ilk olarak dil ve anlatım, deyimler ve atasözleri yönleriyle incelenmiştir. Kitaplarda yer alan metinler genel olarak sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılarak yazılmıştır. Düzcan (2010) da araştırmasında Mesnevi'de yer alan metinlerin kısa ve öz anlatımlardan oluştuğu ve çocukların sıkılmasını önleyecek bir niteliğe sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. İncelenen metinlerde çocukların bilemeyeceği kelime sayısı ise sınırlıdır. Bu durum çocukların metni anlamalarını zorlaştırmayıp kelime hazinelerini genişletmeye yardımcı olacaktır. Ancak Beyan Yayıncılık'ın ve Parıltı Yayıncılık'ın yayımladığı kitaplarda birkaç metinde çocukların anlamakta zorlanacağı kelimeler dikkat çekmektedir. Yalın ve basit düzeyde olan betimlemeler çocuklar için anlaşılır düzeydedir. Metinlerdeki söz varlıkları daha çok somut sözcüklerden oluşmaktadır. Metinlerin çoğunda ikilemelere yer verilmiştir. Metinler 3. tekil şahsın ağzından anlatılmıştır.

Zaman olarak görülen geçmiş zaman, duyulan geçmiş zaman veya geniş zaman tercih edilmiştir.

Örneklem olarak seçilen kitaplarda yer alan metinler yazım ve noktalama yönünden de incelenmiştir. Çocuk kitapları, yazım ve noktalama kurallarını çocuklara sezdirerek öğretme işlevi de gördüğünden bu açıdan kusursuz olmalıdır. İncelenen kitaplardaki yazım ve noktalama yanlışları bulgular bölümünde tek tek ifade edilmiştir. Genel olarak bakıldığında İskele, Uğurböceği, Parıltı ve Nakkaş Yayınlarının hazırladığı kitaplarda yazım ve noktalama yanlışlarının fazla olduğu görülmüştür. Bu kitapların bu yönüyle çocuklar için uygun olmadığını söylenebilir. Beyan Yayıncılık, Sedir Yayınları (Kel Papağan) ve Pamiray Yayıncılık'ın hazırladığı kitaplarda da yazım ve noktalama yanlışları tespit edilmiştir. Kayalıpark Yayınları'nın yayımladığı kitapta ise az sayıda yazım ve noktalama yanlışı bulunmaktadır. Sedir Yayınları'nın yayımladığı Mezarlıktaki Hazine kitabında 1 yazım yanlışı, ayrıca noktalama işareti yanlışları tespit edilmiştir. Timaş Yayınları'nın yayımladığı 2 kitapta ve Sedir Yayınları'nın yayımladığı (Üç Balık) kitapta ise yazım yanlışı bulunmamaktadır. Yalnızca noktalama işareti yanlışlarına rastlanmıştır.

İncelenen kitaplardaki metinler sahip oldukları deyim, kalıp söz ve atasözü varlıklarıyla da incelenmiştir. Metinler deyimler ve kalıp sözler bakımından oldukça zengindir, yalnızca Parıltı Yayıncılık'ta 9, Uğurböceği Yayınları'nda 1, Sedir Yayınlarında (Üç Balık) 1 metinde deyim yer almamaktadır. Ancak metinlerde atasözü kullanımı sınırlıdır. İncelenen kitaplarda atasözlerinde yer verilme sıklığı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 8

İncelenen Metinlerdeki Atasözleri Sıklığı

Yayınevi	Toplam Metin Sayısı	f
Sedir Yayınları (Kel Papağan)	10	7
Beyan Yayıncılık	13	5
Sedir Yayınları (Mezarlıktaki Hazine)	12	2
Timaş Yayınları (2012)	10	1
Timaş Yayınları (2014)	10	1

Nakkaş Yapım	10	1
İskele Yayıncılık	27	1
Parıltı Yayıncılık	76	1
Uğurböceği Yayınları	33	-
Sedir Yayınları (Üç Balık)	20	-
Kayalıpark Yayınları	13	-
Pamiray Yayıncılık	9	-

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitaplarının dil ve anlatım yönünden çocuk edebiyatına nispeten uygun nitelikleri taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen metinlerde tespit edilen yazım ve noktalama yanlışlarının çocuk kitaplarında yer alması uygun değildir. Ayrıca deyimler ve kalıp sözler bakımından zengin olan metinlerin, atasözleri açısından eksik kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada inceleme kapsamındaki kitapların dış yapı özellikleri de irdelenmiştir. İncelenen kitapların hepsinde metinler çocuklar için okunaklı bir şekilde yazılmıştır. Ancak kitapları, kapak tasarımları ve içerisinde bulunan resimler bakımından ayrı ayrı ele almak gerekir. Beyan Yayınları'nın yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçme Hikayeler adlı kitabın kapak tasarımı çocuklar için uygundur. Ancak 13 metin bulunan kitapta yalnızca 3 metin için siyah beyaz birer resim bulunmaktadır. Bu bir çocuk kitabı için yeterli görülmemiştir. İskele Yayıncılık'ın yayımladığı Mevlâna Mesnevi'den Seçmeler adlı kitabın kapağı, çocukların ilgisini çekebilecek nitelikte değildir. Üstelik kitabın içerisinde de hiç resim bulunmamaktadır. Bu yönüyle kitabın bir çocuk kitabının taşıması gereken özellikleri taşımadığı görülmüştür. Kayalıpark Yayınları'nın yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı kitabın kapağı çocuklara hitap etmemekte ve kitabın içeriğiyle ilgili bir unsur barındırmamaktadır. Bu yönüyle çocuk edebiyatı ilkelerine uygun değildir. Ancak içerisinde her metin için büyük boyutlarda ve canlı renklerde, özellikle ilkokul çocukları için uygun olan resimler bulunmaktadır. Yalnızca 1 resmin metinle ilgisi bulunamamıştır. Uğurböceği Yayınları'nın yayımladığı Çocuklar İçin Mevlana'dan Öyküler adlı kitabın kapağında bulunan

kitap okuyan çocuk resmi, kitabın içeriğiyle ilgili bir unsur barındırmamaktadır. Kitapta her metin için bir resim vardır ancak bu resimler siyah beyaz ve küçük boyutlardadır. Timaş Yayınları'nın 2014'te yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı kitabın kapak tasarımı hem içerikle uyumlu hem de hedef okur olan 2. ve 3. sınıf çocuklarına uygun olarak büyük resimli ve canlı renklerden oluşmaktadır. İçerisindeki büyük boyutlu renkli resimler de bu yaşlardaki çocuklar için uygundur. Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Mesnevi'den Seçmeler Üç Balık adlı kitabın kapak tasarımı hazırlandığı 2. ve 3. sınıf çocukları için uygun bulunmuştur. Ancak içerisinde yer alan resimler küçük boyutta ve siyah beyaz olduğundan bu yaş çocukları için beklenen düzeyde değildir. Parıltı Yayıncılık'ın 2017'de yayımladığı Mevlana'nın Mesnevisinden Seçme Hikayeler adlı kitabın kapak tasarımı metinle uyumlu ancak sade olduğundan yalnızca ileriki yaşlardaki çocuklar için uygun olduğu söylenebilir. Ayrıca kitabın içerisinde her metne ait bir resim vardır ancak bunlar küçük boyutlarda ve siyah beyazdır. Pamiray Yayıncılık'ın 2016'da yayımladığı Mevlana'dan Çocuklara Öyküler adlı kitabın kapak resmi içeriği yansıtır şekilde canlı renklerden oluşmuştur. Metinlerin resimleri de 1 sayfayı kaplar şekilde ancak siyah beyazdır. Sedir Yayınları'nın 2016'da yayımladığı Kel Papağan Mesnevi'den Hikayeler- 1 ve Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den Hikayeler- 2 adlı kitapların kapak resimleri içeriği yansıtan, sade ve uyumlu renkleriyle çocuklar için uygundur. Ancak içerlerinde yer alan resimler az sayıda ve siyah beyaz olduğundan, hazırlandığı 9, 10, 11 yaşlarındaki çocuklar için uygun değildir. Nakkaş Yapım'ın yayımladığı Mesnevi'den Hikayeler adlı 10 kitaplık setin kapak resimleri metinlerle uyumlu ve çocukların ilgisini çekebilecek niteliktedir. Her sayfanın renkli resimlerden oluşması da özellikle küçük yaşta çocuklara uygun bir nitelik olarak görülmüştür. Timaş Yayınları'nın 2012'de yayımladığı Mevlana'dan Masallar adlı 10 kitaplık setin kapak tasarımları ve içerisindeki resimler içerikle uyumu, büyüklüğü ve canlı renkleriyle hazırlandığı 1. ve 2. sınıf çocukları için uygundur.

Araştırmada, genel olarak bakıldığında incelenen kitapların dış yapı özelliklerinin çocuk edebiyatına nispeten uygun nitelikleri taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır. Dış yapı özellikleri açısından bakıldığında, yayınevleri arasında büyük farklılıklar görüldüğünden ortak bir sonuca ulaşmak güçtür. Belirtilen bulgularda belirtildiği üzere kimi yayınevleri dış yapı özellikleri bakımından çocuk edebiyatı niteliklerini sağlarken, kimi yayınevleri bu niteliklere uygun düşmemektedir.

Araştırmanın sorularından biri çocuk eğitimi ve çocuk edebiyatı açısından incelenen Mevlâna'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitaplarının, hazırlandığı yaş grubuna tavsiye edilmeye uygun nitelikleri taşıyıp taşımadığıdır. Elde edilen bulgular, incelenen her kitabın çocuk eğitimi ya da çocuk edebiyatı yönünden birbirinden farklı olarak az ya da çok düzenlenip geliştirilmesi gereken yönleri olduğunu göstermektedir. Bu sebeple incelenen Mevlâna'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitaplarının, belirtilen eksiklik ya da uygunsuzlukların düzenlenmesi koşuluyla hazırlandıkları yaş grubuna tavsiye edilmeye uygun nitelikte oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın sorularından bir diğeri, Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitaplarındaki metinlerden Türkçe eğitimi açısından yararlanılıp yararlanılamayacağıdır. Öğretim programlarının genel amaçlarına bakıldığında; Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitaplarının bu amaçlara uygun olduğu görülmektedir. Özellikle amaçlar arasında görülen; ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip olma, milli ve manevi değerleri benimseme, sorumluluklarını yerine getirme alanlarında çocuklara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan Türkçe dersinin özel amaçlarına bakıldığında ise yine bu kitapların çocukların okuma becerilerini geliştirmek; okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmak; okuduklarından hareketle söz varlığını ve hayal dünyalarını

geliştirmek; ahlaki, sosyal, kültürel değerlere önem vermelerini sağlamak gibi amaçlara da hizmet edebilecek nitelikte olduğu görülmüştür.

Ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı'nca hazırlanmış 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan “kök değerler”, incelenen çocuk kitaplarıyla uyumludur. Bunlar arasından adalet, dostluk, dürüstlük, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, yardımseverlik değerleri Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitaplarındaki birçok metnin ana fikriyle uyumlu, bu değerlerin çocuklara kazandırılabilmesi için uygun metinlerdir. Bu bakımdan, seçme metinler, okullarda hem ana ders malzemesi olarak hem de okul eğitimini destekleyecek bir yardımcı malzeme olarak değerlendirilebilir. Bu çalışmada Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitaplarındaki metinlerden Türkçe eğitimi açısından yararlanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Akkaya (2011) da çalışmasında Mevlana'nın Mesnevi'sindeki hikayelerin Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan “millî ve evrensel değerlere duyarlı olma” kazanımını sağlamak amacıyla önemli bir kaynak olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşmıştır. Ancak Akkaya, Türkçe dersinde kazandırılması gereken beceriler arasında “girişimcilik” de yer aldığından, alçakgönüllülük, kanaatkarlık gibi değerlere sahip hikayelerin ölçülü bir şekilde ve günümüz şartlarıyla ilişkilendirilerek verilmesi gerektiğini düşünür.

2.Öneriler

Yapılan araştırmada Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin yer aldığı çocuk kitaplarının, çocuklara verilmek istenen değerleri ve olumlu pek çok davranışı içerisinde barındıran, çocuk eğitiminde kullanılabilecek zengin bir kaynak olduğu görülmüştür. Ancak incelenen kitaplarda çocuklar için uygun veya yeterli olmayan bazı noktalarla da karşılaşmıştır. Bu konuda özellikle yayınevlerine büyük bir sorumluluk düşmektedir. Yayınevleri, yayımlayacakları çocuk kitapları için daha bilinçli ve hassas bir şekilde

çalışmalıdırlar. Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin yer aldığı çocuk kitaplarını hazırlayacak kişilere ve yayımlayacak yayınevlerine sunulan öneriler şu şekildedir:

- Metinlerin sonunda, metnin ana fikriyle ilgisi olmayan ders verici cümle veya şiirlere yer verilmemelidir.
- Metinlerde olumsuzlaştırılmadan, normal bir davranış gibi gösterilen şiddet unsurlarına yer verilmemelidir.
- Metinlerdeki kötü sonlar ve ağır cezalar yumuşatılmalıdır.
- Yalan söylemeye, hile yapmaya ve şiddete özendiren iletiler metinlerden çıkartılmalıdır.
- Çocukların bilemeyeceği kelime sayıları sınırlı tutulmalıdır.
- Metinlerin yazım ve noktalama yönünden kusursuz olmasına dikkat edilmeli, bu konuda gereken hassasiyet gösterilmelidir.
- Metnin kapak tasarımının belirlenen yaş grubuna uygun, dikkat çekici ve içeriği yansıtıcı nitelikte olmasına özen gösterilmelidir.
- Özellikle küçük yaşlardaki çocuklar için hazırlanan kitaplarda metinle ilgili resimlere mutlaka yer verilmeli; bunlar yeterli sayıda, büyük boyutlarda ve renkli olmalıdır.
- Kitapların çocuklar için hazırlandığının belirtilmesinin yanında, hedef bir yaş grubu belirlenip buna göre düzenlenerek çocuklara sunulmalıdır.

Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitapları Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 100 Temel Eser Listesi içerisinde yer alır ve çocuklara okunması tavsiye edilir. Ayrıca belirlenen yaş grubuna ve sınıfına uygun yapılacak düzenlemeler ile birlikte uygun görülen metinlere ders kitaplarında da yer verilebilir.

Öğretmenler, çocuklara okumaları istenen 100 Temel Eser Listesi'ni sadece iletmekle kalmamalı, bu kitaplar hakkında daha fazla bilgi sahibi olup çocuklara önerilerde bulunmalıdırlar. Kendileri de öğrencilere tavsiye edilen kitapları okumalı, güncel olarak

yayımlanan kitapları takip etmelidirler. Öğrencisinden Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu bir çocuk kitabını okumasını isteyen öğretmen, bu konuda öğrencisine çocuk eğitimi ve çocuk edebiyatı açısından başarılı olan bir yayını tavsiye edebilmelidir. Ayrıca öğrencilerine Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitaplarını okumayı tavsiye etmelerinin yanı sıra bu kitaplardan çocuk edebiyatı ve çocuk eğitimi yönüyle uygun gördüğü metinler ile sınıfta okuma, dinleme, konuşma, yazma ve drama çalışmaları yapabilirler.

Aileler ise çocuklarının okuma alışkanlıklarıyla yakından ilgilenmelidir. Çocuklarına satın alacakları kitaplar hakkında bilinçlenmeli, mutlaka çocuklarının öğretmenlerine danışmalı, onlarla iletişim halinde olmalıdırlar. Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu çocuk kitapları, ailelerin çocuklarına alıp okumalarını tavsiye etmesi gereken kitaplardır. Ancak aileler, farklı yayınevleri arasından çocuklarının yaş düzeylerini de dikkate alarak onlara uygun olan kitabı seçebilmelidir.

Bu çalışma, Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu 12 kitap ile sınırlıdır. Yapılacak farklı çalışmalarla, Mevlana'nın Mesnevi'sinden seçmelerin bulunduğu farklı çocuk kitapları da incelenerek alana katkıda bulunulabilir.

Kaynakça

- Ağırakça, G.P. (2014). *Osmanlı döneminde çocuk hikâye kitapları -Dinî ve ahlâkî motifler-*. İstanbul: Değerler Eğitim Merkezi Yayınları.
- Akın, M. (2009). *Türk çocuk edebiyatında bilim kurgu*. İstanbul: Bizim Kitaplar Yayınevi.
- Akkaya, N. (2011). Mesnevî’den seçme hikâyelerin eğitim yönünden incelenmesi. *Kültür Evreni*, 3, s.122-132.
- Akpınar, A. (2007). “Mesnevî’de Kıssa Eğitimi Şeyh Dekûkî Örneği”. *Türk Kültürü, Edebiyatı ve Sanatında Mevlâna ve Mevlevîlik Ulusal Sempozyumu* içinde. Konya: S.Ü. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları. s. 123-147.
- Aksoy, İ. (2011). Türklerde aile ve çocuk eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 16, 11-19.
- Alaylıoğlu, R.& Oğuzkan, F. (1976). *Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap ve Aka Kitapevleri.
- Altıntaş, R. (2004). Mevlânâ’da irade hürriyeti. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2, 1-15.
- Aşılıoğlu, B. (2007). “Çocuklarda Okuma Alışkanlığının Geliştirilmesi Açısından Yeni İlköğretim Türkçe Programının Değerlendirilmesi” S. Sever (ed.). 2. *Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu* içinde. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. s. 59- 65.
- Atçakarlar, N. (2014). *Mevlana’dan masallar*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Atçakarlar, N. (2012). *Mevlana’dan masallar*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Bilkan, A.F. (2005). Çocuk Edebiyatı- Kavram ve Mahiyet. *Hece Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, 9, 7-17.
- Cemiloğlu, M. (2009a). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi*. Bursa: Alfa Aktüel.
- Cemiloğlu, M. (2009b). *Dil bilimi açısından Türkçe yazılı anlatım ve anlatım teknikleri*

- öğretimi*. Bursa: Alfa Akademi.
- Ciravoğlu, Ö. (2000). *Çocuk edebiyatı*. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Çubukçu, İ.A. (1984). Mevlana ve felsefesi. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1*, 97-118.
- Dayıoğlu, G. (1987). *Çocuk edebiyatı yıllığı: Edebiyat ve çocuk edebiyatını nasıl değerlendiriyorsunuz? Çocuklar için ayrı bir edebiyat olduğunu düşünüyor musunuz?* (s.311-332). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Demirci, E. (2016). *Orta öğretim öğrencilerine yönelik Mesnevi temelli değerler eğitimi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Demirel, Ş. (2007). Mevlânâ'nın Mesnevî'si ve şerhleri. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, 10*, 469-504.
- Dilidüzgün, S. (1996). *Çağdaş çocuk yazını: yazın eğitime atılan ilk adım*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Dilidüzgün, S. (2006). "Eğitim Gerçeği Açısından "100 Temel Eser Tartışmaları" Varlık Dergisi. İstanbul: Varlık Yayınları, 1189, s. 23-26.
- Durakoğlu, A. (2013). Mevlânâ ve Marcel'de insan varlığı. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, 37*, 1-19.
- Düzcan, F. (2010). *Mevlana'nın Mesnevi'sinde yer alan anlatıma dayalı metinlerin Türkçe ders kitaplarında kaynak metin olarak kullanılabilirliği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Enginün, İ. (1987). *Çocuk edebiyatı yıllığı: Edebiyat ve çocuk edebiyatı*. (s.56-60). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Erdal, K. (2009). Eğitim Değerleri Açısından Çocuk Kitapları. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, 17*, 1-18.

- Ergül, E. (2015). Mevlânâ perspektifinden insan hakları. *Adalet Dergisi*, 51, 1-21.
- Ergün, M. (2016). *Mevlâna'nın eğitim görüşleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Erkek, G. (2008). *Mevlana'nın Mesnevi'sinden ilköğretim okulları için seçilen öykülerin eğitsel yönünün incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Gövsâ, İ.A. (2012). *Bedii terbiye (estetik eğitimi)*. Ankara: Elips Kitap.
- Gülbağçe, Ş. (2016). *Mesnevi'den seçmeler üç balık*. İstanbul: Sedir Yayınları.
- Güler, M. (1987). *Çocuk edebiyatı yıllığı: Çocuk edebiyatımızdaki ikinci boyut*. (s.397-399). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Güler, M. (1989). *Çocuk edebiyatı yıllığı: Çocuk edebiyatı üzerine*. (s.62-66). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Güleryüz, H. (2013). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Ankara: Edge Akademi.
- Gündüz, Ü. (1989). *Çocuk edebiyatı yıllığı: Çocuklar için yazmak*. (s.340-45). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Gürel, Z. (2014). *Şangrak Türk dünyası çocuk edebiyatına giriş*. Ankara: Berikan Ofset Matbaa.
- Gürel, Z., Temizyürek F. & Şahbaz, N.K. (2007). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Öncü Kitap.
- Hayran, Z. (2007). "Türkçe Öğretiminde Çocuk Yazımının Yeri" S. Sever (ed.). 2. *Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu* içinde. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. s. 67- 76.
- Işıkdoğan, D. (2007). "Yetişkin Din Eğitimi Açısından Mevlana ve Mesnevi Kıssalarının Eğitsel Değeri". *Uluslararası Mevlâna Ve Mevlevîlik Sempozyumu Bildirileri-II* içinde. Şanlıurfa: Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi. s. 117-123.
- İdi Tulumcu, F. & Tulumcu, M. (2015). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Dersi Programlarında Yer Alan Değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 13, 535-560.

- İpek, O. (2017). *Çocuk edebiyatı ve çocuk eğitimi çerçevesinde Numan Kartal'ın eserlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- İzgi, Ö. (2011). *Mesnevi'den hikayeler*. İstanbul: Nakkaş Yapım.
- İzgü, M. (2000). "Çocuk Kitapları Okul Kitaplarının Yerini Almamalıdır" S. Sever (ed.). *1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu* içinde. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Tömer Dil Eğitim Merkezi Yayınları No:1. s. 459- 464.
- Kara, M. (2006). Doğumunun 800.yılında Mevlânâ ve Mevlevîlik. *Uludağ Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi, 1, 1-22*.
- Karahasanoğlu, S.H. (1987). *Çocuk edebiyatı yıllığı: Edebiyat ve çocuk edebiyatını nasıl değerlendiriyorsunuz? Çocuklar için ayrı bir edebiyat olduğunu düşünüyor musunuz?* (s.311-332). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karasoy, E. (2016). *Mevlana'dan çocuklara öyküler*. İstanbul: Pamiray Yayıncılık.
- Karatay, H. (2011). Karakter eğitiminde edebi eserlerin kullanımı. *Turkish Studies, 6, 1398-1412*.
- Kaya, Z. (2007). "Türkçe Kitaplarındaki Metinlerin Türsel/Yazınsal Niteliği" S. Sever (ed.). *2. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu* içinde. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. s. 83- 90.
- Kıbrıs, İ. (2010). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kıraç, A. (2016). *Mevlâna Mesnevi'den seçme hikayeler*. İstanbul: Beyan Yayınları.
- Kolaç, E. (2008). Gülten Dayıoğlu'nun Yurdumu Özledim romanında dış göç sorununun çocuk boyutu. *Turkish Studies, 7, 457-479*.
- Kolaç, E. (2010). Hacı Bektaş Veli, Mevlana ve Yunus felsefesiyle Türkçe derslerinde değerler ve hoşgörü eğitimi. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi, 55, 193-*

208.

Küçük, S. (2007). Yrd. Doç. Dr. Sezai Küçük ile söyleşi. *İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi Mevlânâ'ya Armağan Sayısı*, 8, 323-350.

Mengi, M. (2010). *Eski Türk edebiyatı tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Meriç, C. (1987). *Çocuk Edebiyatı Yıllığı: Çocuk Edebiyatı*. (s.3-13). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.

Mevlevî, T. (1963). *Şerh-i mesnevî*. Konya: Selâm Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Türkçe dersi (1-8.sınıflar) öğretim programı*. Ankara: MEB.

Milli Eğitim Bakanlığı (2015). *Türkçe dersi (1-8.sınıflar) öğretim programı*. Ankara: MEB.

Nas, R. (2004). *Örneklerle çocuk edebiyatı*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Nesin, A. (1976), *Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı 1976: “‘Çocuklar İnsandır’ Derken*”. (s.111). İstanbul: Tekin Yayınevi.

Oğuzkan, F. (2010). *Yerli ve yabancı yazarlardan örneklerle çocuk edebiyatı*. Ankara: Emel Matbaacılık.

Özbay, M. (2012). *Dinleme eğitimi*. Ankara: Öncü Basımevi.

Özbay, M. (2013). *Okuma eğitimi*. Ankara: Öncü Basımevi.

Özbek, A. (2007). “Mevlâna ve Hırs Eğitimi”. *Uluslararası Mevlâna Ve Mevlevîlik Sempozyumu Bildirileri-II* içinde. Şanlıurfa: Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi. s. 111-115.

Özdemir, Ş. (2007). “Mevlana'nın Eğitimci Kişiliği”. *Uluslararası Mevlâna Ve Mevlevîlik Sempozyumu Bildirileri-II* içinde. Şanlıurfa: Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi. s. 101-110.

Sağır, M. (2002). *İlköğretim okullarında Türkçe dilbilgisi öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın.

Sarıkaya, M.A. (2017). *Mesnevi'den hikayeler*. Konya: Kayalıpark Yayınları.

Sever, S. (2015a). *Çocuk ve edebiyat*. İzmir: Tudem Yayıncılık.

- Sever, S. (2015b). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sezer, Ö. (2007). "İlköğretim 1. Kademe Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerdeki Değerlerin İncelenmesi" S. Sever (ed.). 2. *Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu* içinde. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. s. 91- 94.
- Sınar, A. (2005). Çağın Anlatan Bir Çocuk Edebiyatçısı: Gülten Dayıoğlu. *U. Ü. Fen–Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 35-46.
- Sınar, A. (2006). Türkiye’de çocuk edebiyatı çalışmaları. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 7, 175-225.
- Sınar, A. (2007). *Çocuk edebiyatı*. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Sönmez, V., Bircan, İ., Karakütük, K., Tezcan, M., Senemoğlu, N., Yanpar, T., ... Erkilic, T.A. (2010). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sukan, M. (2016). *Mevlâna Mesnevi’den seçmeler*. İstanbul: İskele Yayıncılık.
- Süreyya, C. (1987). *Çocuk edebiyatı yıllığı: Edebiyat ve çocuk edebiyatını nasıl değerlendiriyorsunuz? Çocuklar için ayrı bir edebiyat olduğunu düşünüyor musunuz?* (s.311-332). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Şimşek, T., Arıcı, A.F., Arslan, M.A., Erkal, M., Karatay, H., Stebler, M.Z., ... Yurt, S.U. (2011). *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Şirin, M.R. (1994). *Çocuk edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Şirin, M.R. (2007a). *Çocuk edebiyatı kültürü*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Şirin, M.R. (2007b). *Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Tamer, Ü. (1987). *Çocuk edebiyatı yıllığı: Edebiyat ve çocuk edebiyatını nasıl değerlendiriyorsunuz? Çocuklar için ayrı bir edebiyat olduğunu düşünüyor musunuz?* (s.311-332). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Taşkın, M.Z. (1987). *Çocuk Edebiyatı yıllığı: Edebiyat ve çocuk edebiyatını nasıl değerlendiriyorsunuz? Çocuklar için ayrı bir edebiyat olduğunu düşünüyor*

- musunuz?* (s.311-332). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Temel, İ.H. (2016). *Çocuklar için Mevlana'dan öyküler*. İstanbul: Uğurböceği Yayınları.
- Temizyürek, F. (2003). Türkçe eğitiminde çocuk edebiyatının önemi. *TÜBAR*, 8, 161-167.
- Tezcan, A. (2016a). *Kel papağan Mesnevi'den hikayeler- 1*. İstanbul: Sedir Yayınları.
- Tezcan, A. (2016b). *Mezarlıktaki Hazine Mesnevi'den hikayeler- 2*. İstanbul: Sedir Yayınları.
- Tok, M. (2007). *Mevlâna'nın Mesnevi'sindeki hikayelerin çocuk edebiyatı açısından değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Tür, G. & Turla, A. (2005). *Okul öncesinde çocuk, edebiyat ve kitap*. İstanbul: Ya-pa Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. *Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük*. www.tdk.gov.tr' den alınmıştır.
- Uçak, S. (2010). "Masalsız Toplum ve Okulda Değerler Eğitimi" *II. Ulusal Öğretmenim Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde. İstanbul: İgeder.
- Ulusoy, K. & Dilmaç, B. (2014). *Değerler eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ural, S. (1989). *Çocuk edebiyatı yıllığı: Çocuk ve kitap*. (s.67-69). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Ural, Y. (1987). *Çocuk edebiyatı yıllığı: Çocuk edebiyatı yazarlarıyla konuşmalar-Yalvaç Ural'la çocuk edebiyatı üzerine*. (s.353-356). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Yakıt, İ. (2007). "Mevlâna'da Aşk Metafiziği". *Türk Kültürü, Edebiyatı ve Sanatında Mevlâna ve Mevlevîlik Ulusal Sempozyumu* içinde. Konya: S.Ü. Mevlâna Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları. s.29-39.
- Yalçın, A. & Aytaş, G. (2011). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- Yazıcı, O.O. (1987). *Çocuk edebiyatı yıllığı: Edebiyat ve çocuk edebiyatını nasıl değerlendiriyorsunuz? Çocuklar için ayrı bir edebiyat olduğunu düşünüyor musunuz?* (s.311-332). İstanbul: Gökyüzü Yayınları.

- Yeniterzi, E. (2007). Mevlâna'nın kişisel değişim ve gelişime dair düşünceleri. *Mevlâna Araştırmaları Dergisi*, 2, 13-28.
- Yetik, E. (1992). Mevlana'nın dünya görüşü ve topluma bakışı. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6, 101-108.
- Yılar, Ö. & Turan, L. (2010). *Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yılmaz, H.K. (2007). Mevlânâ ve mesajı. *İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*, 20, 13-19.
- Yılmaz, N. (2007). "Öykü Anlatma Tekniğinin Türkçe Öğretiminde Etkin Bir Yöntem Olarak Kullanılması: Çocuk Kitaplarının Dinleme- Anlama Becerilerini Geliştirme Aracı Olarak Kullanılması" S. Sever (ed.). 2. *Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu* içinde. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. s. 99- 104.
- Yörükoğlu, A. (1977). Çocuk Yazını. *Türk Dili Dergisi*, 311, 290-291.
- Zengin, A.Y.& Zengin, N. (2003). *Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı*. İstanbul: Efa Yayınları.
- Zeren, M. (2017). *Mevlana'nın Mesnevisinden seçme hikayeler*. İstanbul: Parıltı Yayıncılık.

Öz Geçmiş

Doğum Yeri ve Yılı : Bursa- 1993

Öğr. Gördüğü Kurumlar :

Lise 2007- 2011 Bursa İpekçilik Anadolu İmam Hatip Lisesi

Lisans 2011- 2015 Bursa Uludağ Üniversitesi / Eğitim Fakültesi/
Türkçe Eğitimi Bölümü

Yüksek Lisans 2016- 2019 Bursa Uludağ Üniversitesi / Eğitim Bilimleri
Enstitüsü / Türkçe Eğitimi (devam ediyor)

Çalıştığı Kurumlar :

1. 2015-2017 Bursa Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğrenimi
Uygulama ve Araştırma Merkezi ULUTÖMER

2. 2018- + Bursa Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğrenimi
Uygulama ve Araştırma Merkezi ULUTÖMER

Yayımlanan Çalışmalar : Erdal, K. & Eğridere, Z.Z. (2018). Çocuk kitaplarında

Çanakkale Savaşı. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve
Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 15, s.92-110.